

نۇنچومەنى نىشتمانى كورنستان - عىراق

پرۇتوكۆلى دانىشتى دەسپىك

شەممە رىكەوتى 2005/6/4

خولى دووهمى ھەلىئىزاردن

بەپۈز خەمان زرار اسعد:

بەپۈز سەرۋىكى ئەنجومەن.

من ناوم خەمان زرار، لە سالى 1999 كۆلىۋى مافم تەواو كىردوو، لە سالى 2004 يىشدا ماستەرم لە ياسا لە فەرەنسا تەواو كىردوو، ئىستاش ھەر قوتابى دىكتورام، بەلام كاك كەرىم من نامەوى شوۋى تۇ بگرمەو، زۇر سوپاس بۇ ئەم پىشنىارە جوانەت، بەلام پىم وايە تۇ زۇر زياتر كەفونتر و زۇر خىپرەت زياترە لە من، ئەگەر بىرئىت بە ھەر حال لەم دە كەسە يەنى شتىك نىيە فەرز كرا بىت بەسەرمان، ئەمە پىشنىارى سەرۋىكايەتى پەرلەمان بوو، ئەوۋى تر دەمىنئىتەو ھەر ئەندامانى پەرلەمان دەنگ دەدەن بەكى دەنگ دەدەن؟ زۇر سوپاس.

بەپۈز سەرۋىكى ئەنجومەن:

مەسەلەيەكى زۇر ديموكراتىيە، يەكىك جىگاي خۇى چۆل بىكات بۇ يەكىكى تر، لەبەر ئەوۋى كە كاك كەرىم جىگاي خۇى چۆل دەكات بۇ تۇ ھەم بە گيانىكى ديموكراتىيەو، ھەم بە ھەستەو لەسەر وىستى خەلگەكە دوو سى تىبىنى درا، كە دەبىت خاتوونىكى تىدا بىت، ئىنجا ئەو ھەندى شت ھەيە تەبىعەت دروستى كىردوو، ئەو بەدەستى ئىمە نىيە، بە تەنيا ژناتى نىيە، پىسىمان بزىنن شەھادەت ھەيە يان نا؟ دەرچوۋى ياسا يان نا؟ يەنى ئەو جانبەشى ھەيە، لەبەر ئەو دە ناوگە جارىكى تر دەخوۋىنمەو، بۇ ئەوۋى بە كۆى دەنگ وەر بىرئىت:

- 1 - كاك شىروان ھەيدەرى.
- 2 - كاك طارق جامباز.
- 3 - كاك د. نورى تالەبانى.
- 4 - كاك ھەيدولكەرىم ئەبو بەگر.
- 5 - كاك ھەونى بەزاز.
- 6 - كاك قادر سەعید.
- 7 - كاك دلپىر محەمەد شەرىف.
- 8 - كاك محەمەد صالح ئىسماعىل.
- 9 - كاك خەلىل ئىبراھىم محەمەد.
- 10 - خاتوو خەمان زرار.

تكا لەو ئەندامە بەپۈزانە دەكەم كە موافىقن لەسەر ئەم ناوانە دەستىان بەرز بگەنەو، زۇر سوپاس، ئەو ئەندامە بەپۈزانە كە دزى ئەو ناوانەن، زۇر سوپاس، بەكۆى دەنگ وەر بىرئىت، زۇر سوپاس. داوا لە كاك شىروان دەكەم كە بىت بۇ سەر سەكۆيەكە بۇ خوۋىندەوۋى ئەو پىرۋەيە كە دانراو تا موناھەشە بگەين، بۇ خوۋىندەوۋى ئەو پىرۋەيە با بىرەموۋىت، ھەمووتان نوسخەتان وەرگرتوو و ابزانە، ئەو پىرۋەيە كە كاك شىروان دەخوۋىنئىتەو لە لايەن دە ئەندامى پەرلەمان پىشكەشى ئەم كۆبوونەوۋىە كراو، بۇ موناھەشە، ئىستاكە پاش ئەوۋى كە دەخوۋىندىتەو دەدرىت بە لىژنەى ياساى، بۇ ئەوۋى ئەوۋىش كۆبوونەوۋى لەسەر بىكات و چى پىۋىستە چارەسەرى بىكات و، پاشان لە كۆبوونەوۋىەكى تر موناھەشە تىدا بىرئىت.

بەپۈز شىروان ناصىح ھىدرى:

بەناۋى خۇاى گەورەو مېھرىبان.

بەپۈز سەرۋىكى ئەنجومەن.

بەپۈزان ئەندامانى ئەنجومەن.

ئىستا دەقى داۋاى ئەندامانتان بۇ دەخوۋىنمەو، سەبارەت بە پىرۋەى ياساى سەرۋىكى ھەرىم.

بۇ بەپۈز سەرۋىكى ئەنجومەنى نىشتامانى كوردستان

ب/ پىرۋەى ياساى سەرۋىكى ھەرىمى كوردستان

ھاۋىپىچ لەگەل داۋاى ژمارەى ياساى ئەندامانى پەرلەمان، ئەوانەى لە خواروۋە ئىمزاىان كىردوو، پىرۋەى ياساى سەرۋىكى ھەرىمى كوردستانى عىراقتان پىشكەش دەكەين، تىكامان وايە بىرئىتە بەر دەمى ئەنجومەنى نىشتامانى كوردستان، بۇ گىفتوگۇ و بىرپاردان لەسەرى.

لەگەل رىزماندا

ئەو ئەندامە بەرپزانهی که ئیمزایان کردووہ:

1 - د. ناصح غفور رمضان.

2 - شكري نيروۆی.

3 - احسان عبدالله قاسم.

4 - خورشید شیّره.

5 - ملا سعدالدين ملا عبدالله.

6 - فیان سلیمان حاجی.

7 - سهردار سهباح بوژۆ.

8 - جهميل محهمهد عوسمان.

9 - شيردل عبدالله ههويژي.

10 - موحسن عهلی ئەکبر.

11 - رهشاد ئەحمهد.

12 - محهمهد ههکيم جهبار.

ئێستاش دهقی پرۆژهکهتان بو دهخوینمهوه:

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان العراق

رقم القرار:

تاريخ القرار:

استناداً لأحكام الفقرة (1) من المادة (56) من القانون رقم (1) لسنة 1992 المعدل وبناءً على ما عرضه العدد

القانوني من أعضاء المجلس الوطني لكوردستان- العراق، قرر المجلس بجلسته المنعقدة بتاريخ// تشريع مايلى:

قانون رقم ( ) لسنة

قانون رئاسة اقليم كوردستان-العراق

الفصل الأول

أحكام عامة

المادة الأولى:

يكون لاقليم كوردستان-العراق رئيس يسمى (رئيس اقليم كوردستان)وهو الرئيس الأعلى للسلطة التنفيذية في الاقليم.

المادة الثانية:

ينتخب مواطنوا كوردستان-العراق بالاقتراع العام السري المباشر رئيساً للاقليم يمثلهم ويتحدث باسمهم على الصعيدين

الداخلي والخارجي ويتولى التنسيق بين السلطات الاتحادية وسلطات الاقليم.

المادة الثالثة:

تكون ولاية رئيس الاقليم أربع سنوات ويجوز إعادة انتخابه لولايتين.

المادة الرابعة:

يجري الاقتراع لانتخاب رئيس الاقليم في موعد انتخاب المجلس الوطني لكوردستان-العراق على أن لا يتعارض مع حكم المادة

الثالثة من هذا القانون ولا ينتقص من المدة المحددة لولايته.

الفصل الثاني

شروط المرشح والناخب

المادة الخامسة:

يشترط في المرشح مايلي:

- 1- أن لا يقل عمره عن أربعين سنة عند الانتخاب.
- 2- أن يكون من مواطني كوردستان-العراق وساكناً فيها.
- 3- أن يكون متمتعاً بحقوقه المدنية والسياسية.

المادة السادسة:

يشترط في الناخب الشروط الواردة في قانون انتخاب المجلس الوطني لكوردستان-العراق رقم(1) لسنة 1992 المعدل.

الفصل الثالث

الترشيح والانتخاب

المادة السابعة:

- 1- يقدم طلب الترشيح الى الهيئة العليا المشرفة على انتخابات المجلس الوطني لكوردستان-العراق قبل موعدها بما لا يقل عن ثلاثين يوماً.
- 2- على الهيئة العليا البت في طلب الترشيح وإعلانه خلال مدة يومين من تاريخ تقديمه.
- 3- للمرشح حق الاعتراض على قرار الرفض أمام محكمة تمييز اقليم كوردستان خلال سبعة أيام من تاريخ صدور القرار.
- 4- تصدر المحكمة قراراً باتاً في الاعتراض وتعلنه خلال مدة يومين من تاريخ تقديمه الى المحكمة ويعتبر المرشح مبلغاً من تاريخ صدوره.
- 5- تعلن الهيئة العليا أسماء المرشحين قبل موعد الانتخاب بما لا يقل عن خمسة عشر يوماً.

المادة الثامنة:

يعتبر فائزاً في الانتخابات من حاز على الاكثريّة البسيطة من أصوات المقترعين.

الفصل الرابع

مهام وصلاحيات رئيس الاقليم

المادة التاسعة:

يؤدي رئيس الاقليم بعد انتخابه وقبل مباشرته مهامه اليمين التالية أمام المجلس الوطني لكوردستان العراق خلال مدة سبعة أيام من تاريخ انتخابه:

((اقسم بالله العظيم بأن أحافظ على حقوق ومكتسبات ووحدة ومصالح مواطني كوردستان وأن أؤدي مهامى بصدق وإخلاص)).

المادة العاشرة:

يمارس رئيس الاقليم الاختصاصات والصلاحيات التالية:

أولاً: إصدار القوانين التي يسنها المجلس الوطني للاقليم خلال عشرة أيام من تاريخ سننها وله حق الاعتراض عليها كلياً أو جزئياً وإعادتها الى المجلس لإعادة النظر فيها ويكون قرار المجلس بشأنها نهائياً.

ثانياً: إصدار مرسوم بإجراء الانتخابات العامة للمجلس الوطني للاقليم في حالة حله أو انتهاء مدة دورته الانتخابية خلال خمسة عشر يوماً.

ثالثاً: إصدار مرسوم دعوة المجلس الوطني للاقليم الى دورة الانعقاد الأولى للدورة الانتخابية خلال (خمسة عشر يوماً) من تاريخ إعلان النتائج النهائية وفي حالة عدم صدور الدعوة إليه يجتمع المجلس تلقائياً في اليوم التالي من انتهاء المدة المذكورة.

رابعاً: حل المجلس الوطني لكوردستان-العراق بمرسوم في الحالات التالية: □

- 1- إذا استقال أكثر من نصف عدد أعضائه.
  - 2- إذا لم يتم النصاب القانوني لانعقاده خلال خمسة وأربعين يوماً من تاريخ دعوته للانعقاد لدورته الانتخابية الأولى.
  - 3- إذا لم يمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث مرات متتالية.
  - 4- إذا تم تغيير النظام الانتخابي للمجلس وكانت المدة المتبقية لدورته الانتخابية ستة أشهر فأقل.
- خامساً: إصدار قرارات لها قوة القانون بعد التشاور والاتفاق مع رئيس المجلس الوطني ومجلس الوزراء للاقليم وذلك عند تعرض اقليم كوردستان ونظامه السياسي أو الأمن العام فيه أو مؤسساته الدستورية لمخاطر داهمة تهدد كيانه وتعذر اجتماع المجلس الوطني على أن تعرض تلك القرارات على المجلس الوطني للاقليم عند أول اجتماع له فإن لم تعرض أو عرضت ولم يقرها المجلس زالت عنها الصفة القانونية.
- سادساً: العفو الخاص عن المحكومين.
- سابعاً: المصادقة على أحكام الإعدام أو تخفيفها الى السجن المؤبد.
- ثامناً: إعلان حالة الطوارئ بموجب قانون خاص.
- تاسعاً: دعوة مجلس الوزراء إلى الاجتماع بشكل اضطراري عند الاقتضاء ومناقشة المسائل المحددة التي يعقد الاجتماع من أجلها وترأسه هذا الاجتماع.
- عاشرأ: عدم السماح بإدخال قوات مسلحة اتحادية الى الاقليم عند الاقتضاء إلا بموافقة المجلس الوطني للاقليم.
- حادي عشر: إصدار مرسوم باستقالة مجلس الوزراء أو الوزير عند سحب الثقة من أي منهما.
- ثاني عشر: إصدار مرسوم بقبول استقالة مجلس الوزراء أو الوزير وتكليفهم للاستمرار بمهامهم لحين تشكيل الوزارة الجديدة.
- ثالث عشر: تعيين أصحاب الدرجات الخاصة بناء على ترشيح الوزير المختص وموافقة مجلس الوزراء.
- رابع عشر: تعيين الحكام ورئيس وأعضاء الادعاء العام بعد ترشيحهم من قبل مجلس قضاء الاقليم.
- خامس عشر: منح الرتب العسكرية لضباط القوات المسلحة للاقليم وقوى الأمن الداخلي وطردهم وإحالتهم على التقاعد وفق القانون.
- سادس عشر: منح الأوسمة والأنواط بموجب القانون.
- المادة الحادية عشرة:**
- يحدد راتب ومخصصات رئيس الاقليم بقانون.
- المادة الثانية عشرة:**
- يكون لرئاسة الاقليم ديوان تعين تشكيلاته وواجباته بقانون.
- المادة الثالثة عشرة:**
- 1- رئيس الاقليم هو القائد العام لقوات تيشمةرطة اقليم كوردستان- العراق.
- 2- يعين رئيس الاقليم نائباً للقائد العام لقوات بيشمهركه لاقليم كوردستان-العراق.
- المادة الرابعة عشرة:**
- في حالة غياب رئيس الاقليم لأي سبب كان عن منصبه يحل محله رئيس السلطة التنفيذية.
- المادة الخامسة عشرة:**
- إذا شغل منصب رئيس الاقليم لأي سبب كان يقوم بمهامه رئيس المجلس الوطني لكوردستان-العراق لحين انتخاب رئيس جديد خلال ستين يوماً من تاريخ شغور المنصب.
- المادة السادسة عشرة:**
- تنتهي مدة رئاسة رئيس الاقليم بقرار من المجلس الوطني لكوردستان- العراق في الحالات الآتية:
- 1- إذا طلب رئيس الاقليم بذلك.
  - 2- عجزه القيام بمهام واجباته لأي سبب كان.

3-سحب الثقة منه بموافقة (4/3) من أعضاء المجلس الوطني لكووردستان- العراق وياقتراع سري.

أحكام انتقالية

المادة السابعة عشرة:

يتم انتخاب رئيس الاقليم للولاية الأولى من قبل المجلس الوطني لكووردستان-العراق وبأغلبية أعضائه استثناء من حكم المادة الثانية من هذا القانون.

المادة الثامنة عشرة:

على مجلس الوزراء وكافة الجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة التاسعة عشرة:

ينفذ هذا القانون من تاريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كووردستان).

رئيس المجلس الوطني لكووردستان- العراق

بهريز سرؤكي ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، ئەو لیژنە یاسایە کە دانراوە کۆ دەبنووە لەنێوان خۆیاندا ئەو پرۆژەییە کە لە پێشیانە موناڤەشە دەکەن، ئینشانەللاً سبەینی دانیشتنیک دەکەین کاتزیمیر (11)، پاش ئەوەی ئەوان صیغە یاساییە کە تەواو دەدەن لێرە دەخویندڕیتەوه جاریکی تر، ئینجا دەرگای موناڤەشە دەکڕیتەوه موناڤەشە لەسەر ماددەکان دەکری، هەر ئەندامیک تیبینی هەیه و پێی گرنگە دەتوانی بچیتە لای لیژنە یاسایی، یان بە نووسینیک بنووسیت، بۆ ئەوەی بە نەزەری ئیعتیبار وەرگیری و خوشم دوو خالەم هەیه و دەتوانن لە موناڤەشە بەشداری بکەن، خالیکی تریش هەیه کە پەيوەندی بە دانیشن هەیه، ئەندامانی پەرلەمان لە کۆی دادەنیشن، ئەو کۆبوونەوهیه حسیب نییه، هەرچی هاتوو لە کۆی دانیشتوو، ئەندامی پەرلەمان هەمووی وەک یەکن لە هەر کۆی دابنیشن لە پێشەوه، یان لە پشتەوه فەرقی نییه، دوو اسلوب هەیه، یان لەبەر رۆشایی ناوەکانیان بە پیتی ئەبجەدی ناوی دەنووسری، یان بە پێی نیزامی داخیلی جیگاگان دابەش دەکریت، گروپی فراکسیۆن، هیشتا ئەوەمان یەکلانە کردۆتەوه، لەبەر ئەوه ئەو دانیشتنە دانیشتنیکی کاتییه، ئینشانەللاً بە زووترین کات دەستنیشان دەکریت بەناو، بە رەڤەم هەریەک شوینی خۆی دەزانن، بەو شیوهیه دەرۆین ئینشانەللاً، کاک د. نوری فەرموو.

بهريز نوری جمیل تالەبانی:

بهريز سرؤكي ئەنجومەن.

پێشینیازی ئەوه دەکەم کە ئەندامانی لیژنە یاسایی سبەینی کاتزیمیر (9) دەست بە کۆبوونەوه بکەین، بەلام برۆا ناکەم لە ماوهی دوو کاتزیمیردا ئەو کارە ئەنجام بدریت، لەبەر ئەوه برۆا ناکەم بۆ کاتزیمیر (11) بتوانین ئەو کارە بخەینە بەر دەستی پەرلەمانەوه، زۆر سوپاس.

بهريز سرؤكي ئەنجومەن:

دوو کاتزیمیر رەنگە کەم بێت، لەبەر ئەوه داوا دەکەم ئەمپرۆ ئەگەر رازی بن دابنیشن و دانیشتنیکی بۆ بکەن، سبەینیش دانیشتنیکی بۆ بکەن، دەتوانن دواي نان خواردنیش دەست پێ بکەن، چونکە بە حەقیقەت دەمانەوی ئەو دانیشتنە کەمیک پەلە ی لیبکەین و، ئەو بۆشایە کە هەیه و بریار لەسەری دراوه، هەموومان زوو بەزوو تەواوی بکەین، ئیمەش ئیشی خۆمان دەکەین، چونکە جوار مانگ دوا کەوت، ئەندامانی بهريز دانیشتنی بەیانیمان لە کاتزیمیر (11) ی پیش نیوەرۆ دەبیت، زۆر سوپاس.

عدنان رشاد مفتی

سرؤكي ئەنجومەنی نیشتمانی

كووردستان – عێراق

محمد قادر عبدالله(د.کمال کرکوکي)

جیگری سرؤكي ئەنجومەنی نیشتمانی

كووردستان - عێراق

فرست احمد عبدالله

سکریتیری ئەنجومەنی نیشتمانی

كووردستان – عێراق

پروتۆكۆلى دانیشتنی ژماره (2)

دوو شههمه ریکهوتی 2005/6/6

کاتزمیر (11) ی سەر له بهیانی رۆژی دوو شههمه ریکهوتی 2005/6/6 نهنجومهنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق به سهرۆکایهتی بهرپرز عدنان رشاد مفتی سهرۆکی نهنجومهن و، به نامادهبوونی بهرپرز محمد قادر عبدالله (کمال کرکوک) جیگری سهرۆکی نهنجومهن و، بهرپرز فرست احمد عبدالله سکرتهیری نهنجومهن، دانیشتنی ژماره(2) ی خولی دوووهمی ههلبژاردنی، سالی (2005) ی خۆی بهست.

بهنامهی کار:

بهپیی حوکمهکانی برکه(1) ی مادده(20) له پیرۆی ناوخۆی ژماره(1) ی ههموارکراوی سالی 1992 ی نهنجومهنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق، دهستهی سهرۆکایهتی نهنجومهن برپاری دا بهنامهی کاری دانیشتنی ژماره(2) ی خولی دوووهمی ههلبژاردن له کاتی(11) ی پيشنیوهپۆی رۆژی دووشههمه ریکهوتی 2005/6/6 دا بهم شیوهیه بیئت:

1- خستنهپوو و گفتوگۆکردنی پرۆژهی یاسای سهرۆکی ههریمی کوردستانی- عێراق.

بهرپرز سهرۆکی نهنجومهن:

بهناوی خوای پهخشندهو میهرهبان. بهناوی گهلی کوردستانی عێراقهوه. بهپیی حوکمهکانی برکه(1) ی مادده(20) له پیرۆی ناوخۆی ژماره(1) ی ههموار کراوی سالی 1992 ی نهنجومهنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق، دهستهی سهرۆکایهتی نهنجومهن برپاری دا بهنامهی کاری دانیشتنی ژماره(2) ی خولی دوووهمی ههلبژاردن له کاتزمیری (11) ی پيش نیوهپۆی رۆژی دووشههمه ریکهوتی 2005/6/6 دا بهم شیوهیه بیئت:

1- خستنهپوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژهی یاسای سهرۆکی ههریمی کوردستانی – عێراق.

تکایه سهرۆک و جیگر و موقهیریری لیژنهی قانونی، که دوینی پێیان سپێردرا بوو، بینه سهر مهنهسه، پرۆژهی یاساکه موناغهشه بکهن، فهرموون.

بهرپرز شیروان ناصح حیدری:

بهرپرز سهرۆکی نهنجومهن.

ئیسنا دهقی پرۆژهکەتان بۆ دهخوینمهوه پاشان تهقریری لیژنهی قانونی دهخوینریتهوه پاشان دهست به موناغەشە ی ماددهکان دهکهین، مادده به مادده.

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم الشعب

المجلس الوطني لکوردستان العراق

رقم القرار:

تاریخ القرار:

استنادا لاحکام الفقرة (1) من المادة(56) من القانون رقم(1) لسنة 1992 المعدل وبناءاً على ما عرضه العدد القانوني من اعضاء المجلس الوطني لکوردستان العراق، قرر المجلس بجلسته المنعقدة بتاريخ / / تشريع ما يلي:

قانون رقم ( ) لسنة

قانون رئاسة اقليم كوردستان- العراق

الفصل الاول

احکام عامة

المادة الاولى:

يكون لاقليم كوردستان –العراق رئيس يسمى(رئيس اقليم كوردستان) وهو الرئيس الاعلى للسلطة التنفيذية في الاقليم.

المادة الثانية: ينتخب مواطنوا كردستان- العراق بالاقتراع العام السري المباشر رئيساً للإقليم يمثلهم ويتحدث باسمهم على الصعيدين الداخلي والخارجي ويتولى التنسيق بين السلطات الاتحادية وسلطات الإقليم.
المادة الثالثة:

تكون ولاية رئيس الإقليم أربع سنوات ويجوز إعادة انتخابه لولايتين.

المادة الرابعة:

يجري الاقتراع لانتخاب رئيس الإقليم في موعد انتخاب المجلس الوطني لكوردستان- العراق على ان لا يتعارض مع حكم المادة الثالثة من هذا القانون ولا ينتقص من المدة المحددة لولايته.

الفصل الثاني

شروط المرشح والناخب

المادة الخامسة:

يشترط في المرشح ما يلي:

1- أن لا يقل عمره عن أربعين سنة عند الانتخاب.

2- أن يكون من مواطني كردستان-العراق وساكناً فيها.

3- أن يكون متمتعاً بحقوقه المدنية والسياسية.

المادة السادسة:

يشترط في الناخب الشروط الواردة في قانون انتخاب المجلس الوطني لكوردستان- العراق رقم(1) لسنة 1992.

الفصل الثالث

الترشيح والانتخاب

المادة السابعة:

1- يقدم طلب الترشيح إلى الهيئة العليا المشرفة على انتخاب المجلس الوطني لكوردستان-العراق قبل موعدها بما لا يقل عن ثلاثين يوماً.

2- على الهيئة العليا البت في طلب الترشيح وإعلانه خلال مدة يومين من تأريخ تقديمه.

3- للمرشح حق الاعتراض على قرار الرفض أمام محكمة تمييز إقليم كردستان خلال سبعة أيام من تأريخ صدور القرار.

4- تصدر المحكمة قراراً باتاً في الاعتراض وتعلنه خلال مدة يومين من تأريخ تقديمه إلى المحكمة ويعتبر المرشح مبلغاً من تأريخ صدوره.

5- تعلن الهيئة العليا أسماء المرشحين قبل موعد الانتخاب بما لا يقل عن خمسة عشر يوماً.

المادة الثامنة:

يعتبر فائزاً في الانتخابات من حاز على الأكثرية البسيطة من أصوات المقترعين.

الفصل الرابع

مهام وصلاحيات رئيس الإقليم

المادة التاسعة:

يؤدي رئيس الإقليم بعد انتخابه وقبل مباشرته مهامه اليمينية التالية أمام المجلس الوطني لكوردستان العراق خلال مدة سبعة أيام من تأريخ انتخابه

((أقسم بالله العظيم بأن أحافظ على حقوق و مكتسبات ووحدة ومصالح مواطني كردستان وان أؤدي مهامتي بصدق و إخلاص)).

المادة العاشرة:

يمارس رئيس الإقليم الاختصاصات والصلاحيات التالية:

أولاً: إصدار القوانين التي يسنها المجلس الوطني للإقليم خلال عشرة أيام من تأريخ سننها وله حق الاعتراض عليها كليا أو جزئيا و إعادتها إلى المجلس لاعادة النظر فيها ويكون قرار المجلس بشأنها نهائيا.

ثانيا:

إصدار مرسوم بإجراء الانتخابات العامة للمجلس الوطني للإقليم في حالة حله أو انتهاء مدة دورته الانتخابية خلال خمسة عشر يوما.

ثالثا:

إصدار مرسوم دعوة المجلس الوطني للإقليم إلى دورة الانعقاد الأولى للدورة الانتخابية خلال (خمسة عشر يوما) من تأريخ إعلان النتائج النهائية وفي حالة عدم صدور الدعوة إليه يجتمع المجلس تلقائياً في اليوم التالي من انتهاء المدة المذكورة.

رابعا:

حل المجلس الوطني لكوردستان- العراق بمرسوم في الحالات التالية:

- 1- إذا استقال أكثر من نصف عدد أعضائه.
- 2- إذا لم يتم النصاب القانوني لانعقاده خلال أربعين يوما من تأريخ دعوته للانعقاد لدورته الانتخابية الأولى.
- 3- إذا لم يمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث مرات متتالية.
- 4- إذا تم تغيير النظام الانتخابي للمجلس وكانت المدة المتبقية لدورته الانتخابية ستة اشهر فاقل.

خامسا:

إصدار قرارات لها قوة القانون بعد التشاور والاتفاق مع رئيس المجلس الوطني ومجلس الوزراء للإقليم وذلك عند تعرض إقليم كوردستان ونظامه السياسي او الأمن العام فيه أو مؤسساته الدستورية لمخاطر داهمة تهدد كيانه وتعذر اجتماع المجلس الوطني على ان تعرض تلك القرارات على المجلس الوطني للإقليم عند اول اجتماع له فان لم تعرض او عرضت ولم يقرها المجلس زالت عنها الصفة القانونية.

سادسا:

العفو الخاص عن المحكومين.

سابعا:

المصادقة على احكام الاعدم او تخفيفها الى السجن المؤبد.

ثامنا:

اعلان حالة الطوارئ بموجب قانون خاص.

تاسعا:

دعوة مجلس الوزراء الى الاجتماع بشكل اضطراري عند الاقتضاء ومناقشة المسائل المحددة التي يعقد الاجتماع من اجلها وتراسه هذا الاجتماع.

عاشراً:

عدم السماح بادخال قوات مسلحة اتحادية الى الاقليم عند الاقتضاء الا بموافقة المجلس الوطني للإقليم.

حادي عشر:

اصدار مرسوم باستقالة مجلس الوزراء او الوزير عند سحب الثقة من اي منهما.

ثاني عشر:

اصدار مرسوم بقبول استقالة مجلس الوزراء او الوزير وتكليفهم للاستمرار بمهامهم لحين تشكيل الوزارة الجديدة.

ثالث عشر:

تعيين اصحاب الدرجات الخاصة بناء على ترشيح الوزير المختص وموافقة مجلس الوزراء.

رابع عشر:

تعيين الحكام ورئيس واعضاء الادعاء العام بعد ترشيحهم من قبل مجلس قضاء الاقليم.

خامس عشر:

منح الرتب العسكرية لضباط القوات المسلحة للاقليم وقوى الامن الداخلي وطردهم واحالتهم على التقاعد وفق القانون.

سادس عشر:

منح الاوسمة والانواط بموجب القانون.

المادة الحادية عشرة:

يحدد راتب ومخصصات رئيس الاقليم بقانون.

المادة الثانية عشرة:

يكون لرئاسة الاقليم ديوان تعيين تشكيلاته وواجباته بقانون.

المادة الثالثة عشرة:

1- رئيس الاقليم هو القائد العام لقوات پشمركه اقليم كوردستان-العراق.

2- يعين رئيس الاقليم نائباً للقائد العام لقوات پشمركه لاقليم كوردستان-العراق.

المادة الرابعة عشرة:

في حالة غياب رئيس الاقليم لاي سبب كان عن منصبه يحل محله رئيس السلطة التنفيذية.

المادة الخامسة عشرة:

اذا شغر منصب رئيس الاقليم لاي سبب كان يقوم بمهامه رئيس المجلس الوطني لكوردستان-العراق لحين انتخاب رئيس

جديد خلال ستين يوماً من تأريخ شغور المنصب.

المادة السادسة عشرة:

تنهى مدة رئاسة رئيس الاقليم بقرار من المجلس الوطني لكوردستان-العراق في الحالات الآتية:

1- اذا طلب رئيس الاقليم بذلك

2- عجزه القيام بمهام واجباته لاي سبب كان.

3- سحب الثقة منه بموافقة (3/4) من اعضاء المجلس الوطني لكوردستان-العراق وباقتراع سري.

المادة السابعة عشرة:

يتم الانتخاب رئيس الاقليم للولاية الاولى من قبل المجلس الوطني لكوردستان-العراق وباغلبية اعضائه استثناء من حكم

المادة الثانية من هذا القانون.

المادة الثامنة عشرة:

على مجلس الوزراء وكافة الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة التاسعة عشرة:

ينفذ هذا القانون من تأريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية ((وقائع كوردستان)).

رئيس المجلس الوطني لكوردستان-العراق

بهريز سهرؤكى نهنجومهن.

بؤ نهوهى دهست بهكار بين بؤ موناقيهشهى پرؤزهكه، نهگهر ئيجازهمان پى بدهى ديباجهى پرؤزهكه لهگهه ماددهى يهك

بخوينينهوه، پاشان ليژنهى ياسا راپورتى خوى بخوينيتهوه، ئينجا دهست به موناقيهشهى ماددهكان بكهين يهك يهك، زور

سوپاس.

بهريز سهرؤكى نهنجومهن:

فهرموو.

بەپۈز شېروان ناصح عبدالله حيدرى:

بەپۈز سەرۆكى ئەنجومەن.

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان العراق

رقم القرار:

تأريخ القرار:

استنادا لاحكام الفقرة (1) من المادة(56) من القانون رقم(1) لسنة 1992 المعدل وبناء على ما عرضه العدد القانوني من اعضاء المجلس الوطني لكوردستان العراق, قرر المجلس بجلسته المنعقدة بتاريخ / / تشريع ما يلي:

قانون رقم( )

قانون رئاسة إقليم كوردستان العراق

الفصل الاول

احكام العامة

المادة الاولى:

يكون لاقليم كوردستان -العراق رئيس يسمى(رئيس اقليم كوردستان) وهو الرئيس الاعلى للسلطة التنفيذية في الاقليم. نيستاش رهنى ليژنهى قانونيتان بؤ دهخوينيهوه.

بەپۈز عبدالكريم ابو بكر مصطفى(مامۇستا كاكە):

بەپۈز سەرۆكى ئەنجومەن.

كۆنوووسى كۆبوونەوهى يەكەم

ب/ پۈۋژەى ياسا

لەسەر داواى سەرۆكايەتى ئەنجومەنى نيشتمانى كوردستانى بەپۈز بە نووسراويان ژمارە ( ) ليژنهى كاروبارى ياسايى لە ئەنجومەن ئىوارەى رۆزى 2005/6/5 بە ئامادەبوونى گشت ئەندامانى كۆبوونەوهى يەكەمى خۆى سازدا و لەسەر بەرنامەى كارى خۆى گەفتوگۆى كرد كه برىتى بوو له تاوتووكردى ياساى سەرۆكايەتى هەريمى كوردستان -عيراق. داواى تاوتوو كرىنى ياساى سەرۆكايەتى هەريمى كوردستان. عيراق گەفتوگۆيهكى تيروتهسەل گەيشتينه ئەم ئەنجامەى خوارەوه بيجگە لە چەند دەسكارييهكى تايبەت بە زمانەوانى دارشتنى ياساكە, ليژنه پيشنيارى ئەم گۆرانكارىيانەى خوارەوهى كرد:

1-لە ماددهى دووهم:

مواطنوا كوردستان - بكرى به شعب اقليم كوردستان به كۆى دەنگ

2-لە ماددهى سىيەم: له كۆتايى ماددهكه, وشەى(لولايتين) بگۆردریت به (لولاية تانية). به كۆى دەنگ

3-ماددهى هەشتەم: بەم جۆره هەموار بكرى:

المادة الثامنة1- يعتبر فائزا في الانتخابات من حاز على الاكثريه البسيطة من اصوات المقترعين على ان لا تقل نسبة المشاركة عن (35%). به زۆرينهى دەنگ

1-في حالة عدم بلوغ نسبة المشاركة النسبة الواردة في الفقرة(1) تعاد الانتخابات خلال مدة خمسة عشر يوما من تاريخ اعلان نتيجة الانتخابات ويعتبر فائزا من حاز الاكثريه البسيطة من الاصوات مهما بلغت نسبة المشاركة.

4-ماددهى نۆيەم: سويندهكه بەم جۆره بخويندریتەوه(اقسم بالله العظيم ان احافظ على حقوق ومكتسبات ووحدة ومصالح شعب كوردستان- العراق واودي مهامي بصدق واخلاص).

5-ماددهى دهيهم:

1-ئاومەرۆكى ماددهكه دەكریت بە ژمارە(اولا).

ب-برگه‌یه‌کی دی بۆ زیاد بکریت بهم جوړه‌ی خواره‌وه:

ثانياً:

أ-ليس لرئيس الاقليم حق ادخال قوات مسلحة الى الاقليم الا بموافقة المجلس الوطني لكوردستان-العراق عند الاقتضاء.

ب-ليس له الحق في تحريك قوات الپشمركة الى خارج الاقليم الا بموافقة المجلس الوطني لكوردستان-العراق.

6-د-زنجیره: رابعا:2-وشه‌ی(الاولی) له کوټایى برگه‌که لا بېریت و رسته‌که بهم جوړه ده‌خویندریته‌وه: 2-اذا لم يتم النصاب القانوني لظروف استثنائية غير متوقعة خلال خمسة واربعين يوما من تأريخ دعوته للانعقاد لدورته الانتخابية.

به زۆرینه‌ی دهنگ

7-ج-زنجیره: رابعا:3-لابریت.

8-ه-زنجیره‌ی سادسا: لیژنه بووه دوو بهش لایه‌نه‌ک لادانى په‌سند کرد, یان هه‌موار بکریت لایه‌نه‌که‌ی تر مانه‌وه‌ی په‌سند کرد.

9-برگه‌یه‌کی تر له مادده‌که زیاد بکریت له ده‌سه‌لته‌کان بهم جوړه‌ی خواره‌وه:

12-تکلیف رئیس الوزراء بعد تسميته من قبل المجلس الوطني لكوردستان-العراق بتشكيل الوزارة.

10-المادة الثالثة عشرة: رئیس الاقليم هو القائد العام لقوات پشمركة اقليم كوردستان-العراق ويعين نائبا له ليساعده.

به‌رئز عونی کمال سعید بزاز:

به‌رئز سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

ئوه‌وشمان ئیزافه کرد, فه‌قه‌ره‌ی دوو رابعا(اذا لم يتم النصاب القانوني لانعقاده ما لم يكن لظروف استثنائية غير متوقعة), ئه‌وه‌شم خوینده‌وه پاش و پيش بوو.

به‌رئز عبدالکریم ابو بکر مصطفی(ماموستا کاکه):

به‌رئز سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

برگه‌یه‌کی تریش ئیزافه بکریت بهم شیوه‌ی خواره‌وه:

12-تکلیف رئیس الوزراء بعد تسميته من قبل المجلس الوطني لكوردستان العراق بتشكيل الوزارة.

به‌رئز عونی کمال سعید بزاز:

به‌رئز سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

تکایه با به وازیجی بیخوینینه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌ندامان ناگادار بن.

مادده‌ی جوارد(في حالة غياب رئيس الاقليم لاي سبب كان عن منصبه, يحل محله رئيس مجلس الوزراء), له حیاتی (رئیس السلطة التنفيذية).

به‌رئز عبدالکریم ابو بکر مصطفی(ماموستا کاکه):

به‌رئز سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

مادده‌ی حه‌فده هه‌موار بکریت و بهم شیوه‌ی خواره‌وه بخویندریته‌وه.

المادة السابعة عشرة: يتم انتخاب رئيس الاقليم كوردستان-العراق لولاية أولى من قبل المجلس الوطني لكوردستان-العراق وباغلبية ثلثي اعضائه استثناء من حكم المادة الثانية من هذا القانون.

به‌رئز سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن:

فه‌رموو.

به‌رئز شیروان ناصح حیدری:

به‌رئز سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌ن.

لیژنه‌ی قانونی به‌نیسه‌ت مادده‌ی به‌ک هه‌ج مولاچه‌زه‌ی نییه و, په‌سه‌ندی مادده‌که ده‌کات هه‌روه‌کو له پرۆژه‌که هاتوو, زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئىمە ئىستا ماددە ماددە موناھەشە دەكەين، ئەوۋى دەپوۋىت قسە بكات، لەسەر ماددەى يەكەم با دەستى بەرز بكاتەوہ بۇ ئەوۋى ناوۋوسى بكەين و، نوسخەيەكى پۈژەكەمان لايە بە زمانى كوردى، ناتوانم بلىم قبول كراو، چونكە كەسىكى ئىعتىادى تەرچومەى كرووہ، بەلام بۇ ئەوۋى رەنگە كەسانىك ھەبىت، عەرەبى نەزانىت بە كوردى دەپوۋىنەوہ، ئەوۋى دەپوۋىت قسە بكات با دەستى بەرز كاتەوہ، بۇ ئەوۋى ناوۋوس بكرىت، ناوى خۇى بلىت بۇ تەسجىل. با ماددەكە بخوۋىنمەوہ.

المادة الاولى: يكون لاقليم كوردستان -العراق رئيس يسمى(رئيس اقليم كوردستان) وهو الرئيس الاعلى للسلطة التنفيذية في الاقليم.

كوردىيەكەى دەلىت(ھەرىمى كوردستانى عىراق سەرۆكىكى دەبىت، بەناوى سەرۆكى ھەرىمى كوردستان كە سەرۆكى بالاىەو دەسلەتى جىبەجى كوردنى دەبىت لە ھەرىمى كوردستاندا).

بەرپۇز د. نورى جمىل تالەبانى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەو پۈژەى دەستورە ئىمە كروومانە بە كوردى و، ئىستا لە ژىر چاپ كوردن دايە، بەلام لەبەر ئەوۋى نەختىك پەلەيان كورد، چاكتر بوو چاوپروان بىن، تاوەكو ئەوۋى لەگەل عەرەبىيەكەى پىكەوہ پىشكەش بكرىت، زمانى كوردىش زمانى ھەرمىيە لە كوردستاندا، پىويستە ھەموو ئەو پۈژانە بە كوردى و، ئىنجا بە عەرەبى پىشكەش بكرىت، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

سوپاس، مولاھەزەكەت بە جىيە، بەلام دوۋىنىش باسما كورد، ئەوہ بەم شىوہىە ھاتووہ، ئىمەش لە ئىنتەرنىت، وا بزائم سايتىك لە سايتەكان لىرە تەرچومەى كرووہ بۇ ئەوۋى دوانەكەوۋىت، دەمرانى خەرىجى تەرچومە نىن، وتم قانونىەن ئەوہ ئىعتىبار ناكرىت، قانونى ھەيە، بەلام بۇ ئاسانكارى ماددەكە دەپوۋىنمەوہ، نەك وەك ئىعتىبار كوردنى ئەم تەرچومەيە بە شتىكى قانونى، مولاھەزەت ھەيە ناوت دەنووسىن، ھەرموو.

بەرپۇز د. شكرىە رسول ابراهيم:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ھەر دەربارەى زمان كە دكتور نامازەى پى كورد، من ھەز دەكەم بە بەرپۇزتان رابگەيەنم، دوۋىنى من نيوەى راستم تەرچومە كورد بە كوردى، ئەگەر بەرپۇزتان ئەو پىشنىازە دەكەم، منىش چاوپكى پىدا بگىرەمەوہ كە ھەموو ژيانم بەكوردى بوو، بە كوردى خوۋىندوومە، چونكە بەراستى كە من ئەمە دەخوۋىنمە ھەست دەكەم نارپىكە كوردىيەكەى، بۇيە داوا لە بەرپۇزتان دەكەم، پىش ئەوۋى تەرچومەى بكەن بىخەنە بەر دەستى ئىمە، ئەگەر پىشنىازەكەم قبول بكرى، با ئىمەش چاوپكى پىدا بخشىنن، لەگەل رىزو سوپاسم.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەگەر چاپ نەكراوہ، لىژنەى قانونى بۇى ھەيە، نىشانى زمانەوانى بدات بۇ ئەوۋى بى كەموكورى دەربجىت، مولاھەزەيەكى بەجىيە، بەلام لىژنەى قانونى دەبىت لەلايەن ئەوان تەرچومە بكرىت، بەلام بۇ زمانەوانى تەئكىد كوردن كە ھەلەى تىدا نەبىت، خراپ نىيە چاوى پىدا بخشىت، ئىستا دەرگاي موناھەشەى ماددە يەك دەكەينەوہ، كى دەپوۋىت لەسەر ئەم بابەتەى قسە بكات، د، ناصح، ھەرموو.

بەرپۇز د. ناصح غفور رمضان:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من تەئىدى ماددەى يەك دەكەم كە وەكو خۇى ھاتووہ، تىبىنش دەربارەى ئەوۋى كە كاك د. نورى قسەى كورد، يەكەم جىگاي داخە دەبوايە چاوپرمان كوردبايە، ئىمە دوو سەعات تاخىريان كوردن لىژنەى ياسايى ئىنجاش داوا دەكات چاوپرپى ماوہىكى ناديارمان كوردبايە، ئەگەر مەفرور بوو ئەوۋى كە پۈژەكەيان لەبەر دەستە لە دوۋىنەوہ تەرچومەيان بكردايە، بۇ ئەوۋى لەبەر دەستمان بايە، بەلام لە پەرلەمانى كوردستان سپانزە سالە

باوه، پرۆژه یان به زمانی عهرهبی یان به زمانی کوردی دیت و، به حوکمی ئەوەی ئیمه لهعیراقتا داواى فیدرالیته دهکەین، یهعنى چارهسەرکردنى کێشهى کورد یان کێشهى گهلى کوردستان له چوارچێوهى عێراقى فیدرالى زۆر سروشتیه پرۆژه به کوردی بێت یان به عهرهبی بێت، به کوردی بێت تهرجومه دهکړیت به عهرهبی، ئیمه دهزگای رهسمیمان ههیه له پههلهمان، ئەوان تهرجومهکهى ئەوان رهسمییه، لهگهڵ رێژمدا.

بهپێز دلێر اسماعیل حقى شاپوس:

بهپێز سهروکی ئەنجومهن:

من پێشنیازیکم ههیه بۆ ماددهى یهك، كه رستهیهكى تری بۆ زیاد بكریت یان وهكو خۆى بمینیتهوه، نالیته(وهو الرئيس الاعلى للسلطة التنفيذية في الاقليم و قائدا عاما لقوات الپشمههركه لاقليم كوردستان –العراق)، ئەمه ههه یهكێك له واجباتهكانیهتى ئەگهه تهئكیدی لهسهه بکهه، به بۆچوونى من شتیكى خراپ نابیت.

بهپێز سهروکی ئەنجومهن:

ههه چهنه ئەمه کارى لیژنهى قانونییه، وهلامى پرسیارهكان بداتهوه، بهلام بۆ روون کردنهوه، ههڕیمی کوردستان سهروکی دهبیته، ئەو (دهبیته) یان (یکون)ناگریتهوه، کاک شیروان، فهرموو.

بهپێز شیروان ناصح عبدالله حیدرى:

بهپێز سهروکی ئەنجومهن:

بهنیسههت پێشنیارهکهى کاک دلێر، به حهقیقههت ئەمه زیمنى دهسهلاتهكانه، لهزیمنى دهسهلاتهكاندا هاتوو له فهقهراتى دهسهلاتهكان مافى سهروکی ههڕیم، زۆر سوپاس.

بهپێز سهروکی ئەنجومهن:

ئهو مولاچهزهى جهنابت له شوینیکى تردا هاتوو، وهكو قائدى عام بۆ قواتى پێشمههركه، توزیک تايبههتمهندى خۆى ههیه، ئەو تايبههتمهندییهش به یهك دوو مادده تهشخیص کراوه، ئەگهه زیادى بکههین، لهوانهیه ئالۆزیهکمان بۆ پهیدا بکات، ئەگهه ههچ مولاچهزهیهكى تر نییه و، مهسهلهى یكون یان دهبیته تێیدا بێت یان نا ئەمه دهمنیتهوه سهه رای لیژنهى قانونى و زمانهوانیهکان، بۆ ئەوهى له صیاغهى بکهه.

بهپێز سهروکی ئەنجومهن:

ئهگهه واشیان زانى بهجیبى بێلن، بهلام وهكو ناوهروک ئەگهه لهسهه ماددهى یهك، ههچ مولاچهزهیهك نییه، دهیخهینه دهنگدانوه، کى ماددهى یهك پهسهههت دهکات با دهستی بهههز کاتهوه؟ کى پهسههت ناکات؟ زۆر سوپاس، به زۆرینه دهنگ پهسههت کرا، زۆر سوپاس، ماددهى دوو تکایه.

بهپێز شیروان ناصح حیدرى:

بهپێز سهروکی ئەنجومهن:

المادة الثانية:

ينتخب مواطنو كوردستان- العراق بالاقتراع العام السري المباشر رئيسا للإقليم يمثلهم ويتحدث باسمهم على الصعيدين الداخلي والخارجي ويتولى التنسيق بين السلطات الاتحادية وسلطات الإقليم.

بهپێز سهروکی ئەنجومهن:

ئیمه دهقى ماددهکه پهسههت دهکەین، تهنها داوا دهکەین که (مواطنو کوردستان) بگۆرئ به (شعب کوردستان)، لهبهه ئەوهى فراوانتر و شهکه نهتهوهیى تره، زۆر سوپاس.

بهپێز سهروکی ئەنجومهن:

زۆر سوپاس، دهههزگای موناغهشه دهکەینهوه، کاک محمد فهرموو.

بەرپۇز محمد فرج احمد:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من پېم باشە ھەر موطنو بمېنى، چونكە لە نيزامى ديموكراسى و پرۆسەى فيدراليدا نەسى موطنين دەگرېتە واتە ھاوولائى دەگرېتەو، نەك شەب، دەنگدان تاكە كەسىيە، لەبەر ئەو دەلېم بېتە موطنو اقليم كوردستان، نەك شەب كوردستان، چونكە لە ھەلبۇاردندا نەسى موطنين ھاتوو، نەك شەب كوردستان.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، بەرپۇز كرىم بحرى.

بەرپۇز كرىم بحرى عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لاى جەنابتان و ئەندامانى پەرلەمان روونە كە سەرچاوى ھەموو ياسايەك دەستورە، ھەرپىم كوردستانىش دەستوروى تايبەتى خۇى نىيە، ئەو دەستوروى ئەمرو ئىمە پىدەبەستين لە عىراق قانونى تالە، واتە قانونى ئىدارەى دەولەتە، بۇيە ئەو قانونە دەبى پشت بەو قانونەى كە ئىستا دەرى دەكەين، پشت بە قانونى ئىدارەى دەولەتەو دەبەستىت، لە قانونى ئىدارەى دەولەتیشدا پېم وايە نيزامى حوكم لە عىراق نيزامىكى پەرلەمانىيە، وەك ئەو دەبىنين لىرە لەو ياسايەدا من وا ھەست دەكەم كە ھەلبۇاردنى سەرۆكى ھەرپىم لە لايەن گەلەوە يان لەلایەن ھاوولائىانەوە ماباشەرەتەن سىستەمى رىئاسى يان شەب رىئاسى دەگەيەنېت، بۇيە پېم وايە بۇ دواروژ تەعاروز نەكاتن لەگەل ئەو قانونە يان ھەر دەستورېك كە لە عىراقدا دادەنرېتن، لە رووى ياسايەوە من مەبەستە تووشى تەنگ وچەلەمەيەكمان ناكاتن لەگەل دەستوروى ئىتتىحادىدا، سوپاس.

بەرپۇز گولناز عزيز قادر:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەپىي ئەو سىستەمەى ئىستا لە ولاتدا دەروات بەرپو، ئىمە بەشىكىن لە ولاتىكى ئىتتىحادى كە نيزامى پەرلەمانى بەرپو دەبەين، ئەم ماددەيە دزى ئەو، چونكە دەبىت سەرۆكى ئىقليم لەلایەن ئەنجومەنى نىشتامانىيەو ھەلبۇاردى، نەك لەلایەن جەماوەر، يان گەلەو، بۇيە ئەم ماددەيە پىچەوانەى ئەوانە دەبىتەو لە دەستوریشدا كىشەمان بۇ دروست دەكات، باشتر وانىە ئىستا ئەو رپورەسمە بروات، ھەمان رەنى دكتورم ھەيە، سوپاس.

بەرپۇز خورشيد سليم شېرە:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ببورن، منىش مەبەستەم وەكو مامۇستا باسى كرد، پېم وايە بېت بە (موطنو اقليم كوردستان) باشترە.

بەرپۇز كوستان محمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

مولاحزەكەى من ھەمان مولاحزەى بەرپۇز مامۇستا كرىم و گولناز خانە، بەلام بە پرسىارىكى زيادەو، ئەويش ئەو، ئەمە ئەگەر ئەمە دابىنين، ئەمە نابىتە رىخوش كەرېك كەوا لە عىراقیشدا رەئىسى جەمھورىەت ھەموو شەبى عىراقى ھەلبۇاردىن، ئەو كاتە ھىچ كوردېك ئەو پىنەبرېت كە بېتە سەرۆكى عىراق.

بەرپۇز عبدالرحمن احمد:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لە فەقەرەيەكدا ھاتوو كە سەرۆكى ھەرپىم مومارەسەى كاروبارى داخىلى و خارجى دەكات، دەمانەوېت دەستەى لىژنەى ياسا تەوزىحاتمان بۇ بدات، شئونى خارجى مەبەستى چىيە؟ چونكە لە ماددەى چوارى ياسا بەرپو بەردنى دەولەتى عىراق بۇ قۇناغى گواستەو ھاتوو دەلېت حكومەتى ھەرپىم دەتوانىت ئەو ياسايەنى ھاتوو لەو دەستورە ھەموو يان ھەموو بكات تەنھا ئەو لە ماددەى 25دا ھاتوو، كە ماددەى 25يش دەلېت پىسپۇرى كە دەگەرېتەو بۇ حكومەتى فيدرالى بۇمان تەوزىح بكەن، تا رۇشن بېت لەبەر چاومان، سوپاس.

بەرپۇز عادل محمد امين؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من تەئىدى قسەكانى كاك كریم دكەم، چونكە خۇتان دەزانن لە نيزامى ريناسيدا سەرۆك لە رینگای خەلكەوہ
هەلدەبژێردى، كە خەلك دەنگى پيدا، هەلبەت دەسەلاتى دەبیت، ئەو كاتە دەسەلاتى تەنفیزی خۇى دەبیت، من
مولاحەزەيەكم لەسەر ئەوہ هەيە، تەناقز دەكات لە محكەمەى دەستووردا، هەموو كەس دەتوانى بۇ خۇى دەعوا لەسەر
ئەو مەزوعە بكات، ئەو قانونە بە موخالەفەى دەستور بزانی و، ئەگەر خرايە دەنگەوہ بەم شپوہيە ئەم ماددەيە من
مولاحەزەم لەسەر يانتخب موطنو هەيە، ئەوہ بگوردرى، (موطنو) بېيت بە (ناخبون)، لەبەر ئەوہى هەموو هاوولاتیەك
حەقى دەنگدانى نييە، منال حەقى دەنگدانى نييە، تەنھا ئەوانەى كە سنى قانونيان هەيە، حەقى دەنگدانيان هەيە،
حەقە بكریتە (ناخبون)، و(یتولى التنسيق بين السلطات الاتحادية وسلطات الاقليم)، ئەوہ روون بكریتەوہ ئەو تەنسیقە
لە چ بارىكەوہيە، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

وہكو مولاحەزەيەك، ئەو مواتنەى كە دەنگدەدانن شروت ناخبیش هەيە، ديارى كر دووہ كە دەبیت 18 سال بېت، كاك
عثمان، فەرموو.

بەرپۇز عثمان عبدالله قادر؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ديارە برادەران مولاحەزەكەيان باس كرد، منیش لەگەل رەئییەكەى كاك كریم بحریم، بەلام حەقە ئیمە لە سیستەمى
بەرپوہبردنى پەرلەمانى يان ريناسى برادەران بەرچا و روون بكەين، دەلئین ئیمە ئەو برپارانەى دەيدەين بەشیکى
دەگەرپنینهوہ بۇ سیستەمى پەرلەمانى و، بەشیکى دەگەرپتەوہ بۇ سیستەمى ريناسى، ديارە ئەمە لە دواروژ ئیشكالى
زۆرمان بۇ دروست دەكات و، خۆمان دەبیت دائیم خەرىكى تەعدیلاتى برپارەكانى خۆمان بين، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

زۆر سوپاس، بەرپۇز د. ناصح، فەرموو.

بەرپۇز د. ناصح غفور رمضان؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

پیشەكى ئەو تیبينیهى كە مامۇستا محمد فرج نیشانى دا، پیم وایە هەر (موطنو) بيمینیتەوہ، ئەگەر (اقليم
كوردستان) یش ئیزافە بكریت چ ئیشكالىكى تیدا نييە، ئەگەر ئیزافەش نەكریت كە و تراوہ كوردستان شاریحە العراق،
ديسان ئەوہ هەر ئەو مانايە دەدات، يەعنى من ئەوہ بە ئیشكال نازانم، بەلام منیش پیم باشە(موطنو) بېت باشتر،
لەوہى كەوا شعب كوردستان، بەنيسبەت ئەو تیبينیانیەى كەوا ئەو برادەرانەى كە نیشانیان دا، ئاماژەيان بە ياسای
بەرپوہبردنى دەولەت كرد بۇ قۇناغى گواستەوہ، بەلام ئەوان بە تايبەتى ياساناسەكان ئەوہيان لە بیر چوو، لە ناو
ياسای بەرپوہبردنى دەولەت بۇ قۇناغى گواستەوہ ئيعتيراف بەتايبەتمەندى كوردستان دەكات، ئەو تايبەتمەندییەى
كوردستان لەوى ئاماژەى پیکراوہ كە ئیمە تايبەتمەندى خۆمان هەيە، ئەو تايبەتمەندییەى شەرعیەتى پیدراوہ لەياسای
بەرپوہبردنى دەولەت، ئیمە دەمانەویت سەرۆكى هەرىمى كوردستان بەم شپوہيە هەلبژێردیت، ئەمە لایەك، لەلایەكى
تر ئەمە ئیتفاقی سیاسى لەسەر كراوہ، ئیمە لەگەل ریزمدا هەموومان ئاماژە بۇ هاتنى چوار مانگ بە دوا كەوتین،
بەتايبەتى ئەم مانگەى دوايى لەسەر ئەمە دواكەوتووہ، حەزەدەكم ئەو برادەرانەى ئەو تیبينیه نیشان دەدەن، واقیعی
بەرژوہوہندییەى بالاگانى كوردستانشان لەبەر چا و بېت، مەسەلە هەر ئەوہ نييە، زمانەوانى بى يان بە كەيفى من بى، يان
بە كەيفى ئەو بېت، ئەمە ئیتفاقیكى سیاسیه لەهەمان كاتیشدا وەكو وتم تايبەتمەندییەك لە ياسای بەرپوہبردنى
دەولەتە، ئەوان ئەوہ بەتال دەكەن، لە ياسای بەرپوہبردنى دەولەت بۇ قۇناغى گواستەوہ، لەوى ئيعتيراف بەو
تايبەتمەندییەى كوردستان كراوہ، بە هەموو ئەو ياسایانەى كە لە پەرلەمانى كوردستاندا دەرچوون لە رۆژى يەكەمەوہ

له 1992/6/4 تاكو دوینى كه ئىنتىخاب كراوه، پەرلەمانى تازە ئىعتىراف بە ھەموو شتىك كراوه، وەك پېويستە ئەمە ھەموو لەبەر چاۋ بگىرېت، لەگەل رېزو سوپاسمدا.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس، بۇ ھەموو مولاھەزەكانتان، بەراستى ھەموويان لە جىي خۇيانن، قسە تەواۋ بوو، ئىلا ئەگەر نوقتەى نىزامىت ھەبوو، چونكە ناۋ نووسرا، ناۋنووسىنەكە داخرا، بۇمان نىيە بگەرپىنەۋە بەپىي نىزامى داخىلى پەرلەمان، فەقەت نوقتەى نىزامى نەبېت، نوقتەى نىزامىش ئەۋەى ئەگەر خەلەلېك ھەبېت لە ماددەكە، يان ماددەيەكمان پېش ماددەيەك خستوو فەرەزەن، سەھوۋەك كراوه، لە حدودى نىزامى داخىلى درەچووينە، تەنبىھمان دەكاتن، ئەۋە نىزامى داخىلى پېدەوترېت، فەرموو.

بەرپۇزخەمان زرار اسعد:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

لە كۇنووسى كۇبوونەۋەى لىژنەى ياساى كە نووسراۋە بە كۇى دەنگ لەسەر ماددەى دوو تەنبا باسى ئەۋە كراۋە كە (مواظنو) بگىرېت بە (الشعب)، بەلام دوینى لە لىژنەكە كە ئىمە لە كۇى دە كەس، ھەشت كەس رازى بووین، تەنبا ئەۋە مولاھەزەيان ھەبوو، بەلام دووگەس كە من و د. نورى بووین لەسەر ئەۋە رازى نەبووین كە لە رىگای خەلگەۋە بېت، بەلكو لە رىگای پەرلەمانەۋە بېت، يەعنى تەنبا بۇ تەۋزىچىك، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

خۇى ئەۋە ماددەيە زۇرېش موناھەشە كراۋە، جارى من حەز دەكەم دوو مولاھەزە بدم، بۇ ئەۋە دەۋرەيە بۇ ئەۋە چۈر سالەى داھاتوو، لەپەرلەماندا دەبېت، چونكە ھەتا لە ئىستاۋە ئەگەر بلېين مىللەت دەنگ دەداتن، زروۋى ھەيە مۇستەلزەماتى دەۋىت، جارى ئىستا مۇستەلزەماتىشى نىيە، لەبەر ئەۋە بۇ ئەۋە وىلايەتى يەكەمە لەپەرلەماندا دەبېت دەنگدانەكەى، بۇ وىلايەتى دوووم كە پاش چۈر سالە، ئومىد دەكەين كە كوردستان زياتر ئاساى بوو بېت، ئازادى خەلك زياتر دابىن كرا بېت، گيانى دىموكراسى زياتر پتەۋتر بوو بېت، گيانى ھاۋپەيمانىيەتى بە قوۋەت تر بوو بېت، لەبەر ئەۋە زۇر تەبىيەكە كە ئىستا كەۋا دەلېين، بەلام مەترسىيەكمان ھەيە، بلېين وا دەكات، بەلام لەناۋ خەلكدا مەترسىيەك ھەيە، كە لەناۋ خەلكدا دەنگ بدرېتن، رەنگە كېشە دروست بكاتن، ئەمە ئىمە ئومىد دەكەين لەپاش چۈر سالدا لە ۋەزىكى زۇر ئاسايدا ئەم ھەلېزاردنە بېت، پاشان بۇ چى حزبېك لە دەنگدانى خەلك بترسى، كاك مەسعود ئىستا دەبېت بەر سەرۋىكى ھەرىمى كوردستان، پاش چۈر سال رەنگە موناڧىسى ھەبېتن، ئەۋە كەسەى كە خۇى بە موناڧىسى دادەنېت، دەبېت لە دەنگدانى خەلك نەترسى، ئەگەر ئەكسرىيەتى ھىنا دەباتەۋە، ئەگەر ئەكسرىيەتى نەھىنا، لەۋانەيە كاك مەسعود خۇى تەرشىچ بكات، پاش چۈر سال، خۇشى تەرشىچ كرد لەگەل موناڧىسەكەى، ئەۋە موناڧىسە ئەگەر لەۋ نەترسىپتن لە ئىستاۋە بىر نەكاتەۋە لەۋە لەبەر ئەۋە سەبەبەى بكات، دووش مەسەلەى ئەۋە مەترسىيەى كە ھەندى برادەر نىشانىان دا كە ئەمە لەگەل نىزامى رىئاسى تەناڧز دەكات لەگەل بەغدا، نىزامى رىئاسى تەنبا بۇ ئەۋە نابېت رەئىسەكەى بە دەنگدانى موباشىر نىزامەكە بېتە رىئاسى، نىزامى رىئاسى قانۋنەكە تەحدىدى دەكاتن، ئەم قانۋنەى كە دانراۋە ناتوانم بلېم نىزامى پەرلەمانىيە سەدا سەد، بەلام تىكەلەۋە لە بەينى نىزامى پەرلەمانى و نىزامى رىئاسىيەۋە، ئەۋە رەئىسەى لە پەرلەمان ھەلېدەبېزېرن بۇ چۈر سالى تر بە كۇى دەنگى خەلگەۋە ھەلېدەبېزېرن، ھەمان دەسەلاتى ھەيە، ھىچ شتىكى تر زىاد ناكات، ئىستا لە پەرلەمان ھەمان مومارەسە دەكاتن، عەينى دەسەلات ھەيە، شتىكى پى زىاد ناكاتن، چونكە ئەۋە پابەندە بەۋ قانۋنەى كە پىي ھەلېزېراۋە، ئەۋە قانۋنەش تەحدىدى سەلأحاتى دەكات و، واجباتىشى دەكات، ئەۋەش موناھەشە كراۋە، بەراستى من پېم واپە شتىكى زۇر تەبىيەك ھەر حزبېك، ھەر شەخسېك خۇى ھەلېزېرئ باۋەرى بەۋە نەبېت كە رېژىيەكى باش دېنېت، لەۋەش نەترسىپن بلېن دەبېتە رىئاسى، چونكە قانۋنە، لەلايەكى ترىشەۋە مولاھەزات پېشكەش كرا، مەسەلەن تەناڧز دەكات لەگەل بەغدا، خۇ ئەۋە قانۋنە، قانۋن ئىۋە داتان ناۋە، دەتوانن ئىۋە خۇتان بەۋ قانۋنە دا بچنەۋە، ھەر كاتېك پېويستى كرد كە بە پىي ئەۋە رېنمايانەى كە پەرلەمان خۇى ھەيەتى، ئەگەر ئىجابى كرد تەعدىلى بكەين، دەۋلەمەندى بكەين، فەقەرەى بۇ زىاد بكەين، يەعنى ئەۋە شتىك

ئىيە، ۋەكو قورئان بىتىن خەلاس بېراۋە كەس نەۋىرئ قسەى لەسەر بىكات، قانونىكە ئەو (111)كەسە دايدەنئىن، سبەينئ ئەۋەى كۆى دەنگى ھىئا، ويستى تەعدىلى بىكاتن، زىادى بىكات، كەمى بىكاتەۋە، دەىكات، لەبەر ئەۋە، ئىمە بۇ خۇمان بىبەستىنەۋە بەۋەى ئايا چۈار سالى تر چى بەسەر دىت؟ يان چى لىنايەت، يان بەغدا چى لىدئت، بەغدا ئەگەر دەستورەكەى بەشىۋەىكەى بىت، ھاۋولاتىيانى كوردستان دەنگى بۇ بەن، ئىمە پابەندىن پىئى، دەبىت بىن لە پەرلەمان خۇمان تەنزىم بىكەين، بە گوپرەى ئەو دەستورەى كە دەنگمان بۇ داۋە، لەگەل مەسالىجى ھاۋولاتىيانى كوردستان دەگونجىت، بۇيە من پىم وايە ئەو فەقەرەىكەى كە ھاتوۋە باشە بىمىت، تەنبا مەنىش مۇئەىدى ئەۋەمە كە بىمىت، عەرەبىكەشى (أ)ى زىادە، (مواطنو)، ئەلفەكەى زىادە، پىۋىست ناكاتن، چونكە اللفى الاخير بۇ الافعال دەرۋاتن، بۇ الاسماء نارۋاتن، چونكە مواطن جگە لەو مولاھەزاتانەى كە داتان، خەلك شەب دەنگ ناداتن، شتىك نىيە كە ھەموو شەبەكە پىكەۋە دەنگ بداتن، مولاھەزەىكەى تىش ھەىە، لەناو ئىمەدا نەتەۋەى تر دەزىن، رەنگە خۇيان بە شەب بزانت، خەلكى كوردستانن، بەلام چەند سالە توركمان ھەىە، ئاشوورى ھەىە كلدانى ھەىە، ئەۋانىش رەنگە (مواطن)كەيان پى خۇش بىت، دەقق تىشە (مواطن)، ئەگەر لەرووى ئەو مولاھەزاتانەش بىتن، من پىم وايە ئەو سىغەى كە ھاتوۋە من پىم باشە، لە مولاھەزەىكەى تىشدا دەبىت(يتحدث باسمهم في الداخل وفي الخارج) بەتەئىكەى رەئىسى ئىقلىمە، ھەم ئەو دەتوانىت قسە بىكاتن، ناتق بىت، ھەم رەئىسى پەرلەمان، دەتوانىت قسەبىكاتن، ھەم رەئىسى حكومەت ھەم ۋەزىرئىك ھەم ئىۋە ئەندامى پەرلەمانىك دەتوانن لەسەر ھەر شتىك قسە بىكەن، بەلام ئەو ۋەكو رەئىسى رەئىسى ئەۋەلە لە ئقلىمدا بە تەئىكەى بۇى ھەىە بەناۋى ئىقلىم قسە بىكاتن، لەگەل حكومەتى مەرەكەزى لەدەرەۋەشدا، بەلئى، فەرموو نوقتەى نىزامىت ھەىە، ئەگەر قسەى منت برى، دەبىت قسەكەت پەىۋەندى بە قسەى منەۋە ھەبىت، فەرموو.

بەپىز كرىم بحرى عبدالله:

بەپىز سەرۋكى ئەنجومەن.

من پىم باشە لە موناھەشەۋ گەتوگۇگۇردن لەسەر ئەم ياسايە، ھىچ ھەسەسىيەتىك لە گۇرئ نەبىت، چونكە ئىمە ھەموومان بۇ ئەۋەى خزمەت بىكەين، بۇ ئەۋەى قانۇنەكە بەبئ لەكە، قانۇنىكى پوختە دەرىكەين بۇ خۇمان ۋ، بۇ ھەرىمى كوردستان، ھىچ مەبەستىكى تىر لە پشەۋە نىيە، ئەۋە يەك، دوو ئىمە ئازادىن لىرە، لە رووى ياسايىيەۋە، چ باس بىكرىت يان چ باس نەكرىت، پىمان خۇشە ئەو ئازادىيە بە ئەندامان بدرىتن، زۇر سوپاس.

بەپىز سەرۋكى ئەنجومەن:

ئەۋە نوقتەى نىزام نەبوو، كاك كرىم، ئەۋە رەئى بوو، بەلئى، د. كمال داۋاى قسەى كىرۋە، ئەگەر نوقتەى نىزامت ھەىە، ئەگەر موناھەشە دەكەى، دەرگاى موناھەشە داخراۋە، دەبۋايە لە بدايەت داۋاى قسە بىكەى، بەدەست من نىيە، ئەمە كاك فرسەت، يەك لە ئەسبابەكانى ۋەكو سكرتير ماۋەتەۋە، لە ھەموومان خەبىر ترە، ئەۋەل شت بەمنى وت ئاگات لىبىت، كە داخرا نابىت ماۋە بدەىە كەس.

بەپىز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركوكى):

بەپىز سەرۋكى ئەنجومەن.

براىان، ئەو مولاھەزەنەى دران، يەكەيان ئەۋەى كە لەگەل بەغدا توۋشى كىشە ئەبىن، ھەز دەكەين زۇر بە ۋازىجى ۋ بە روونى بزانت، ئىمە كار دەكەين بۇ ئەۋەى كىيانىكمان ھەبىت، كىيانىك كە تەئىسیرمان لئ نەكرئ لە پاشەرۋۇ، بتوانىن لەسەر پاى خۇمان بوەستىن، لە قانۇنى ئىدارەى دەۋلەتى عىراق، خۇى ھاتوۋە، ئەگەر خۇپىندبوۋاتن، دەبىت پەرلەمان ئىقلىمى كوردستان، ئەو قانۇنانەى ھەىە، ئىعتىراقى پىكراۋە، ئەگەر لە پەرلەمانى بەغدا قەرارىك درا بەنىسەت كوردستان، لەگەل ۋەزەى كوردستان نەگونجى، پەرلەمانى كوردستان بۇى ھەىە، ئەو قانۇنە تەعدىل بىكات، لەبەر ئەۋە پىۋىست ناكات ئىمە لەۋە بترسىن، ئىمە لە پىش ۋەزەى بەغداشەۋە، پەرلەمان بوۋىنە، ئەۋە سىز دە سالە ئەو ۋەزە ھەىە، پىۋىستە بەم شىۋەىە بىر بىكەىنەۋە، كە بتوانىن لەسەر پاى خۇمان بوەستىن، بەرژۋەندى دانىشتوانى كوردستان ۋ خەلكى كوردستان بپارىزىن لە دەستورى عىراقىش بىچەسپىنن، نەك خۇمان بىبەستىنەۋە بەۋان، ئەۋان بچنە چالى

رەشەو، ئىمەش بچىنە چالى رەشەو، دەبىت رەئى خۇمان ھەبىت، كيانى خۇمان ھەبىت، دەستى براپەتياى بۇ درىژ دەكەين، دەستياى داىە دەستمان بەسەرچا، بەنىسەت (مواطنو)، من لەگەل وشەى (مواطنو)م بمىنى، چونكە فەردىە حەقى ھەيە دەنگ بدات، يان لە فەومىكى تر، بەنىسەت ئەوئى كە دوو خوشك مولاھزەھيان كورد كە سەرۆكى ھەرىم زۇر بۇم وازىچ نەبوو، كە كىشەمان لەگەل بەغدا بۇ دروست دەكات، لەگەل رەئىس جەھورى، لە بەغدا كە ھەموو عىراق ھەلىبىژىرى ئەو فەومىەتى دووم يان بن دەست يان زەخت بكەن لەسەرمان، بە تەوافق دەبىت، لە عىراق سى دەزگای رەئىسى ئەو ھەيە، سىادى ھەيە، رەئىسى پەرلەمان، رەئىسى جەھورى، سەرۆكى حەكومەت يەكى لەم دوو دەزگا رەئىسىە دەبىت بۇ كورد بىت، يان رەئىسى جەھورى يان رەئىسى وزەرايە، ئەو ھەلوپىستى يەگرتووى لايەنە سىياسىەكانى كوردستانە، دەبىتە ھەلوپىستى ئىمەى پەرلەمانى كوردستانىش دەبىت پا لەسەر ئەو دابگرين، يەكىك لە جىگرى سەرۆك كۆمارى عىراق يان سەرۆكى ئەنجومەنى وەزىرانى عىراق دەبىت كورد بىتن، رەئىسى پەرلەمان يەكىك لەو دوو پۇستەى ترىش برا عەرەبەكان بن، ئىنجا كامەى ھەلدەبىژىرن، ئىمە وەكو كورد مانعمان نىيە، مەترسىتان لەو دەبىت، سىقەمان بە خۇمانە و، ئەو براپەش كە ئەو پىشنىارەى كورد وتى ئىمە بە حەساسىەت وەنەگرين، بى شك ئىمە ئەندامى پەرلەمانىن لىرە ھەموو حەقمان ھەيە، ھەموو موناقتەشەيەك بگرى و، رەئىەكانتان بە ئىجترا م وەردەگىرى، بەلام وەكو سەرۆكى پەرلەمان ئىشارەى پىكرد، چوار مانگە لەسەر ئەم مەشرووعە تاخىر بووینە، تكامان لەو خوشك وبراپانەيە بۇ ئەوئى زوو بتوانىن بە رىك وپىكى دەربازى بكەين و، رەئى ئەو بەرپزانەش كە ئەمەيان گەلالە كوردو، بە ئىجابى وەرىبگرن و، مەترسىشان نەبىت لەوئى كە يەكىك بەرەى لەبن پاي ئەوئى تر رادەكىشىت، زۇر سوپاس.

بەرپز نوری جمیل تالەبانی:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

من وەكو ئەندامى لىزنەى قانونى ھەندى تەوزىجم ھەيە، ئەگەر رىگا بفرموون، بەتايبەتى دەربارەى قانونى تال، ئەگەر ئىجازەت ھەبىتن.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

بە ئىستىسنا لە پرتۆكۆلى ئىرە، رىگا دەدەم دوو كەس قسان بكەن لەسەر ئەو نوقتەيە و فەرموو، د. نوری.

بەرپز نوری جمیل تالەبانی:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

سوپاس، جەنابى بەرپز دەربارەى قانونى تال، قانونى كاتى بەرپۆەبەردنى دەولتەتى عىراق، راستە كەوا ئىستاكە پىووستە پىرەوى بگرى، بەلام نەك بە ھەموو بەندەكانى لەو قانونەدا ھاتوون، تەنیا ئەو بەندانەى كەوا كە پەپوەندىان بە قانونى سىادىيەو ھەيە، كە لە ھەردوو بەندى 41 و 25دا ئامازەھيان بۇ كراو، تەنیا ئىمە ناتوانىن بە پىچەوانەى ئەو دوو بركەيە قانون پەسەند بكەين لە ھەرىمى كوردستاندا، ئەوانەش دىارى كراون پەپوئىان بە كاروبارى دەروە و ھەندى شتى تايبەتییەو ھەيە، پەرلەمانى ھەرىمى كوردستان بۆى ھەيە تا ئەو رۆژەى قانونى ھەمىشەى عىراق پەسەند دەكرىت، ھەموو جۆرە قانونىك دابنرىت، پەپوئىان بە بەرژەوئەندى خەلكى كوردستانەو ھەبىت، دەربارەى وشەى شەب واتە گەلى كوردستان، ئىمە دەمىكە دەزانىن كەوا ئەو خەلكانەى كەوا لە كوردستاندا دەژىن، كورد بن يان لە ھەر نەتەوئەيەكى تر بن، ھەموو خەلكى كوردستان، لەبەر ئەوئى وشەى گەلى كوردستان، پىر بە پىستى خۆيەتى، ھەموو ئەو ھاوولتياىە دەگرىتەو كەوا لە كوردستاندا دەژىن، ھاوولتياى كوردستان، چونكە ھەموو بە بەشىك لە گەلى كوردستان دەژمىردىن، تەنیا بۇ چوونەكەم بۇ ئەم بەندە ئەوئەيە، كەوا رەنگ بىت ھەندى كىشە دروست بكات، لە ناحىەى قانونىەو نەك لە ناحىەى سىياسىەو، چونكە ئەم سىستەمە، من نالىم دەمان كات بە سىستەمىكى سەرۆكايەتى، بەلكو بەو رىگايە دەمان بات، ئەوئەش لە ئايندەدا رەنگە بىت بە ھۆى ئەوئى كەوا كىشە لە بەكارھىنانى دەسلەت لە نىوان سەرۆكى ھەرىم و، ئەنجومەنى وەزىران و، پەرلەماندا دروست بكرىت و، لەو قانونەدا ھىچ رىگايەك

دهست نیشان نهکراوه بۆ چارهسەر کردنی ئەم کێشانه، بههەر حال ئێمه دهستوری ههریمی کوردستانمان له پێشه، لهو دهستورهدا ههموو ئەو وردەکارییانه، پێویسته دیاری بکړین، زۆر سوپاستان دهکەم.

بهپێز سەرۆکی ئەنجومه:

فهرموو ماموستا.

بهپێز شێروان ناصح حیدری:

بهپێز سەرۆکی ئەنجومه.

تەبعەن من دوو مۆلاخەزەم ههیه، یهك، بهنیسهت د.نوری، دوینێ موناخهشەمان کرد، ئەو برێگهیه به کۆی دهنگی ئەندامانی یاسا ئەو وشهیه، پهسەند کراوه، واتە مەبەستهکەشم ئەوهیه، ئەو بهرپێزی که ئەندامی لیژنە یاساییه که رهئیهك دەدات لهوئ مەفرۆزه احتفاظ بهو رهئیه بکات، لهپەرلهمانیش دیفاع لهو رهئیه بکات، ئەمه یهك، بهنیسهت ئەوهی کاکه شیخ فهرموو، ئەوه موخالیفی نیزامی داخیلی ئەنجومهنی نیشتمانییه، چونکه دهبیته مەوادهکان یهکه یهکه موناخهشه بکړیت، بریاری لهسەر بدریت، لهگهڵ ریزماندا.

بهپێز سەرۆکی ئەنجومه:

ئەو مۆلاخەزاتانە ی که درابوون، قهیم بوون، بهلام خۆی وازیچه یهك وشه ههیه، رهنگه توزیک اختیلاف لهسەر ههبیته، موطن بیته یان شعب بیته، ئەمه شەرمان کرد، ئەسبابی ئەوهی که موطن بیته به قوهت تره، باشتره، فهرموو.

بهپێز د. ناصح غفور رمضان:

بهپێز سەرۆکی ئەنجومه.

ئێستا دوو وشه ههیه، یهکیان موطنو و ئەوی دیکه یان شعبه، ئینجا دهبیته ئەوهل جار موطنو، چونکه ئەو ئەصلهکەیه، بخریته دهنگدانوه، لهگهڵ ریزمدا.

بهپێز سەرۆکی ئەنجومه:

دهبوابه سهبرته ههبوابه، چونکه من ئەو موقهدهیم بۆ ئەوه بوو، کێ لهگهڵ ئەوهیه وهکو خۆی بمینیتهوه، فهرموو کاک فرسهت.

بهپێز فرست احمد عبدالله:

بهپێز سەرۆکی ئەنجومه.

بهراستی من بهخۆم بهم شکله دهبینم، شعب شامیلی کورد بهتەنیا نییه، شعب کوردستان شاملی ئاشوورییهکانه، شاملی تورکمانهکانه، شاملی عەرهبهکانه، ئەوهی بهشکی قانونی و شهرعی له کوردستان مابیت و، سهکهنی له کوردستان بیته، موطنو دیسان شاملی ههموویانه، بهرهئی من فهرقهکی وا لهبهینی ههردوو موستهلهح ههیه له ناحیهی قانونی، بهلام بۆ ئەم بابته ههچ فهرقهکی وا نییه، زۆر سوپاس.

بهپێز سەرۆکی ئەنجومه:

من تەنیا ئەوهی دهزانم که به کوردیهکهی موطنو به قوهت تره، که بلێی هاوولاتیانی کوردستان دهنگ دهدهن، وهقهکهی باشتره، دهلێی که موطنو زمانیهن فهرقهکی ههیه، لهبهر ئەوهی که دهلێ هاوولاتیانی کوردستان ههلهدهبژێرن، به قوهت تره لهوهی بلێی گهلی کوردستان، یهعنی بیجگه لهو مۆلاخەزاتانه، لهبهر ئەوه پیم باشتره دهنگ به کوردیهکهی بدین، هاوولاتیانی کوردستان، گهلی کوردستانی عێراق، کێ تهئیدی ئەوه دهکاتن وهکو خۆی بمینیتهوه، بلیت ینتخب موطنو کوردستان العراق، با دهستی بهرز کاتهوه، زۆر سوپاس، کێ موخالیفه لهو رهئیه با دهستی بهرزکاتهوه، کهواته موطنو ئەگسهریهتی هینا وهکو خۆی دهمینیتهوه؟ لهسەر ماددهکه بهگشتی دهپخهمه دهنگدانوه موطنو به بی ئەلفهکه دهپخهمه دهنگدانوه (ینتخب موطنو کوردستان- العراق بالاقتراع العام السري المباشر رئیساً للإقليم يمثلهم ويتحدث باسمهم على الصعيدين الداخلي والخارجي ويتولى التنسيق بين السلطات الاتحادية وسلطات الإقليم)، ئەگەر دهستانهوی به کوردیش دهپخوینمهوه، (هاوولاتیانی کوردستان - عێراق، له ههلهبژاردنی گشتی و راستهوخۆ دا به شیوهیهکی نهینی سەرۆکی ههریم ههلهدهبژێرن، که نوینهرایهتیا دهکات، لهسەر ههردوو ناستی نیو

خۆو دەرەو، و ھەماھەنگی لەنیوان ھەردوو دەسەلاتی فیدرالی و ھەرێمدا دەکات، کۆ پەسندی دەکات با دەستی بەرز کاتەو؟ کۆ پەسندی ناکات؟ بە کۆی دەنگ وەرگیرا.

پێم وایە ئەمەڕۆ نەتوانین ھەمووی تەواو بکەین، لەبەر ئەوە ئیجازە بدن، ئەمەڕۆ ئەم ماددانە یەک ھەستمان کرد ئیختیلاقی لەسەر ھەیە، نایخەمە دەنگدان تاكو بەیانی، بەیانی بە تێرو تەسەلتز قەسەیان لەسەر دەکەین، ئەو ماددانە یەک ھیلاقی لەسەر نییە، ئاسانە ئەو ماوەی کە ماومانە، تەواویان دەکەین، بەمانای ئەوە ناکات، ھەموویان یەکە، یەکە موناھەشە دەکەین، بەلام لەناو موناھەشە کە زانیمان ئارائی موختەلیف ھەیە، پەلە ی لێ ناکەین، دەیکەینە بەیانی، کاک شێروان ماددە ی سێیەم.

بەرێز شێروان ناصح حیدری:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة:

تكون ولاية رئيس الإقليم أربع سنوات ويجوز إعادة انتخابه لولايتين.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ دەقی نەسە کەین، تەنھا لولايتين گۆرێتمان بە لولاية ثانية، بۆ ئەوەی وازیح تر بێت، زۆر سوپاس.

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەرگای موناھەشە دەکەینەو، کۆ دەیکەین قەسە بکات با دەستی بەرزکاتەو.

بەرێز محمد فرج احمد:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەرۆی یاساییەو، ئەگەر بریارێک دەرچیت کورت و سادە بێت، بۆ تێگەشتن، ئاسان تر بێت، چاکتر، من لەو مونتەلیقەو قەسە دەکەم، ماددە ی سێیەم لەگەڵ ماددە ی چوارەمدا کە نەخوینراوەتەو، دەکریت دەمج بکری، بکریت بە دوو برێگە (أ- تكون ولاية رئيس الإقليم أربع سنوات ويجوز إعادة انتخابه لولاية ثانية، ب- يجري الاقتراع لرئيس الإقليم في موعد الانتخاب رئيس الإقليم المجلس الوطني لكوورستان العراق)، ئەمە کۆتایی پێبێت بۆ ئەوەی ئاسان تر بێت، (على لا يتعارض مع حكم المادة الثالثة من هذا القانون ولا تقف المدة المحددة لولايته) لابرێ، زۆر سوپاس.

بەرێز جمال يوسف بۆتانی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە بۆچوونی من ئەو دەستەوازیە بگۆریت بەم شێوەی خوارەو:

(تكون ولاية رئيس الإقليم أربع سنوات ويحق له الترشيح لولايتين متتاليتين)، وشە (متتاليتين)، تەئکید ی لەسەر دەکەم، چونکە زۆر موھیمە، وردترە، سوپاستان دەکەم.

بەرێز جمال محمد قاسم:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرەئێ من ئەم نوقتە یە خە لەئێک لە موستەقەبەل دروست دەکات، ئێستا حالیەن لەعیراق یەک ویلايەت ھەیە، بۆ ھەلبەزاردنەو جاری دوو، دەبێت بە ویلايەتی دوو، بەلام لە موستەقەبەل بلێن ویلايەتیکی تر دروست بوو، ویلايەتی دوو و سێیەم و، چوارەم لە عێراقدا، ئەمە خە لەئێکی لوغەوی و یاسایی دەبێت، ناحیە ی تەرچوومە بۆ ئینگلیزی، تەبعی عادەتەن کە لیمە ی ویلايەت بەکار ناھینرێ، بۆ (term)، یعنی جاری یەکەم، یان جاری دوو، یان (first term) یان (second term)، بەکار دەھینرێ لە جیاتی ویلايەت، من ئەئیم ئەگەر کە لیمە یەکی تر دابنرێت، لە جیاتی، بۆ ئەم دوو خالە، زۆر سوپاس.

بەپۇزىد. رمضان عبدالرحمان محمد رضا:

بەپۇزى سەرۋىكى ئەنجومەن.

دەربارە كاتى ھەلبۇزاردنەھى سەرۋىكى ھەرىم، لەگەل ھەلبۇزاردنەھى ئەنجومەنى نىشتامانى كوردستاندا، ئەو شەش مانگە كە ھەيە، ئايا چۆن ئىزافەى دەكەن بۇ ھەلبۇزاردنەھى جارىكى تىرى سەرۋىكى ھەرىم؟ يان ئەم ماوھىە بۇ ھەردوو لا پەپرەو دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەپۇزى سەرۋىكى ئەنجومەن:

دەكرى ھەندى زياتر روونى بكەيەو.

بەپۇزىد. رمضان عبدالرحمان محمد رضا:

بەپۇزى سەرۋىكى ئەنجومەن.

لەكاتى ھەلبۇزاردى سەرۋىكى ھەرىم، لەلەين گەلەو، يان لەلەين ئەنجومەنى نىشتامانى كوردستان و، ھەلدەبۇزاردە، مەبەستمان كاتەكەيە فەترەى وىلايەتەكەيە، سەرۋىكى ھەرىم ئىستا ئىمە ھەلى دەبۇزىرىن، پەرلەمانى داھاتوومان لەشەش مانگ تەواو دەبىت، ئايا ئەو ماوھىە، چاودەروان دەكرىت، يان بەردەوام دەبىت تا ھەلبۇزاردى داھاتوو، يەئنى دوو ھەلبۇزاردى پەرلەمان، لەگەل رىزىمدا.

بەپۇزى پەخشان عبدالله حسين:

بەپۇزى سەرۋىكى ئەنجومەن.

من نوقتەكەم نىزامى بوو، ئەمە تەواو بوو، ئىمە موناقەشەى ماددەى سى دەكەين، ئەو برادەرە چوو ماددەى چوارەو.

بەپۇزى سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئىمە مولاھەزەى ئەو ھەمان كرد، بەلام رىمان پىدا تا قەسەكانى تەواو كرد، جەنابى دوو ماددەى تىكەلى يەكترى كردبوو، كاك محمدى حاجى محمود.

بەپۇزى محمد حاجى محمود:

بەپۇزى سەرۋىكى ئەنجومەن.

من دووسى جار دەستم بلند كرد، بەلام جەنابتان ناگادار نەبوون، پىشەكى دەمەوئىت، پىروزبایى لەدەستەى سەرۋىكەتەى و ھەموو ئەندامان بكەم، وابدانم لە دوئىتوھ كەس پىروزبایى لەكەس نەكرد، ئومئىدى سەرکەوتن بۇ ھەموو لایەك دەخووزم، كە ئەم بابەتەنە كە باسى دەكەين، ھىچ لایەنىك بەھى خۇى نەزانى، وابداننى ئەم دەورە ھى ئەمە و، دەورەيەكى تر ھى ئەوى ترە، ئىمە ئەو قانۇنە بۇ ھەموو خەلگى كوردستان دادەنئىن، بەم چاودە ھەموومان سەيرى مەسەلەكان بكەين، نەك شتەكان ببىتە دوو بەش، لایەك داواى شتىك بكات، لایەك داواى شتىكى تر بكات، ئەم بابەتە بۇ ھەموومانەو، بەم چاودەش، بەم روھە ھانای بۇ ببەين، دەربارەى ھەردوو وىلات و سى وىلات، دوو بابەتە، ئەو ھى يەكەم، دوانزە سالە، ئەو ھى دوو دەيكات بە ھەشت سال، يەئنى بۇ ئەو ھى زياتر لامان روون بىت، ئىمە پىمان باشترە كە وىلايەتەكە بكەوئىتە دەورەى دوو ھى و، ھەشت سالەكەشمان پى باشترە لە دوانزە سالەكە، خالىكى تر ھەيە، كە پىشتر رىگاتان پىنەدام باسى بكەم، ئايا سەرۋىكى ھەرىم، كەسى تر ھەيە مونافسى، يان تەنھا ھەر يەك كەس دەبىت، يان تەنھا لەدوو حزبەكەدا دەبىت، لەگەل رىزىمدا.

بەپۇزى ئارىز عبدالله احمد:

بەپۇزى سەرۋىكى ئەنجومەن.

كاك حمەى حاجى محمود، ھەندىك ئىشارەتى بە قەسەكانم دا، منىش پىم وايە ئەو ماددەيە كە ئەئىت بۇ دوو جار، بەلام لە جىيەكى تر ئەو قانۇنە ئەو ماددەيە ئىستىسنا كرايە لە بىرگەى ھەقەم، ئايا مودەكەش ئىستىسنا كرايە، يەئنى كە دەئىت دوانزە سالە ئەمجارە يان جۆرى ھەلبۇزاردەكە، يەئنى شىوھى ھەلبۇزاردەكە ئىستىسنا كرايە، پىويستە ئەمە روون بكرىتەو لەلامان، زۆر سوپاس.

بەرپۇز بارزان محمد قادر:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ئىمە دەزىن كە كىشەى زىمانەوانىمان نىيە، پەرلەمانەكەشمان ئىشى نوئ و بىرارى نوئمان ھەيە، داواكارىن لەمەودوا ھەر رۇشئوسىك ھەر بىرارىك گەلەلە ئەكرىتە روو يان ھەر بىرارىك پىشتر بە زىمانى كوردى بىت، يەنى بىرارىكە يەكەم جار بە كوردى بىت، ئىنجا دوايى دەيكەينە عەرەبى، بەراستى ھۆكارەكانى زىمانى كوردى زۇر بەھىزترن لە بىانويەكانى پىنەنووسى زىمان كوردى، لەبەر ئەو بە چى تر باس لەم مەوزوعە نەكەين، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

بەس بۇ مولاخەزەى قسەكەت، ئەمە دوايى، جارى پەرلەمان دوو رۇزە كۆبووتەو، ئەو عەرەبىيە ئىشى پەرلەمان نىيە و، مەسئولىەتى پەرلەمانىش نىيە، بە تەنكىد ئەگەر پەرلەمان ماويەكى تر پىرۇزەيەكى ھىنا يان ئىشكى ھىنا بە زىمانى عەرەبى، ئەو كاتى ھەقى خەلكى ترە، يەنى ھەقى ھاوولائىان دەبىت كە گلەيىمان لى بگەن، بەلام ئەمجارە گلەيىكە ھى ئىمە نىيە، خەلكانىكى قانونى دەرەو پەرلەمان ئەم پىرۇزەيان حازر كىرەو و داويانە بە ئىمە، لەبەر ئەو و بۇ ئەوئى ئىمە ھەقى زىمان نەكەين، ھەقى پىويست دەكات، چەند رۇزىك لەوانەيە دەست پىكەين وتمان ھەمووتان عەرەبى دەزانن، ئەوئى نەش زانى، ماددەكان دەتوانىن بىكەينە كوردى، خۇشەختانە چوار پىنچ كەس خەرىك بووينە بىكەنە كوردى، لە بن دەستىان دايە، لەمەو دواش انشالە، كوردىكە ئەساسى دەبىت، بەلام لە ناحىەى قانونى عەرەبىكە موهىمە، ئىمەش لە عىراقىن، بەلام بەنىسەت ئىمە كوردىكە موهىمە، كاك بارزان، فەرموو.

بەرپۇز بارزان عبداللە نصراللە:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

لە كاتىكدا ھەموو شتەكان لە عىراق دەبىت بە مەرحەلەى ئىنتقالىدا تىبپەرىت، ئايا دەكرىت سەرۋىكى ھەرىم ھەلئىزاردنەوئى جووتە لەگەل ماوئى ھەلئىزاردنەوئى پەرلەمان بۇ چوار سال بىت، لەو ھالەتە جىابكرىتەو، يان دەبىت ماوئى پەرلەمانى بۇ درىز بكرىتەو، جارىكى تر لەگەل ئىنتخابى عىراقى سەرتاسەردا پەرلەمان ھەلئەبىزىتەو، بەلكو درىز بكرىتەو، ئايا نەسىكى قانونى وا ھەيە، كە پەرلەمان ھەقى خۇى درىز بىكاتەو بۇ ئەم مەبەستە، لەگەل رىزىمدا.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

بەرپۇز د. ناصح، فەرموو.

بەرپۇز د. ناصح غفور رمضان:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

من پىم وايە ئەوئى لە پىرۇزە ئەصلىكە ھاتوو، دروست ترە، پىم وايە لىرە وشەيەك پەرىو، بۇيە وا وزوحى تىدا نىيە، من پىم وايە لە ئەصلىكە وا ھاتوو، (المادة الثالثة: تكون ولاية رئيس الإقليم أربع سنوات ويجوز إعادة انتخابه لولايتين متتاليتين)، ئەمەيان ھەرقى ھەيە، لەگەل پىشنىارەكەى لىزنىەى ياسايى، چونكە ئەوئى لىزنىەى ياسايى پىشكەشى دەكات، شتىكى ترە، يەنى ئەمە ناگەيەنى(متتاليتين) ناگەيەنى، يەنى دەتوانى خۇى ھەلئىزىر، پاشى 10 سالى تر دەتوانى خۇى ھەلئىزىر، ئەمە شتىكى ترە، ئىستاش دەتوانى خۇى ھەلئىزىر، جارىكى تر دواى ئەمە ناتوانى خۇى ھەلئىزىر، لەبەر ئەوئى مەن ئەمەيانم پى باشرو دروست ترە، مەن پەسەندى پىرۇزەكە دەكەم ئەوئى لە ئەساس ھاتوو، بەلام مەن پىم وايە وشەى متتاليتى لىپەرىو، بۇيە پىشنىار دەكەم وشەى متتاليتىنى بۇ ئىزافە بكرىت، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس، بەرپۇز د. كمال فەرموو.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله(د. كمال كر كوكى):

بەرپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

بە حەقىقەت بىر يەك باسى شەش مانگى كىرد، پەرلەمانى كوردستان شەش مانگ نىيە، پەرلەمانى كوردستان دەورەگە خۇى چوار سالە، ئىنجا بەغدا مانگىكى تر پەرلەمانى خۇى ئىنتخاب بىكەتە، شەش مانگى تر بىكات، سى سالى تر بىكات، ئىمە خۇمان بە پەرلەمانى عىراق نابەستىيەنە، پەرلەمانى كوردستان، پىش پەرلەمانى عىراق ھەبوو، بۇيە تىكايە بىر لەو نەكەنەو شەش مانگى تر ئىعادەى ھەلېزاردى ئەم بەرپۇزانە بىيىتن، ئەمە يەك، دووش، باسى وىلايەتەين، من لەگەل نەسى پىرۋەكەم، پىرۋەى لىزەى ياساى، كە تەقدىم كراو، زۇر رىك وپىكە و لە جىگەى خۇيەتى، ھىچ دەستكارى نەكرىت، وەكو چۇن ھاتوو وەكو خۇى بىت، باسى مونافسىكى تر بۇ سەرۋكى ھەرىم، ئەوئەى ئىمە ئەيزانىن، ئىستا تەنھا جەنابى كاك مسعود بارزانىە و بابى تەرشىحىش تەواو نەبوو، بەلام بۇ مەرحەلەى داھاتوو ئەگەر بىر يەك لەخۇى را بىيىت، ئەھلەن وەسەھلەن و، حەز دەكەم شتىكىش بزەن كە كاك مسعود زۇر ئىصرارى دەكر كە ئىستفتايەكى عام بىت لەگەل ھەلېزاردى بىت، شەب بىكاتن، بەلام زروفي كوردستان و زروفي عىراق وى كىرد، كە بەم شىوئە بىت، بۇيە رجام ئەوئەى كە تەخسىرى ئەو نەكرىت، تا ئىستاش من موقتەنىع نىم كە جەنابىان ئەم مەنصەبە قەبول دەكات يان نا، بەنىسەت زمانى كوردى ئىمە و ئىووش دەبىت ھەول بەدەين لىزەنەيەك ھەبىت، بۇ گۇرپىن بە ھەر زەمانىك بىت چ ئىنگلىزى بىت، يان ئەلمانى بىت، ەھەبى بىت، بى زەمانى رەسەنى كوردى باشترە بە كوردى لەگەل يەك قسە بىكەين، ئەگەر ەھەبىكىش ھات، موترجمى بۇ دەھىنن، بە كوردى موباشىر تەرجومەى بۇ بىكات، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس، ناوى خۇت بلى و فەرموو.

بەرپۇز سۇزان شەب نورى:

بەرپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

من يەك شتە ھەيە، بەراستى لەناو مىشكى ھەمووماندا ھەيە، ئىمە نوپنەرانى گەلەن يان نا، ئەگەر نوپنەرى گەلەن، ئىمە لەم پەرلەمانە موافقەت دەكەين لەسەر سەرۋكايەتى كاك مسعود، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋكى ئەنجومەن:

كاك خورشىد فەرموو.

بەرپۇز خورشىد سلیم شىرە:

بەرپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

كاك كمال فەرموو كە ئىمە ئىنتخابى سەرتا سەر دەكەين، ئىمە ھەموومان وا تىدەگەين لە شەش مانگى ئايندە لەگەل پەرلەمانى عىراق ئىنتخاب دەكەينەو، ئايا بۇ چوار سالە، يان بۇ شەش مانگە؟ سوپاس.

بەرپۇز سەرۋكى ئەنجومەن:

براىانى بەرپۇز تەبىعى بۇ ئەم ماددەيە رەئى جيا جيا ھەيە، ديارە لە قسەكانتان، ھەندى شىروحاتى لايەنى سىياسى دەوئەت، ھەندى شىروحاتى لايەنى ياساى دەوئەت و، ئىستا بىخەينە تەسويتەو، ئەگەر جى من بە حەقىقەت ھەتا جىاوازەكان فەرقەكى ئەوئەتو نابىنە، ھەندىكەمان موئافقەشە دەكەين، تولىك لە مەوزوع دوور دەكەوينەو كە موئافقەشە دەكەين، يەئنى وەكو قانون موئافقەشە بىكەين، قانونىك لىرە موئافقەشە دەكەين، لەسەر ئەساسى ئەو قانونە سەرۋكى ھەرىم ھەلدەبىررىت، جا ئەو سەرۋكى ھەرىمە ئەمىرۇ بە ئىتىفانى ھەموو لايەكەمان جەنابى كاك مسعود، پاش چوار سالى تر، برادەرىكى تر دەبىت، يان مونافسى دەبىت، كاك خۇى تەرشىح دەكات، ئىستا بە پىئى ئىتىفان بوو، ئەو لەلەى ھەموومان ھەيە، ئىتىفانىك لەبەينى يەكىتى و پارتى ھەيە، كە دوو ھىزى سەرەكىن و، لايەنەكانى ترىش موافقن لەسەرى، كە داخلى ھەلېزاردى عىراق بوو، بۇ پەرلەمانى عىراق، ئىتىفانمان وا بوو كە پۇستى سەرۋكايەتى كۆمارى عىراق بۇ جەنابى مام جەلال بىت، ئەو كاتىش پۇستى سەرۋكايەتى ھەرىم بۇ جەنابى كاك مسعود دەبىت، واتە بە

موافقەتەى ھەردوولا و، بە موافقەتەى لايەنەكانى تىرىش كە لەگەنماندا بەشدار بوون، ھەتا ئەوانەى كە لە گەنماندا بەشدار نەبوون، لە لیستی ھاوپەیمانیەتیدا، وەكو كۆمەلە ئىسلامى دوو ئەندامیان لە پەرلەمانى بەغدا ھەبە، ئىنزیمامیان كرد، یەئنى 75 بوو بە 77، یەئنى كەواتە لەسەر ئەم بېرەش موافقەتەیان ھەبە، لەبەر رۆشناى ئەو بېرەش جەنابى مام جەلال بوو بە سەرۆكى ھەموو عىراق وەكو نوینەرى كورد، جەنابى كاك مسعودیش مورەشەحە بېیتە سەرۆكى ھەریمی كوردستان، وەكو نوینەرى ھەموو لایەكمان كە ئىتیفاقمان لەسەر كردوو، نە مام جەلال نوینەرى یەكیى نىشتمانى كوردستان بۆ سەرۆك كۆمارى عىراق، نە كاك مسعودیش نوینەرى پارتى دیموكراتى كوردستان بۆ سەرۆكایەتى ھەریمی كوردستان، لەبەر ئەوە ئىتیفاقیكە، رىككەوتنىكە، ئەگەر یەككیش لێرە ھەبیت، رۆژنىك تەرخان دەكەین ھەموومان تەرشىجى دەكەین، وەكو لایەنەكانى سیاسى، كەسێك لەو ئەندامانە ھەبیت، یان كەسێك لە دەروە ھەبیت خۆى تەرشىج بكات، دەكەوتە موناھەسەى، وەكو مام جەلال چۆن خۆى تەرشىج كرد، كەسێك ئەگەر ھەبووا، لە جەمعیەى وەتەنیدا، خۆى تەرشىج بكردا، دەكەوتە موناھەسە، بەلام كە ئىتیفاقە كەس خۆى ھەنەبەزارد بوو، ئىمەش تەوھەقووعمان وا نییە كەسێك بیەوئیت موناھەسەى كاك مسعود بكات، بەتایبەتى كە ھەموو لایەكمان مۆتەفقین كە ئىتیفاقیكە بە یەكەو بەستراوتەو، كە ھەردووكى جیبەجى كرا، سەرکەوتنىك بوو بۆ كورد، ھەم یەكەم جارە سەرۆكى عىراق كوردیكى تىكۆشەرە، ھەم سەرۆكى ھەریمیش كوردیكى تىكۆشەرە، ھەمیش ھاوپەیمانیەتى و براىەتى و دۆستایەتى ھیزە سیاسەكان، كە ئەمڕۆ لە ھەموو رۆژنىك كە زیاتر پىویستمان پىبەتى بە قولت كرا، جا لەبەر ئەوە حەزم كرد ئەو جانیبە تەوزىج بكەم، كە ھىچ خىلافتىك نییە، مەسەلەى دوو، ئەم چوار سائە، یان ئەم ھەشت سائە ھەندى كەس بە نەوعیك بىر دەكاتەو، ئەمە ئەوەند خىلافتىك گەرە نییە، ئەوە سەد لەسەد نییە، كە ئەو چوار سالى تر ئىنتخاب دەكاتەو دەرچیتەو، ئەگەر موافقەتان كرد، بۆ ویلاپەتى سىيەم دیسان ئەو دەردەچیتەو، ئەو كاتى ئىتفاق دەكریت دەنگى لەسەر دەبیت، موناھەسە دەبیت، موناھەسە نەبیت خەلكەكە دەنگى لەسەر دەدات، بۆ ئەوەى، مومكینە دەرچیت، مومكینە دەرنەچیت، لەبەر ئەوە مەسەلەكە وانىیە، بلى ئەوە چەند بوو خەلاس، كاك مسعودیش بە پىی قانون یان بە پىی دەنگدانى خەلك دەبیت، بەپىی ئىتفاق دەبیت، بەپىی مىللەت دەبیت، ھەرۇھا جەنابى مام جەلال لە بەغداو، ئەگەر زروفىشمان گۆرا، وەكو ئەو شتانەى كە ئىزافەم بۆ كرد، وەزەكە تەبىعی بۆو، لە موناھەسە خۆشتر نییە، دەگەرپیمەو ئەو نوقتەى كە پىشتر باسمان كرد، مىللەت دەنگى دەدات، ھاوولاتى دەنگى دەدات، مومكینە خۆى تەرشىج دەكات، چوار كەس، لەسالى 1992 ئەو كاتى قانون نەبوو، ئەو كاتى رىبەر ھەبوو، چوار كەس خۆى تەرشىج كرد، موناھەسەشیان كرد، ئەگەر وەزەكە ئاسایى بروت، لەوانە یە شەش یان حەوت كەس خۆى تەرشىج بكات، بەلام ئىمە لێرە قانونەك دادەنێن، ئەو قانونە بۆ سەرۆكایەتى ھەریمە، بۆ شەخسى جەنابى كاك مسعود نییە، بۆ كەسێكە كە پىی دەوتریت سەرۆكى ھەریمی كوردستان، پابەند دەبیت بەو قانونە، بەپىی ئەو قانونە سەلاحیات و واجباتى ھەموو بۆ تەرخان دەكریت، دیسان دەلیم ئەوەش قورئان نییە، زانىمان پىویستى بەوھە زياتر دەسلەلتى بەدەینى، زياتر دەسلەلتى دەدەینى، زانىمان پىویستیمان ھەبە، تەعدىلى بكەین، تەعدىلى دەكەین، تاوەكو ئەو قانونە ھەبیت، بەپىی ئەو قانونە یە ئەو سەرۆكە، قانونى تال، من مولاھەزە دەدەم، ئىمە پىی پابەندین، نەك پەرلەمان عىراق، قانونى تال تا دەستور دەنووسریت، ئىمە مۆلزمەین پىی، یەكەم نوینەرانى كورد ئىمزاىان كردوو، لە پىش ھەمووشیانەو جەنابى مام جەلال و جەنابى كاك مسعود، جگە لەویش كاك صلاح، د. محمود، حاكم نورالدىن، ئەمانە ھەموو ئىمزاىان كردوو، ناكرىت بلىی ئەو فەقەرە یە باشە بۆم وەرى گرم، ئەو فەقەرە یە باش نییە، وەرىنە گرم، جەغفەرى ئىستا ئىمە یەقەمان گرتوو، كە دەلێن باسى ماددەى 58 نەكردوو، باسى فلان شتتى نەكردوو، ئەگەر ئىمە رىگا بەدەین بلىین ئىمە ئەو وەرنەگرین، كە بەنسىبەت ھەموو كوردەو مۆلزمەین پىی و دىفاعى لیدەكەین، بى ئەو ماددە یە دەنگ نادەین بنووسى، كە دەلێت سى پارێزگا بۆى ھەبە، ئەگەر وتى نا، دەستورەكە باتل دەبیتەو، لەبەر ئەوە ئىمە ھەموو پىكەو مۆلتەزەمەین بە قانونى تال، ئەگەر نا ناتوانین داوا بكەین ماددە 58 جیبەجى بىیت، جەغفەرى لە بەرنامەكەى بۆ ئەنجومەن، تىیدا نییە ئەو ماددە یە، ئەو ماددە یە حەز

دەكەم لەو ماددانە بىت كە بىخەينە دواتر، سبەينى ھەندىكى تر موناڧەشەى لەسەر بکەين، ئىنجا لەسەر صىغەيەك ئىتېڧاقى لەسەر بکەين و، بىدەينە دەنگدان.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ببورن، تىكام وایە بزەنن نوقتەى نىزام چىيە؟ ئىمە كە ناومان نووسى موناڧەشەى ئەو ماددانەمان كەرد، كە موناڧەشەتان كەرد، ئەگەر وا بوايە ھەر لە مەلەبەندو لقەووە موناڧەشەمان دەكەرد، خۆم مەسئول مەلەبەند بووم پىشتر، فەرموو، تىكايە نوقتەى نىزام بىت.

ماددەى يەكەم كە تەواو بوو، رەئىشمان لەسەر داو، ئەگەر وتم (الاقلىمى) كوردستان يەككە قسەكەم بەرى، بلى كاكە ئەو ماددەى يەكەم پراو، قسەى لەسەر مەكە، موخالەفەى نىزامت كەرد، ھەركى موخالەفەى نىزامى كەرد، بوى ھەيە وا بىكات رايبگىرى، كى نوقتەى نىزامى ھەبوو.

من لەگەل ئەووم كە ماددەكە تا ئىستا تىر نەبوو لە موناڧەشە، ماويەتى، لەبەر ئەو پەلە كەردن لەو، ئىشكالمان بۇ دروست دەكات، جارىكى تر بگەرپىنەو، تۆزىك تىرى بکەين و وزوحىكى زياترى ھەبىت، بە صىغەيەكى كە بزەننن معقول تر بىت قانونىن، گونجاو تر، مەقبول تر، ئىنجا دەيخەينە دەنگدان، مولاڧەزەت ھەيە كاك محمد ، نوقتەى نىزام بىت، فەرموو.

بەرپۇز محمد حاجى محمود:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئىمە مەوزوعەكان ھەمووى دەزانين، چوار مانگ مەشغول بووين، بە ھەموومان دوعاى خىر دەكەين و، ھىواى ئەو دەخوزين كە ئەو مەوزوعە يەك بگىرت و، ئەوانە ھەمووى دەزانين، ئىمە كاتى خۆشى لە لىستە ھاوبەشەكاندا ھەموو قەرازى ئەوومان دا، ئىمزايمان كەردوو، كە بەرپۇزان مام جەلال و كاك مەسعود و، مەسەلەى ھەرىمى كوردستان و، مەسەلەى بەغدا، ئەمانەمان ھەمووى خۆمان باسمان كەردو، كۆتايى پى ھاتوو، بەلام من وەكو پىشترىش باسەم كەرد، كە نامەويت ھىچ لايەك وا دابنىت و باس بىكات، كە باسى بەغدا بکەيت، يەكئىتى وا بزەننىت باسى ئەو دەكەيت، كە باسى كوردستان بکەيت، پارتى وا بزەننىت باسى ئەو دەكەيت، ئىمە باسى كوردستان دەكەين، باسى ھەموو كورد لە كوردستان و قانونەكە دەكەين، بۇ كوردستانمان دەويت قانونەكە، جا لەبەر ئەوئى ئىمە پىمان وایە با ھىچ كەسك خۆى بە خاوەنى ئەو قەرارەو، ئەو قانونە نەزانى، ئەو بىرگەيە بىت ياخود ئەوى ترە يان نا؟ ئىمە لە سالى 1992 چوار كەس خۆى تەرشىخ كەرد بۇ سەرۆكى بزوتنەوئى رزگارپىخوئى كەرد، چوارەكە دوایى ھاتە سەر دووان، دووانەكەش وەكو ئىستاي لىھاتوو، ئەمە مەسەلەى كاك مەسعود و مام جەلال ھىچ ترى نىيە، ئىمە ھەمووشمان تا ئىستا لەسەر ئەمە رىكبين و تا ئىستا، بەلام ئىمە ئەمانەوئى وەكو قانونەكەى كوردستان، ئايا لە دەورەى دووومدا، لەناو مەسەلەن خەلكى كوردستاندا كەسى ترىش بوى ھەيە، لەو مرشەحە لە دووان زياتر بىت يان نا؟ مەبەستەكەم ئەو بوو ئىمە مەسەلەى سەرۆكى ھەرىم، ئىمە سەرۆكى ھەرىم بە شتىكى گىرنگى دەزانين، بەيەكەم ھەنگاوى دەزانين بۇ كيانى مىللەتەكەمان، بوى پىويستە ئىمە ھەموومان بى دوو دلى ئەم مەسەلەيە تەرح بکەين، پشتيوانى لى بکەين، بەلام مەوزوعەكان دەگەرپتەو ھە بۇ كوردستان، بوى من رجا دەكەم جارىكى تر ئەو قانونە بە ھى خۆى نەزانى، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، بەلام ئەوئەندە بوو لە نوقتەى نىزامى كەردتە موداخەلە، كاك كمالپش قسەى ھەيە، فەرموو.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله(د. كمال كركوكى):

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، بۇ كاك ھەمە بە ھەقىقەت كاك عدنان پىشى ئىستا روونى كەردووە كە مەسەلەى سەرۆكى ھەرىم لەم مەرحەلەيە چۆنە، لە مەرحەلەى داھاتوو كە سەرۆكى ھەرىم لەلایەن خەلكى كوردستانەو ھەلدەبىزىرى، ھەر ئىنسانىكى كامىلى واعى ساحى، شىرتى موتەوھەر بىت ھەقى ھەيە، ئىنجا ھەر ئىنسانىك بىت لەم خاكە سىياسى بىت، غەيرە سىياسى بىت، لە خۆى رابىينىتن، خۆى تەرشىخ بىكات، ئەو شىرتانەى كە دەست نىشان كراوہ لىي موتەوھەر بىتن.

حەقى خۆيەتى، ئەگەر مىللەتتىش دەنگى پېدا پىرۇزى بېتىن، يەنى ئەو نىيە حەصر بېتىن، بەلام ئەو بەرپىزەى كە ئىستاش خۇى تەرشىخ دەكات، ئىستا دەبىت سەرۋكى ھەرپىم، يان ئەو لەپاش ئەوئىش دېتىن حەقى ھەبىت لە دوو دەورەى مۇتەئالى تىرىش خۇى تەرشىخ بىكات، ئەگەر تاقەتى ھەبوو خەلك دەنگى بدات پىرۇزى بېتىن، مەبەستى ئىمە ئەوئەى، مەبەستى ئىمە ئەو نىيە، كە لە داھاتووش كەسى تر نەبىت حەقى تەرشىخى ھەبىت، ھەر نەفەرىك بېت ئەو ھىچ قانۇنىك ئەوئەى حەصر نەكردووه و، رەئى كەسىش ئەو نىيە، ئىمە لە كوردستانىن، نازادىن و لە جىگايەكى دىموكراتى دەزىن، بۇ ھەر ئىنسانىك ھەىە لە دوى چوار سال لە خۇى را بېئىن خۇى تەرشىخ بىكات و، مىللەتتىش دەنگى بداتى، لىى پىرۇز بېت، من قەناعەتم ھەىە يەكەمىن كەسىش كە پىرۇزباىى لى بىكات، شەخسى خۇى (كاك مسعود)ە، كە ئىستا بە تەووقووعى ھەموومان سەرۋكى ھەرپىمە بۇ مەرحەلەى ئەم چوار سالە، زۇر سوپاس.

بەرپىز ادھم عثمان احمد بارزانى:

بەرپىز سەرۋكى ئەنجومەن.

ھەرۋەكى جەنابىتە ئىشارەت پى كرى ئەفە ياسايىيە تەوافوقە ھەردوو لايەنى سەرەكى لە كوردستانىدا ھاتىە نەقسىن، ئىمزا كردن، ھەرۋەھا ھىچ لايەنىك دىش لە سىياسى كو ئەفرو قىسمەك لەوان كە پەرلەمانا كوردستانىدا تازدارن فە ياسايىيا پى قەبوول بووئە يان پىك رازى بووئە، رەئىا من نىقاشا لەو مەوزووعەيدا بەلكى بچىن بۇ ھەندى ئاخافتىن جابى، يان كە بچىنە ھەندى ھەوامشا كە پىوئىست نابىنە، ئەو زەرورى ئەز دىبىنم ئەفەىە، ھەگەر بى سەر ناحىەكا فى دەستورى، فى ياسايى لە ناحىەكا ياسايىدا، موشكىلەك تىدا ھەبى، يان خەلەتەك بېتە دىتن، بېتە مەالەجە كرن، ئەگەر نا ئەم شتەى ئەم لەسەر مۇتەفېق بووئە ۋەكى قىادا سىياسىيا ھەردووك لايى پارتى و يەكئىتى ھەرۋەكى پارتى دىت يان ئەزبا دىت، بەشدار بت لە پەرلەمانىدا دەناگادار بووئە لە فى ياسايى يان فى ياسا دىت، موافقەتيا واش ھەبوو، ئەز تىدا دىبىژم دەبەحسەكا درىژ بى، بەم شىوەى كە ئىمە بوى دەچىن، ئەگەر لە ناحىەتا ياسىيدا ئىشكالەكا تىدا دىتن، يان ياسازانىت مە ئەز تەلاى خۇدا بېتە تەصووت، ووختى پەرلەمانى ۋەختەكى تەبەعاىە كو مىللەت كورد چافەرىى تىتى دىبە زىاتر كە ئەم بىكەن، ئەم ۋەختە بە فىرو نەدەين، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس، ئىمەش ھەر وامان كوردووه، بەلام بەپىى عرف و رېنمايەكانى چۇنىەتى دەرھىنانى ياسا دەبىت لىزەنى قانۇنى موناقتەشەى بىكات و، مولاھەزاتى لىزەنى قانۇنى ۋەربىگىرېت، ئىنجا ھەر پىرۇزەىەك دەخوئىرېتەووه، ۋەكو ئىستا كردمان، موناقتەشە دەكرېت ماددە بەماددە، پاشان تەصووت دەكرېتن، پاشان ھەمان شت ئەوئەندەىە بەرەك دوور و درىژ بېت، نوقتەى نىزام، نەخىر قسە تەواو بوو، فەرموو.

بەرپىز عثمان احمد محمد امين:

بەرپىز سەرۋكى ئەنجومەن.

بەرپىستى ماددەى سىيەم و چوارەم، مەسەلەى موستەلەحات، موستەلەحات علمىكە، عىلمى موستەلەحات، لەبەر ئەوئەى لە قانۇندا لە دەستوردا، ھەر موستەلەحتىك زۇر گرنگە بە دىقتە سەىرى بىكرېت و ۋەربىگىرېتەووه، بۇ ئەوئەى خەلگىك تەفسىرى جۇراو جۇرى بۇ نەكەن، ئىمە ھەر لەم پەرلەمانە بەرپىزە، برايانى بەرپىزى لىزەنى ياسا كە تەقدىرى وجوديان دەكرى و زەحەمەتەيان كىشاووه، بەرپىستى ئەو مەسەلەى (ۋىجوز اعادە انتخابە لولائىتىن) ئىشكال ھەلدەگرى، بەلام (تكون ولاية اقليم اربع سنوات)، تەبەعن ئەو سابتە، (ۋىجوز اعادە انتخابە لرة ثانيا)، تەحدىد دەكات و، ديارى دەكات، ئىشكال نامىنىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەردار صباح بۇزۇ ھرى:

بەرپىز سەرۋكى ئەنجومەن.

پىم وايە لىرە ئىشكالەكە تەنھا لە وشەى اعادە دروست دەبىت، ئەگەر تەنھا بەس وشەى اعادە ھەلبىگىرېت(ۋىجوز انتخابە لولائىتىن متتاليتىن) حەل دەبىت، ھەشت سال دەگەىەن، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەوۋەش بە نەزەرى ئىعتىبار وەردەگىرىن، سبەينى صياغەيەك دەھىنن انشاء اللہ ھەندىكىش موناھەشە دەكەين، لەسەر تەصويت، ماددەى چوارەم.

بەرپۇز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الرابعة:

يجري الاقتراع لانتخاب رئيس الإقليم في موعد انتخاب المجلس الوطني لكوردستان- العراق على ان لا يتعارض مع حكم المادة الثالثة من هذا القانون ولا ينتقص من المدة المحددة لولايته.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەنيسبەت ئەو ماددەيە ھىچ مولاھەزەمان نىيە و، دەقى ماددەكە پەسەند دەكەين، زۆر سوپاس.

بەرپۇز د. نورى جميل تالەبانى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من دەمەويىت شتىك روون بكمەوہ بۆ كاك شىروان، ئەگەر تەماشىا بكەى ئىمە نووسىمانە لە ماددەى دووم (مواطنوا كوردستان) بكرىت بە (شعب اقليم كوردستان)، ئىمە لەسەر تەواوى....

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كاك د. تىكايە ئەم نوقتەيە براپەوہ، ئىمە دەنگمان لەسەر داوہ، باسى ماددەى چوارەم دەكەين، تىكايە.

بەرپۇز د. نورى جميل تالەبانى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەمە بۆ ئايندەيە، چونكە بەپىي بەندى ھەفدەمىن، سەرۆكى ھەرىم ئىستا لەلايەن پەرلەمانى كوردستانەوہ ھەلدەبىزىت، ئەم بەندە تايپەتە بە پاشەرۆز، وا بزائم ئەوۋەش لە ئايندەدا لە دەستورى ھەرىمى كوردستانىشدا ئەوہ ھەر پەسەند دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئىستا دەيخەينە دەنگدانەوہ، كى موافيقە لەسەر ماددەى چوار، با دەستى بەرز كاتەوہ؟ كى موعاريزە؟ ئەوہى ئىعتىرازى ھەيە، لەسەر ماددەكە، دەبىت بۇمان روون بىكاتەوہ بۆ موعاريزە، فەرموو.

بەرپۇز گولناز عزيز قادر:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەى چوارەم دەللىت(يجري الاقتراع لانتخاب رئيس الإقليم في موعد انتخاب المجلس الوطني لكوردستان)، ئىمە ھەرچەند كاك كمال روون كردنەوہيەكى دا، بەلام ئايا نەصىكى قانونى ھەيە بۆ سابى ئەمە، تۆ سبەينى پەرلەمانەكە تەواو دەبىت، دەبىت نەصىكى قانونى ھەبىت بۆ ھەلبۇاردنەوہى، رەئىسى پەرلەمانىش چوار سالە و سابىتە، لىرە ئىشكالىك ھەيە، لە بەين ھەلبۇاردنى پەرلەمان و ھەلبۇاردنى سەرۆكى ھەرىمدا، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

خۆى دەبوايە پىشتر بىكەى، ئىمە تەصويتمان كردو، دەنگمان لەسەر دا، تەواو بوو، دكتور وابزائم تۇش ھەر وا دەلىى، بەلام لەوانەيە قانونەكە ھەروا بۆ شەرح بيتن، من ھىچ ئىعتىرازىك نابىنم، لەو نەصەى كە تۆ گوتت، چونكە ماددەكە خۆى دەللىت(على ان لا يتعارض مع حكم المادة الثالثة)، ماددەى سىيەم بخويئەوہ تەواو، فەصلى دووم، كاك شىروان.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدرى؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

الفصل الثاني

شروط المرشح والناخب

المادة الخامسة:

يشترط في المرشح ما يلي:

1- أن لا يقل عمره عن أربعين سنة عند الانتخاب.

2- أن يكون من مواطني كردستان - العراق وساكنًا فيها.

3- أن يكون متمتعًا بحقوقه المدنية والسياسية.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

ئىمە لىژنەى قانونى بە كۆى دەنگ لەگەل دەقى نەصەكەين، زۆر سوپاس.

بەرپۇز رشید کریم رشید؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من تەوزبىچىكم ھەيە لەسەر ئەم ماددەيە، كاتىك كە ھەلبىزاردنى كۆمارى كرا بۇ جەزائير، بۇ سەرۆك كۆمار، فەقەرەيەكى تىدا ھەبوو، بۇ ئەو كەسانە كە خۇيان تەرشىح دەكەن، دەبىت بەشدارى كەردبىت لە شۆرشى تەحرىرى جەزائيردا، چەند كەسىكى تىدا ھەبوو كە ئەھلىەتى ئەوھيان ھەبوو كە بگەنە ئەوھى كە بتوان رەئىسىش بن، بەلام لەبەر ئەوھى كە بەشداريان نەكرد بوو، دەرئەكەوتن، من دەمەوئىت ئىزافەى ئەو ماددەيە بكرىت ھى چوار، خالى چوار ئىزافە بكرىت كە ئەو كەسەى لە شەرئەكانىش كە بەشدارى شۆرشى كەردبىت، كە بەشىوھەيەك تەرىخىكى ھەبىت لە شۆرشدا.

بەرپۇز چنار سعد عبداللہ؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من سەرەتا قسەيەك لەسەر قسەى جەنابى دەكەم، دوايى خالىكى تر، محمد رشید باسى ئەوھى دەكات، دەئىت دەبىت خالىكى تر زیاد بكرىت لىرە، سەبارەت بەو كەسەى كە شۆرشگىر بىت، من پىم واىە ئەم پەرۇزەيە بەس بۇ ئەمپرۇ نىيە، رەنگە سەد سالى تر، رەنگە ئەو جىلەى كە شۆرشگىر بوون، ئىدى دەپۇن، پاشان چى بگەين، ئەو كاتە بى سەرۆكى ھەرىم دەبىن، لەبەر ئەوھى قۇناغى شۆرشگىرى كۆتايى بىھات، بۇيە پىم واىە بۇ ئەمپرۇ دەشىت، بەلام بۇ بەيانى ناشىت، سەبارەت بە خالى دووھم(ان يکون من مواطني كردستان)، تەبەن زۆر قسەمان كەرد لەسەر ماددەى دووھم(ينتخب مواطنو كردستان)، لىرە سى مۇستەلەح ھەيە، (مواطن، شعب، قومىة)، قومىە ئىمە دەزانىن كە كوردستان فرە قومىەيە، شعب ئەوھىە كەواتە ھەموومان دەگرىتەوھ، موطن يان ھاوولاتى، كەسىك كە خەلكى كوردستانىش نىيە، سودانىە، مصرىە، فلىبىنىە، ئەمرىكىە، دىن لە ولاتى تۆ جنسىەى پىدەدەى، دەبىت بە موطنى تۆ ھاوولاتى تۆ لىرە، ھەرچەندە لە ولاتانى ئەمەرىكا ھەموو موطنەكان ھەموو ھاوولاتىنە، حەقىان ھەيە دەنگ بەدن، بەلام لىرە من پىم واىە لەو خالە دەبىت بىت بە شعب، موطن كابرەيەكى مصرى لىرە ئىش دەكات، دە سال، بىست سال جنسىەمان پىداوھە حەقى ئەوھى نىيە، بىتە سەرۆكى ھەرىم، بەلام دەتوانى بەشدارى لە دەنگدان بكات، با ئەمە بىتە شعب موطن نەبىت، بۇ ئەوھى بەس شمولى ئەو كەسانە بكات، كە بە ئەسل خەلكى كوردستان، جا توركامان بى، ئاشور بى، كورد بى، عەرەبىش بى، ئەگەر لە سنورى ئەو ئىقلىمەيە قەينا قەبۇلمانە، بەلام قەبۇلمان نىيە كەسىك كە جنسىەى غەربى ھەيە، لىرە بىتە سەرۆكى ھەرىم، سوپاس.

بەرپۇز عمر عبدالرحمن على؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەراى من بەنيسبەت ماددەى پېنجه مەو، زۆر ئاشكرايه، كات كاتى ديموكراتيه و، زەمان زەمانى عەولەمەيه، ئەم قانۇنەش دەبىتە بەشېك لە دەستورى فيدرال، ئەو دەستورە فيدرالەش دەبىتە بەشېك لە دەستورى دائىمى عىراق، موصادەقەى لەسەر دەكرى، من بە پېويستى دەزانم بەرگەيهكى ترى بۆ ئيزافە بكرى، ئەويش باس لە شەهادەو تەحصيلى عيلى ئەو بەرپۇزە بكات كە خۇى تەرشىح دەكات بۆ سەرۆكايەتى، زۆر سوپاس.

بەرپۇز كرىم بحرى عبدالله برادۇستى؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

سەبارت بە بەرگەى دوو، دەنگم دەخەمە پال دەنگى چنار خان، با مواطنە لابردىتن، كوردستان بىتە شوينى، بەرگەى سى پىم وايە تەحصيل حاصلە، ئەو زىادە، لىرە لە جياتى بەرگەى سى بنوسرىتن(ان يكون حائزا على شهادة دراسية بدرجة بكالوريوس او ان يكون من الپشمرگه المناضلين من الحركة الكوردية التحررية)، يەعنى لىرە هەم ئەوەى كاك حەمە رشيد باسى كرد، هەم ئەوەى كاك عمر كە باسى كرد، لەهەردوو لا ئەم مەبەستە تەواو دەكات، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سردار صباح بوزو هركى؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من پېشنيار دەكەم، بەرگەيهكى تر ئيزافە بكرىت(ان لا يكون محكوما عليه بجنحة او جناية)، لەبەر ئەوەى فەقەرەى سىيەم كە هاتيه (ان يكون متمتعاً بحقوقه المدنية والسياسية)، لە حالەتېك حقوقى مەدەنى لە هاوولاتى دەسېنرىتەو، كە تاوانىكى بخرىتە پال، كە لە سى سال زياتر بىت، كەواتە ئەگەر حوكەيكى هەبىت لە سى سال كەمتر حقوقى مەدەنى و سياسى دەمىنرىتەو، بۆيه جارىكى تر پېشنيار دەكەم كە ئەو بەرگەشى بۆ ئيزافە بكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپۇز زرار طاھر امين؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

هەمان پېشنيارى كاك عمر و كاك كرىم هەيه بەنيسبەت بروانامە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز محمد حكيم حبار؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

منيش تەئىدى بۆ چوونەكەى بەرپۇز چنار خان دەكەم، كە خالى دوووم واى لىبىت(ان يكون مواطنا كورديا من سكنة كوردستان العراق).

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

ئىستا هەموو تەواو بوو، ئەو مولاخەزەتەنە پېويستيان بە تەوزىجە، تۆ هەموو جار كە تەواو دەبىت، ئىنجا قسە دەكەى، كە ناوت نەنووسرا بىت، چۆن قسە بكەى؟، باشە ئىستا دوو ناوى تر ئيزافە دەكەين و دەرگای موناخەشە دادەخەين. فەرموو.

بەرپۇز گولناز عزيز قادر؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لە ماددەى پېنجهم بەرگەى يەكەم كە دەلېت عمرە ئەو مژكره، دياره ريگا نادات بە ژنان خۇى هەلبىزىرىت بۆ پۆستى سەرۆكى هەرىم، خالى چوارەميش ئيزافە بكرىت، ئەو كەسەى كە خۇى بۆ ئەم پۆستە ئەپالئوى تىنەگلا بىت بە خيانەتى نىشتەمانىي، چونكە ئەمە ياسايەكە بۆ مېژوو.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

خاتوو گولناز ببورە، مولاخەزەتەكەت لىرە هەيه، ئىستا روونى دەكەمەو بۆت، با لەوئو دەست پېيكەين، تەمەنى مروف و كەمالى عەقل لە چل سالى دەست پىدەكات، لەبەر ئەو پېغەمبەر لە تەمەنى چل سال وەحى بۆ هاتە خوارەو، بەلكو ئىسباتىكى عيلى هەيه، قىمەى عەتاو قىمەى زىرەكى لە تەمەنى چل دەست پىدەكات، هەندى كەس نوبوغيان زووترە،

لە سى دەست پېدەكەت، بەلەم عادەتەن معمول بە لە چل سالى دەست پېدەكەت، چل تەكامولى فكري مەنەيە، ئەو مەرجانەى نووسرايە لېرە، بەراستى زۆر موناقتەشە كرايە، زۆر تاوتۇزى لەسەر كرايە، عاميش نووسرايە، جارى يەكەم وەكو ئەم مولاھەزەى چنار خان داى، ئىمە قانۇن دەردەھيىن، جارى چوارەدە سالمان فەصل ھەيە، لېرە لەسەر دەرگاي پېشمەرگايەتيمان، چوارەدە سالە يەكەك ئەگەر تەمەنى سى سال بېت، ئەو كاتى شانزە سال بوو، مەجالى ئەوھشى نەبوو بېتە پېشمەرگە، لەبەر ئەو ئەگەر قىياسك دابنرېت، كى پېشمەرگە نەبېت فلان مەنصەبى نابېت، ماناى وايە ھەموو بەتەمەنەكان بە دوايان بەگەپن كە ئەمەش لەگەل پېشكەوتنى كۆمەلگا ناگونجېت، لەبەر ئەو ئەو شەرتە من بەش بە حال خۆم تەئىدى ناكەم، چونكە دوور دەكەوينەو لە زەمەنى شۆرش، لە 1991 يە، ئىمە لە شۆرش دانين، ئىمە لە قۇناغىكى تر داين، ئىستا لېرە زۆربەى زۇرتان يان چەند ژمارەيەكتان ھەيە، كە لەوانەى پېشمەرگە نين، لەبەر تەمەن، ئەگەر چى چنار خان رەنگە بە منالى پېشمەرگايەتى دى بېت لەگەل باوكى شەھىدى، بەلەم زۇرتان كە ئينسان نەگاتە كامىلى عەقلى لە بېست ساليەو ناتوانى قەرارىك بەدات، ئينزمام بكتان بۇ شۆرشك يان نەيكات، لەبەر رۇشناى زرووفى ئەو كاتيش، مەسەلەى شەھادە جارى ئەوئەلەن، ئىمە دوو كەسمان لېرە دانىشتووین تەلەبەى جاميە بووین، بە جېمان ھېشتوو، لەبەر ئەوھى ھەلاتين بووینە پېشمەرگە، پاشى چەند ساليك، بېست سالى پېچوو ئينجا توانيمان تەواى بەكەين، ھەندى كەس لەوانەيە ھەر مەجالى نابېت خويىندى خۇى تەواو بكات، بەلەم خويىندى بە تەنھا بە شەھادە نييە، بەتايبەتى بۇ ھەندى كەس كە پەلەى خەباتى دەگاتە پەلە يەك، مەجالى نابېت بخويىت، كاك رسول مامەندى رەھەمەتيم، بە بېرم كەوتەو، پۇلى يەكى كوليە بوو، بە جېى ھېشت نەيتوانى تەواى بكات، ئەگەر پېشمەرگايەتى نەبووايە ئەويش محاماتى دەگرد، ماناى ئەو نييە كە تەواى نەگردىە موستەھق نەبوو، جۇن مېجەر رەئىسى وزەراى بەريتانيا بوو شەھادەى شەشى سەرەتايى ھەبوو، كاكە ھەمە لېرە دانىشتوو، خۇى خۇى فېرە خويىندەوارى كەردوو، چوار كتيى نووسيو، ھەر پېشمەرگەش بوو لە تەمەنى شانزە ساليەو تا ئىستا ھەر بەردەواميش بوو، مقىاس ئەمە نييە، كە بلين كاكە ھەمە كە شەھادەى نييە لەبەر ئەوھى فرسەتى نەبوو بخويىت، يەعنى بۇيە ئەم ماددەيە بەتايبەتى لەم قۇناغەدا لەوانەى بېست، سى سالى تر، قۇناغەكە بگۇرېت، موختەمەيىكى تەواو مەدەنى بېت، ئەو كاتيش لەوانەى پياوى وا ھەلگەويىت وەكو جۇن مېجەر، بەنيسەت ئەو مولاھەزەى كاك سەردار ھەركى كە وتت موتمەتەن بە حقوقى مەدەنيە و سياسيه دەگرېتەو يەك، دووھميش من باوەر ناكەم يەكەك موتمەتەن نەبېت بەو حقوقەيە، ياخود جنايەتى كەرد بېت، جورنەتى ھەبېت خۇى تەرشىح بكات، يەكەك مەسەلەن ئەگەر نوقتەى زەغفيكى ھەبېت وا گەرە، جۇن خۇى تەرشىح دەكات بۇ مەنصەبىكى وا؟ ھەر موچەردە كە تەماشادەكەم لە دەنگەكان لە سەدا يەكيش دەنگى نادەنى، يەعنى ئەو م جوملەيە شاميلە و كاميلە، بەراستى جومەلى تر ھەيە، مەسەلەن اتھام بە خيانەت و شتى وا، ئەوھش لا بوو قانونيەكان نووسيويان، شتيكى سى نييە ئەو، برادەرانى پارتيش موافقەت بوون لەسەر ئەو، مام جەلال بە خەتى خۇى سريەو، بۇ مەلومات يەعنى كەسيك نەبوو ئيعتيرازى لەسەر ئەو صيغەيە ھەبېت، وتى ئەو ماناى جيبە؟ ئىمە كە رەئىسيك ھەلدەبۇرېن ماناى نييە، نە اتھام بە خيانە بکريتن نە شتيكى وا، يەعنى كە نووسيت(ان يكون متمتعاً بحقوق مدنية)، ھەر چەندە ئەو شتيك نييە، لە شروتى عەزل دا ئەو شتە ھاتوو، بەلەم مەبەستم لەوھدایە ئىمە قانۇنەك دادەنيين بۇ خۇمان چى ئاسان بوو، چى تەفسىرى باش بکريتن، چى لەوھى ئيجترامى تيدا بېتن، دەبېت ئەوھش موراعات بکري، لەوانەى لە داھاتوو تەعدىلى ئەو قانۇنە بکريتن، لەوانەى دەولەمەند تر بکريت، بەلەم ئىستا ئەو صياغەى كە دانراو دەقيقە، وورە پيداچوونەى بەسەر ھاتوو، دوو مانگ، سى مانگ بەسەرى داچووينە موناقتەشامان كەردوو لەسەرى، ھيئامانەتە ئېرە رەدو بەدەل بوو، كۇبوونەوھى پەرلەمانى لەسەر تەنجيل كراو، ئەو بەشەى كە عيلاقەى بەو قانۇنەو ھەيە، چونكە تەنيا يەك سەبەب نييە، لەبەر ئەوھى من پيم وايە ئەو شروتانەى كە دانراون، مەنتيقين و مەعقوليشن، كاك كماليش تەوزيچيكي ھەيە.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله(د. كمال كەرگوكى):

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەرپۇز.

ئىمە با خۇمان حەصر نەكەين، خوشكە چنار بۇچونەكەى له ناحیهى كوردایهتی و ئیخلاص و ئەوہ دروسته، بەلام ئىمە باسى دیموكراتیهت دەكەين، باسى جەوئىكى كراوه دەكەين، خۇمان فەرق دەكەين، لەگەل ئەو دەولەتانهى ئەو نىزامه دىكتاتورىانه، لەوہش نەترسىين، بەيانى ئەگەر يەكئىك بىت لىرە دابنیشیت و، جنسیهى ولاتئىكى ھەبیت، مىللەتی كوردستان دەنگى پىبدات، بىكات بە زەعیمی خۇى، ئەگەر كوردى پىرۆزى بىت، ئەگەر شەعبى كوردستان ئەگەر ئیدراكیان ئەوہند نزم بىت، بتوانى مصریهك یان ھندیهك یان ئەفغانیهك لىرە بىت، بىكاتە زەعیمی كوردستان، با پىرۆزى بىت، بەلام مەترسن شەعبى كوردستان واعییه، میشىكى كراوہتەوہ بە مەراھیلی زۆر زەحەمەتەوہ دەرباز بووہ، خەلگىكى دلسوزو پاك نەبیت، بەدلئىایی ئەو جىگەیهى بەر ناكەوئیت، بەنسىبەتی ئەو خوشك برايانەى كە چل سال، ئەو جىی ئەوہیە كە ئىنسان پىدەگات، مانای ئەوہ نىیە كە ئەوہى لە چل سال كەمتر بىت ناتوانیت بىر بكاتەوہ، ئىجترايمان بۇيان ھەیه، بەلام چل سال لە دینی ئىسلامیش دا ھاتووہ، كە وەحى بۇ پىغەمبەر(د.خ) ھاتووہ، ئىنسان زياتر دووربىن تر دەبیت، زياتر تەحەموولى گەورە تر دەبیت، قوول تر سەیر دەكات، لە گەنجىكى مۆتەحەمیس فەرقى دەبیت، لەبەر ئەوہ ئەم سى خالەى ھاتووہ، زۆر لە جىی خۇیەتی، سەرۆكى پەرلەمان زۆر بە جوانى باسى مەسەلەى تەعلیم كرا، بۇیە من ناچەوہ سەرى، ئەم سى خالەى ھاتووہ شتىكى شامیلە، ئەساسە، ئەوى تر دەمىنیت ئەو كەسەى خۇى تەرشیح دەكات، باوہر بکە يەكئىك خەلەلئىكى بچووكى ھەبیت، مادام ئىمە بەرەو دیموكراتیهت دەپۆين، بەرەو كوردنەوہى بىرى سىياسى و ئىعلام و دنياش بچووك بووئەوہ، حەشرىكى پىدەكرىتن، جارئىكى تر لەو مەنتىقەیه جىی خۇى نابىئیتەوہ، بۇیە ئىمە ھىچ مەترسىمان نىیە، لەوانە ئەم خالانە، من پىم وایە زۆر لە شوئى خۇیەتی و، داواش لە بەرپۇزتان دەكەين، زۆر بە جوانى وەرىبگرن، زۆر سوپاس.

بەرپۇز شىروان ناصح حیدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئىمە پىمان وایە، حقوقى مەدەنى و سىياسى ھەموو ئەو مەسەلانە دەگرئیتەوہ كە تەرح كرا بە حەقىقەت، دەبیت ئەھلیەتی كامل بىت، دەبیت مەحكوم نەبیت، یەعنى ئەوانە ھەمووى دەگرئیتەوہ، حەقى انتخابى ھەیه، حەقى تەرشیحى ھەیه، حەقى ھەموو شتىكى ھەیه، بەرەئى من یەعنى (ان يكون متمتعاً بحقوقه المدنية والسياسية)، ھەموو ئەو جەوانىبانە دەگرئیتەوہ، نەصیكى شامیل و وافى و كامیلە و، لە زۆر ولاتان ئەو نەصە ھاتووہ، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كلك شىروان ئەگەر ئىجازە بەدى، لە رووى قانونیەوہ، ئەو نەصە زیاد بكەى، (ان يكون متمتعاً بحقوقه المدنية والسياسية وبالاهلية القانونية)، لەرووى قانونى جىی دەبیتەوہ یان نا؟.

بەرپۇز شىروان ناصح حیدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ھەر بۇیەش بەراستى بەرپۇز جەنابى مام جەلال ئەو (اذا حكم) ئەوانەى لادایە بە حەقىقەت ئەوانەى لادایە تەنھاو تەنھا اکتفا بەو نەصەى كرايە، ئەو نەصە بەرەئى من كامیل و شامیلە ھىچ عەبىئىكى تىدا نىیە، لەگەل ریزمدا.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

دەپخەینە تەصویتەوہ، بەلام پىش ئەوہى بىخەینە تەصویتەوہ، كە وتت لە قانوندا وشەى مرشح ھەردووكى دەگرئیتەوہ، پیاو و ژن دەگرئیتەوہ، ببورن لە بىرم چوو ئەو تەووزیحە بەدم.

الفصل الثاني

شروط المرشح والناخب

المادة الخامسة:

يشترط في المرشح ما يلي:

1- أن لا يقل عمره عن أربعين سنة عند الانتخاب.

2- أن يكون من مواطني كردستان -العراق وساكنًا فيها.

3- أن يكون متمتعًا بحقوقه المدنية والسياسية.

دهيخه مه تهصويته وه، كئ موئهيهه با دهستی بهرز كاته وه، زؤر سوپاس، كئ موعاريزه، يهك موعاريزه، زؤر سوپاس، به زؤرينه ي دهنگ وهرگيرا.

ئهو مادديهش تهواو دهكهن، ئينجا كؤتايي به دانشتنه كه مان دههينين بؤ بهياني سهعات (11)، كاك شيروان مادده ي شه شه م بخوينه وه، فهرموو.

بهريز شيروان ناصح حيدري:

بهريز سهروكي ئهنجومه ن.

المادة السادسة:

يشترط في الناخب الشروط الواردة في قانون انتخاب المجلس الوطني لكوردستان- العراق رقم (1) لسنة 1992 المعدل.

بهريز سهروكي ئهنجومه ن.

ئيمه له گهل دهقي ماددهكهن، هيچ مولاچه زه مان نييه، بؤ ئه وه ي بؤ بهريزان ئه نداماني په رله مان ته وزيح بكه ين، كه شروتي ناخب چييه؟ قانون رقم يهك دوو شهرتي هه يه، يه كه ميان ده ئيت له 18 سال كهمتر نه بيت، دوو ميان ده ئيت (ان يكون من مواطني كردستان العراق)، زؤر سوپاس.

بهريز سهروكي ئهنجومه ن:

كس هه يه قسه له سه ر ئهو مادديه بكات، نييه، ده يخيئمه وه.

المادة السادسة:

يشترط في الناخب الشروط الواردة في قانون انتخاب المجلس الوطني لكوردستان- العراق رقم (1) لسنة 1992.

كئ موئيهه با دهستی بهرز كاته وه، زؤر سوپاس، كئ موعاريزه، زؤر سوپاس، كؤبوونه وه كه مان كؤتايي پيددههينين، بهياني سهعات 10 كؤدبهينه وه، زؤر سوپاس.

فرست احمد عبدالله

سكرتيري ئهنجومه نى نيشتمانيي

كوردستان - عيراق

محمد قادر عبدالله (د. كمال كهركووكي)

جيگرى سهروكي ئهنجومه نى نيشتمانيي

كوردستان - عيراق

عدنان رشاد مفتي

سهروكي ئهنجومه نى نيشتمانيي

كوردستان - عيراق

متمانه دابین، که میللهت پیمانای داوه، بتوانین ئەو داوایانەى که له بروسکهکان داوایان لى کردووین، بتوانین جى بهجى بکهین، پيش ئەوهى بچینه سەر بهرنامەى کارهکهمان، چەند سەرنجىک هەيه حەز دکهەم له خزمەتتاندا باسى بکهەم، ئەو ئىجرائاتانەى که ئىستا هەيه تايبەتە به دائىمى نىيە، ئىجرائاتى ناو پەرلەمان که ئىستا هەيه، تۆزى توندى تىدايە، لەبەر ئەوه يەکهەم رۆزى پەرلەمان ميوانىكى زۆر هەبوو، بۆيە ئىجرائاتەکه لەسەر دووبارە بوونەوهيه، دائىمى نىيە، کاتىيە، ئەوهش لادەجىت، بەلام پاشى ئەوهش دەبىت ئىمە خۇمان ناگامان له پاراستنى مەسەلەى پەرلەمان بىت و، له مەسەلەى پاراستنى خۇشان بين، هەر ئەوهندە نىيە، پەرلەمان پۆلىسى هەيه، ناسايشى هەيه پشتمان بکهينهوهو ناگامان له مەسەلەى پاراستن نەبىت، هەر يەکه مەسئولەيتىكى هەيه لىرەدا، يەعنى ناگادارى خۆت گرنكى يەکهەمى هەيه، لەوهى که پاراستن بپارىزى، له پيش هەموويانەوه چۆن دىيە زوورەوه؟ سەيارەکهت له کوئ بەجى دىلى؟ چۆن دەجىيە دەرەوه؟ داواى لىبووردن دکهەم، ئەمە فىر بوون نىيە، بەلام به بىر هينانەوهيه، ئەوهى سەرنجى راکيشاين دوىنى و پىرى، که دەچنە دەرەوه به گۆمەل دەچنە دەرەوه، زۆر ناسانە ئەگەر يەکىک بيهوى کارىكى تىرورىستى بکاتن له فورسەيتىكى ئەوها زمارەيەک خوا نەخواستە بەبەر بکهويت، لەبەر ئەوه ئەگەر بکرىت يەکه يەکه بچنە دەرەوه، وا ديار نەبىت که ئىوه له پەرلەمانن، يان چەند مەجموعەيەکن له پەرلەمان لەلای سەيارەکهتان، تکايەکيشم هەيه پيش ئەوهى بىنە زوورەوه مۇبايلەکانتان قەپات بکهەن، چونکە ئەگەر ئىش بکات تەئسىر له تەسجیلەکه دکهاتن، له رۆزى سویند خوارندنەوه هەرچى فەرمانبەرە پەيوەندى به دائىرەکهى نامىنيت قانونىيەن، ئەندامى پەرلەمانە و بەس، ئەوهى بەرپۆهەرە له شوينىک، يان ئەوهى فەرمانبەرە له شوينىک ئەوهى نامىنيت، بەلام پىويستە هەر يەکهەتان ناوى خوى و له کوئ کار دکهات بەداتە ئىدارەى پەرلەمان، بۆ ئەوهى نووسراوى بۆ بکهەن و ئىجرائاتى فەنى بۆ بکهەن، زۆر سوپاس.

ئىستا دىيە سەر بهرنامەى کار، دوىنى ماددەى سىيەممان تەئجیل کرد بۆ ئەوهى زياتر موناخەشەى لەسەر بکهین، ديارە تىنەگەيشتىک هەيه له ماوهکه، به رەچاو کردنى ئەوهى که عورقى دنيا ماوهى سەرۆکايەتى بۆ يەکىک لەسەر يەک چەندە، زۆر جىگامان تەماشاکرد، هەم خۇمان، هەميش ئەو کەسانەى لهو پرۆژەدا کاريان کرد بوو و، پەيوەندىدار بوون، پرسىارمان لى کردن، مەبەست هەشت سائە لەوهى که دوو ويلايەت لەسەر يەکهە، سەرۆکىک دەتوانىت خوى هەلبزىرت، پاش هەشت سائە ويلايەتەکه يەکىک هەلبزىرت، له ويلايەتى چوارەمدا هەمان سەرۆکى يەکهەم دەتوانىت خوى هەلبزىرتەوه، وەکو له ئىراندا هەيه رەفسەنجانى دوو جار بوو به سەرۆکى کۆمارى جارى سىيەم نەبوو، ئىستا ديسان خوى هەلبزىرتەوه، بەلام مەبەست قانونىيەن دەرکرىتن سى ويلايەتەش، يەعنى ويلايەتى يەکهەم خوى هەلبزىرت، بۆ دوو ويلايەتەش حەقى خۆيەتى، بەلام وا جوانتر و رىک و پىكى زياترە، زۆر بەى زۆرى ولاتان وانە، که ئىستا که بۆ چوار سائە، بۆى هەيه بۆ ويلايەتەش دوووم خوى هەلبزىرى، مەقسەد لەوه دايە کۆى هەشت سائە بىتن، جا ئەگەر لىزنەى ياسايى صیغەيەكى ئەوها بلئ، ئىوەش پەسندى بکهەن، بۆ ئەوهى ئەو تەوزىجەى هەبىتن يەک لای بکهينهوه، بچینه سەر ماددەيەكى تر.

بەرپز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپز سەرۆکى ئەنجومەن.

ئىمە به حەقىقەت دوىنى نەصىکمان پيشنيار کرد بوو بەنىسبەت ئەو ماددەيه، ئىستا نەصەکهى دووبارە دکهينهوه، ئەويش بەو شىوہيه:

(تكون ولاية رئيس الإقليم أربع سنوات ويجوز إعادة انتخابه لولاية ثانية).

بەرپز سەرۆکى ئەنجومەن:

تکا لەو ئەندامە بەرپزانە دکهەم ئەوهى ماددەى سى پەسند دکهەن دەستيان بەرز بکهنەوه، زۆر سوپاس، ئەو ئەندامە بەرپزانەى پەسندى ناکەن دەستيان بەرز بکهنەوه، زۆر سوپاس، به کۆى دەنگ ماددەى سىيەم وەرگىرا. ماددەى چوارەم تەواو بوو، ماددەى پىنجيش تەواو بوو، ماددەى شەشيش تەواو بوو، هاتىنە سەر ماددەى حەوتەم، لىزنەى ياسايى تکايە.

بەريز شيروان ناصح حيدري؛
بەريز سەرۆكى ئەنجومەن.

الفصل الثالث

الترشيح والانتخاب

المادة السابعة:

- 1- يقدم طلب الترشيح الى الهيئة العليا المشرفة على انتخابات المجلس الوطني لكوردستان- العراق قبل موعدها بما لا يقل عن ثلاثين يوماً.
- 2- على الهيئة العليا البت في طلب الترشيح وإعلانه خلال مدة يومين من تاريخ تقديمه.
- 3- للمرشح حق الاعتراض على قرار الرفض أمام محكمة تمييز اقليم كوردستان خلال سبعة أيام من تاريخ صدور القرار.
- 4- تصدر المحكمة قراراً باتاً في الاعتراض وتعلنه خلال مدة يومين من تاريخ تقديمه الى المحكمة ويعتبر المرشح مبلغاً من تاريخ صدوره.
- 5- تعلن الهيئة العليا أسماء المرشحين قبل موعد الانتخاب بما لا يقل عن خمسة عشر يوماً.

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئيمه وهكو ليژنهى ياسا به كۆى دەنگ ئەو مادديه پهسند دهكەين. تەنها يەك تيبينيمان هەيه، تيبينيهكەش ئەوهديه بهنيسهت خالى يەكەم (قبل موعدها)، وشەى (اجرائها) ئيزافه بكرين. ئينجا مانايهكەى تەواو دەبيت.

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن:

كاك د. نورى خالى نيزامى هەيه فەرموو.

بەريز د. نورى جەميل تالەباني:

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئيمه دوينيكه ئەو پرۆژهيه مان كرد به زمانى كوردى، نزيكهى له (9)ى سبهينييه وه دهستان پى كرد، تاكو كاتژمير (10) تەواو بوو، دامان چاپان كرد، ئيستا چاپ كراوه، پيم جاكتره كهوا به زمانى كورديش بخويندريته وه، لهگه ل زمانى عه ره بى، زۆر سوپاس.

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن:

من پيم باشه ئەگەر هەبيتن، وابزانم هەمووتان پيتان باشه ئەوه هەبيتن، ئەگەر حازره، له لای كيه؟ جەنابت ئەگەر لاتە پيمان بده با دابهشى بكەين، نەك بيخوينيه وه، بيده به ليژنهى ياسايى، زۆر سوپاس، ئەگەر دابهشمان كرد بوايه، زۆر باشت بوو، باشه زۆر سوپاس، كاك شيروان زەحمەت نەبيت نەصه كورديهكەش بخوينه وه.

بەريز عونى كمال سعيد بزاز:

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن:

ماددهى حەوتەم:

- 1- داواى خو پالوتن پيشكەش به دهستهى بالائى سەرپه رشتياري هەلبژاردنى ئەنجومەنى نيشتمانيى كوردستانى عيراق دهكرين، پيش ئەنجامدانى به (30) رۆژ به لايەنى كەم.
- 2- پيوسته له سەر دهستهى بالا بريار له سەر داواى پالوتن و راگەياندننى بدات له ماوهى دوو رۆژ له رۆژى پيشكەش كردنيدا.
- 3- پالتوروا مافى بهرپه رچاندنه وهى بريارى رەتكردنه وهى پيداچوونه وهى هەريمى كوردستانى هەيه، له ماوهى حەوت رۆژدا له دەرچوونى بريارى رەتكردنه وه.
- 4- دادگا دوا بريارى خوئى دەدات له سەر بهرپه رچاندنه وه له ماوهى دوو رۆژدا رادەگه يه نرينت، له رۆژى پيشكەش كردنى بو دادگا، پالتوروا به ئاگادار كراو دادەنرينت له رۆژى دەرچوونى ئەو برياره وه.

5-دەستى بالى ھەلبۇزاردىن ناۋى پالئوراۋان رادەگەيەن، بە لايەنى كەم (15) رۇژ پېش دەست پى كوردى پىرۇسەى ھەلبۇزاردىن.

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

خالى يەكەم وەكو لىزنىەى ياساى خويىندىيەو، بەس تەعدىلەكەى ئەوئەندىيە دەلىت كە تەبلىغ دەكرىتن، يان تەلەبەكەى تەقدىم دەكرىتن، ئەوئەندىيە لەجىياتى بللى لەو كاتەى، دەلىلى لە كاتى ئىجرا كوردى، ھەر ئەوئەندىيە ئىزافەكەى، كەسىك موناقتەشەى ھەيە لەسەر ماددەى ھەوتەم خالى يەكەم، فەرموو د.ناصح.

بەپۇز د. ناصح غفور رمضان:

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

لەسەر ھەموو ماددەكە و ئەوئەى بە كوردىش خويىندىرايەو، تىببىنيەكەم ھەيە، ئەم پىرۇزەيە بە زمانى عەرەبى ھاتو، بۇيە ھەز دەكەم ئەو برايانەى، ئەو ئەندامانەى كە ھەر پىرۇزەيەك بە چ زمانىك ھات ئەسلەكەى ئەو ئەسەلە تەرجومەكەى لەگەل رىزىمدا، تەبەئەن زۇرمان پى باشە، زۇرىشم پى خۇش بو، كە ئىستا تەرجومەى كوردى كراو، بەلام ئەو تەرجومەيە پىويستە پىسپۇرى ياساى و پىسپۇرى زمانەوانى بن، ئىمە لىزنىەمان ھەيە لە پەرلەمان لەگەلىان دابنىشن، بۇ ئەوئەى تەرجومەكەى بىتتە تەرجومەيەكەى رەسمى، چونكە ئەو تەرجومەيە تەرجومەيەكەى رەسمى نىيە، ئەو تەرجومەيە دەبىتتە رەسمى، جا ئەگەر بە كوردى ھات دەكرىتە تەرجومەى عەرەبى، ئەو شتىكى زۇر سىروشتىيە، ئەگەر بە عەرەبىش ھات بىكرىتە تەرجومەى كوردى، لەگەل رىزىمدا.

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

تىببىنيەكەت بەجىيە، ئىمە ئەو ياساىەى كوردى كە دەخوينىن، بۇ ئەوئەى برادەران تىببىگەن، بەلام وەكو ياسا، ئىمە دەنگى پى دەدەين لەسەر نەصە عەرەبىيەكە، لە پاشان كە ياساىەكە دەرچو بە ھەردوو زمان دەردەجى، بەلام كوردىيەكە راستە دەبىت موراجەعەى بىكرىتن و لە رووى زمانەوانى و لە رووى ياساى دەبىت ھىچ كەموكورىيەكى نەبىتن، چونكە وەكو ياسا دەرچو تەواو دەبىتن، بەلام ئىستا بۇ ئەوئەى ھەموو تىببىگەن، مەقسەدەكە ئەوئەيە بىخويىندىرئەو، باشە، بەس دەنگ لەسەر نەصە عەرەبىيەكە دەدرىت و، نەصە عەرەبىيەكەش بە كوردى دەنگى لەسەر دەدرىت و، ئەو دەردەجىت و، بە كوردىيەكەش پاش ئەوئەى لەلايەن پىسپۇرەكانەو موافقەى لەسەر دەدرىت و ئەوئەى ئىمزا دەكرىت، كەواتە لەسەر خالى يەكەم ھىچ ئىعتىراز نىيە، بەلى خاتو پەخشان.

بەپۇز پەخشان عبدالله حسين:

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

من پىرسىارىكەم ھەيە، لە خالى چوار.

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئىمە باسى خالى يەكەم دەكەين، داوى كە يەكە يەكە موناقتەشەى نەبوو، ئىنجا دەنگدانەكە لەسەر ماددەكە پىكەو دەكەين، خالى دوو، كاك شىروان.

بەپۇز شىروان ناصح حيدرى:

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

(على الهيئة العليا البت في طلب الترشیح وإعلانہ خلال مدة يومين من تاريخ تقديمه).

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

واتا بە كوردىيەكەى (لىزنىەى بالى بىرپار دەدات لە ماوئەى دوو رۇژدا قىبولى ئەو داوايەى كىردو، كە ئەو ئىنسانە خوى پالئوراۋە قىبولى كىردو، يان نا)، كەس لەسەر ئەو موناقتەشەى ھەيە، مامۇستا فەرموو.

بەرپۇز محمد فرج احمد:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

يەنى دوو رۇز لە كوئى شت دەكرىت و وللام دەدرىتەو، خاوەنكەى بزانی، يەنى ئەم شتانه شتى ياساين، لە هەفتەيەك زياتر نه تۆ دەتوانى ئەو تىبگەيەنى، نه ئەو دەتوانى تۆ تىبگەيەنى، راستە ئىستا لەسەر كاغەز ئاسانە، بەلام تەقدیم کردن و وللام وەرگرتن و، پىم وانىيە، عەمەلى کردن بەلای كەمەو لە هەفتەيەك كەمتر نەبىت، هېچ رەد و بەدەلىك لە پىشكەش کردن و لە ئىعتىراز كەردندا، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ليژنەى ياساى رەئىتان چىيە؟

بەرپۇز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

مەسەلەكە مەسەلەى ئىستىعجالە بەحەقىقەت، ئىنسان مەوقىفى خۆى زوو بزانیت، دەستەى بالاش پىويستە، يەنى بەرپاستى زووبى لەو مەسەلانە بكات، بۆيە دوو رۇز دانراو، ئەگەر لە دوو رۇز زياتر بىت هېچ كىشەيەكمان نىيە بە تەسەورى ئىمە، بەلام ئەو بۆ ئىستعجالە و خەلك مەوقىفى خوشى بزانی باشەو هەر لەبەر ئەو، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

منىش رەئىيەكە هەيە، ئەو تىبىنيەى كاك محەمەد فەرەج لە جىيەتى، چونكە هەندى جار مومكىنە يەككىك خۆى تەرشىح بكات مەعلووماتىكى تەواوى لەسەر نەبىت، بۆ ليژنەكە، لەبەر ئەو من پىم باشە لە چوار رۇز كەمتر نەبىت بەرپاستى، چوار رۇز فرسەتىكە، تىبىنيەكى بەجىيە، فەرموو كاك د. كەمال.

بەرپۇز محمد قادر عبدالله (د. كمال كركوكى):

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

بەرپزان، بەحەقىقەت منىش لەگەل پىشنيارەكەى ئەو برادەرەم، چونكە لەوانەيە لە قۇناغىك بىتە پىش سەد كەس، دوو سەد كەس خۆى تەرشىح بكات، بە دوو رۇز بۆ ئەو هەيئەتە كەم بىتن، بۆيە چوار رۇز بىتن زۆر تەبىعيە.

بەرپۇز ناصح غفور رمضان:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ئەمە بۆيە ديارى كراو، بۆ ئەو موماتە لەو مەسەلەيە نەكرىت، ئەمە لە بەرژەوهندى مورەشەحىنە، كە لە ماوەى دوو رۇز جى بەجى بكرىت، بە پىچەوانەو، ئەو كەم كەردنەو نىيە، گرنگىدانە بە مورەشەحەكە، لەبەر ئەو ياساىيە، خۆى مورەشەحەكە دەلىت دوو رۇزەكە دروستەرە، نەك چوار رۇزەكە، ئەگەر بكرىتە چوار رۇزەكەش ئەو بە كەيفى خۆتانە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

راستە، دوو رۇزەكە لە بەرژەوهندى مورەشەحەكەيە، بەلام بۆ بەرژەوهندى ليژنەى بالاً نىيە، كاك سەردار فەرموو.

بەرپۇز سردار صباح بوزو هەركى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

من لەگەل رەئى كاك د. ناصح، بەتايبەتى كە مەرجهكانى تەرشىح زۆر ئاسانە، تەنها ئەو خۆى تەرشىح دەكات، پىويستە هەندىك ماستەمسەكات تەقدیم بكات، كە تەمەنى (40) سالە و لە هاوولاتى كوردستانەو لە حقووقى مەدەنى و سياسىيە، يەنى بە دوو رۇز دەتوانىت وللام بداتەو، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

باشە ئىستا دوو رەئى هەيە، رەئىيەك كاك محەمەد فەرەج تەقدیمی كەرد و گوتى هەفتەيەك بىت، دوايش ئىمە هەردووكمان رەئىماندا چوار رۇز بىت، رەئىيەكى دىكە هەيە دەلىت هەروەكو خۆى بىمىنەتەو، يەكەم جار دوو رۇزەكەى

دەخەينە دەنگدان، تەكا لەو ئەندامە بەرپزانه دەگەم كە ئەو خالە وەكو خۆى بىمىنىتەووە پەسند دەكات دەستى بەرز بىكاتەووە، زۆر سوپاس، ئەو ئەندامە بەرپزانەى پەسندى ناكەن دەستيان بەرز بىكەنەووە، زۆر سوپاس، كى لەگەل چوار رۆژەكەيە دەستى بەرز بىكاتەووە، زۆر سوپاس، (56) بە (47)ە، كەواتە بەزۆر بەى دەنگ چوار رۆژەكە وەرگىرا، زۆر سوپاس، تەكايە خالى سىيەم.

بەرپز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

(للمرشد حق الاعتراض على فرار الرفض أمام محكمة تمييز اقليم كوردستان خلال سبعة أيام من تاريخ صدور القرار).

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

مورەشەحەكە حەقى ئىعتىرازى هەيە، ئەگەر لە لايەن لىژنەى بالائى هەلبژاردنەووە رەفەز كرا لەبەر دەم مەحكەمەى تەمىز شكايەت بىكاتن، لە ماوەى حەوت رۆژ داوا بىكات، لەو رۆژەووە كە ئىستىلامى رەفەزەكەى دەكاتن، لە مەحكەمەى تەمىز شكايەت بىكاتن، كەس موناڤەشەى هەيە، ئەووە ئەگەر وەسائىلى تەبلىغ مۆتەوەڤىر بىت، مەسەلەن بەرىدى سابقمان هەبىتن، يان تەلەڤۇنات، مومكىنە يەكئىك خۆى تەرشىح كرا بىت، مومكىنە تەلەڤۇنى نىيە، مەڤرۆزە ئەوەى خۆى تەرشىح دەكاتن مۆتابەى خۆى بىكات، لەبەر ئەووە تارىخى تەبلىغەكە ڤەرارى داو، ئەگەر دوو رۆژ تەبلىغ كرا درەنگ بچىتن و ئىش و كارى لىژنەكە ئەوئەندە دەبىتن، لەبەر ئەووەى ئەو كەسەى خۆى تەرشىح دەكاتن، دەبىت مۆتابەى خۆى بىكاتن، نازانم خۆى شتەكى زۆر بە وردى نازانم، بەلام صدورەكە لە تارىخى صدور باشترە، مەسەلەن كى خۆى پالئوراو كرددووە، دەتوانىت مۆتابە بىكات، بچىتە لای مەكەمەكە، كوا چى لىهاتووە، ئەووە باشترە، لەوەى چاوەروران بىكات و بى مەنت بىت، دوايى مەسەلەن تەبلىغىش كرا لە ئەڤلامان ديوتانە، ئىشەكەى نەكاتن، كە تەبلىغ نەكراو، دەچىت شكايەت دەكاتن، دەلىت من تەبلىغ نەكراوم، خۆى وەرىنەگرتوووە ئىمزاى نەكرددووە، لەبەر ئەووە صدورەكە باشترە و عەمەلى ترە بە رەئى من، ڤەرموو كاك جەمىل.

بەرپز جەمىل مەمەد عثمان گردى:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

مەنىش هەر لەگەل رەئىەكەى مامۇستا دامە، تىبىنىيەكەى زۆر جوانە، شىوەى ياساى دەبىت پاش تەبلىغ بوون ماووەكەى بۆ حىساب بىكرىت.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

ڤەرموو.

بەرپز ادەم عثمان بارزانى:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەز من دىبىژم حالەتئىك روو بدا لە پەپرەويا ناوخويا ئەڤ پەرلەمانى، كرىا سەر سەرۆكى پەرلەمانى رەئىا خۆ ديار بىكا، لە حالەتئىكى كە دەنگ بىتە نىڤ بە نىڤ، يان لە حالەتئى نىڤ بە نىڤ دابىت، سەرۆكى پەرلەمانى رەئىا خۆ ديار كەن لەم بەرايى، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەووە راستە، ئەگەر بىتو پەنجا بە پەنجا بىت، بەلام من دئىا بووم كە نىڤ نىيە، چونكە يەكەم جار ژمارەكە (46)ە، زانيم ئەووتىش (56)ە، بەس تىبىنىيەكەت بە جىيە.

بەرپز ناصح ڤغفور رمضان:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

جەنابت بىنىت كە (47)ە موشكىلە نىيە، بەس ئەوەى ئاخىر كەس دەست بەرز دەكەنەووە بەحەقىقەت لە حالەتئى وايە، لەگەل رىزىمدا.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئەو شتە من باور ناكەم، لە نيزامى داخىلى نەمدىو، ئەووم خویندۆتەو ھەمووى ئەووى تىدا نىيە، ئاخىر كەس دەستى بەرز کردۆتەو، بەلام ئەگەر دەنگەكان وەكو يەك بن، دەنگى سەرۋىكى پەرلەمان لە كوئى بىتن ئەو دەچىتە سەرى، ئەووى تىدايە، بەلام ئەووى تىدا نىيە، ئاخىر كەس دەبىت دەنگ بەدەيتەو، دوو ھەمىش ئەو لە حالەتتىكىدا دەبىت، ئەگەر سەرۋىكى پەرلەمان دىكتاتور بىت، يان لىي بترسى، كە ئەو دەستى بەرز بىكاتەو نەوېرن دەست بەرز بىكەنەو، ئەلھەمدولىلا نە ھەوين، نە ئەوھش دەبىن، لەبەر ئەو نىعتىدايە، بەلام لەگەل ئەوھشدا لەمەودا پاش ئەووى كە خەلگان دەبىن دەستىان بەرز کردۆتەو، ئىنجا دەستى بەرز دەكەمەو، فەرمو د. شىرىە.

بەرپۇز د. شىرىە رسول ابراھىم:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

لە ماوئى ئەو شەش رۆژە (من تاريخ صدور القرار)، ئەگەر ئەو ھەوت رۆژە (من تاريخ صدور القرار)، ئەگەر وشەيەكى تىرى بۇ زىاد بىكەن (وتبليغ) ھەردوولا، چونكە جارى واش ھەيە نەخویندەوارە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

خالىك ھەيە دەمەوئىت تەوزىحى بىكەم، ئەوئىش ئەوئەيە من ھەز ناكەم لە مەوزوعى تەبلىغ، مەوزوعىكى ئەوھايە بىچىنەو سەر مەسەلە تەبلىغى مەھكەم و قانونى تەبلىغى قەزائى و، ئەم جۆرە شتەنە، ئەم نەسەش بىزەت لە بەرزەوئەندى مۇرەشەح دانراو، (تاريخ صدور) ەكە بە تەسەورى من پىر بە پىستەيەتى و لە جىگى خۇيەتى و، مۇرەشەح ئەگەر خۇ تەرشىخ بىكاتن لە بۇ سەرۋىكايەتى ھەرىم، مەعقولە مۇتابەئە تارىخى صدورى قەرارى مەھكەمە تەمىز نەكاتن، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

باشە ئىمە دەيخەينە دەنگدانەو، تىكا لەو ئەندامە بەرپۇزانە دەكەم كە تەئىدى ئەو پىشنىارە تازەيە دەكات دەستىان بەرز بىكەنەو، زۆر سوپاس، ئەو پىشنىاردى كە پىشوو دامانە دەنگدان، يەكەم جار پىشنىارە ئەسلەكەمان خستە دەنگدان، كە كاك فەرسەت تىبىنى دا وتى دەبىت ئەو پىشنىارە تازەيە دەبىت ئەو بەرپۇزانە دەنگدان، لەبەر ئەو ھىنەكەم گۆرپى، ئىستا دەيخەينە دەنگدانەو، تىكا لەو ئەندامە بەرپۇزانە دەكەم كە تەئىدى ئەو پىشنىارە تازەيە دەكەن كە تەبلىغ بىكرىت دەستىان بەرز بىكەنەو، زۆر سوپاس، ئەو بەرپۇزانە تەئىدى ناكەن دەستىان بەرز بىكەنەو، زۆر سوپاس، كەواتە ئەقەلىيەتە، تىكا لەو ئەندامە بەرپۇزانە دەكەم كە تەئىدى ئەو دەكەن وەكو خۇ بىمىنىتەو دەستىان بەرز بىكەنەو، زۆر سوپاس، كەواتە بە زۆرىنەي دەنگ وەرگىرا، كاك شىروان چوارەم تىكايە.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

4- تصدر المحكمة قراراً باتاً في الاعتراض وتعلنه خلال مدة يومين من تاريخ تقديمه الى المحكمة ويعتبر المرشح مبلغاً من تاريخ صدوره).

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئەوئىش وازىجە (قەرارى مەھكەمە تەواو دەبىت نىھائىيەن، پاشى دوو رۆژ ئىعلانىش دەكرىتن، پاشى دوو رۆژ دەدرىتە مەھكەمە، ئاگادارىش دەكرىتەو)، كەس دەيەوئىت لەسەر ئەو قسە بىكات، نىيە، باشە پىنچەم.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

5- تعلن الهيئة العليا أسماء المرشحين قبل موعد الانتخاب بما لا يقل عن خمسة عشر يوماً).

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئەو شتىكى تەبىئىيە، كەس دەپەوئەت لەسەر ئەو قسە بگات، چوار كەس دەپانەوئەت قەسە بگەن.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

يەك تەعلیماتىك لە لیژنەى بالا دەنیریتن، یەنى ئەو قانۇنە لیژنەى بالا واجبیتى، بەلام بۇ ئىنتىخابات لیژنەى بالا تەعلیماتىك دەنیریتن، ئىستیناد لەسەر ئەو قانۇنەو ھەرچى تەفاصلی تر ھەیە لەو دەنوسریتن، وەكو ئەوہى لە بەغدا كۆمسیونى بالا كرى، تەعلیمات دەناردرا، كاك عەبدولرەحمان فەرموو.

بەرپۇز عبدالرحمن اسماعیل سلیم:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

من پیم باشە ئەو (15) رۆژە، مانگىك بیٹ، لەبەر ئەوہى مافىك لەبەردەم مورەشج ھەبیت، لەبەر ئەوہى ئەو ماوہیە زۆر كەمە لەبەر دەمیاندا بۇ ھەمەلەى ئىنتىخابات و، پىشتریش زۆر ماندوو بوو لەگەل ئىشى خۇیدا، دواى (15) رۆزیش بۇى دەكەوئەت، مەجالىكى لەبەردەم نامىنیتەو، بۇیە ئەو ماوہیە بكریتە مانگىك، سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

فەرموو كاك مەمەد.

بەرپۇز محمد حكیم جبار:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

پىشنىارەكەى من گوترا.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

فەرموو خاتوو قیان.

بەرپۇز قیان سلیمان حاجى بشار:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

لەرپووى ناوەرپۆكەو من ھىچ گلەییەكم نییە، بەس پیم باشترە لە رووى زمانەوانیەو و شەى ئىجرا لیرەش زیاد بكریت (قېل موعدا اجراء الانتخابات)، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

لیژنەى یاسایى.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدرى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

نەخیر ھىچ تىببىنیمان نییە.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

خوى ئەو (15) رۆژەش ھەفتەییەك بوو كرا بە (15) رۆژ، یەنى (15) رۆژ ھەر بىمىنى، دەكریت پىش مانگىكیش بیٹ، دەكریت پىشى بیست رۆژ، سى رۆژ بكریت، بەلام بەلاى كەمى (15) رۆژ مابیت بۇ ھەلئىزاردن، ئىستا ماددەى ھەوتەم بەھەر پىنج خال و تەعدیلەكانەو دەخەینە دەنگدانەو، تەعدیلەكانیش دوو شت بوون، یەككىیان مەوعیدەكە بوو بە مەوعیدى ئىجرا، دووھمیش دوو رۆژەكە بوو بە چوار رۆژ، ماددەى ھەوتەم بە ھەر پىنج خالیەو دەخەینە دەنگدانەو، تكا لەو ئەندامە بەرپزانە دەكەم كە ماددەى ھەوتەم تەئید دەكەن دەستیان بەرز بگەنەو، زۆر سوپاس، ئەو بەرپزانەى تەئید ناكەن دەستیان بەرز بگەنەو، ماددەكە بە كۆى دەنگ وەرگىرا، كاك شېروان ماددەى ھەشتەم تكاپە.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدری؛

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة:

يعتبر فائزاً في الانتخابات من حاز على الاكثريّة البسيطة من أصوات المقترعين.

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنيسبەت ماددەى ھەشت مەن ھەز دەكەم تەوزىچىك بەدەم و، رەئى لىژنەى ياسايش لەو ماددەىە ديارى بەكەم، لە ھەقىقەتەدا لە لىژنەى ياساى بەنيسبەت ئەو ماددەىە بوو دوو رەئى، زۆرىنەى ئەندامانى لىژنەى ياساى لەگەل ئەو رەئىە بوون كە (الاکثرية البسيطة) بېت، بەلام بە مەرحىك لە (35%) لە رىژەى دەنگدەران بەشداری لە ھەلبۇاردن بەكەن، ئەگەر ئەو رىژەىە تەحقیق بوو، ئەو بەشە، ئەگەر تەحقیق نەبوو، دووبارە دەبېت ئىعادەى ھەلبۇاردن بەكرىتەو لە ماوہى (15) رۆزى تر، رەئى دووہى لىژنەى ياساى كە منىش يەكك بووم لەوانە، كە موعارىز بووین لەگەل دەقى نەصەكەینەو، لەگەل (الاکثرية البسيطة)ینە، چونكە ئىمە يەكەم جار ھىچ ئىحصایەكەمان نىيە ھەتاكو ئىستا، كە بزانیین رىژەى دەنگدەرانمان چەندە؟ ئەو يەك، دووش، لە قانونى رەقم (2)ش ئىمە تەجرووبەمان ھەيە، لەگەل رىژماندا.

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن:

كۆ دەپھوئ قسە بەكات، فەرموو، ناوەكان كاك سالم، د. نوری، كاكە ھەمە، د. ناصح، كەسى تر دەپھوئ ناوی تەسجیل بەكەین، فەرموو كاك عیزەدین.

بەرپۇز عزالدين سليم خديدا:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

وا بزانیین بەس پرسیارىكەم ھەيە، ئەویش ئەو (35%) لە كۆى ناو لىژنەى ياساى، (35%)كەى لە كۆى ھىناو، ئىمە لە قانونى ھەلبۇاردندا بچین نابېت تەحیدى بەكەین، (35%) ئان (40%)، یان لە (45%) بۆجى؟ (35%)، جا ئىعتىرازى مەن لەسەر ئەوہیە، ھەر وەكو خۆ بەمىنېت (الاکثرية البسيطة مەن اصوات المقترعين)، بەس ئىزافەى (وفق قانون الانتخابات) بەكرىت، چونكە قانونى ئىنتىخابات ھەيە، ئەو قانونى ئىنتىخابات تەحیدى دەكاتن، كە رىژەى چەند ھەبىتن، ئان نەبىتن، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو.

بەرپۇز احسان عبدالله قاسم:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوہى كە پىشنىار كرا نىسبەتەكە بەكرىتە (35%)، لە فەقەرەى دووہمدا ھەر كۆى لەسەر ئەوہ، ئەگەر ھاتوو نىسبەتەكەى كەم بېتن ئەنجامەكەى قەبوڵە، كەواتە بۆ (15) رۆز دوای دەخرىت و ھەلبۇاردن بەكرىتەو، ئەو كاتە نىسبەى موشارەكە چەند بېت قەبوڵە، كەواتە پىويست ناكات جارىكى تر ئىلغای بەكەین، جارىكى تر بىگەرپىننەو، ھەر لەسەر ئەو فەقەرەى كە دايناو، كەواتە ئەصلەكە دروستە و باشە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو كاك جەمال.

بەرپۇز جمال محمد قاسم:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە واقىعدا ئەگەر سەیرى وەزەى كوردستان بەكەین، ئىستا خەلك رەغبەتى دەنگدانى ھەيە، بەلام ئەگەر موقارەنەى بەكەین لەگەل دەولەتانی تر، ئەمريكا (332) ملیۆنە، كە دەچنە ھەلبۇاردن (30) ملیۆن دەچن، یان (31) ملیۆن دەچن، يەئنى نىسبەتى لە (10%)یە و، كەمترىش، لەبەر ئەوہ ئەگەر نىسبەت ديارى بەكرىت، شتىكى غەلەتە، مەن لەگەل نەصە ئەسلەكەم، سوپاس.

بەرپۇز محمد حكيم جبار:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

من لەگەن ئەو زىاد كىردنە دام كە بۇ ماددەكە كراو، بەلام پىموايه رىژەكە كەمە، چونكە ئىمە لەوانەيه چەند مورەشەحكيمان ھەببىت، دوايى ئەو دەنگە تەوزىع دەببىت بەسەر ئەو مورەشەحانە، كى ئەوئى بە سەرۋىك ھەلدەبىژىرئىت، يەئنى (20%) دى دەنگەكان بىئى، منىش لە بەرژەوئەندى ئەو سەرۋىكە قسە دەكەم، پىم وايە دەببىت ئەغلبەببەتتىكى باش بىئى، بۇيە پىشنىار دەكەم رىژەكە (45%) بىت، زۇر سوپاس.

بەرپۇز د. نورى جمىل تالەبانى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

لېرەدا باسى ئەو كراو، كەوا ئەوانەي بەشدارى دەكەن لە دەنگدانە، ئىمە نازانين ژمارەيان چەندە؟ ئىمە لە دەستەي ياسا ھەلبىژاردندا دەمانزانى ئەو خەلگەي كەوا مافى دەنگدانىان ھەيە لە ھەرىمى كوردستاندا ژمارەيان چەندە، لە دەۋك، لە ھەولئىر، لە سلىمانى، دەربارەي ئەوئى كەوا بۇچى پىشنىازى ئەو نىسبەتە كراو، پۇستى سەرۋىكايەتى ھەرىم، پۇستىكى سىادىبە، ناببىت تەنيا بە نىسبەتتىكى كەم سەرۋىكى ھەرىمى كوردستان ھەلبىژىردىت لەلايەن مىللەتەو، ئەگەر بىتو بەنىسبەتتىكى زۇر ئەو خەلگە بەشدارى نەكات، خۇي لەراستىدا دوو سى بۇچوونىش ھەبوو، ھى وا ھەبوو پىشنىازى ئەوئى دەكرد كەوا لە (51%) بىت، لە ھەندىك ولاتدا لە (40%) كراو، وەك سربىيا يەك دوو جار ھەلبىژاردنەكە دوا خرا، چونكە نەگەيشتە رىژەي (40%)، پاشان ئەوانەي كەوا لەسەرى رىككەوتىن كەوا بىكرىت بە (35%)، نىسبەتتىكى وەكو بلىئىن نىزىكەي سىيەكى ئەو كەسانەيە، كەوا مافى دەنگدانىان ھەيە لە كوردستاندا، بۇ ئەوئى كەوا لە جارى دووئەدا بە زۇرىنەي ئاسايى كەوا ھەلدەبىژىرى، چونكە ناببىت پۇستەكە ھەر بەو چەشەنە بىروا، ھەموو دەمى وايە، لە جارى يەكەم داواي نىسبەتتىك دەكەي، ئەگەر لە جارى دووئە ئەوئە بەدەست نەھىئا، دەببىت بە زۇرىنەي ئاسايى بىت، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

كاك محەمەدى حاجى مەحمود فەرموو.

بەرپۇز محمد حاجى محمود:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

دەربارەي رىژەكە، زۇر لەو بەرپۇزانە باسىان كىرد، ئىمە لەلايەك نەزانين تا ئىستا رىژەي خەلگى كوردستان لە دەنگدانە چەندە؟ يەئنى ئىحصايەكى تەواومان لا نەببىت، ياخود دانانى رىژە لە ئەسلە لە زۇربەي ولاتانى دنيا لە سەرۋى پەنجا و ئەوانەيە، بەلام ئىستا لەو ھالەتەي ئىمەدا، من پىم وايە تا ئىحصايەكى تەواو نەزانين، دانانى رىژەكە مومكىنە زەرەرمان لى بىت، ئەو لە لايەك، لە لايەكى تر مەسەلەي (15) رۇژەكە، من پىم وا نىيە دواي (15) رۇژ ھەلبىژاردن جارىكى تر بىكرىتەو، يەئنى ئەو خەلگە لەو ماندوو بوونەو، جارىكى دىكە بە (15) رۇژ ھەلبىژاردن بىكاتەو، شتى ەمەلى باس بىكەين باشە، يەئنى ئىمە لە (15) رۇژ و، لە دوو مانگىشا ناكىتەو، ئىمە كاتى خۇي پىنج مانگمان دانا بوو، ئەو (13) سالە نەمانكردوو، ئىستا ئەمە چۆن بە (15) رۇژە ھەلبىژاردن دەكرىت، ئەو ھەموو خەلگە را دەكات بۇ سەر سىندوووق بەو (15) رۇژە، شتى وا ناببىت، با ئەو ماوئەشەش دىرئى بىكرىتەو، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس كاكە ھەمە، بەلام تۇ رەئىت دا لەسەر ئەوئى دووئە دەنگمان لەسەر دابوو، د. ناصح فەرموو.

بەرپۇز ناصح غفور رمضان:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

تەبەئەن دەنگى خۇم دەكەمە پال دەنگى بەرپۇز كاك محەمەدى حاجى محمودى، ئەو بەشپىك لە بۇچوونەكانى منى دەرخست، ئىزافەي ئەوئەش دەكەم ئەو رۇژەي كە دىارى كراو، ئەگەر ھەلبىژاردنەكە لەناو پەرلەمان بىت لەوانەيە بتوانرىت رىژەيەك دابىرئىت، بەلام ئەم ھەموو مەراسىمە بە ئاسانى دووبارە ناكىتەو، ئەو ئىمكانىيەتى ماددى

پېويستە، ئەو جاريكى تر كاتى پېويستە، ئەو (15) رۆژە وا بە ئاسانى دروست نابېتەو، يەنى دەبىت عەمەلى بىن، ئەو برايانەى ئەو پرۇژەيەيان نامادە كىردو، حەتمەن رەچاوى ھەموو ئەو شتانەيان كىردو، جگە لەو ھەسەبى ئەو ھەسەبى كىردو، كە لە ھەلبۇزاردىنى دووھەمدا ئىمە نەمانتوانى دووبارەى بىكەينەو، ئەسەبى تر دېتە پېشەو، لەبەر ئەو مەن پىشتىگىرى لە پرۇژەكە دەكەم، لەگەل رېز و سوپاسم.

بەپىز سەرۋىكى ئەنجومەن:

كاك فەرسەت فەرموو.

بەپىز فەرسەت احمد عبدالله:

بەپىز سەرۋىكى ئەنجومەن.

زۆر زەرورىيە ئىمە ئىستىفادە لە تەجاروبى خەلك بىكەين، دەولەتەكانى تر، بەتايىبەتى بوارى دىموكراتىيەت، بەلام ئەگەر ھاتوو ئىمە شتىك لەوانمان ھەرگىز، مەفرۇزە قاعىدە عام ھەرگىزىن و ئەغلەبىيە ھەرگىزىن، نەچىنە ئىستىسناات، مەوزوعى نىسبە و رېژە ئىستىسنا، ھەكو برادەرىك باسى كىرد، ئەگەر ھاتوو ئەمىرىكا لە (10%) لە دەنگدەرەكان بەشدار دەبن، خۇ ئىمە لە ئەمىرىكا موھىمتر نىن، بۇ ھى ئىمە (35) بىت، ھى ئەوان (40) بىت، مادام غالىبىيەتى دەولەتى دىموكراتى لە ئەوروپا و غەيرى ئەوروپا ئەوھنەو ئەغلەبىيەى بەسىتەو باسى رېژە ناكەن، بە رەئى مەن با لاى ئىمەش ھەكو ئەوان بىت و، زۆر سوپاس.

بەپىز محمد قادر عبدالله (د. كمال كىركوكى):

بەپىز سەرۋىكى ئەنجومەن.

بەھەقىقەت ئەو مەوزوعى برادەران زۆر لەسەرى رۇپىشتن، ئىمە خالىك لە ناحىيەى تەكنىكى ھەكو كورد لەم قۇناغە ئەوھندە پېشكەوتوو نىن، يەنى ھەتاكو ئىستا، ھەتا لەو لەھەزەيە ئىحصايەكى دەقىقان نىيە، بزانىن دانىشتوانى كوردستان بە دەقىقى چەندن، زۆر مەسائىلى تىرىش ھەيە كە لەم قۇناغە تەجاوزى ئەم خالە بىكەين، يەنى رېژە دابىن، لە زۆرەى دەولەتەكان، بۇ نەموونە سىرىيا ھەكو د. نورى ھەرگىز، ئەوانىش كېشەيان ھەيە، بەس گەلىك لە ئىمە لە پېشتىن، بەلام يەكەم سەرنەكەوتن، كە لە ھەلبۇزاردىكىش دوو مۇرەشەح بوو، چوار مۇرەشەح بوو، دە مۇرەشەح بوو، ئەگەر نىسبەى يەككىيان مەعلوم بىت، حەتمەن لەم زرووفەى ئىمە مەشاكىل دروست دەكاتن، ئىنجا لەبەر ئەمە ئىمە كە ھەلبۇزاردىكى دەكەين، ئىستا خوا خوامانە تەواو بىن با ھەزار مەشاكىلمان توش نەبىت، ئىنجا (15) رۆزى تر، (30) رۆزى تر تەقىقات بۇ مىللەتەكەمان دروست نەكەين، يەنى وا بىت ئەم ھەلبۇزاردە خۇش و ئاسان و بە سەلامەتى دەرباز بىن، بەلاى كەمى لەم قۇناغە، لە دوارۇز كورەكانمان و كچەكانمان پېشكەوتن و، خەبىر بىن لە كۆمپىوتەر لە ئىحصا، دەقىق بزانىن چەند كەس لەم ولاتە دەزىت، چەند كوردە، چەند توركانە، چەند ھەرەب و قەومىاتەكانى تر، تەمەنىان چەندە؟ لە چ قۇناغىكىن؟ كى حەقى دەنگدانى ھەيە، ئەوجا ئەگەر بتوانىن باشە، بۇيە مەن بىم وايە ئەمە جارى زوو پىناسەكە ھەكو خۇى بىمىنىتەو لە بەرژەوھندى مىللەتەكەماندا لەو سەردەمە، زۆر سوپاس.

بەپىز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئەو برادەرانەى قەسەيان كىرد، مەسەلەكەيان ھەندى لايەنىان شى كىردو، مەن ھەر ئەوھندە دەمەوى بىم جارىك پىرسىارىك كرا نىسبەكە بوو، لە كوى ھەيە؟ بەللى لە ھەندى ولاتدا ھەيە، لە ھەندى ولات ھەندى قەرارات بۇ ھەر جۇرىك لە ئىنتىخابات رېژەيەكىان داناو، بۇ نەموونە لە ھۆلندە لەو بەينەى كە دەنگدان بوو بۇ دەستور، ئەگەر رېژەكەى لە (40) كەمتر بوايە، پەرلەمان بۇى ھەيە ئەو دەنگدانە قەبول نەكاتن، بەلام ئەگەر پەنجا و زياتر بوو، يان شەست و زياتر بوو، ئەو پەرلەمان بۇى نىيە قەبولى نەكاتن، بەلام ھۆلندە ولاتىكە كۆمەلگايەكى چەسپاوه، قانونى چەسپاوه، ژيانىكى تەبىئىيە، ئەو جۇرە بىرپارانە لە ولاتىكى پېشكەوتوودا دەبىت، بەلام لە ولاتى ئىمەدا كەمىك زەحمەتە، تەنيا دەمەوى تەصحىك بىكەم، مەن قەد نەم بىستوو لە ئەمىرىكا لە (10%) بىت، ھەر زياتر بوو، لە (30%) بوو، بەلام بەراستى خۇم لە (10%) م نەبىستوو، مومكىنە ئەو مەلوماتىكى تازەيە، بەلام لە فەرنەسا ھەلبۇزاردىنى شارەوانى سائىك لە سائەكان لە (14%) بوو، لە (14% و 15%) خەلك چوو بوونە دەنگدان، لەگەل ئەوھشدا

خەلگەكە ھەلبەرزەردان و رۆيشتن، چونكە لە كۆمەلگای پيشكەوتووش خەلك بەگشتى سەلبىيە، زيانى ھەمووى تەبىعى بوو، ھەموو قانۇنى بۆ كراو، ھەموو ئاسانكارى بۆ كراو، فەرق ناكاتن ئەو مەسئۇولە بگۆردرئت بۆ ئەو مەسئۇولە، لەبەر ئەو ناچئتە ھەلبەرزەردن، ئيلا ئەگەر موناھەسەكە توند بوو، برنامجەكە توند بوو، بۆ نمونە لە زەمانى ميتراندا دەورى يەمين و يەسار لە فەرنسا موناھەسە توند بوو، زياد بوو، پيشتر كەمتر بوو، كەى موناھەسە توند بوو لەنيوان دوو مورەشەكە، يان نيوان دوو حزبەكە خەلك زۆرتر دەچئت، بۆ ھەلبەرزەردنى شارەوانى پەرلەمانى خەلك كەمتر دەچئت، چونكە موناھەسەى يەكجار زۆرە لەنيوان دوو سەد، سى سەد مورەشەح بۆ دە كورسى، بۆ خەلكيى تر فەرق ناكاتن، لەبەر ئەو شتيكى ئەوتۆ زۆر گرنگ نىيە، بەنيسەت وەزعى ئيمەى ئيستاماندا تيدا بيئن، ئەگەر لە دوارۆژدا وەزعى كوردستان چەسپا، كۆمەلگای مەدەنى دروست بوو، ئيمەش دەتوانين ئەو فەقەرەيە ئيزافە بكەين، بەلام منيش پيم وايە ئەگەر وەكو خۆشى بمينيت زەرەرى نىيە، بەتايەتتى ئيستا لە پەرلەماندا، جارئ ئەوسالە، يەعنى پاش ئەوئەى ئەو قانۇنە دەردەچئت سەرۆكى ھەرپم لە پەرلەمان ھەلبەرزەردرئت، ئەو بۆ چوار سالى ترە، لەو چوار سالى تر ج دەبيت، ج نايبت، دەستورمان چۆن دەبيت، ئيشمان چۆن دەبيت، بۆ ھەلبەرزەردنى دووم ئەگەر زانيمان شتيك زۆر موليحە پي تەعديل دەكەين، بەلام ئيستاكە رەنى منيش وەكو ئەو برادرانەى زۆربەيان قسەيان كرد زيادە، جا پيشنيارەكەى ليژنەى ياسايى كە بە (الاكثريه) وەريانگرتوو، كە دەليت تەعديل بكرئتن (على ان لا تقل نسبة المشاركة 35٪). (15) رۆژەكە دەخەينە دەنگدانەو، تكا لەو ئەندامە بەرپزانە دەكەم كە تەئيدى ئەو دەكات ئەو پيشنيارە تازەيە ئيزافە بكرئتن دەستيان بەرز بەكەنەو، زۆر سوپاس، ئەو بەرپزانەى تەئيدى ئەو دەكەن كە نەصەكە وەكو خۆى بمينيتەو دەستيان بەرز بەكەنەو، زۆر سوپاس، بەزۆرينەى دەنگ وەرگرا، ماددەى نۆيەم كاك شىروان تكاپە.

بەرپز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة التاسعة:

يؤدى رئيس الاقليم بعد انتخابه وقبل مباشرته مهامه اليمين التالية أمام المجلس الوطني لكوردستان العراق خلال مدة سبعة أيام من تاريخ انتخابه:

((اقسام بالله العظيم بأن أحافظ على حقوق ومكتسبات ووحدة ومصالح مواطني كوردستان وأن أؤدى مهامى بصدق وإخلاص)).

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئيمەى ليژنەى ياسايى تاووتووى ئەو صيغەيەمان كرد، بەحەقيقەت پيشنيارتيكمان نيشان دابوو، كە تەعديلاتى بيئە سەر، ئيستا بە كۆى دەنگى ئەندامانى ليژنەى ياسا پيشنيارەكەى خۆمان سەحب كردەو، نەصەكە وەكو خۆى بمينيتەو، لەگەل ريزماندا.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

كاك شىروان پيشنيارەكەمان بۆ بلى.

بەرپز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

پيشنيارەكەمان بەو شيوەيە بوو(اقسم بالله العظيم أن أحافظ على حقوق ومكتسبات ووحدة ومصالح شعب كوردستان العراق وأؤدى مهامى بصدق وإخلاص).

واتا دوو وشەمان گۆزى بوو (مواطن) بوو بە (شعب) و، (العراق)يش ئيزافە كرا، دوينئ (مواطن) ساغ بۆو دەنگى لەسەر درا، يەك لە ھۆيەكانى سەحب بوونەو ئەوئەو بە حەقيقەت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

كى دەيەوئ قسە بكات لەسەر ئەو ماددەيە، فەرموو كاك د. نورى.

بەرپز د. نوری جمیل طالبانی؛

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

دوو باره داوا دهكهم ماددهكه به كوردی بخویندریتوهه بۆ ئەوهی كهوا باشت لێك حالی بین، لهگهڵ ریزمدا.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه؛

كاك شیروان كوردیهكهتان لایه بیخویننهوه، پێش تهعدیلهكه، وانا نهسهكه بخویننهوه، تهر جوومهی نهسه ئەسلیهكه به كوردی (سەرۆکی ههریم پاش ههلبژاردنی، پێش ئەوهی دهست بهكار بێت لهبهردهم ئەنجومهنی نیشتمانی کوردستانی عێراقدا، له ماوهی ههوت رۆژدا له بهرواری ههلبژاردنیهوه ئەم سوینده یاساییه دهخوات: (بهخوای گهوره سویند دهخۆم كه بهرگری له ماف و دهستكوت و یهكیتی و بهرزهوهندییهكانی هاوولاتیان كوردستان بكهم و، ئهركهكانم به ئیخلاص و راستگۆییهوه جی بهجی بكهم)، ئەوه ئەسڵهكهیهتی، دوو پێشنیاریان ههبوو، یهكێکیان ئەوه بوو كه دهلیت (هاوولاتیان) بكریته (گهلی كوردستان)و، (كوردستان) بكریته (كوردستانی عێراق)، لهبهر ئەوهی (هاوولاتیان) له ماددهكانی تر موناقهشهمان كرد سهحبیان كرد بوو، ئیستا دهخهینه ئەو پێشنیاریه تریان كه (عێراق)هكه ئیزافه بكریتن و بخریته بهر موناقهشهوه، ئەوانهی كه ناوی خوین نووسیهوه بۆ موناقهشه: (كاك ادهم، بابا تاهر، كاك عهبدووللا نهقشبهندی، كاكه ههلهكوت، كاك محهمد فهرج، كاك كهريم بهحری، خاتوو پهخشان، كاك سهردار ههرکی، كاك احسان عهبدووللا، كاك سالم، كاك حمه، كاك جهمیل گهردی)، فهرموو كاك ئەدهم.

بەرپز ادهم عثمان احمد بارزانی؛

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

من پیم باشه ئەفه سوینده كو هاتهی وشا گهلی كوردستان تیدا بێته زیده كرن، نه وشا عێراقی، ئهگهر ئەم تهنه وهكو نوکه سوینده هیه وهكو خۆ بینینه خواری، چونكه بێتو گۆرینه لهسهر بکهین به رهئیا من، بهلكی پاشی جهنابی سەرۆکی ههریم ههركهسك كو بێ تووشی ههندیك زهختی سیاسی له دهولهتی دهورووبهری ههریم بێت، ئهگهر تهنه مواتنی كوردستان بی، چونکی شاملی پارتی دیموکراتی كوردستانی دهورووبهری مهش كه، ئەمه بزانی كه كوردستان ولاتیکی پارچه پارچه کریه، ههندی زهختی سیاسی چوووته، ئەف ئیقتیراحه وهكو هاتیه كرن، تهنه وشا گهلی كوردستانا بێته كرن، دێ باشت بێتن، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه؛

ئەوانهی كه قسهی دهكهن، ئهگهر قسهكهی كرا بێت، بلێت قسهكهم گراوه، بۆ ئەوهی وهختهكهمان له دهست نهچیت، فهرموو كاك باپیر.

بەرپز باپیر كاملا سلیمان؛

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

لهسهر ماددهی نۆیهم پیم باشه وهكو خۆی بمینیتتهوه، لهبهر ئەوهی له ماددهی یهكهم دهنگیشمان لهسهر داوه، ناومان نههیناوه سەرۆکی ههریمی كوردستانی عێراق، ناومان ناوه سەرۆکی ههریمی كوردستان، له ماددهی دووهمیشدا ههر به دهنگدان هاوولاتیانی كوردستانمان قهبول كرد، جا من لهگهڵ ئەوه دام نهسهكه وهكو خۆی بمینیتتهوه، نهوهكو دهستکاری بكریت، سویند خواردنهكه وشه عێراقی تیدا زیاد نهكریت، كه له پێشنیاریه كراوی لیژنه یاسایی هاتوووه، ههروهها گهلی كوردستان نهبیت، هاوولاتیانی كوردستان بێت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه؛

فهرموو.

بەرپز فتاح عبدالله نهشبندی؛

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه.

وابزانم قسهكهی من ههندیکی باس كرا، بهلام تۆزیک تهوزیجی دهدهمی، كه سویند دهخوات (اقسم بالله العظيم بأن أحافظ على حقوق ومكتسبات ووحدة ومصالح مواطني كوردستان وأن أؤدي مهماتي بصدق وإخلاص) شتیکی زۆر پیرۆزه.

لهبەر ئەو ئەگەر وشەى عىراق ھەبىت لە سویندەگە، وەکو ئىمە ئەندامانى پەرلەمان سویندەمان خوارد، من پىم وایە ئەو ھەر وا باش بوو کوردستان بە عام بە گشتى، چونکە ئىمە وا تەسەور دەگەین، واش چاوەروان دەکریت، ئىمە وەکو کوردستان لە چوار پارچەگەى، خوا ئەو نەعمەتەى لەگەل ئىمە کردوو، کە سەرۆکی کوردستان دروست دەبیت، کەواتە نەیکەین بە کوردستانی عىراق بەتایبەتى، ئەگەر سەرۆکی کوردستان بىت، زۆر پىم وایە باشترەو دلخۆشیشە بۆ ھەموو کوردستان، لەگەل ریزمدا.

بەرپز حاتم محمد جان حسن:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەل نەسى ماددەگەم، لەبەر ئەو ھەى ئەو وەکو سەرۆکایەتى ھەرپى کوردستان دەگریتە نەستوى خوى و، لەگەل ئەو ھەى ھىساباتیش بکەین بۆ تەغیراتى چوار سالى ئاینده، بۆ مەیللەتەگەمان و بۆ ناوچەگەش، لەگەل ریزمدا.

بەرپز محمد فرج احمد:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

ھەموو کىانىكى سىاسى توخمە ئەساسىگەنى خاك، یەنى زەویەك، ھەرپمىك، مەنتىقەىەك، ئىنجا شەعب، گەوا بوو دائىمەن شەعبىك دەبیت بەبى دەسلەت، بەبى كىان، بەلام كىانىك بەبى دەسلەتى ئەرز نابیت، گرفتى ھەرپى کوردستان، یەنى باسى ھەرپمە، ئىمە باسى ئەو مەنتىقەنە دەگەین، کە ھىشتا نەكەوتۆتە سەر ھەرپى کوردستان، جىگىر کردنى وشەى ھەرپم مەسەلەىەكى زۆر گرنگە، یەنى لە ھەموو ختیاىكدا، لە ھەموو شتیکدا ھەرپى کوردستان، ئىمە ئىستا وەکو نەتەو، وەکو گەلى کوردستان گرفتمان نىبە، ئەو کوردە، ئەو تورگمانە، بەلام وەکو جوگرافىا گرفتمان ھەىە ديار نىبە، لەبەر ئەو تەئكىد کردن لەسەر مەسەلەى جوگرافىا گرنگە، پىم باشە پىشنىارەگەم ئەو ھەىە لىرە (مواطنى کوردستان)، چونکە ئىمە دەلىین سەرۆکی ئىقلىمىش، نالىین سەرۆکی کوردستان، لەبەر ئەو من وشەى عىراق و ئەوانە نالىیم، بەلام ئەو دەلىیم (مواطنى کوردستان)، ئەم مەسەلەى ئىقلىمە مەسەلەىەكى زۆر گرنگە، دەبیت زۆر جەختى لەسەر بکەین، تاكو رۆشن بىتەو، چونکە كىانىك بۆ جوگرافىا پىم و نىبە ئەو قوووتەى ھەبیت، سوپاس.

بەرپز پخشان عبدالله حسین زەنگە:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەل ئەو نەصەم کە تەعدىلیان کرد بوو، مەسەلەى ھاوولاتى و، مەسەلەى شەعب، کە لە بەندىكدا مەسەلەى ھاوولاتى جیا کراوتەو، یەنى پەيوەندى بە ئەرگەو ھەىە، لىرە ئەمە شەعبە پەيوەندى بە بەرژووەندى شەعبەو ھەىە، باس لە عىراق و ھەرپمەگە ناکەم، باس لە ھاوولاتى و شەعبەگە دەگەم، من لەگەل مانەو ھەىە شەعبەگەم، سوپاس.

بەرپز گریم بحرى عبدالله:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەل گۆرانى نەصەگە دامە، ئەو ھەى پىش ئىستا کە گۆرا بوو، دەبیت شەعب کوردستان بىت، نەك ھاوولاتى کوردستان، چونکە شەعب یەگگرتووى دەنوینىت، بەلام ھاوولاتى تاك دەنوینىت، بەلام لەگەل ئەو ھەى دامە وای لى بىت بلىین (مصالح شعب اقلیم کوردستان)، بەو شىو ھەى بىت، زۆر سوپاس.

بەرپز سردار صباح بوزو ھەرگى:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرپستى چەند تىبىنەگەم ھەىە لەسەر ئەو سویند خواردە، ھەمان تىبىنەم ھەبوو لەسەر سویند خواردنى خۆمان وەکو ئەندامانى پەرلەمان، یەگەم شت سویند خوارد دەبیت بە یەزدانى گەورەو ھەموو موعتەقەداتى بىت (المبادى والمعتقدات الاخرى)، دوو لىرە تەنھا باسى ھاوولاتیان کردوو، باسى شەعبى نەکردوو، دەبیت ئەو ھەى ئىزافە بکرىت، سى باسى پەيوەندى دیموکراسى نەکردوو لەناو سویند خواردەگە، لە سویند خواردەگەى خۆشمان ئەو ھەى تىدا نەبوو، چوارەم، (استقلال القضاء) پىم وایە دەبیت بىرگەىەگىش ئىزافە بکرىت بۆ ئىستقلالى قەزا، سوپاس.

بەرپۇز سالم محمد علی:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەمە ياسای ھەرئىمى كوردستانى عىراقە، بەلام سنوورى ئەم ھەرئىمە ديار نىنە، وا لىرە كوردستان پىويستى بە عىراق نىيە دەست نىشانى بىكەين ھەمىشە، چونكە كىشەيەكى نەتەوھىيمان ھەيە ھى كوردستانىيە، روانگەى ئەم قەومىيەتە كوردستانى يەك پارچەيە، ئەم ھەرئىمە ئىنتىدادى خۇى نەتەوھىي كوردستانى ھەيە، پىويستە لەسەر سەرۆكى ھەرئىم و ھەموو دامو دەزگاكانى ھەرئىمى كوردستان خزمەتى خەلكى كوردستان بىكەن لە ھەر جىگەيەك بن، لە ھەر پارچەيەك بن، ھەتا لە ھاندەرانىش بن ئەو خزمەتە بىكەن، لەبەر ئەووە كە زۇر خەلك لە شۇرشى ئەيلوول و، لە شۇرشى گولان، خەلكى كوردستانى ئىران، توركيا، سوريا بوو، بەشدارى لە شۇرشى ئىمە كوردو، يەئنى وەكو لە ناوەرۆكى ماددەكە ھاتوو (حقوق و مکتسبات و وحدة و مصالح) ھاوولاتيانى كوردستان بپارىزى، ھەر ئەو خەلكانەش ھاتبوون گيانى خۇيان بەخت كورد لە پىناوى كوردستان ولە پىناوى ئەم ئازادىيە، ئەوانىش ماقى ئەوھيان نىيە ئىمە خزمەتيان بىكەين؟ لەبەر ئەووە من لەگەل ئەوومە بلىت (ومصالح شعب كوردستان) عىراقىشى لەگەل نەبىت، بەلام شەعب بىت، سوپاس.

بەرپۇز محمد فرج احمد:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

كۆمەلىك ناوى ھەرئىمى كوردستانى عىراقمان ھىناو، يان دەبىت ھەمووى ئىقلىمى كوردستانى عىراق بىت، يان دەبىت ھەمووى ناوى عىراقى لى بىنن، ئەمە ئەسەلەن تەنەقوزاتىكى گەورە دروست دەكات لەسەر كوردستان.

بەرپۇز محمد حاجى محمود:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

رەئىھەكى من كاك محەمەد فەرەج و كاك سەردار ھەركى باسيان كورد، زۇر سوپاس.

بەرپۇز جمىل محمد عثمان:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەكە دەئىت (يۇدى رئيس الاقليم بعد انتخابه وقبل مباشرة مهامه اليمين التالية)، ئەو عىبارەيە تۇزىك رەككە، دەكرىت بوترىت (يۇدى رئيس الاقليم الفائز في الانتخاب وقبل مباشرة بمهامه اليمين التالية)، ئەوھا زۇر رىكتەر دەبىت لەوھى كەوا ھەيە، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس، بەرپۇز ئەم قەسە دەكەن سەمەكە پى بىكەن، بۇ ئەوھى دەنگتان تۇمار بىكرىت، كە تەواوئىش دەبن بىكوژىنەو، فەرموو نازناز خان.

بەرپۇز نازناز محمد عبدالقادر:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەراى من ھەر لە سەرتاوە كە كاك شىروان ئىشارەتى پىدا، ئىتر كۆتايى پى ھات، چونكە لىژنەى ياسايى سەحبىيان كوردو، رەنگە ئەو ھەموو گەتوگۆيە وختىكى يەكجار زۇرى ئىمە ببات، ھەرچەندە دوئى جىي سەرسورمان بوو كە وشەى عىراقى زياد كورد لە سوئندەكە، چونكە ئەو پىرۇزەيەى كە ھاتۆتە بەر دەستى ئىمە، كۆمەلىك خەلكى زۇر زانا و سىياسەتمەدار و عاقلى ئەو موحتمەمەعەى ئىمە دايرىشتوو، تەسەور دەكەم بىجگە لە ھەندى مەسائىلى ياسايى ھىچ كەمو كورتىەكى تىدا نىيە، حەق نىيە ئەو ناوەرۆكانە وا بە ئاسانى يارى پى بىكەين و زۇر درىزەيش دەخايەنى و، وا بەم زووانە ئىشەكەمان كۆتايى پى نايەت، بەلام مادام ھەر ئەو قسانە كرا، وا ديارە ھىشتا ھەندىكمان زۇر موعجەبىن بە عىراق، لەجىياتى تەعربى ئىتر خەرىكە خۇمان ئىستەراب دەكەين بەدەستى خۇمان، خۇمان دەبەسىتەنەو بەدانىشتوانى بەغدا و ئەوانەى كە لە بەغدا دەژىن و، زۇر جارىش ياسايى كارەكانى ئەوان و ئەنجومەنى ئەوان و، دەمانەوئى بەزۇرى خۇمان ببەستىنەو، ئەوان ئىمەيان واز لى ھىناو، خەرىكى خۇكوژىن، خەرىكى شەرى برا كوژىن، ئىمە خەرىكىن بە زۇرى خۇمان بە وان دەلكىنەو، وا باشە لە ھەموو بەندەكان ئىتر ئىمە بۇ يەك جار دان بوە بىنن، كە پىناسەى

ھەرئىمى كوردستان دىكى، دان بەۋە بىنئىن كە ئىۋە ھەرئىمى كوردستانە لە داخىلى عىراقى فېدرالى و، من دژى ئەو وشەى عىراقم لە ھەموو ماددەكان، چونكە ئىمە زۇر قىسمان لەسەر كىردوو، لە سالى 2003 ھەو دواى رووخانى رۇئىم، كە ناوى عىراقىش بگۇردىت و، ئىمە ھەموومان پىي ئىستىفاز دەبىن بەو وشەيە، ناوى ئەو ولاتەش دەبىت لە دەستور بگۇردىت، ئەو جەنابى سەرۇكىش و قىادەى سىياسى كوردىش زۇر قىسمان لەسەر كىردوو، كە ئىمە بلىين عىراقى فېدرالى، بەلام ئىمە لىرە بەدەستى خۇمان ھەر شتىك دەبىت يەكسەر عىراقىكى دەخەينە پال، تەسەر دەكەين لە سالى ھەفتايەكان و شەستەكان داواى حوكمى زاتى دەكەين، بۇيە وا باشە لە ھەموو ماددەكانى تر وشەى عىراق لا بەين، چونكە ئىرە ھەرئىمى كوردستانە، ھەرئىمى كوردستانىش دىارى كراو ھەندە، لە ماددەى (58) ى ياساى كاتى دىارى كراو، كە خانەقىن و شەنگار و كەركوك و ئەوانەش بەپىي ئەو ئىجرائاتە لە سى فەقەرەكە ھاتوو، ھەمووى دەگەرپتەو ھەرئىمى كوردستان، بۇيە ئەگەر ئىمە بلىين ھەرئىمى كوردستان، ھەر خۇى سەرۇكى ھەرئىمى كوردستانە دروستە، لە ھەمان كاتدا من لەگەل ئەو دوو سى كەسە بووم، كە رەئىندا لەسەر شەعبى كوردستان، ئىمە تا بىرئىت مەسەلەى شەعب دەرىخەين، بۇ يەكەم جارىش كە دەستورىش لە ئەمىرىكا دانرا، ئەوان لە دىباچەكە واين ھىناو، كە ئىمە گەلى ئەمىرىكىن، كە كۆمەلئىك موھاجىر بوون چوون بۇ ئەو قارەيە، بەلام خۇيان بە يەك گەل ناساند، كە ئەوانىش گەلى ئەمىرىكى بن، ئىمەش گەلى كوردستانىن، با تەنكىد بىكەينەو لەسەرى، چونكە چەند ئىمە بلىين گەلى كوردستان، ئەم گەلە چاكتر دەچەسپى، وەكو گەلئىك خۇى نىشان دەدات و، وەكو نەتەوھەيك خۇى نىشان دەدات، زۇر سوپاس بۇ ئەو دەرھەتەش.

بەرپىز سەرۇكى ئەنجومەن:

كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر سەيد خۇسەر:

بەرپىز سەرۇكى ئەنجومەن.

تەنبا تەنكىد دەكەمە سەر وشەى خۇاى گەرەو، لەجىباتى ئەوئى وشەى يەزدان، با وشەى خۇاى گەرە بەكار بەئىنرئىت لە ھەموو سوئىندەكان، لەگەل رىزىمدا.

بەرپىز سەرۇكى ئەنجومەن:

ئەگەر ئىجازە بەدن منىش لەبەر رۇشناى ئەم موداخلاتانە ھەندى قەسە بىكەم، بەو ئىعتىبارە، پىشترىش لەو پىرۇزەيە مونافەشەم كىردوو لە صىغەكان و ئەوانە، بەراستى من لەو ھىن دەكەم كە ھەر جارى يەكئىك دەئى، يان رەئىك دەدات تايبەتە با نەئىت ئىمە، بەلكو بلى من، چونكە ئىو مولىزەم نىن بە رەئىك خارجى قانون، خارجى دەستور و، خارجى ئىلتىزاماتمان بلىين ئىمە، ئىو مولىزەم لە قانونى تال، دوئىنىش شەرحم كىرد، قانونى تال بە ئىمە دەئىت كوردستانى عىراق، ھەرئىمى كوردستانى عىراق، ئىمزان كىردوو مولىزەمىن پىي، ئىو مولىزەم بە قەراراتى سىياسىمان و، مونەسەساتمان، لەبەر رۇشناى قەرارى پەرلەمان لە سالى 1992 ھەو، ئىمە فېدرالىن و بەشىكىشىن لە عىراق، كوردستانى عىراق فېدرالەيەتئىكى ھەيە لە عىراق، ناتوانىن خۇمان جىا بىكەينەو، رەئى موختەرەمە ھەر كەسئىك پىي وا نەبىت بەشىكە لە عىراق، ئەو جىاوازە، بەلام بەناوى خۇى قسە بىكات، بلىت رەئى من وا، چونكە ئەگەر من ئەو تەوزىچە نەدەم، ئەو دەبىتە مال لەسەر پەرلەمان، ئىمە رەئىمان وا، ئىمە رەئىمان وا، ئىمە بەشىكىن لە عىراق، پابەندىن بە قانونى تال، چونكە لەلەيەن قىادەى سىياسى ئىمەو ئىمزا كراو، پابەندىن بە قەرارى پەرلەمان لە سالى 1992 كە قەرارى داو ئىمە بىئىنەو لەگەل عىراق و فېدرالىتە، ھەر قەرارىكى تر لەلەيەن ئەو پەرلەمانەو نەدرئىت، ئىمە مولىزەم نىن پىي، ھەر قەرارىك پىويست بىكاتن، ھەر رەئىك پىويست بىكاتن بلىت ئىمە بە تەنبا كوردستانىن، ئەگەر بىئە قەرار لە پەرلەماندا، ئەو وەختى مولىزەم دەبىن، ئەگەر نا مولىزەمىن بە قەرارىك پىشو لە پەرلەمان دەرچوو، مولىزەمىن بە قەرارىك كە لەلەيەن سەركرىدەتە سىياسى ئىمەو ئىمزا كراو، ئەمە لەلەيەن، لەلەيەنكى ترەو، ئىنتىباھ لەسەر سوئىندەكە بىكەن، سەرۇكىك سوئىند دەخواتن، بەو سوئىندە مولىزەم دەبىت، دەبىت ماناكەى بزىننىن يەئىنى جى، سەرۇكى ھەرئىمى كوردستانى عىراق سوئىند دەخوات دەئىت: (سوئىند دەخۇم بە خۇاى

گەررە ماف و دەستكەوتەكان و يەگگرتن و بەرزەوهندىهەكانى ھاوولاتیانى كوردستان بپارێزم و بە ئیخلاص و راستگۆییەو بەكارەكانى خۆم ھەلسم، ئەگەر نەگوتیت كوردستانى عێراق، ئەو عاتیفیەن خۆشە، بەلام ئەو قورسایىەكى گەررە دەخاتە سەر سەرۆكى ھەرێم، مانای ئەوێە ھەر چ كوردێك لە كوردستانى ئێراندا كێشەییەكى ھەبێت، دەبێت ئەو دیفاعى لى بكات بچیت، ئەگەر گەشتە ئەوێ شەپشى بۆ بكات، لە كوردستانى ئێرانیش ھەررەو، لە كوردستانى سوریاش ھەررەو، ئەم قورسایىە تەحەمۆل دەكریت، من پێم وا نییە، سەرۆكێك ئەو سوێندە بخواتن تى بكات لەو، ئەو ھەبۆن بكات، ئەگەر چى لە نووسراو كە نەنوسراو، ئەو ئیزافەى لێزەنى یاسایى، بەلام لێزەنى یاسایى باش تىگەشتوون مانای چى، بەسەر ئىمەدا رەت بوو، من مۆتەئەكیدم لە سەركردايەتى سیاسى مەمنونمان دەبن بەو زیاد كردنى عێراق، چونكە ئىلتىزامى سەرۆكى ھەرێم كەم دەكەینەو، مەسئۆل دەبێت ئەو سوێندە بخواتن، سەبەبى ئەو خزنەوى كوژراو، دوینی تەقەیان لە مۆتەزاهیر كردوو لە قامیشلۆ، مانای وایە ئەو مەسائیلانەى كورد لەوى كەوتۆتەو ھینەو، ئەگەر بەشیكى كوردستان بزانی، دەبێت سەرۆكى ھەرێم تەدەخول بكاتن بەپێى ئەو سوێندە، قەبۆل نەكاتن، دەكریت ئەو، یاخود لە توركیا قەوانىنى دز بە مافى كورد ھەيە، ئىجرائات دەبێت و شت دەبێت، ئەمە زۆر قورسایىەكى گەررە دەخاتە سەر شانى سەرۆكى ھەرێمى كوردستان، ئەگەر ئەو وشەيە نەخەینە سەرى، دوو/ ئەگەر لەم سوێندەدا بەتەنیا بلیین ئیستا لەم سوێندەدا سنوورى كوردستان دیارى نەكراو، ھەرێمى كوردستان بەپێى قانۆن ئیستا كە سى پارێزگاریە (ھەولێر، سلیمانى، دھۆك) بەپێى قانۆن، سەرۆكى ھەرێم كە سوێند دەخوات چەند رۆزى تر ئىنشانەللا، ئەگەر بلیت ھەرێمى كوردستان، تەنیا ئەو سى پارێزگاریە دەگریتەو، ئەگەر بلى كوردستانى عێراق كەركوكیش دەگریتەو، خانەقینیش دەگریتەو، زمار و سنجار و ھەمووى دەگریتەو، بۆیە لەو قۆناغەدا بەلای كەمى ھىشتا سوێندى كوردستان مەعلوم نەبوو، قانۆنەن لە ھەرێم باشتر، بلى كوردستانى عێراق، چونكە بەبۆچوونى ئىمە كوردستانى عێراق سنوورەكەى لە ھەمرینەو دەست پى دەكات، ھەمووى دەگریتەو، ئەمە بەم سوێندە مۆلزم دەبێت دیفاع لە كەركوك بكاتن. مۆلزم دەبێت دیفاع لە خانەقین و سنجار و زمار و شیخان بكات، ھەموو ئەو شۆیانەى كە قانۆنیەن ھىشتا نەخراينەو سەر ھەرێمى كوردستانەو، بۆیە من زۆر بەباشى دەزانم سوێندەكە بىت بە كوردستانى عێراق. مەسەلەى گەل و ئەوانە دوینی شەرحم كرد، گەل لەلای ھەموومان موقەدەسە، بەلام دیسان لە گەلى كوردستان بەولاو خەلكى تریش ھەيە، تۆ كە بەرزەوھەندى بەس خەلكى كوردستان دەپارێزى، فەرزمان كرد ئەگەر توركمانیش، كلد و ئاشووریش خۆیان بە خەلكى كوردستان بزانی، ئەگەر چى ئەوان خۆیان بە خەلكى كوردستان بزانی، بەلام خۆیان بە گەلى كوردستان نازانی، پێیان وایە گەلى توركمانە لە كوردستاندا دەزیتن، خەلكى كوردستانن، بەلام میللەتێكى جیاوازن، ئاشوورى خۆى بە میللەتێكى جیاواز دەزانى، ئەو لەلایەكەو، لە لایەكى تریشەو عەرەبمان لەلا ھەيە، كەواتە ئەو سەرۆكە دیفاع لەو عەرەبە نەكات، ئەگەر بەو مانایەش بىتن، خەلكى تریش لە بەغدا دیفاع لە ئىمە ناكات، مۆیانمان ھەيە، لەوانەيە خەلكێك ھەيە ميسریە، ئەجنەبیە لیرەيە، بۆتە موقیم، ژنى ھىناو، یەكێك ژنى ھاتوو، مێردى بە كورد كردوو، خەلكى ئیرە نییە، جنسیەى ئیرە نییە، بەلام موقیمی ئیرەيە، بۆیە یەعنى وشەكە مەسەلەى ھاوولاتیەكە بەقوووتر، ئینسانى تر، شامیلتر، فراوانتر، بۆیە پێشنيارى من ئەوێە لەبەر رۆشنايى ئەوێ كە موناغەشەشى كرا، بەو كە خۇمان موناغەشەمان كردوو، بۆچى ھاوولاتیمان داناو، پێم باشە ھاوولاتیەكە بمیئیتەو، كوردستانەكەش بكریتە كوردستانى عێراق، فەرمو كاك د. كەمال.

بەریز محمد قادر عبدالله (د.كەمال كركوكى)؛

بەریز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەحەقیقەت برادران زۆر بە وردى موناغەشەیان كرد، ریزم بۆ ھەموو رەئىهەكان ھەيە، سوێند خواردنى ریزدار سەرۆكى ھەرێمى كوردستان، دەبێت لەو سنوورە بىت، كە جى بەجى دەكات، وەكو بەریز سەرۆكى ئەنجومەن فەرمووى سەبەبى ديار بىت، ئەگەر موشكیلەيەك روو بدات دزى ھاوولاتیەكى كوردستان، یان گوندێكى، ئەوا سەرۆك ناتوانیت بەو ئەركە ھەلستیتن لەو رۆژ، لەبەر ئەو سوێندەكە جىگای خۆى ناگریتن، یەعنى نابیت تەحمیلی ئەو سەرۆكە بكەین بە سوێندىكى شەرى، كە پى جى بەجى نەكریتن، بەنسیبەت سنوورى ھەرێمى كوردستان، بۆ ئىمەى لای ھەموومان

موقەدەسە، لە دلى ھەموومانە، لە دلى ھەموو كەسێك و ئىنسانىكى كوردستانىيە و، و اجىبىشمانە لەگەلى بىن، بەناوى كوردستانى عىراق ھەموو ئەو سنوورەى كە ھاتۆتەوہ سەر ھەرىمى كوردستان، يان نەھاتووہ بۇ ئىمە كوردستانە، ئەمەرى ئەو سەرۆكەش كە لىرە سویند دەخوات، دەتوانىت دىفاع لە كوردىكى خانەقەين، يان سنجار، يان زمار بگات، چونكە ئىمە ئەمەرى لە حوكمى عىراق شەركەين، بۇيە بۇ ھەللى موشكلىيە، ئىمە ھەموومان كوردستانىن، ئومىدەوارىن ئەم ئومىيەتە لە دلى ھەموو ئىنسانىكى سەربەرزى ئەم خاكە جى بەجى بىت، من پىم باشە تەنھا (اقلیم) ئىزافە بكرىت، ھەرىم ئىزافە بكەين، عىراق دانەئىين، خۇى مەعروفە، چونكە يەك ھەرىم ھەيە لە ھەموو پارچەكانى كوردستان، ھەرىمى كوردستانى توركىيا دانەنرا، ھى ھەرىمى كوردستانى ئىران دانەنرا، ھەرىمى كوردستانى سوریا دەست نىشان نەكرا، بەس ھەرىمى كوردستانى عىراق ھەيە، ناسراوہ، كە گوتمان ھەرىمى كوردستان، ناسراوہ، ئەم ھەرىمەيە كە لەناو سنوورى فیدرالى عىراقدا دەژىتن، بۇيە من رىزم ھەيە بۇ شعورى مىللەتەكەمان و ئەندامە بەرپۆزەكانى پەرلەمانى كوردستان، تەنھا وشەى ھەرىم ئىزافە بكەين، چارەسەرى كىشەكە دەبىت و، عىراقىش باس نەكەين، چونكە خۇى مەعروفە ئەمەيە بلىين (اقسم بالله العظيم بأن أحافظ على حقوق ومكتسبات ووحدة ومصالح مواطني اقليم كوردستان وان أؤدي مهامى بصدق وإخلاص)، ئەمە ھەللى موشكىلەكە دەكات و، زۆر سوپاس بۇ موداخەلە بەرزەكانتان.

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئىستا موناڤەشەيەكى زۆر كرا، من داوا لە لىژنەى ياساى دەكەم دوو سى پىشنيار ھەيە ئىستاكە، كەمەيان لە رووى ياساىيەوہ راسترە، چارەيەكمان بۇ بكەن، ئايا ئەگەر بلىين ھەرىمى كوردستان، ئەوہ تەفسىرى ئىمەيە و ھەقى خۆشمانە، بەلام لە رووى قانونىيەوہ كەركوك دەگرىتەوہ ئىستا، ئەگەر دەگرىتەوہ لە رووى قانونىيەوہ، بلىين باشە، ئەگەر ناگرىتەوہ، پىشنيارەكە من پىم باشترە، بلىين كوردستانى عىراق، ھاوولاتىيەكەش وەكو خۇى بىمىنيتن، ئەگەر صياغەيەكمان بەدەن، وەكو بەدىليك بىخەينە دەنگدانەوہ، لەگەل بەدىلەكەى پىشەوہ، لە رووى قانونى بەبى ھەرىمى كوردستان قانونىيەن، دەتوانين كەركوك بەكەيفى خۆمان ئىعتىبارى بكەين بە بەشك لە كوردستان، بەرەچاو كوردنى ماددەى (58)، چونكە ماددەى (58) كە ئىمزمان لەسەر كوردوہ، تىيدا نووسراوہ تەتبىع كوردنى لە كەركوك بەو ئىجرائاتانەى، پاشان سەرزىمىر كردن، پاشان دەنگ وەرگرتن، دەنگى خەلكەكە بۇ ئەوہى دىنە ناو ھەرىم يان نا، ئەو ھەقىقەتە لە پىش چاومان بىت، لەبەر رۆشناى ئەو قانونە، ئەگەر بلىين ھەرىمى كوردستان، دەتوانين سەيئە بەو سویندە سەرۆكى ھەرىم موزەم بكەين دىفاع لە خەلكى كوردستان بگات، يان ئەگەر سویندەكە كوردستانى عىراق بىت موزەمى دەكات.

بەرپۆز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن:

لە ھەقىقەتدا لە ھالى حازر ئىمە ئەگەر بلىين ھەرىمى كوردستان، مەوزووعەكە زۆر تەسك دەكەينەوہ، چونكە ھەتاكو ئىستا ئەو پارچانەى لە كوردستان داىراون نەھاتىنەوہ سەر ھەرىم، وەكو كەركوك و ئەوانى ترىش، بۇيە بە رەئى من يەكەم ھەرىمى لەگەل نەبىت، كوردستانى عىراقى لەگەل بىت، چونكە ئەگەر سنوورەكان گۆران و، ئەوہ كوردستانى عىراق ھەر دەگرىتەوہ، واتا لە قۇناغى ئىستا ھەرىمى كوردستانى عىراق تەحدىد كراوہ، لە قانونى ئىدارەى دەولەش تەقريبەن بەم شىوہە ھاتووہ، بۇيە ئىمە لەسەر ئەوہەيە كە ھەرىمى لەسەر نەبىت و، ھاوولاتىش بىمىنيتەوہ، عىراقىش ئىزافە بكرىت، لەگەل رىزەمدا.

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن:

خالى نىزام بىت، فەرموو.

بەرپۇز نازناز محمد عبدالقادر؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەوانەى لە كوردستان دابراون ھەر ھەموویان دەگەرپنەو ھەر ھەرپىمى كوردستان، كەواتە بە زۆر و ئىجبار ھەرپىمى كوردستان شىواندراو، بەلام حەقىقەتەكەى دەبىت، چونكە ئىستا ئىمە ئەو ھەرپمان لەگەل حكومەتى جەعفەرى لەسەر ئەو مەزوعەى كە پابەند نەبوو بە ماددەى (58)دەكە.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

داواى لىبووردن دەكەم، ئەو خالى نىزامى نىبە، خالى نىزامى ئەوھىە خىلافىك ھەبىت، خالى نىزامىت ھەبە كاكە، ئەگەر خالى نىزامت ھەبە فەرموو.

بەرپۇز د. ناصح غفور رمضان؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

پروژەى خۇيان كوردەو، مادام موناھەشە كوردن لەسەر ئەو خالە عىراقى تىدا بىت، يان نا، ئەو ئەسلەن زىاد بوو.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

داواى لىبووردن دەكەم، ئىمە سەرۆكايەتى داوامان لى كورد صىاغەكەمان بەداتى، ئەو صىاغەھەش، كاك ناصح من وەلامت بەدەمەو، يەكەم جار ئەو پىشنىارى ئەندامەكان بوو، لەبەر رۇشناى ئەو پىشنىارانەش، رەئى ئىمەش، من و كاك دكتور كەمالىش دوو رەئى جىاوازمان ھەبوو، بەلام لەبەر رۇشناى رەئى جىاواز ھەرپىم بىت، يان كوردستانى عىراق بىت، داوامان كورد لىزنەى ياساى صىاغەكەمان بەداتى، لەبەر ئەو ماناى ئەو نىبە، ئەوان پەشیمان بوونەو ھاتنەو ھەر رەئى خۇيان، لەسەر داواى ئىمە ئەوان ئەو صىغەھەیان داو، تەك دەكەم خالى نىزامى بىت، فەرموو.

بەرپۇز عبدالرحمن احمد رضا؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لەبەر ئەوھى كە رەخەى ياساىمان لى نەگرن، لە ھەر ماددەھەكى دەستورى كاتى قانونى تال.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

كاكە داواى لىبووردن دەكەم، ئەو خالى نىزامى نىبە، ئەگەر خالى نىزام بىت فەرموو.

بەرپۇز پەشان عبدالله حسين؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەو فەقەرەھە دوو رەئى تىا ھەبوو، رەئىك سەبارەت بە شەعب، رەئىكەش سەبارەت بە ھەرپىم و كوردستانى عىراق، ئىنجا پىم وایە ئەگەر بخرىتە دەنگدانەو، ئەوھى لەگەل شەعبەكەھە يەئى مۆتەھەسەكە بەلایەنى كەم بەوھى كە شەعب بىت، لەگەل فەقەرەى دووھم بىت، رەنگە تۆزىك گرانى تىدا بىت.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

خوى فەقەرەكەت گەشىت سوپاس، بەلام ھەرچەندە دوئى دەنگدانمان كورد لەسەر وشەى ھاوولتەیان و، وشەى گەل، خوى ئەگەر فەرقىكەشى ھەبە، من نالیم نەخىر، ئەگەر پىتان باشە دەنگدانەكە بىكەین بە دوو بەش، دوو وشەھە نایا لە سوئندەكە ھاوولتە بىمىنیتەو بەو شەرحەى كە من كوردم، یاخود گەل بىمىنیتەو بەو شەرحەى كە خاتوو پەشان ھەندى لە ئەندامان كوردیان جىگای رىزىشە زۆریان كوردو.

بەرپۇز نازناز محمد عبدالقادر؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

سوئندەكە وازىح نىبە، ئەگەر زەحمەت نەبىت.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

فەرموو كاك تارىق.

بەرپرز طارق محمد سعید جامباز:

بەرپرز سەرۆکی ئەنجومهەن.

ئەگەر بێنە سەر ماددە (17) کۆ سەرۆکی هەرێم هەلدەبژیری، پەرلەمان، دەبیت بنووسریت (من قیل المجلس الوطني لکوردستان العراق)، ئەوانی هەلدەبژیری پێیان بگوتریت کوردستانی عێراق و، لەوێش دیسان عێراق لەسەر نەبیت، سوپاس.

بەرپرز سەرۆکی ئەنجومهەن:

فەرموو کاک محەمەد فەرەج.

بەرپرز محمد فرج احمد:

بەرپرز سەرۆکی ئەنجومهەن.

من تەنیا تەوزیحیکە ئەویش ئەوویە، کە هەرێم ئەوانەش دەگریتەو، هەرێم موهیمترە، زۆر سوپاس.

بەرپرز سەرۆکی ئەنجومهەن:

کاک کەمال تەوزیحیکە هەیه، دواییش دەبخەینە دەنگدانەو.

بەرپرز محمد قادر عبدالله (د.کمال کرکوک):

بەرپرز سەرۆکی ئەنجومهەن.

ئێمە تیکەلی نەکەین، ئێمە لەو ماوویە راستە فیدرالی کوردستانی عێراقین، بەس هاوولاتی عێراقین. حەقمان هەیه دیفاع لە هەموو نا قانونییەک لەکوێوەی عێراق هەبیت بکریت بەرپراگیەکی یاسایی، بەنێسبەت کەرکوک ئێمە ماددە (58) لە ماووی سالیک دەبیت، رێگە تەبیعی خۆی وەرگریت و هەینە (58) دابنریت و بگەریتەو، کە گەراییەو مانای ئەوویە ئەو سەرۆکە عەمەلیەن رۆژانە راستەوخۆ خۆی مولزەم دەکات دیفاع لە مافیان بکات، کە هەر چەند ئیستاش واجبی هەموو یەکی لە ئێو ئێمە و هەموو قیادە کورد و هاوولاتی کوردە دیفاع لە خەلکی کەرکوک و زمار و سنجار و هەموو شوینەکان بکەن، ئەمە مەسەلە عاتیفی نییە، مەسەلە یەکی مەبەئییە، بەس کە گۆتمان هەرێم مەعلومە یەک هەرێم لە رۆژەلاتی ناوەرێستدا هەیه، ئەویش هەرێمی کوردستانی عێراقە، پێویست ناکات ئەوونە بەدوای شتیک را بکەین بلیین، من تکام وایە بە روحیکی بەرزی کوردایەتی وەرپیگرن، هاوولاتی وەک ئەو خوشکە فەرمووی، یان شەعب بیت، ئەو بۆ ئێمە جیگای فەخر نەبیت، ئێمە لەگەڵین، بەلام هەرێمی کوردستان، ئەو شتەکە تر لێ بگەریت، خۆی مەفهومە، لەگەڵ ریزمدا.

بەرپرز سەرۆکی ئەنجومهەن:

فەرموو.

بەرپرز د. ناصح غفور رمضان:

بەرپرز سەرۆکی ئەنجومهەن.

لەبەر ئەووی ئەو برادەرانی کە دەست نیشان دەکرین بۆ سەرۆکی فراکسیۆن حەقی خۆیانە هەر کاتیک دەستی خۆیان بەرز بکەنەو مەجالیان پێ بدریت قسە بکەن، خالی نێزامیشە بۆ ناگاداری ئەو یەک، دوو ئێمە لە یاسای بەرپۆبەردنی دەولەتدا، راستە نامازە پێ کراو، بەس یاسای بەرپۆبەردنی دەولەت ئیعتیرافی بە تاییبەتمەندی کوردستان کردوو، بۆ تاییبەتمەندی کوردستان ئێمە بۆ خۆمان پڕۆژەیکەمان هەیه، هەر (36) حزبی کوردستانی ئەو پڕۆژەییە پەسند کردوو لەم پەرلەمانەدا بریاری لەسەر دراو، راستە وەکو یاسایەک پەسندمان نەکردوو، چونکە ئەو وەختە دەستووری عێراقمان نەبوو، دەستووری کۆماری عێراقی فیدرالیمان نەبوو، لەو ئێمە هەرێمی کوردستانمان دەست نیشان کردوو، کوئ دەگریتەو؟ ئەوانە کە ئیستا موشتومرپانە لەگەڵ حکومەتی ناوین، ئەووی بەلای ئێمەو هەرێمی کوردستانە ئەمە یەک، دوو جیاوازی هەیه، هەندیک برادر دەلێن لێ نووسراو هەرێمی کوردستان، دەبیت خەلکی هەرێمی کوردستان دەنگ بەدەن راستە، راستە خەلکی هەرێمی کوردستانی عێراق دەنگ دەدەن، بەلام خۆ مەرج نییە وشە

عیراقیشی تیدا بیټ، تەبعەن لە ئێران خەلگی کوردستانی ئێران دەنگ بەو نادات، خەلگی کوردستانی تورکیا دەنگ بەو نادات، بەلام خەلگی کوردستانی عێراق کۆ ھەلدەبژێرن. سەرۆک ھەلدەبژێرن، لێرەدا وشەى ھاوولاتی بۆ ھەلبژاردنەکە زۆر دروستە، کە ھاوولاتی سەرۆک ھەلدەبژێریت، ئەمە دوو شتی جیاوازه، بەلام ئەمەیان سەرۆک، سەرۆکی ھەریمی کوردستانە پابەندە پارێزگاری وەکو ئەوێ کە ھاتوو لە ھەموو موکتەسەباتی گەل و خاکی کوردستان بکات، خەلگی کوردستان ئینجا بلێن ھەریمی کوردستان ھەر دروستە، بلێن کوردستان ھەر دروستە، بەلام وشەى عێراق لێرە پێویست نییە، بۆ ناگاداری بەداخەو لێرە پێناسەیان نوقسانە، مەفرۆزە ھەر یاسایەک تەعریفی تیدا ھەبیت، بۆ نمونە کە دەلێن ھەریمی کوردستان کوئ دەگریتەو؟ مەفرۆز بوو لێرەدا دەبوا ھەبوا، بەس ئیستاش کە بلێن ھەریمی کوردستان، ھەموو کوردستانی عێراق دەگریتەو، لەبەر ئەوێ من لەگەڵ ئەوێم وشەى شەعب وەکو یەکەم کەس کاک ئەدھم پێشنیاری کرد، دوو مامۆستا محەمەد فەرەج پەسندی کرد، یەک دوو برادەری تریش پەسندیان کرد، کە وشەى شەعب ئیزافە بکریتە سەری، چونکە ئەو دروستەرە لێرە، ئەمە مەسەلە ھاوولاتی نییە، لێرە شەعبە، ئەمە یەک، دوو ئەززی کوردستان ئەگەر بکریت، ئەززی ھەریمی کوردستانیش ئیزافە بکریت، یان ھەر ھەریمی کوردستان مانای ئەززی کوردستانیش دەدا، لەگەڵ ریز و سوپاسمدا.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەکەم جار تەبلیغ کردن لە گۆریدا نییە، من تەبلیغ بکریم و شتی وا، ئیمە لیستیکی ھاوپەیمانیمان ھەیە، پیکەو لە پاشان دەبیت پەلەمان کرد بوو، دانەنیشتین ئەو ئیشەک بکەین، دەبیت ئیتفاق بکەین، کە ئەو لیستە دەبیتە گروپ و شتی وا، تەبلیغ لێرەدا باسی لێ دەکەین، فلان رەئیس فلان فراکسیۆنە، فلان ھی فراکسیۆنی پارٹی دیموکراتی کوردستانە، فلان ھی فراکسیۆنی یەکیتی نیشتمانی کوردستانە، بە تەبلیغ من تەبلیغی کەس بکەم و لێرەدا باسی دەکەم نابیتە ھین و ئەوانە، لەگەڵ ریزیشمان بۆ ھەر بۆچوونیک و رەئیسەک کە تەبلیغ بکریت، ئیمە دەیکەینە دەنگدانەو، بەس تەووزیجیکی سادە دەکەم، ئەگەر خالی نیشام بیټ، فەرموو.

بەرپز کوێستان محمد عبداللە:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە پەیرەوی ناوخۆ شتی وا نییە، کە سەرۆکی فراکسیۆن ھەر کاتیکی بیهوێت، دەتوانیت قسە بکات، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، خوێ سەرۆکی فراکسیۆن ھەبە تەووزیجات بدات کە عیلاقەى بە ھەندئ مەسەلەى فراکسیۆنەو ھەبیت کە بە ئیمە بیټ، بەلام لەسەر مەسەلەیکە گشتی کە قسە کرا ناو دەنووسریتن، دادەخریت غەیری خالی نیشامی نەبیت، پاشا ئەو ئەوێ ناوی نەنووسراو بۆی نییە قسە بکات، منیش ئەوێم خویندۆتەو بە حەقیقەت، بەھەر حال من تەنیا یەک شت دەلێم پێش ئەوێم بیخەمە دەنگدانەو، ئەویش ئەوێم ئەمە سویندە ئەدەبییە، نە قانونیکە نە مولزەمە، نە یەکی بلێت سەرۆکی ھەریم و دەکات یان نا، سویندیکە ئەدەبییە، کە سەرۆکی ھەریم سویند دەخوات، مەنەویەن، ئەخلاقەن، ئەدەبییەن، ھەموو شتیک مولزەمە بەو سویندە، ئەوێم قانون تیگاتن، عاتیفە نا، منیش بە عاتیفەى خۆم دەلێم ھەریمی کوردستان لە حەمرینەو تا ئێرە، بەلام ئەو ھەریمی کوردستان نییە، ھەریمی کوردستان ئیستا لە قانونی تال ئەو سێ پارێزگایە، میزانە لە بەغداو بۆ ئەو سێ پارێزگایە دیت، کەرکوکیان حیا کردۆتەو، دنیا لەگەڵ ئیمەیا تا ئەو لەحزەیا ھەریمی کوردستان بەو شیوہیا بیټ، قونصولی ئەمریکی لە کەرکوک جیاوازه، ھی بەریتانیا ھەرۆھا، ھی تورکیا ھەرۆھا، تا ھاتوون لێرە مەکتەبیان کردۆتەو، ئەگەر ئێرە بە ھەریم بزائن، بۆ لێرە مەکتەبیان کردۆتەو، لەبەر ئەوێ ھەر لەحزەى ویستمان، نەک رەغبەت، ئیمە ئیستا ھەموومان بە ئاسانترین شیوہ بە پینج دەقیقە، دەتوانین بلێن ھەریمی کوردستان بریتی یە لە سنوورەکەى لە فلان شوین بۆ فلان شوین ئیمزاشی لەسەر دەکەین، بەلام ئەوێمە دەقیقەى قانونەن بۆ ئەوێم مولزەم نەبیتن، ئەگەرنا فەرھیکی ئەوتۆ ناکاتن، ھیج ئیلتیزامیکی گەرەش نییە بۆ ئیمە، چۆنی دەلێن وای لێ دەکەین، بەس من دەلێم تەنیا ناحیە ئەدەبییەکەى دەلێم، بۆیە دەیکەینە دەنگدانەو، بەھەردوو حالتیەو، کاک شیخ ئەگەر خالی نیشام ھەبە.

بەرپۇز ادھم عثمان احمد پارزانی؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ياسای تالّ که جەنابت باس دەگەى. من لێره پرسیارەکم ئەمەیه، چۆن ئاگادار بوون له وەزەگە، لەبەر ئەو من پرسیارەگە دەگەم، ئایا پەرلەمانی کوردستان یاسایەکی هەیه، که تەحیدیدی سنووری کوردستانی کرد بێت، که پێیان گوت کوردستانی عێراق، ئایا ئەو یاسایە دەرچوووە لەم پەرلەمانە، که ئیستا لێی دانیشتووین، که تەحیدیدی سنووری کوردستانی عێراقی کرد بێت، یان نا، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

زۆر سوپاس، یاسا نییه، هەرچەندە له رووی قانونەوه لێک دەداتەوه، بەلام منیش مۆتابەحە دەگەم، یاسایی نییه، بەلام پرۆژەى دەستوورمان هەیه، له پرۆژەى دەستووردا، پرۆژەى هەریمی کوردستان هەیه، نەبۆتە قانون، پرۆژەیه مۆناقەشە کراوه لەلایەن حزبە سیاسیهکان دراوتە پەرلەمان، بەلام نەکراوتە قانون، لەبەر ئەو ناتوانین بلیین مۆلزمین پێی، هیشتا عێراق نەبۆتە فیدرال، ئیستا دەخەینە دەنگدانەوه، ئیستا دوو سێ وشە هەیه له سویندەگە ئەسلەگە هاوولاتیە، پێشنیارەگە شەعبە، تکا لەو ئەندامە بەرپۆزانە دەگەم کێ مۆافیه که شەعب بێت له جیاتی هاوولاتی دەستیان بەرز بکەنەوه، زۆر سوپاس، کێ مۆافیه هاوولاتی وەکو خۆی بێنیتەوه، دەستیان بەرز بکەنەوه، زۆر سوپاس، بەزۆربەى دەنگ وەرگیرا، بەنیسبەت وشەى کوردستان، له ئەسلەگەدا کوردستان هاتوو، دوو پێشنیاریش هەیه، یەگەمیان دەلێت بێتە هەریمی کوردستان، دووهمیش ئەوهیه دەلێت بێتە کوردستانی عێراق، کێ تەئیدی پێشنیاری یەگەم دەکات که دەلێت کوردستان بێتە هەریمی کوردستان دەستیان بەرز بکەنەوه، زۆر سوپاس، کێ تەئیدی پێشنیاری دووهم دەکات که دەلێت کوردستان بێتە کوردستانی عێراق دەستیان بەرز بکەنەوه، بەزۆربەى دەنگ وەرگیرا، کەواتە له سویندەگە هاوولاتیەگە دەمیتێت و دەبیتە کوردستانی عێراقیش، کاک شیروان بگەرپێنەوه سەر ئەسل تکیا، ئیستا دەنگدانەگە لەسەر هەموو سویندەگە دەگەین، نەههگەى دواى پاش پێشنیارەگە بخوینەوه تکیا.

بەرپۇز شیروان ناصح حیدری؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

پاش ئەو تەعدیلەى بەسەر سویندەگە هاتوو، سویندەگە بەم شیوهیه دەبیت:

(اقسم بالله العظيم بأن أحافظ على حقوق ومكتسبات ووحدة ومصالح مواطني كوردستان العراق وأن أؤدي مهامي بصدق وإخلاص).

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

خالی نیزامیه فەرموو.

بەرپۇز غفور طاهر سعید مخمورى؛

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

دەبیت یەگەم جار ماددەگە بخویندرا بایهوه وەکو خۆی بخریتە دەنگدان، دواتر پێشنیارەگە بخریتە دەنگدانەوه، یان پێشنیارەگە بخریتە دەنگدان، دواپیش سێ بۆچوون هەیه، دوو بۆچوون نییه، بۆچوونیک دەلێت عێراقی بۆ زیاد بکریت، بۆچوونیک دەلێت وەك خۆی بێنیتەوه، بۆچوونیکیش دەلێت بکریتە هەریمی کوردستان، دەبیت بەو شیوهیه بخریتە دەنگدان، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن؛

ئیمە هەر سێ بۆچوونمان خستە دەنگدان، ئیمە هاوولاتی و گەلمان خستە دەنگدان، هاوولاتی مایهوه، پاشان کوردستان یان هەریمی کوردستانمان خستە دەنگدان، پاشان کوردستان و کوردستانی عێراقمان خستە دەنگدان، کوردستانی عێراق

زۆربەى دەنگى ھېنا، لەبەر ئەوۋى ھەرسى خرايە دەنگدان، كوردستان بە تەنيا لە ئەسلەكەى ھاتبوو، خرايە دەنگدان
گوتمان كوردستان بىمىنئەتەو، يان بىكرىتە كوردستانى عىراق، ئىستاكە تەواو بوو، بەلى كاك محەمەد فەرەج.

بەرپىز محەمەد فەرەج احمد:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن:

مەسەلەن لە كاتژمىر (10) ھەو بۆ كاتژمىر (4)، يەئنى نىزامىكەمان ھەبىت، مەسەلەن سەعات و نىويك، نىو سەعاتىك
پشوو بەدەين، ئىمە ئىستا لەم ناوہ بەرگە ناگرين، لەگەل رىزەدا.

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن:

با ماددەيەكى تر تەواو بکەين، دەچين پشووئىك دەدەين، مېوانىشمان دىت، ئەگەر مېوانەکانىش ھاتن كە لە بەغداوہ
ھاتوون لەگەلئان چارەكە سەعاتىك دادەنیشين، رەئىك ھەيە، كە دەلئىت ئەو ماددەى دادئىتن موناقلەشەى زۆرى لەسەر،
بە چارەكە سەعاتىك يان نىو سەعات تەواو نابىت، ھەز دەكەن نىو سەعاتىك ئىسراحت وەرېگرن، نىو سەعاتى تر
دئىنەوہ.

پاش پشوو

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن:

بەناوای خواى گورەو مېھرەبان، گۆبوونەوہكەمان بەردەوام دەبىت، ژمارەيەك لە ئەندامانى پەرلەمان پېيان وايە ئەو
ماددەيەى كە موناقلەشەمان كرد، تەصويتى لەسەر كرا وزوحي تىادا نەبوو و تىنەگەيشتوبون و تەصويتمان كرد لەسەر
شتىك پئىش ئەوۋى تى بگەن، ئەمەش ھەقىكى تەبيعى يە كە ئەگەر تىنەگەيشتبن ھەقى خۇيانە ژمارەيەك كە دە
كەسن لەوانەيە زياتر بن كە سى وشەش و قسورن، لەبەر ئەوہ دەيخەمە دەنگدانەوہ، ئەو ماددەيە دووبارە بىكرىتەوہ بۆ
موناقلەشە و شەرحى بکەين و پاشان بىخەينە دەنگدان ئەگەر موافىقن دووبارەى بکەينەوہ فەرموون دەستان
بەرزبکەنەوہ؟ ئەكسەريەتە، من تەبەعن دەستم بەرزكردەوہ ئىحتىرامەن لەبۆ ئەو سى و دوو كەسە، سى و دوو كەس كە
ئىمزای كرددبوو كە تىنەگەيشتوونە ھەقى خۇيانە، دىينە سەر ماددەكە و فيعلەن دەبوايە زياتر شەرح بىكرىت و دايرەكان
چيە و ئىنجا بىكرىتە دەنگدان، من بە لای خۆمەوہ وزوحي ھەيە، بەلام سى و دوو كەس لای وزوحي نەبى و دەنگىشى
دابىتى، ھەقى خۇيەتى كە دەنگەكەى بە بەلاش نەرۋات و ئىعادەى نەزەر بىكرىتەوہ، فەرەكە يەكەم جار دەخوئىنەوہ
شەرحىكە كە نوقتەى نىزامە، ئەوہ قانونىكى تايبەتە بە سەرۆكى ھەريم بەو شىوہە ھاتووە و ئىقتراحت كراوہ، ئەگەر
بۆ خۆمان با ئەوہ باش بوو، ھەرچەندە ھەندىك گەيىش ھەيە، لە سوئند خواردەنەكە ناوہكەيان نەھيئا، بەلام ئەگەر
بۆ پەرلەمان بىت، ئەوہ راستە سوئندمان خواردووە ئىمە مولزەمين بەو سوئندەى كە خواردوومانە، ئەمە سوئندىكە بۆ
سەرۆكى ھەريم دەيخوات وپى مولزەم دەبىت، فەرمو كاك عوسمان.

بەرپىز عثمان عبدالله قادر:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن:

من پئىشنيارى ئەوہ دەكەم كە ئەو ماددەيەى كە ھەيە وەكو خۆى بىكرىتە دەنگدان و تەصويتى لەسەر بىكرىت، پاشتر ئەو
سىاغەيەى كەدەنوسرى ئەويش بىكرىتە دەنگدان، ياخود بە پېچەوانەوہ، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەوہ نابى كاكە، فەرمو نوقتەى نىزام، ئەوہ لىرە قانونىيە لە تەنیشتەوہ پىم دەلئى نابى، فەرمو.

بەرپىز محەمەد احمد صالح:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەگەر ئەوہ وەكو ياساييەكە ئىتيفاقى سىاسى بى، چونكە ياساكە ھەمووى ئىتيفاقى سىاسىيە، ئىمە رىز لەوئىتيفاقاتە
سىاسىە دەرگرن، ئەگەر ئەوہ لە زىمنى ئىتيفاقاتى سىاسىە مومكىنە، ئەگەر نىزامى بىت، نىزامى نىيە، چونكە (نظام
ادارة الجلسات) دوو ھالەتى ھەيە يەككىيان (لا يجوز اعادة مناقشة أي موضوع تم حصرها) ئىتر موناقلەشە نابى، دووہم

تەنھا تەصووت دەبیتەووە ئەگەر شەك له عەدەدی مەسەووتەتین ھەبێت، ئیتر ئەگەر شەك له عەدەدی مەسەووتەتین ھەبێ، ئەو دەروستە، ئەگەر نا ئیعادەدی تەصووت زەحمەتە دووبارە بێتەووە، چونکە لە زیمەنی نێزامی ئیدارەدی جەلەسات نییە، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

ببۆرە، یەكەم جار ئەو تەصووتی لەسەر كراوە كە ئیعادە بكریتەووە یان نا، ئەكسەر یەتە موتەلق وتیان ئیعادەدی بكەینەووە، لەبەر رۆشنایی ئەوادی سی و سی كەس وتی ئیئە دەنگمان دا بۆ شتێك تێنەگەشتین چییە، حەقیقی تەبیعی یە ئەگەر نا، ھەر ئەو نییە داوای ئیعادە نەزەر بكەینەووە لەو قەراری كە دامان، سی و سی كەس دەلی من تەصووتەم كرد بە بێ ئەو بزانم نەصەكە ی چییە، ئەك تەعدیلی بكات، لەبەر ئەو حەقیقی تەبیعی یە، مادام تێنەگەشتوووە، زیاتر تیی بگەینەن ئەو جا تەصووت بكەین، من خۆم رای خۆم كە وتومە، ئەو رای خۆمە شەخسی، بەلام كە سی و سی كەس تێنەگەشتین بۆیان شەرح دەكەین و دەیخەینە تەصووت، ئەوادی تێنەگەشتبوون ئەو بوو لە ئەصلەكەدا بۆتان دەخوینەووە دەلی (اقسام بالله العظيم بأن احافظ على حقوق و مكتسبات ووحدة و مصالح مواطني كوردستان و ان اؤدي مهامی بصدق و اخلاص) خیلافەكە لەسەر ئەو كوردستانە، ئەگینا ھاوڵاتیەكە وەكو خۆی مایەووە كوردستان بێتە كوردستانی عێراق یان كوردستان وەكو خۆی بێتەووە یان بێتە ھەریمی كوردستان، لەسەر ئەو سی موقتەرەحە دوو كەس قسە بكات و پاشان دەیخەینە تەصووت، دوو كەس یان سی كەس قسە بكات، ناویان بنووسە، مەلا سەدالەدین، كاك حەمەدی حاجی محمود، د. ناصح، كاك محمد فرج، كاك خلیل ابراهیم، قوباد عمر عبدالرحمن، فەرموو.

بەرپز پەخشان عبداللە حسین:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پرسیارەكەم ئەو یە دووبارە یانی موناخەشە ھەموو شتێك دەكریتەووە، یان دوو كەس لەگەڵ ھەر فەقەرە یەك قسە دەكات، یانی تێنەگەشتەم، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

نەخیر دووبارە ناكړیتەووە موناخەشە، تەنیا لەسەر وشەدی كوردستانی عێراق یان ھەریمی كوردستان یان كوردستان بەتەنیا وەكو خۆی بێتەووە، تەنیا زۆر لەسەری مەرۆن و دووبارەدی مەكەنەووە، واتە ئەصلەكەدی كوردستانە، دوو موقتەرەحی بەدیل ھەبە بێتە ھەریمی كوردستان یاخود بێتە كوردستانی عێراق، شەش كەس داوای قسەدی كردوو، من پێم وایە دوو كەس قسە بكات یان سی كەس، د. ناصح و كاك فەرەج و كاك عوسمانی بانی ماران، لەبەر ئەوادی دەبێ مۆختەصەر بێت و كاك حەمەدی حاجی محمودیش واتە چوار كەس، كاك د. ناصح فەرموو:

بەرپز د. ناصح غفور رمضان:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

ببۆرن تۆزێك روونكردەوادی تێدایە لەسەر مەوزوعەكە بۆ ئەوادی تیی بگەین، بۆ ئەوادی دیسان نەلێن تێنەگەشتووونە و كۆمەلێکی تر بلێن تێنەگەشتووین، ئیئە لە رۆژی 11/7 ی 2002 دا لەم پەرلەمانە بریارێكمان وەرگرتوو، لە كوردستانی لە ھەموو دونیادا دەستور دەرەجە یەكە و داوایی قانونە و داوایی قەرارە و داوایی تەعلیماتە، كەواتە قەرار بە نیسبەت ئیئەووە وەكو پەرلەمانی كوردستان ھەر قەراریك كە دەرەجی ئیلتیزامی تێدا ھەبە ئیئەجا قەرارەكەتان بۆ دەخوینەووە، لەم پەرلەمانە قەراریك دەرچوو دەربارەدی ژمارەدی قەرارەكە (26) ھ لە 2002/11/7 دەرچوو و بە ئیجماع دەرچوو لەم پەرلەمانە، داوای ئەوادی رای ھەر سی و شەش حزبەكە پەسەند كراوە لێرە ئەلی (تەبئی مشروع دستور اقلیم كوردستان) لێرە ئیلتیزامی دەكات دەلی سی خالە، لە كۆتایش دەلی (علی الاطراف الكوردستانیة المعنية بالالتزام بها) یانی ھەتا غەیری پەرلەمانیش، ئیئە دێم دووشت كە جەنابت باسٹ كرد و بۆ ئەوادی وزوخی تێدا بێت بۆ برادەران، لێرە دەلی (تتكون الجمهورية العراقية من اول و ثانيا، ثانيا اقلیم كوردستان) نووسراوە، (اقلیم كوردستان و یضم محافظات كركوك و السليمانية و اربيل و دهوك و الاقضية عقرة و شيخان و سنجار و تلعفر و زمار و بعشيقه و ارقوش و اسكي كلك من محافظة موصل و قضائي خانقين و مندلي من محافظة ديالى بحدودها الادارية قبل عام 1968

م و المناطق الأخرى التي تسكنها أكثرية كردية) ئەمە دەربارەى ئىقلىم كە دەلىلى ئىقلىم كوئى ئەگرىتەو، ئىقلىمى كوردستان، نەفسى ئەم ماددەىە لە پرۆژەى دەستورى هەرىمى كوردستانىش هاتوو، بەلام لە پرۆژەى دەستورى هەرىمى مەسەلەى شەعبى كوردستان كىيە، شەرح كراو دەلى (المادة الرابعة: يتكون شعب إقليم كردستان من الكورد و المجموعات القومية (التوركمان و الاشوريين و الكلدان و الارمن و العرب) و يقر هذا الدستور حقوقهم ضمن وحدة اقليم كردستان) كەواتە ئەو برايانە هەموو بەشىكەن لە شەعبى كوردستان، بۆيە تەئكىد دەكەمەو شەعب بەهیزترە، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

فیکرەكە گەیشت فەرموو، یەكەم شت ئەو دەستور هیشتا ئیقرار نەكراو و نەبۆتە قانون، لەبەر ئەو ئەصلەن شەعبەكە برابەرەو موناقدەشەى ئەو ناکەین، بۆتە هاوولاتی برابەرەو، موناقدەشە لەسەر وشەى كوردستان یاخود هەرىمى كوردستان بە پى ئەو داواىەى ئەو سى و سى كەسە كە داوايان كرددو موناقدەشەى ئەو دەكەین، كوردستان بە تەنیا وەكو خۆى بمىنیتەو یان ببیتە كوردستانى عىراق یان ببیتە هەرىمى كوردستان، كاك محمد فرج فەرموو.

بەرپز محمد فرج احمد:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەو پىشنىارەى ئىقلىم و هى هەرىمى كوردستان، پىشنىارى من بوو لەسەرەتاو، من لەبەر ئەو ئەو پىشنىارەم كرد ئیمە ئەلێن سەرۆكى هەرىم و هەرىمى كوردستان ئیستا ئەو سى پارێزگایە دەگریتەو، كەركووك و ئەو ناوچانەى تر ناگریتەو، ئەو داواى ئیمە نییە، ئیمەى خەلكى كوردستان ئەو داواىە ئەكەین، ئەلێن هەرىمى كوردستان ئەو ناوچانەش دەگریتەو، یانى ئەمە داواكارىە بۆ دەستورى ئایندهى عىراق، ئیستا ئەگەر گەلى كوردستان بزانی كەركووك لەسەر كوردستان نابى و ئەم داواىایەى ئیمە ماناكەى ئەو نابى، بۆ هیج هەلبژاردنێك نایەن، ئەووش كە بلێن ئەمریکەیان بۆیە لە كەركووك دانیشتون ماناكەى جیاىە لێرە، من پیم وایە نەهاتنیان بۆ هەولێر یان بۆ شوینێكى تر لەبەر جیاوازی، لەگەڵ ریزمدا دوو ئیدارەى پارتى و یەكیتى، ئەگەر هەرىمى كوردستان پایتەختەكەى هەولێر بوایە، ئەبواىە ئەو قونصولیەتە لێرە بوایە، لە داواى ئەمەو كە هەرىمى كوردستان و حكومەتەكەى بوونەو بە یەك، ئەبواىە قونصولیەت لە هەولێر بوایە، چونكە ئەمە پایتەختى هەرىمى كوردستانە، لەگەڵ ریزمدا.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

سوپاس، فەرموو كاك حەمە.

بەرپز محمد حاجى محمود:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

من تەنھا لەسەر خالێك قسە دەكەم، مەسەلەى عىراق یان هەرىم، ئیو هەردووكتان ئەندامى مەكتەبى سیاسى هەردوو حزبەكەن و لە هەردوو كۆبوونەوهدا لە دوكان و لە صەلاحەدیندا بوون، لە کامیاندا ئیتىفاقتان كرددوو، نە خۆتان ماندوو بکەن و نە ئیمە ماندوو بکەن، با ئیمەش ئەو هەیه بیکەین، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

چوار موداخەلەى باش بوون، من ئەو ئیعتیرازەم هەبوو كە وتم بە تەنیا كوردستان نەبیت، ئیستاش لەسەر هەمان ئیعتیرازەم، چونكە بە تەنیا كوردستان ببت، یانى ئیرانىش دەگریتەو و توركیاش دەگریتەو و سوریاش دەگریتەو، بەلام نیو هەى شتەكان ئەگەر بلێن هەرىمى كوردستان رزگارت دەبى، لەو هەى كە مولزەم بى بەو هەى كە دیفاع لە كوردستانى ئیران بكات، چونكە مەعروفە هەرىمى كوردستان ئیرە دەگریتەو، لە نوقتەكەى تر دوو تەفسیری جیاواز هەیه، لەوانەیه ئینسان لە دلى خۆیدا كوردستان بە حەمرین بزانی، قانونیەن لای من وانییە، بەلام مادام موقتەرحەكە هەرىمى كوردستان لای كاك محمد فرج واهاتوو و برادەران و سى و سى كەسەكە ئیمزایان كرددوو حەلى وەسەتە، وەكو موقتەرحەى یەكەم دەیخەمە دەنگدان لە جیاتی كوردستانى عىراق ببیتە هەرىمى كوردستان، صیغەكە وا دەخوینریتەو (اقسام بالله العظيم بأن احافظ على حقوق و مكتسبات و وحدة و مصالح مواطني إقليم كردستان، وان اؤدي مهماتي)

بصدق و إخلاص) فهو هو موافيقه له سسر فهو صيغته دهسسى بهزبكاتهوه، كهكسهريهته، كاك شيروان ماددهى ده بخويتهوه.

بهريز شيروان ناصح حيدري:

المادة العاشرة:

يمارس رئيس الإقليم الاختصاصات والصلاحيات التالية:

أولاً: إصدار القوانين التي يسنها المجلس الوطني للإقليم خلال عشرة أيام من تاريخ سننها وله حق الاعتراض عليها كلياً أو جزئياً و إعادتها إلى المجلس لاعادة النظر فيها ويكون قرار المجلس بشأنها نهائياً.
ثانياً: إصدار مرسوم ياجراء الانتخابات العامة للمجلس الوطني للإقليم في حالة حله أو انتهاء مدة دورته الانتخابية خلال خمسة عشر يوماً.

ثالثاً: إصدار مرسوم دعوة المجلس الوطني للإقليم إلى دورة الانعقاد الأولى للدورة الانتخابية خلال(خمس عشرة يوماً) من تاريخ إعلان النتائج النهائية وفي حالة عدم صدوره الدعوة إليه يجتمع المجلس تلقائياً في اليوم التالي من انتهاء المدة المذكورة.

رابعاً: حل المجلس الوطني لكوردستان- العراق بمرسوم في الحالات التالية:

- 1- إذا استقال اكثر من نصف عدد إعضائه.
  - 2- إذا لم يتم النصاب القانوني لانعقاده خلال خمسة وأربعين يوماً من تاريخ دعوته للانعقاد لدورته الانتخابية الأولى.
  - 3- إذا لم يمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث مرات متتالية.
  - 4- إذا تم تغيير النظام الانتخابي للمجلس وكانت المدة المتبقية لدورته الانتخابية ستة اشهر فاقل.
- خامساً: إصدار قرارات لها قوة القانون بعد التشاور والاتفاق مع رئيس المجلس الوطني ومجلس الوزراء للإقليم وذلك عند تعرض إقليم كوردستان ونظامه السياسي او الأمن العام فيه أو مؤسساته الدستورية لمخاطر داهمة تهدد كيانه وتعذر اجتماع المجلس الوطني على ان تعرض تلك القرارات على المجلس الوطني للإقليم عند اول اجتماع له فان لم تعرض او عرضت ولم يقرها المجلس زالت عنها الصفة القانونية.

سادساً: العفو الخاص عن المحكومين.

سابعاً: المصادقة على احكام الاعدام او تخفيفها الى السجن المؤبد.

ثامناً: اعلان حالة الطوارئ بموجب قانون خاص.

تاسعاً: دعوة مجلس الوزراء الى الاجتماع بشكل اضطراري عند الاقتضاء ومناقشة المسائل المحددة التي يعقد الاجتماع من اجلها وتراسه هذا الاجتماع.

عاشراً: عدم السماح بادخال القوات المسلحة الاتحادية الى الاقليم عند الاقتضاء الا بموافقة المجلس الوطني للإقليم.

حادي عشر: اصدار مرسوم باستقالة مجلس الوزراء او الوزير عند سحب الثقة من اي منهما.

ثاني عشر: اصدار مرسوم بقبول استقالة مجلس الوزراء او الوزير وتكليفهم للاستمرار بمهامهم لحين تشكيل الوزارة الجديدة.

ثالث عشر: تعيين اصحاب الدرجات الخاصة بناء على ترشيح الوزير المختص وموافقة مجلس الوزراء.

رابع عشر: تعيين الحكام ورؤيس واعضاء الادعاء العام بعد ترشيحهم من قبل مجلس قضاء الاقليم.

خامس عشر: منح الرتب العسكرية لضابط القوات المسلحة للاقليم وقوى الامن الداخلي وطردهم واحالتهم على التقاعد وفق القانون.

سادس عشر: منح الاوسمة والانواط بموجب القانون.

بهريز سهرؤكى نهجومهن، من راي ليژنهى ياسايى به شيويهكى عام بؤتان عهرز دهكم، نهويش نهويه به نسبته

(اولا و ثانيا و ثالثا و خامسا و سابعا و ثامنا و تاسعا و حادي عشر و ثاني عشر و ثالث عشر و رابع عشر و خامس عشر و سادس عشر) هيچ مولاچهزهيهكمان نبييه، و تهئيدي دهقى نهو فهقهرايه دهكهن كه لهو ماددانه هاتوون و تهنيا له

دوو فەقەرە ئەو مۆلاخەزەبەمان ھەبە لە (رابعا و سادسا) ئەویش کە ئەگەر ھاتینە سەر موناخەشە رای لیژنەى قانونیاتا پى دەلێین، بەلام رەنگە ھەندى ئیزافات ھەبى کە کردوو مانە و ەرزى ئیوی بەرپىز دەکەین ئەگەر موافیق بوون ئیزافەى دەسەلاتەکانى دەکەین و لە زیمنى ئەوانە تەکلیفى رەئیسى وەزەرا بە موھمەتى رەئیسەتى وەزەرا ئەوە داخيل نەکراو و پىویستە داخيل بکرى و ئەگەر پەرلەمانى بەرپىز ئیقرارى کرد ئەووش داخيل دەکەین. ئەو دەبیتە مایەى ئەوێ کە تەسەلسولى فەقەرەت بگۆرێ و ئەگەر دەستەى سەرۆکایەتى تەخویلما بکات بە تەنسیق لەگەل سکرتراریەتى پەرلەمان، ئیمە دوای تەسەلسولەکە دەستکاری دەکەین و لەگەل ریزماندا.

بەرپىز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەقەرە بە فەقەرە ەزەبەبەگەى بخوینەو، ماددەى دەبەم عیلافەى بە دەسەلاتى سەرۆکی ھەریمەو ھەبە، تەحیدى کردوو و یەکەمیان دەلێت (إصدار القوانين التي یسنها المجلس الوطني للإقليم خلال عشرة أيام من تاریخ سنھا ولە حق الاعتراض علیھا کلیاً أو جزئياً و إعادتها إلى المجلس لاعادة النظر فیھا ویكون قرار المجلس بشأنھا نهائياً). موختەسەرەگەى دەرھینانى قەوانین کە لەلایەن مەجلیسى وەتەنى و ئەندامانى پەرلەمانەو ئیقرار کراو لە خیلالى دە رۆژ، واتە ئەو قانونەى کە لێرەو دەر دەچیت، دەچیت بۆ سەرۆکی ھەریم خیلالى دە رۆژ دەبى ئیمزای بکات و قووتى قانونى بدات. بوى ھەبە سەرۆکی ھەریم ئیعتیراز لەسەر فەقەرەتای قانونەکە ھەمووی بگریت و بیگرینیتەو مەجلیس، بەلام ئەگەر مەجلیس دووبارە بریارى لەسەر بدات، ئەو بریارە نهائى دەبیت و دەبى سەرۆکی ھەریم ئیمزای بکات، کەس ھەبە لەسەر ئەو ماددەبە بیهوئ قسە بکات. فەرموو کاک کریم.

بەرپىز کریم بحری عبداللە:

بەرپىز سەرۆکی ئەنجومەن.

پیم باشە فەقەرە یەک لە جیاتی ئیصدار (تصدیق) بنوو سرى، لە رووی قانونیەو و پەسندترە، چونکە ئیصدارى قەوانین لەلایەن پەرلەمانەو دەر دەچیت، تەنھا ئەو مۆلاخەزەبە ھەبە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس فەرموو کاک تەلەت.

بەرپىز طلعت خضر سیف الدین:

بەرپىز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو نوختەبەى کە کاک کریم باسى کرد بەلای منەو گرنگ بوو، لە کۆتاییدا ئەلێ (یکون قرار المجلس بشأنھا نهائياً اذا وافق علیھ اعضاء المجلس بالاغلیبة) ئەگەر ئەو وشەبەى بۆ زیاد بکرى باشە، لەگەل ریزماندا.

بەرپىز سەرۆکی ئەنجومەن:

ببورن من ئیجازە بە خۆم دەدەم لە جیاتی رای یاساییش، چونکە ئەو موناخەشەمان زۆر کردوو لەسەر ئەو، ناکریت لە قوونینى دونیادا نیبە سەرۆک کۆمار مۆصادەقە بکات، قەرار مەجلیس ئەیدات و قەراریک بە زۆرینەى دەنگ دەدات و ئەچیتە لای ئەو ئیصدارى دەکات تەعمیمی دەکەن و بۆ جى بەجى کردنى، ئەو زۆر موناخەشە کراو لە ناو مەکتەبى سیاسیش، لە ھەردوو لا جیاوازی ئەما لەکاتیکدا لە قانونیەکانمان پرسى، مۆصادەقە لە لایەن سەرۆک کۆمار ھەتا ئیستا لە بەغداش رەئیس جەھورى مۆصادەقە دەکات لەسەر قەوانینى پەرلەمانى عیراقى ھیشتا دەستوریش دانەنراو، تەماشای زۆر دەساتیرمان کرد ھەر ئیصدارە، سویندەکە لە مەجلیسى وەتەنیبە، و یصدرا رەئیس الجەھوریبە، بەنسبەت مۆلاخەزەى مامۆستا عەبدوλλά ئەو بەدیبەتە، یانى زۆرینەى دەنگە، یانى قەرارەکە کە گەرپایەو مۆلاخەزەى سەرۆکی ھەریم دەکرى و ئەگەر وەرگیرا قەرار دەدریت بە زۆرینە، ئەگەر رەفز کرا قەرار دەدرى بە زۆرینە، بە ھەردوو حالەتەکە دەگرپتەو بۆى، کۆتایى دیت قەرارى پەرلەمان، پیم وایە ماددەى یەکەم با بروات، ئەگەر تەصویتى ماددە ماددە لەسەر بکەین، کاک شیروان راتان چیبە؟ فەرموو. ھەموو پیکەو یان یەکە یەکە، بەلێ، فەقەرە یەک کى موافیقە وەکو خۆى بمیڤتەو؟ سوپاس بە ئیجماع وەرگیرا، دووم (إصدار مرسوم بإجراء الانتخابات العامة للمجلس الوطني للإقليم في حالة حله أو انتهاء مدة دورته الانتخابية خلال خمسة عشر يوماً.) یانى بوى ھەبە مەرسومیك دەر بکات بۆ

ئەوئەى ھەئبۇزاردنىكى تازە بىت ھەرىم لە كاتىكدا ئەگەر مەجلىسى پەرلەمان ھەل بوو ياخود مودەتى ياساى خۇى تەواو بوو. مەجلىسى پەرلەمانىش لە جىگايەكى تر نووسراوہ بە ج مەرجىك ھەل دەبىت، ئەگەر ھەل بوو يان مودەى تەواو بوو، ئەبى سەرۇكى ھەرىم مەرسومىك دەرىكات بلى لەبەر ئەوئەى مودەى پەرلەمان تەواو بووہ داوا دەكات ھەئبۇزاردن بىكرىت وەكو ئوئوئى دونيا، ھەر كەس دەپەوئى مولاھەزەى ھەبى و موناھەشەى بىكات با دەستى بەرزبىكاتەوہ يان بىخەينە دەنگدان، كەس نىيە و دەپخەينە تەسويت، كى موافىقە لەسەر ئەوہ دەستى بەرزبىكاتەوہ؟ سوپاس، بە ئىجماع وەرگىرا، لەمەودوا دەخەينە پاش سەعات يەك بۇ ئەوئەى بە ئاسانى وا بىروئىن. سىيەم (إصدار مرسوم دعوة المجلس الوطني للإقليم إلى دورة الانعقاد الأولى للدورة الانتخابية خلال خمسة عشر يوما من تاريخ إعلان النتائج النهائية وفي حالة عدم صدوره الدعوة إليه يجتمع المجلس تلقائيا في اليوم التالي من انتهاء المدة المذكورة). ئەمە ديارە تەبەعن پاش ئەوئەى ھەئبۇزاردن ئەنجامەكەى دەردەچىت سەرۇكى ھەرىم داوا لە ئەندامانى ھەئبۇزاردراوى تازە دەكات كۆبىنەوہ، ئەگەر پاش ئىعلان كردنى نەتائىجى ھەئبۇزاردن داواى نەكرد ئەبى پازدەمىن رۇژ ئەندامانى ھەئبۇزاردراوى خۇيان كۆبىنەوہ و ئەو مەرسومە دەرىپىن، كى دەپەوئى قسە بىكات لەسەر ئەو مەوزووعە با ناوى بنووسىن، خلىل ابراهيم، سردار ھەركى، عبدالرحمن، سى كەس دەپانەوئى قسە بىكەن، كاك خلىل فەرموو.

بەرىز خلىل ابراهيم محمد:

بەرىز سەرۇكى ئەنجومەن.

ئەمە لە پىرەوى ناوخۇى ئەنجومەن ماددەى سى ئەئىت يانى دەپەمىن رۇژ پاش راگەياندىنى ئەنجامى ھەئبۇزاردن دەبەستىت و لىرەش دەئى پازدە رۇژ، پىم باشە تەوافىك ھەبى، ئەوئەى بىتە خىلالى دە رۇژ تا تەوافىق لەگەل ئەوہ بىكات باشترە، سوپاس.

بەرىز سەرۇكى ئەنجومەن:

سوپاس، فەرموو كاك سردار.

بەرىز سردار صباح بوزو ھەركى:

بەرىز سەرۇكى ئەنجومەن.

بەراستى تىبىنى منىش ھەمان تىبىنى يە، بەلام دەمەوئى تەوزىچىك بىدەم لىرە، لە كۇتايى قانون عادەتەن ماددەيەك دەنوسرى دەئى (في حالة اختلافها مع أي قوانين أخرى) ئەوئەى دىكە ئىلغا دەكرى، يانى ئەگەر ئەو فەقەرەيە نەبى ئەو تەنازوعە نامىن لە نىوان پىرەوى ناوخۇى پەرلەمان و ئەوہ، سوپاس.

بەرىز سەرۇكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس، فەرموو كاك عبدالرحمن.

بەرىز عبدالرحمن احمد رضا:

بەرىز سەرۇكى ئەنجومەن.

منىش ھەر ھەمان تىبىنىم ھەبوو كە لىرە پازدە رۇژە و لەوئى دە رۇژە، لەگەل رىزىمدا.

بەرىز سەرۇكى ئەنجومەن:

مولاھەزەيەكى بەجىيە ئەگەر لىژنەى ياساى بۇمان روونبىكاتەوہ بۇ ئەوئەى تەناقوئى لەگەل نەبىت، ئىنجا ئىمە دەبى ئەو قانونەش تەعدىل بىكەن، ئەگەر لىژنەى قانونى صياغەيەكەمان بىداتى، باشە ئەگەر موافقن ئەو ئىقتىراحە تازە ھەيە ئەئى لە خىلالى دە رۇژ پاشى دەرجوونى نەتائىجى ھەئبۇزاردن، دەپخەمە دەنگدانەوہ، جارىكى تر دەپخوئىنمەوہ (إصدار مرسوم دعوة المجلس الوطني للإقليم إلى دورة الانعقاد الأولى للدورة الانتخابية خلال خمسة عشر يوما) من تاريخ إعلان النتائج النهائية وفي حالة عدم صدوره الدعوة إليه يجتمع المجلس تلقائيا في اليوم التالي من انتهاء المدة المذكورة) ئىقتىراحى تازە ئەو پازدە رۇژە بىتە دە رۇژ، ئەو ئىقتىراحە تازەيە دەخەمە دەنگەوہ، كى موافىقە لەسەر ئەو تەعدىلە دەستى بەرزبىكاتەوہ، بە ئىجماع وەرگىرا، زۇر سوپاس، رابعا: حل المجلس الوطني لكوردستان- العراق بمرسوم في الحالات التالية: ھەل كردنى پەرلەمان بە مەرسومىك لەو ھالەتانەى خوارەوہ، [إذا استقال أكثر من نصف عدد أعضائه. ئەگەر

نيوهى ئەندامانى ئىستىقالەيان كرد، 2-ئىزا لىم ىتىم النصاب القانونى لانعقادە خلال خمسة و أربعين يوما من تاريخ دعوتە للانعقاد لدورته الانتخابية الأولى. ئەگەر نەيتوانى كۆبىيىتەوہ لەبەر ئەوہى نيوہى ئەندامانى ھەلبۇزۇردراو نەھاتنە كۆبوونەوہكان مەسەلەن نيوہى زياترى نەھاتن بۇ كۆبوونەوہكان ماوہى (45) رۆژ ھەر ھەوليان دا لە نيوہى زياتر غايب بوون سەرۆكى ھەريىم بۆى ھەيە ھەلى بكات. 3-ئىزا لىم ىمنىح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث مرات متتالية. ئەگەر پەرلەمان سىقەى نەدا بە مەجلىسى وزەرا سى جار لەسەر يەك. 4-ئىزا تم تغيير النظام الانتخابى للمجلس وكانت المدة المتبقية لدورته الانتخابية ستة اشهر فاقل. ئەگەر نىزامى ھەلبۇزاردن پەرلەمان بىريارى دا بىگۆرن، بۇ نموونە ئىمە ئەمجارە ھەلبۇزاردنمان كر دووہ لەسەر ئەساسى لىستى حزبىەتى و نىسبى، ئەگەر بىريارماندا بىكەينە دائىرى، نىزامەكەمان گۆرى، موەدى پەرلەمانىش شەش مانگ كەمتر ماپوو، سەرۆكى ھەريىم بۆى ھەيە داواى ھەلى پەرلەمان بكات لەبەر رۆشناى نىزامى تازە و پىرەوى تازە ھەلبۇزاردن بكرىت، ئىنجا يەكە يەكە موناقەشە بكرىت باشترە، يەكەم فەقەرە كەس خىلافي ھەيە لەسەرى، فەرموو د. نورى.

بەريىز د. نورى جەمىل تالەبانى:

بەريىز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئىمە لە لىژنەى ياسايدا بۇجوونى تابىەتيمان ھەيە، لەسەر يەكەم ھىچ مولاھەزەيەكەمان نىيە، سوپاس.

بەريىز سەرۆكى ئەنجومەن:

يەكەم دەلى ئەگەر نيوہى ئەندامانى پەرلەمان ئىستىقالەيان دا، سەرۆكى ھەريىم بۆى ھەيە ھەلى پەرلەمان بكات، عەفو لە نيوہى زياتر، كاك كرىم فەرموو تەنيا كەسى كە مولاھەزەت ھەبوو.

بەريىز عونى كمال سەيد بزاز:

بەريىز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەنسبەت فەقەرە (أ) ھىچ ئىعتىرازمان لەسەرى نەبوو، فەقەرە (ب) (ئىزا لىم ىتىم النصاب القانونى لانعقادە خلال خمسة و أربعين يوما من تاريخ دعوتە للانعقاد للدورته الانتخابية الأولى) ئىمە كرديتمانە (ئىزا لىم ىتىم النصاب القانونى لانعقادە .....)

بەريىز سەرۆكى ئەنجومەن:

كاك كرىم ئىمە تەنيا لەسەر فەقەرە يەك قسە دەكەين، كە دەلى كە ئەگەر لە نيوہى زياتر لە ئەندامانى پەرلەمان ئىستىقالەيان دا، سەرۆكى ھەريىم بۆى ھەيە ھەلى پەرلەمان بكات، فەرموو كاك كرىم.

بەريىز كرىم بجرى عبداللە:

بەريىز سەرۆكى ئەنجومەن.

پىم باشە زياتر بكرىت، بكرى بە (ثلثى اعضاء) لە ئىستىقالەكە.

بەريىز سەرۆكى ئەنجومەن:

لەنيوہى زياتر بوو نىصاب نامىن، لەفەقەرەيەكى تردا دەلى نابتى كۆبىنەوہ ئەگەر نىصاب نەبوو نابتى كۆبىيىتەوہ، فەقەرەكە وەكو خۆى بىمىنىتەوہ، چونكە ئەو مولاھەزەيەكى كاك كرىم داى ئى وەى نىيە بىخەمە دەنگ دان، چونكە تەناقوضى ھەيە لەگەل فەقەرەيەكى تر، ئەگەر موافىقن لەسەر فەقەرە يەك وەكو خۆى بىمىنىتەوہ، تكاىە دەستان بەرزىكەنەوہ، بە كۆى دەنگ وەرگىرا، فەقەر دووہ (ئىزا لىم ىتىم النصاب القانونى لانعقادە خلال خمسة و أربعين يوما من تاريخ دعوتە للانعقاد لدورته الانتخابية الأولى). فەرموو لىژنەى ياسا.

بەريىز عونى كمال سەيد بزاز:

راى ئىمە ئەوہيە بىيىتە (ئىزا لىم ىتىم النصاب القانونى لانعقادە) لە ماہەينى دووقەوس (مالم ىكن لظروف استثنائية غير متوقعة) خلال خمسة و أربعين يوما من تاريخ دعوتە للانعقاد لدورته الانتخابية الأولى.) و ئەو (الاولى)مان لا بردووہ، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

بەللى ئىقتىراحى يەكەم وەكو خۇي بىمىنئەتەو، ئىقتىراحى دووم كە دەللى ئەگەر نىصابى قانونى نەبوو بۇ بەستىنى كۆپوونەو، يەكەمى لە ماو، چل و پىنج رۇژدا واتە لە نيوەى زياترى ئەندامان نەھاتن، ياخود نەيانتوانى بىن، ئەو دەتوانى حەلى مەجلىسەكە بىكات، ئىقتىراحى لىژنەى قانونى دوو رايان ھەيە، يەككىيان دەللى وەكو خۇي بىمىنئەتەو، رايەكەى تريان دەللى ئەگەر بىتو ئەو چل و پىنج رۇژە بىمىنئەت، بەلام ئەگەر ئەو چل و پىنج رۇژە لەبەر زروفىكى تايبەت بىت، ئەگەر حالەتەك كە شەر بىت يان مەشاكىل رووبدات، كى دەيوئى لەسەر ئەو مەوزوعە قسە بىكات، كاك محمد حاجى محمود، كاك محمد فرج، گولناز، سوزان، كاك د. ناصح، كاك محمد فرموو.

بەرپۇز محمد حاجى محمود:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من تەنھا يەك مولاھزەم ھەيە، ئەگەر فەقەرەيەكى بۇ زىاد بىكرىت، ئىنشائەللا شەر و شت نابىت، بومەلەرزەيەك شتىك لەو بابەتە، يەك فەقەرەى بۇ زىاد بىكرىت و بللى لەو حالەتە بىمىنئەت، ئەگەر ئەو نەبوو ھەر خۇيان كۆنەبوونەو ئەو شتىكى ترە، سوپاس.

بەرپۇز محمد فرج احمد:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

يانى ئىمە ئەزانىن لە كوردستاندا گەرەتەرىن گىرفتى ئىمە مەتاتىەتى قانون بوو، ھەمىشە درىژى بىكاتەو و دوورى بىكاتەو، لەمەولا شتىك بىكەين نەيەلەين مەجال دروست بىت لەبەر درىژى كوردنەو، ئىستا چل و پىنج بىكەن بە مانگىك ھەتا كەمترىش بىت، يانى ھەمىشە رىگە بىگرىن لەبەردەم ئەو ياسايانەى كە مەسەلەكان لە ئىمە دوور دەخاتەو، ئىستا ئىمە گىرۇدە بووین سىازدە سال بوو شەش مانگ، قەرار بوو دواى شەش مانگ بىت بە سىازدە سال، يانى ھەمىشە مەجال كەم بىكەينەو لەبەردەم درىژى كوردنەو، ئەو مەجالانە ھەتا كەم بىكەينەو، بۇچى دوور دەكەونەو، چل و پىنج رۇژ چى دەكەن، ھەر كەسى بوو بە ئەندامى پەرلەمان بۇچى نەيەت كۆبىتەو، مەجال كەم بىكەينەو لەبەردەم تەئسىرى درىژى كوردنەو، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

سوپاس، فرموو خاتوو گولناز.

بەرپۇز گولناز عزیز قادر:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

مودەكە ئىشكالىك نىيە لەسەر درىژىەكەى، بەلام حساب بۇ ئەو بىكرىت كە ئەسبابەكانى ئەو دواكەوتنە چى بىت، لەگەل راي دوومدا ئەو بىمىنئەتەو باشترە، بۇ ئەو ھۆكارەكان چىيە تاكو ئەو جەلسەيە نابەستى، چونكە پەرلەمان كە دوا ھەلئىزاردن نامادى ئىش كوردنە، بەلام ديارە رىگر ھەيە، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

فرموو سوزان خان.

بەرپۇز سوزان شەھاب نورى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

زروفى ئىستىسائى ئەتوانرى زۇر تەفسىراتى بۇ بىكرىت، لەبەر ئەو بىنر بىت، ئەو زروفە نەخىرتە بەردەم مەوزوعەكە، سوپاس.

بەرزى د. ناصح غفور رمضان:

بەرزى سەرۆكى ئەنجومەن.

مىنىش ھەر ھەمان رام ھەيە، ھىچ نەگۈرپىت و ھەر وەگو خۇى بىمىنئەتەو، باشترە با ھىچ حسابىكى ترى بۇ نەكرىت، چل و پىنج رۇژ نە كەمە و نە زۇرە، يانى باشە لە ماوہى ئەو چل و پىنج رۇژە ئەو وەختە ئەبىت جى بەجى بكرىت، ھىچ ئىستىسنا دىارى نەكرىت، سوپاس.

بەرزى سەرۆكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس، موناڧەشەكان ديارە و مىنىش تەوزىچىك دەدەم، مىنىش مۇئەيدىم وەگو خۇى بىمىنئەتەو، لەبەر رۇشنايى ئەوە قسانەش، بەلام ئەوئەندەيە بىرىك تەفسىرى دەكەم، ھەندىك قسە ھەيە نەكراو، لە ج مەترسىەكدا ھەيە سەرۆكى ھەرىم كەى دەتوانىت ئەو مادەيە كە نەيتوانى بەكارى بەيىن كەى ناتوانىت، تەبىعى كە زروفي ئىستىسناى بىت، ئىعتىادى خۇى تەقدىم دەكات، داوا ناكات زۇر كۇبىتەو، زروفي شەر دەبى، لە حالەتلكدا مەترسى حزبىك ئەگەر زۇرىنەى دىن، سەرۆكى ھەرىم بوى نەبى، ئەو نۇتۇماتىكىەن ناىگرىتەو، چونكە زۇرىنەى ھەيە خۇى كۇدەبىتەو، يانى مەسەلەن فەرزمان كرد سەرۆكى ھەرىم حزبەكەى ئەو زۇرىنەى نەھىناو و ئەوہى زۇرىنەى ھىناوە حزبى خۇى نىيە، تا چل و پىنج رۇژ نەيتوانى و حەلى دەكات، بەلام ئەگەر زۇرىنەكە كۇبىتەو، ناتوانى سەرۆكى ھەرىم، چونكە زۇرىنەكە حازرە لەوئىندەر، ئەگەر كەمىنەش بىت، يانى خۇى ئەكسەرىتەكە دەبى و مەصلەحتەى خۇيەتەى كۇدەبىتەو، لەبەر ئەو وەگو مانەوہى تەبىعى يە بە قوتە و لە ئىستاو موبەرىرات نەھىناو و ئەوچارە چوار مانگ تاخىر بوو، با نەصىكى وابتى حەلەكى قاتىع بىت بۇ ئەوہى مولزەم بىن ھەموومان، ھەول دەين بۇ ئەو كۇبوونەو، لەبەر ئەو ئەو ئىقتراحە نىوانىوہىيە، ئەو ئىقتراحەى دووہم كە دەلى ئىزافە بكرىت زروفي ئىستىسناى و يا شەرو شتى وا حەقى خۇيەتەى بىخەينە دەنگەو، كى موافىقە تەعدىلەكە بكەين، و ئەگەرىش لىژنەى قانونى سەجى دەكات با رايەكمان بداتى، ئەگەر سەجى ناكات دەيخەينە دەنگدان، لىژنەى قانونى سەجى كرد، لەبەر ئەو نەصەكە وەگو خۇى دەيخەينە دەنگدان تەنھا وشەى (ولى) مان لابررد، واتە نەصەكە وای لى دىت (اذا لم يتم النصاب القانوني لانعقادہ خلال خمسة و اربعين يوما من تاريخ دعوتہ للانعقاد لدورتہ الانتخابية)، فەرموو كاك شىخ.

بەرزى ادھم عثمان احمد پارزانى:

بەرزى سەرۆكى ئەنجومەن.

ھەرچەندە ھەردوو ماددە ھاتووہتە خوارى و نابى بگەرپىنەو بۇ ماددە يەك و دوو و سى و ئەوانى تر، بەلام ماددە دوو لە پازدە رۇژ دانراو و لە ماددە سى ئىمە كردمانە دە رۇژ، ئەگەر لىرە كەسىك پىرسىارىك بكات بۇ ئىرە پازدە رۇژە و بۇ ئىرە دە رۇژە، ئايا جەواب چى دەبىت، دووہم كەدەلى (إصدار مرسوم بإجراء الانتخابات العامة للمجلس الوطني للإقليم في حالة حله أو انتهاء مدة دورة الانتخابية خلال خمسة عشر يوما. , وسىيەمىش دەلى (إصدار مرسوم دعوة المجلس الوطني للإقليم إلى دورة الانعقاد الأولى للدورة الانتخابية خلال(عشرة ايام) من تاريخ إعلان النتائج النهائية وفي حالة عدم صدور الدعوة إليه يجتمع المجلس تلقائيا في اليوم التالي من انتهاء المدة المذكورة. يەككىك بوو بە دە رۇژ و ئەوہى تر بوو بە پازدە رۇژ، سوپاس.

بەرزى سەرۆكى ئەنجومەن:

دووشتى حىواو، ئەوہى كردمانە دە رۇژ بۇ ئەوہى لەگەل ئەم قانونەى پەرلەمانى خۇمان بگونجىت، لەوئىندەر نەصىك ھەيە دەلى كە ھەلئىزدن ئىعلان كرا پاشى ھەلئىزدن بە دە رۇژ ئاخىر شت دەبى كۇبوونەو، بۇ ئەوہى خىلاف نەبىت لە ھىندا، ئىمە دەچىنە جوارەم دىسان لە زمنى دەسەلاتى سەرۆك، بىورن سىيەم (إذا لم يمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث مرات متتالية.) موقتەرەحىك ھەيە ئەو خالە لابررىت، كى دەيەوئ قسە لەسەر ئەو مەوزوعە بكات، كاك تارىق و كىي تر دەيەوئ قسە بكات، چنار خان، كاك محمد حاجى محمود، كاك جمال، خاتوو گوئناز، كاك عادل، كاك د. نورى، كاك خلىل ابراھىم، كوئىستان خان، كاك دلپىر، كاك حاتم، تەواو داخرا، فەرموو كاك تارىق.

بەرپۇز طارق محمد سعيد جامياز:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ئەو بېرگەيە بېروا بېكەم زۆر ھەلدەگىرى، دەبى تەوزىچ بىكرىت بەراى من (لم يمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث مرات متتالية) (مرات متتالية) بىكرىتە (تشكىلات مختلفه) چونكە يەك سەرۋىك ۋەزىران نەبى، چەند سەرۋىك ۋەزىران بىت، نەوھك ھەنجهتېك بىكەن لەبەر ئەوھى كەيەك كەس بىت، بەلكو چەند كەسبىك بىت، تەشكىلەكە بىت باشترە، سوپاس.

بەرپۇز چنار سعد عبدالله:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

من به پېچەوانەى قسەى ئەو برادرەم كە داوا دەكات ئەو خالە نەمىنى، من پېم وايە كاتېك پەرلەمان داوا لە سەرۋىكى ۋەزىران دەكات ۋەزارەتەكەى خۆى تەشكىل بىكات، كە جارىكىان ئەگەر خەلەلى تىدا بىت و رەفز كرا جارى دووھم ئەگەر ديسان رەفز كرا، پېم وايە ئەگەر جارى سېيەم رەفز بىكرى ئەوھ خەلەل لە خودى پەرلەمانەكەيە كە زۆر لە ناو يەكتر تەشەنوجن و توشى صراع وناكۆكى ھاتوون، بۇيە ئەم پەرلەمانە پېويستە زۆر بە زوويى حەل بىكرى، رەنگە ئەگەر حەل نەكرى كېشەى تر دروست بىى و ئىدارەى ئەو ولاتە زۆر سەھەت دەبى، سوپاس.

بەرپۇز محمد حاجى محمود:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

بەراى من ئەو مەوزوعە دوو سى حالەتى جيا جياى تىدايە، يەكېك لەوانە بۇ نموونە ئەنجومەنى ۋەزىران، يانى ئەو پەرلەمانە داوا دەكات يەك ۋەزىر لایبەن، داوا دەكات بۇ نموونە مودىر عامىك لایبەن، ئەنجومەنى ۋەزىران ئەو يەكەم جار تەكلىفى لى دەكات و رەئىسى وزەرا تەكلىف دەكات، لە دواى سى جارەكە ھەر وازى لى ناھىنى، واتە پەرلەمان بۇ يەك كەس دەبى حەل بىت، ئەوھ خالىكە بۇ يەك كەس بە تەنھا ئەبى ئىصرارى لەسەر بىكرى و ئەبى پەرلەمان حەل بىكرى، ئىنجا من پېم وايە ھەندى وردە كارى لى بىكرى و ئەو داوايانە لەسەر كىى داوا دەكات و لەسەر چى دەكرىت، داوا لە پەرلەمان لەسەر چى دەكات، بۇ نموونە دىفاع لە كى ئەكرىت ئەو كاتە لە ئەنجومەنى ۋەزىران بۇ نموونە ئىصرارە و ئىمە داوا دەكەين ۋەزىرىك بىت بۇ ئىرە لەبەردەمى پەرلەمان شتەكانى خۆى بلىت، بەلام ئەو ۋەزىرە مومكىنە واسىتەى ھەبى و شتى ھەبى و بېروا دوو سى جار داوامان لى بىكەنەوھ، ئايا ئەبى لەسەر يەك كەس يان لەسەر يەك موشكىلە پەرلەمان حەل بىكرىت، من پېم وايە تۇزىك زياتر موناھەشەى بىكەين باشترە، سوپاس.

بەرپۇز جمال محمد قاسم:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

بەراى من ئەگەر مەجلىسى پەرلەمان رەخنەى ھەبى لە ۋەزارەتېك كە تەشكىل دەكرى، ئەبى رەخنەكانى مەقبول بن و دەستنىشانى بىكات و بتوانى ھەناعەت بە مەجلىسى وزەرا بىكات، ئەگەر لە حالەتېكدا كە ئىصرار بىكات لەسەر شتېك كە مەفعولېكى واقىعى نەبىت حەقى ئەوھى ھەيە كەحەل بىكرىت، من لەگەل ئەوھدام كە ئەو خالە بىمىنى ۋەكو خۆى، سوپاس.

بەرپۇز گولناز عزيز قادر:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ئىمە بۇ خۇمان بە تەجروبه يەكدا تىبەپىن، سى مانگە دانىشتنى پەرلەمان داخراوہ بەدەست كۆمەلنى كېشەوھ، ئەگەر سەرۋىكى ھەرىممان ھەبوايە ئەم پەرلەمانە حەقى شەرى بوو كە مانگ ونيويكە حەل بىكرايە، ئەگەر بەو كېشەنە بىچىنەوھ، ئايا لە چوار سالى داھاتووى تردا ئىمە ئەگەينە ئەو سەقامگىرىە، يان ئەو بەندە زىادەيە بۇ ئەوھى كېشەى ترمان زىاد نەبى ئەو بەندە نەمىنى، سوپاس.

بەرپۇز عادل محمد امين؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ئەم فەقەرەيە وامان لى دەكات كە لەولتادا دوو دەسلەئتمان نەبى، دەسلەئتى ياسادانان و دەسلەئتى تەنقىزى يانى پىشۋى دروست دەكات لە ولتادا، من پىم باشە ئەو فەقەرەيە ھەلبىگىرى، سوپاس.

بەرپۇز د. نورى جەمىل تالەبانى؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

مەبەست لەم پەرەگرافە ئەوويە ئەگەر ھاتوو سەرۋىكى ھەرىم پىشنىيازى ناۋىكى كىرد بۇ پەرلەمان كەوا باۋەرى پى بدىرىت، بەلام پەرلەمان باۋەرى پى نەدا، جارىكى تىرىش داۋى لى كىردەۋە پەرلەمان ھەر باۋەرى پى نەدا، بۇ جارى سىيەمىش ھەر بەو جۇرە، پاش ئەو مافى ئەو ھەيە كەوا بىرپارى ھەلۋەشانەۋەي ئەو پەرلەمانە بدات، بەشىك باس لەو دەكەم سەرۋىكى پەرلەمان ناۋىك دەگۈرپىت رەنگ بى لەو كابىنەي كەوا بەنىازن تەشكىل بىرىت لە جىاتى سەرۋىكى پەرلەمانى پىشنىياز كراۋ يەكىكى تر پىشنىياز دەكرىت، ئەۋىش بەو جۇرەيە ۋەكو ئەۋەي يەكىكى ترە، بەلام لە ھەقىقەتدا ھەمان كابىنەيە، مەبەست ئەوويە لىرە بەم چەشەنە پەرلەمان ناچار دەكرىت بۇ ئەۋەي دەنگ بەو كابىنەيە بدات ھەرچەندە كەوا سى جار لەسەر يەك بىرۋاى پى نەداۋە، سوپاس.

بەرپۇز گوپستان محمد عبدالله؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

من ئەلئىم پەرلەمان لەلايەن خەلگەۋە ھەلبىزىرداۋە، بۇيە ناكرىت لەبەر ئەۋەي شەخسىك كە نەتوانى حكومتە تەشكىل بىكات، يان ئەو حكومتە بە دلى ئەنجومەن نەبىت ئەنجومەنەكە ھەلۋەشەتەۋە، بۇيە رام ۋايە ئەو فەقەرەيە يان لاپىرىت، باشتر ۋايە لاپىرىت ئەگەر لا نەدرا بە تەعدىلەكەي كاك تارىق بىت، سوپاس.

بەرپۇز فرست احمد عبدالله/ سكرتېرى پەرلەمان؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

بەراى من يەكەم جار مەبدەئىك لە قانون ھەيە دەلى (الاصل حسن النية) نابتى ئىمە بىدايەت بە سوئى نىەت مەۋادەكان تەفسىر بىكەن، دوۋەم ئەو ماددەيە خەلفىەكى تارىخى قانونى ھەيە، عەلافەتتىكى يەكجار زۇرى ھەيە لەگەل مەبدەئى فەصلى سولتە، برادەران دوۋر نىيە ۋا تىبگەن ۋەكو منىش زۇر جار لە تەلەفزيۇن دەبىنەم، ۋەكو ئەۋەي كە مەبدەئى فەصلى سولتات ئەۋەيە ھەموو سولتەي تەشرىعى ۋ تەنقىزى بە تەۋاۋى لىك جىاۋاز بن كەس تەدەخول لە ئىش ۋكارى ئەۋى تر نەكات، تەبەن ئەو مەبدەئە بەو مەفھومىە ھەبوو لە فەترەي سەۋرەي فەرەنسى، غايەتەشيان ئەۋە بوو كە ھىچ سولتەيەك تەجاۋز لەسەر سولتەي تر نەكات ھەستان جىاۋازيان كىرد بە تەۋاۋى، دوۋەمىن تەماشايان كىرد ھەر سولتەيەك لە جىگاي خۇي بوۋە دىكتاتور، لەبەر ئەۋە مەفھومى مەبدەئەكە گۇرپان لە مەبدەئى فەصلى سولتاتى موتەلق ۋ جامد بۇ فەصلى سولتاتى مەرن، ۋايان لىكردن كە نىزامى پەرلەمانى لەسەر ئەساسى تەۋازن ۋ ھارىكارى بەرپۇە بچىت جىان كىرد، مەبدەئى مەنحى سىقە بە پەرلەمانىان دا، بەس مەبدەئى ھەلى پەرلەمان بە سولتەي تەنقىزىان دا، غايەتەيان پى جى بوو؟ غايەتەيان پى ئەۋە بوو ھىچ سولتەيەك توغىان نەكات لەسەر سولتەي تر ۋەكو تەھدىدى بىكەي بە مەنحى سىقە ئەۋىش تەھدىت دەكات بە ھەلى پەرلەمان، تەبەن دەۋلەتەكانى تر لەسەر شتى تافىھ ۋ بەسەت ئەو شتە ناكەن، لەسەر شتى بەسەت سىقە ھەجىب دەكەن ۋ نەپەرلەمان ھەل دەكەن، چونكە ھەر حزبىك ئەكسەرىەتى ھىنا بىت يان ئەقلىەتى ھىنا بىت، ئەو سىلاھى موتەۋازىنە بە شكلىكى غەلەت بەكار بىنىت مستەۋاى مىللەتەيان لە مستەۋايەكى ۋايە دۋايى ئەو حزبە خەسارەت دەبىنىت، خەلك دەنگى پى نادات، چونكە عەمەلىيە ئىنتىخابى لە ھەر دەۋلەتەك بە سەدان مىليون دۇلار تەكلىف دەكات، زۇر كەس ئەۋە بە ئاسانى بەكار ناھىنىت، ۋ زۇر جار حكومت بە خۇي موھاۋەلە دەكات پەرلەمان سىقەي پى نەدات، ئىستا ئىنتىخابىكى ۋا ھەيە لە ئەلمانىا نىيازىان ھەيە ۋايكەن پەرلەمان سىقەي پى نەدات، چونكە شروپىدەر تەۋقۇع دەكات ئەگەر ئىنتىخابات بىرى جارىكى تر ئەغلبەتەي زىاتر بىنىت، ئەو مەۋزۇعە بەراى من ئىمە ۋا لى نەكەين كە ۋەكو بە سوئى نىەت

بەكاربېئىرىت مۇجەرەد رەئىسى دەۋلەت رقى لە ۋەزىرىك بېت ۋاى لى بىكات كە پەرلەمان حەل بىكات، قەت ۋاى لى نايەت، دايمەن خەلك ئىنشائەللا مىللەتى ئىمەش ۋاى لى دېت دەنگ بۇ بەرنامەى حزبەكە بدات، نە بۇ ئەشخاى ۋەزىرەكان بدات، راستە لېرە قانونى ئىمە بە جىاۋازى دېت سىقە ۋەردەگرى، بەلام ئەگەر گەيشتىنە مستەۋاىەكى باش لە ۋەمى سىاسى مەن دەنگى خۇم بە ۋەزىرىك دەدم ئەگەر زانىم بەرنامەكەى راست و دروستە و بەرنامەجى ئەو حۇمەتە راست و دروستە، لەدەۋلەتەكانى تر شروتى نىبە بۇ حەل كەردن رەئىسى دەۋلەت و ئەزبەكان تەقدىرى مەۋزۋەكە دەكەن، ئەگەر تەماشايان كەرد مەۋزۋەكە لە مەصلەحەتبانە و ئەغلەبىەتبانە ھەبە لە پەرلەمان دەتوانى حەلى بىكات، پەرلەمان خۇ دوور نىبە كوتلەكانى ناو پەرلەمان داۋاى لەرەئىسى ۋەزەراى خۇيان بىكات يان داۋا لە رەئىسى دەۋلەت بىكات ئەگەر نەفسى حزب بېت پېى بلې پەرلەمان حەل بىكات، دوور نىبە تەۋقۇع بىكات ۋەزىقە باشتر دەبېت، دوو مەۋزۋەكەى ۋاى لى بېت سى جار سىقە بە حۇمەت نەدات، ماناى ئەۋەبە كە ئەزمەبەكەى ۋەزەراى لەو دەۋلەتە ھەبە، باشە مادام ئەزمەى ۋەزەراى لەو دەۋلەتە ھەبە تەماشاى ھەموو راي فۇقەھاي دەستورى بىكەن، لەو حالەتە ئەبى ھىچ چارە نىبە تەنھا رەئىسى دەۋلەت ئىجتىكام بۇ دەۋلەتەكە بىكات، ئەگەر ھاتوو راي پەرلەمان دروست بېت خۇ ئەو حزبە جارېكى تر بەسەر دەكەۋىت بە ئەغلەبىەتېكى زىاتر، ئەگەر راي پەرلەمان غەلەت بېت ئەو حزبانەى ناو پەرلەمان ئەۋەى ئەغلەبىەتېكى نىبە فاشلن و دوور نىبە ئەقەلبىەت سەربىكەۋىت، بەراى مەن ئىمە بەو شىۋەبە تەماشاي مەۋزۋەكە بىكەن، ئەۋە عەفەۋى نىبە، ئەو نەصە مىزاجى نىبە، عىلاقەى لەگەل مەبدەئى فەصلى سولتات ھەبە، بەراى مەن ئەگەر ۋەكو خۇى بىمىنېت بۇ ئىمە باشترە، چۇنكە ئىمە باسى نىزامى پەرلەمانى دەكەين لە ھەموو مەجالات و سىمىنارات باسى فەصلى سولتات دەكەين، باشە فەصلى سولتات چىبە ئەگەر ئەۋە نەبېت، لەو حالەتە بەراى مەن ئىشەكە تىك دەدەين ئەو نوقتەبەك، نوقتەى ترىش حەز دەكەم روونى بىكەمەۋە چۇنكە كاك عوسمان باسى كەرد، ئىمە پەرلەمانىنە يان رىئاسىنە، نىزامى ئىمە و سىستەمى ئىمە مۇشترەكە پى دەلئىن (النظام المزدوج) نەمۇنەش بۇ ئەم نىزامە فەرنەسايە، ئىجابىياتى نىزامى رىئاسىمان ۋەرگرتوو لەگەل ئىجابىياتى پەرلەمان، نە پەرلەمانى صرفى و نە رىئاسى صرفى تىكەلەۋە، نىزامى فەرنەسى نىزامىكى مەزدەۋجە، نىزامىكى مۇشترەكە، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى ئەنجۇمەن:

زۇر سوپاس، كاك شىروان فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپىز سەرۋكى ئەنجۇمەن.

بەشېك لە قەسەكانم كاك فرسەت كەردى، بەلام مەن تەنھا ئەو مۇلاخەزەبەم ھەبە ئەۋىش ئەۋەبە بە حەقىقەت تەسبىەى سەرۋكى ۋەزىران لەلايەن پەرلەمانەۋە دەبېت، بەلام تەكلىفى سەرۋكى حۇمەت لەلايەن سەرۋكى ھەرېمەۋە دەبى، با مەسلەكە تىكەل نەكەين، تەسبىەكە لېرەۋە دەكرى و تەكلىفەكە لەلايەن سەرۋكى ھەرېمەۋە دەكرى كە نەصى تىدا نىبە و نەسەكەشمان داناۋە ئىنشائەللا عەرزى ئىۋەى بەرپىزى دەكەين، بۇبە ئەگەر ھاتوو سەرۋكى حۇمەت تەكلىف بىكرى سى جار نەتوانى ناۋى حۇمەتەكەى خۇى دەستىشان بىكات و يان تەشكىلى حۇمەتەكە، ماناى ۋاىبە ئەزمەبەكەى زۇر گەۋرە ھەبە و لۇبە نەتوانىۋە، بۇبە مەنىش لەگەل مانەۋەى نەسەكەم، سوپاس.

بەرپىز محمد قادر عبدالله (د.كەمال كەركوكى)/چىگرى سەرۋك:

بەرپىز سەرۋكى ئەنجۇمەن.

لەۋانەبە ئەو مەۋزۋە ئەصلەن روونەدات، لەۋانەبە نەبەتە پېش، بەلام ئىجتىيات ۋەرېگرى بۇ ئەۋەى ئەگەر تەسەۋر بىكەين ئەم پەرلەمانە يان ھەر پەرلەمانىكى تر، ئەندامانى پەرلەمان لە مۇستەقبەل بېت شەخسېك تەكلىف بىكەن كابىنە تەشكىل بىكات و مەجلىس ۋەزەرا تەشكىل بىكات، بەلام ئەۋىش بىروات و تەشكىلى كەرد و ھاتەۋە ئەم پەرلەمانە سىقەى پى نەدا، ئەۋە مودەى مانگېك ئەروات، ئەگەر ھەر ئەو شەخسە يان شەخسېكى تر تەكلىف كرا بۇ مانگېكى تر بە ھەمان شىۋە ۋەزەراى خۇى تەشكىل كەرد و ئەندامانى خۇى گۇرې و ھاتەۋە ھەم دىسان سىقەى پى نەدا، ئەمە بەلاى كەم دوو مانگ، جارى سىبەم سى مانگ، يانى تۇ سى مانگ ۋلاتەكەت بى حۇمەتە، لېرە شۇكەبەت پەيدا دەبېت كى

موقفەسىرە، پەرلەمان موقەسىرە يان ئەو كەسانەى كە تەكلىف دەرگىن كابينە تەشكىل بىكەن، لېرەدا چى دەكەين ئەگەر پېنەنەو بۇ شەعب، مىللەت دەنگى ئەخىرى خۇى ئەدا، ھەلېژاردنەكە ئىعادە دەرگىتەو، ئىنجا ئەم برادەرەنەى پەرلەمانى پېشتر ھەلېژېردى ئەگەر تەغىرىان تى بوو ئەوا مىللەت قەرارى لى داو، ئەگەر ئەنجومەنى وەزىران مۇستەھق بىن و لەسەر حەق بىن كە كابينەكەيان دروست كىردوو، ئەوا ئەو وەختە دەرەكەوئ ئەو ئەندامانەى پەرلەمان زۇرىان يان ھەموويان دېنە گۇرېن، ئىنجا لېرە مەصلەحتەى و لاتەكە و مىللەتەكەيە نەك تەھەددايە بۇ لايەنلېك، چونكە تەصور بىكە شەخسىك تەكلىف بىرېت و وەزىرەكانى بېنى و رەفز بىرېت، ئىجتىمالە رەئىس وەزەراكە خەلگىكى خراپى ھىناو، ئىجتىمالىشە عەمدى لە پەرلەمان تەكاتوفىك ھەيە دۇى مەصلەحتەى مەنتىقەكە، لەبەر ئەو ئەگەر پېنەنەو بۇ شەعب، بۇيە مېن پېم وايە بەندەكە وەكو خۇى بېمىنى لەبەر ژەوئەندى وەزەكەيە، سوپاس.

بەرېز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس بۇ ئەوانەى قەسىان كىرد، ئەگەر ئىجازە بەدن لە ئەنجامى مۇناقەشەكە خۇلاصەى رايەك بىكەين، نەسىك ھەيە لېرە و رايەكى قانۇنىش ھەيە دەلى لېرې، مۇناقەشەكانىش دەلېن بېمىنېتەو و ھەندىكىش دەلېن بە تەعدىلەو و بېمىنېتەو، وەكو راي خۇم بە تەعدىلەو پېم باشە بېمىنېتەو، يانى بوترى سى تەشكىلەى وزارى جىاواز، ئەگەر ئەمە بېت ئەو يەك، دوايىش نوقتەيەك لە بىر مەكەن ئەو مەترسىانەى كە ھەنە كە داواى كىردوو لايىبات ئەگەر نوقتەيەك كە ئىستا كاك شىروان باسى كىرد، ئەو دى بزانى ئەو مەترسىە نامىنى و ئەويش دەلى تەسمىەى سەرۆك وەزىران لەلەيەن پەرلەمانەو دەرگى، تەكلىفەكە لەلەيەن سەرۆك ھەرېمەو دەرگى، كەواتە ئەو سەرۆك وەزىرانەى كە دېتە لامان، خۇمان دەستىشانمان كىردوو، لەبەر رۇشناى مۇستەھقاتى. كەواتە ئەو ھالەتە نايەتە پېشەو، بەلام لەبەر ئەو دى شتىكى قانۇنىيە لە زۇر جېگادا ھەيە و بۇ ئەو دى رېگە بېرېن لەو دى كە ئەزمە دروست نەبى و سېو دووسبە تەكەتولات ھەبى لە پەرلەمان و دۇايەتەك ھەبىت بۇ حكومەت، ئەو رېگەيە بېرېن و رېگە نەدەين لە ناو پەرلەماندا شتى وا ھەبىت، بۇيە دوو خال ھەيە، يەك: كەدەسلەتى ھەرېم تەكلىفى رەئىس وەزەرا دەكات لەسەر داواى پەرلەمان، يانى پەرلەمان تەحدىدى دەكات فلان كەس دەستىشان دەكەين بۇ سەرۆكى وەزىران، و دەچېتە لاي سەرۆكى ھەرېم و سەرۆكى ھەرېم بەو شەخسە دەلى كە ئەندامى پەرلەمانە و دەستىشان كراو، فلان كەس ھەستە بە تەشكىل كىردى وەزارەت، كەواتە ھى خۇمانە و دېتە پېش خۇمان، دوو سى تەشكىلەى جىاواز تەقدىمات ھات ئەو مان موافقەت نەكرد لەبەر ئەو دى لەسەر بەرنامە موافقەت نەكردن شتىكە و لەسەر ئەشخاى شتىكى ترە، تەشكىلەى تر سى جار لەسەر يەكترى تەشكىلەى جىاواز بېت ئەو رىگارمان دەكات، ئەو مۇلاھەزە دەكەين ئەگەر صىغەيەكى قانۇنىمان بۇ بىدۇزەنەو كاك شىروان و برادەرەنى قانۇنى كە ئەو تەشكىلەى جىاوازەى بە شىوہيەكى قانۇنى و اېزانم ئىكتىفا دەكات ئەو ئىقتىراحەى كەلەيەن و لايەبەين و ئەو دى دەخەينە تەصويت، فەرمو كاك شىروان.

بەرېز شىروان ناصى حىدرى:

بەرېز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەگەر پېتان باش بېت صىغەيەكمان نامادە كىردوو، عەرزى ئىوہى بەرېزى دەكەين، بۇ ئەو دى بېرىارى كۇتايى لەسەر بەدن، صىغەكەش بەم شىوہيە (اذا لم يمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث تشكيلات وزارية متتالية و مختلفة) و سوپاس.

بەرېز سەرۆكى ئەنجومەن:

كەواتە لىزەنى قانۇنى ئەگەر ئىقتىراحى يەكەمتان سەحب بىكەن كە دەلېن لېرېت، ئەگەر موافىقن سەحبى بىكەن ئەوا ئەو دى دەخەينە تەصويت، كەواتە ئەو ئىقتىراحەى لىزەنى قانۇنى دەخەمە بەردەمتان بەو شىوہيەى خوارو و دەبېت(اذا لم يمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث تشكيلات وزارية مختلفة متتالية) كى موافىقە لەسەر ئەو تەعدىلە؟ ئىمە يەكەم جار باسما كىرد موقتەرەحى لىزەنى قانۇنى بوو كە دەلى نەمىنى، راي سەرۆك و جىگر و موقتەر سەحبىان كىردوو كە نەمىنېت، لەبەر ئەو موقتەرەحى دوووم تەعدىل بىرې يان وەكو خۇى بېمىنى، دائىمەن موقتەرەحى دوووم

که ته عدیله یه کهم جار نهو دهخهینه دنگدانه وه، له بهر نهوه لابرده که نهما، یان نه صله که بمینئ یاخود به ته عدیله که، به ته عدیله که خویندرایه وه، جاریکى تر بیخویننه وه بؤ نه وهی نه لئین تینه گه یشتین.

به پریز شیروان ناصح حیدری:

3- اذا لم یمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث تشکیلات وزاریة مختلفة و متتالیة.

به پریز سرۆکی نهنجومه:

دهسه لاتی سرۆکی ههریم نه وهیه ده توانئ حهلی مه جلیس بکات، یهک له وانه له حالتهی سییه مده نه گهر نهو مه جلیسه سیهی نه دا بؤ سئ جار بؤ سئ مه جلیسی ته شکیلهی وه زاری جیاواز یهک له دواى یهک، بؤی ههیه حهلی بکات، کئ له گه ل نهو ته عدیله یه دهستی بهرزبکاته وه؟ سوپاس، کئ دزیه تی؟ کهس نییه، به تیکرایی دهنگ وهرگیرا، فهرموو.

به پریز شیروان ناصح حیدری:

4- اذا تم تغییر النظام الانتخابي للمجلس وكانت المدة المتبقية لدورته الانتخابية ستة اشهر فاقبل.

به پریز سرۆکی نهنجومه:

ده لئ نه گهر نیزامی داخله کهی گؤرا، واته نیزامی هه لبراردن وهکو عه رزم کردن پئشتر، که بووه دائیمی یان بووه موخته لهت، بؤ نموونه ئیستا چوار ساله په رله مان، سئ سال و نیوی ته واو کردبوو شهش مانگی مابوو یان که متر، سرۆکی ههریم بؤی ههیه حهلی بکات، ههچ موقت هه ر هه یه، کهس هه یه قسهی له سه ر نه مه بکات، که واته ده یخه مه دهنگان، کئ له گه ل نه وهیه وهکو خوی بمینئ ته وه؟ سوپاس به تیکرایی دهنگ وهرگیرا، فهرموو.

به پریز شیروان ناصح حیدری:

خامسا: إصدار قرارات لها قوة القانون بعد التشاور والاتفاق مع رئیس المجلس الوطني ومجلس الوزراء للإقليم وذلك عند تعرض إقليم كردستان ونظامه السياسي او الأمن العام فيه أو مؤسساته الدستورية لمخاطر داهمة تهدد كيانه وتعذر اجتماع المجلس الوطني على ان تعرض تلك القرارات على المجلس الوطني للإقليم عند اول اجتماع له فان لم تعرض او عرضت ولم يقرها المجلس زالت عنها الصفة القانونية.

به پریز سرۆکی نهنجومه، ئیمه دهقی نهو فهقه رده ته ئیید ده کهین، به لام ته نها نهو پئش نیاره ده کهین قه راراته کان بئى به مه راسیم، چونکه له مه ودوا مه راسیمی ئیقلمی دهر ده چئیت، وهکو نهو مه راسیمانه ی که له پئشه وه هاتوون، سوپاس.

به پریز سرۆکی نهنجومه:

کاک شیروان ته نها من پرسیاریکم هه یه، نهوه له فه تره یه کی ئیستیسنائی باس ده کات، فه تره ی شه ره ، مه رسوم جمهوری پیم وایه نازانه رهنکه ئیوه باشتر تیبگه ن، پرۆتۆکۆلییه زیاتر یانی له لایه ن په رله مانه وه له وه زعیکی ته بیعی یه وه له زروقی ئیستیسنائی ته نیا قه رارات ده بیئت، چونکه ئیجتیمالی هه یه په رله مان که موافقه تی نه کرد ئیلغا بکرئیت، جوانیش نییه بلئین مه رسومه کی ئیلغا کرد، قه راره که موافقه تی له سه ر نه کرا ئیلغا ده کړئ ته وه، من خوم شه خصی پیم باشه وهکو خوی بمینئ ته وه قه رارات، به تاییه تی له زروقی ئیستیسنائی، کاک د.نوری فهرموو.

به پریز محمد فرج احمد:

به پریز سرۆکی نهنجومه:

نهو مه ترسیه ی که جه نابت ده لئیی مه ترسیه که بکه وئته پئشه وه، یانی حالتهی ئیزتیراری و ئیستیسنائی بخرئته پئشه وه، (لیقرر) یانی قه رارات دهر بکات، نه گینا ئیستا له پئشه وه ئیصدار (قرارات) مانای ئیستیسنا ناگه یه نیئت، به لام بلئین (فی حالات استثنائية) و (فی حالات) نهوه و نهوه یصدار قه رارات، ئیتر نهوه دوور ده خاته وه، سوپاس.

به پریز د. نوری جمیل تاله بانى:

به پریز سرۆکی نهنجومه:

ئیمه که باسی گۆرینی بریارمان کرد به فه رمان، له بهر نه وهی له سه رده می نهنجومه نه کارتۆنیه که ی پئشتر ته نیا مافی قه رار دانى هه بوو، چونکه مافی نه وهی نه بوو که وا قانون دهر بکات، ئیستا که سرۆکی ههریم مافی خوئیته تی که وا هه موو

بېرياريك بدات به فرمان، به مەرسوم، مەرسوميك بۇ ئەو كارە بۇ جىي بەجىي كىردنى دەدات، ئەو كارەش كەوا باسكراوه لەوئىدا ھەموو لە كاتىكى ناناسايى داىه، زۇرجاران پەرلەمان لە كۆبوونەودا نىيە، يان ناتوانى كۆبىيەتەو لەبەر ئەوئى كەوا بارىكى ناناسايى لە ولاتدا روويداوه، ئەو سەردەمە بە راويژكارىكردن لەگەل سەرۆكى ئەنجومەن و سەرۆكى پەرلەمان دا ئەو فرمانە دەردەكات بەمەرچىك پاش ئەوئى كەوا پەرلەمان بۇى دەكرىي كۆبىيەتەو ئەو فرمانە بخرىتە بەردەم پەرلەمان ئەگەر بېريارى لەسەر بدات جىي بەجىي دەكرىي، ئەگەر بېريارى لەسەر نەدا ئەوا سىفەتتىكى قانونى ھەيە ئەسەندرىتەو، سوپاس.

بەرياز كرىم بحرى عبدالله:

بەرياز سەرۆكى ئەنجومەن:

خۇى ئەو فرمانانەى كە لەلايەن سەرۆكى ھەرىمەو و سەرۆكى ھەرىمىش لىرە سەرۆكى دەولتە دەگرىتەو، ھەمووى ھەر دەبىي بە مەراسىم بىي، بۇيە وام پى باشە لە جىياتى (اصدار قىرات) بكرىتە (اصدار قىرات لها قوہ القانون بمرسوم اقليمى) واى لى بىي مەرسوم ئىقلىمى، يانى بە مەراسىم دەرىجىت، ھەر قەرارت و قوانىنىش دەرىكات بە مەرسوم، سوپاس.

بەرياز سەرۆكى ئەنجومەن:

تەنھا مولاھەزەيەكم ھەيە، ھىچ قانونىك رەئىسى ئىقلىم دەرىناكات تەنھا پاش ئەوئى كە پەسند دەكرىي لە مەجلىسى پەرلەمانى خۇمان، لەبەر ئەوئى بىجگە لەوئى كە مەجلىسەكە پەسندى نەكردووه و لە زروفيكى ئىستىسائى داى، ئىصدار قانونەكەش دەبىي يەكەم جار پەرلەمان پەسندى بكات، ئىنجا وەكو قانون صادر بىي، كەچى ئىستا نە پەرلەمان پەسندى كىردووه و لە زروفي ئىستىسائى دان و گەورەترىشى بگەين، بە عەكسەو مانەوئى وەكو خۇى زووحى زىاترە، بەلام ئەو ئىقتىراھە و لەگەل ئەوئى كە كاك محمد گوتى پىشخستەكەى بە قوہتى دەكات كە لە زروفي ئىستىسائىيە ئەو، موشكىلە نىيە وەكو خۇى بىيىتەو، لەبەر ئەوئى دەيخەمە دنگەو، كى دەيەوئى بگۆرىي و بىيە مەرسوم دەستى بەرىبكاتەو؟ سوپاس، كى دەيەوئى وەكو خۇى بىيىتەو ھەر قەرارت بىي، دەستى بەرىبكاتەو؟ بە زۇرىنەى دنگە وەرگىرا، فەرموو كاك شىروان.

بەرياز شىروان ناصح حيدرى:

سادسا: العفو الخاص عن المحكومين.

بەرياز سەرۆكى ئەنجومەن، ئىمە ئەو فەقەرەيەمان لە لىزنىەى ياسا تاوتوو كىرد و موناقدەشەيەكى زۇرمان كىرد، بە حەقىقەت گەيشتىنە دوو را، دوو رايەكەش پىنج بە پىنج بوو، بەلام لەبەر ئەوئى رەئىسى لەگەل پىنجى ئەو لاتر بوو ماناى واىە دەكاتە ئەكسەريەت، ئەكسەريەتەكە لەگەل مانەوئى فەقەرەكەيە وەكو خۇى، لەگەل رىزىمدا.

بەرياز سەرۆكى ئەنجومەن:

كى دەيەوئى قسە لەسەر ئەو مەوزووعە بكات؟ كاك عمر عبدالله، كاك كرىم بحرى، كاك سەردار، كاك عەونى بەزاز، كاك احسان، كوئىستان خان، كىيى تر؟ تەواو، فەرموو كاك عمر.

بەرياز عمر عبدالرحمن على:

بەرياز سەرۆكى ئەنجومەن:

بەراى من وەكو ناحىەكى قانونى لابرندى ئەو فەقەرەيە زۇر باشترە، لەبەر ئەوئى عەفوى خاص لەسەر مەحكومين ئەو مەحكومانە ئەگرىتەو كە لەدادگاكان حوكم دەدرىن لەسەر ئەو تاوانانەى ئەيكەن بەرامبەر بە خەلك، يان بەسەر و مانايان يان بەگيانيان، ئەو تاوانانەش موتەعلىقە بە حقوقى شەخسى، لەبەر ئەوئى حقوقى شەخسىەكانيان با بە زەياع نەجى، داوا كارم ئەو عەفوہ خاصە لاپىرى، سوپاس.

بەرپۇز كرىم بحرى عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من لهگەل ئەودام ئەگەر ئەو عەفوو خاسە كرا، ئەو عەفوو خاسە هەبى، بەلام تەحديد بكرى، تەحديدكەش لىره وا به موتلهقى هاتوو، پیمان خۆشه بېتته (العفو خاص عن المحكومين بموجب قانون خاص) كه دوايى قانونيكي خاصى بۇ دەرېچىت، سوپاس.

بەرپۇز عونى كمال سعيد بزاز:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من واى بهباش دوزانم عەفو خاسەكه بهو شيوهيه دەرېچىت (العفو العام عن المحكومين في الجرائم التي تتم المصالحة بين اطرافه امام القضاء) به تەنيا به موتلهقى نەبىت، سوپاس.

بەرپۇز احسان عبدالله قاسم:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من پيىم باشه نەصهكه وهكو خۆى بمىنيتتهوه، چونكه له هه موو ولاتان سەرۆكهكانى حكومهتى ولاتان مافيان ههيه عەفوئى تايبەت بدەن به مەحكومين، به تايبەت له فەقەرەى حەوتەمدا هاتوو، بۇ ئەوهى تەشخىصى هەندىك حالەتى ئەحكامى عقوبات بۇ خەلكانىك بكەين كه مەسجونن يان مەحكومن به ئىعدام، سوپاس.

بەرپۇز كوستان محمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئيمه باسى كۆمەلگای مەدەنى و سەرودى قەزا و ياسا دەكەين، من پيىم وايه ئەوه تەدەخولە له ئيشى قەزا، بۇيه رام وايه ئەمە لابرئى، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، كاك شىروان فەرموو.

بەرپۇز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

له حەقىقەتدا من حەز دەكەم تەوزىچىك بدەم بۇ ئەو مەسەلەيه، لهوانەيه ئەو برادەرانەى كه حقوقينه و غەيرى حقوقيهكانيش هەموو بزانن، عەفو خاص له قانونى عقوبات دوو بابەتە، عەفوئى عام و عەفوئى خاص، عەفوئى عام به قانون دەبى و شمولى هەموو عقوبەكان دەكات، عقوبەئى ئەصلى و عقوبەئى تەبەئى و عقوبەئى تەكمىلى، عەفوئى خاص تەنها و تەنها شمولى عقوبەكه دەكات، ئەو عەفوئى له زۆر ولاتان دراوتە رەئىس دەولتەتەكان، يان رەئىسى ولايهتەكان يان رەئىس ئىقلىمەكان، رەئىس ئىقلىم ئەوه ئىستىعمال دەكات له حالەتتىكا ئەگەر مونسەبەيهكى و تەنى بېت، سەدا دە تەخفىزى حوكمى مەحكومين هات، يان سەدا پازدە تەخفىزى حوكمى مەحكومين هات، له هەموو ولاتىك ئەوه هەيه، لهبەر ئەوه قانونى عقوباتى ئيمەش تەحديدى ئەو مەسەلەيهى كردوو، بۇيه به حەقىقەت من نائيم به قانونيش نابى، بەئى به قانونيش دەبى، دەبى به قانون ئەوه تەحديد بكرى، بەلام له قانونى عقوباتى ئيمە تەنها مەساسى به عقوبەت هەيه، سەرۆكى هەرىميش زۆر باش دەتوانى تەقدىر بكات، كهى تەخفىزى مەحكومىت دەكات و كى عەفو دەكات و كى عەفو ناكات، بۇيه به حەقىقەت ئيمە ئەو رايەمان له لىزنەى قانونى به ئەكسەريەتدا تا وهكو خۆى بمىنيتتهوه، لهگەل رېزماندا.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

لهسەر ئەو مەوزوعە دوو راي هەيه، من بەش بەحالى خۆم لهجياتى سەرۆكى هەرىم بم تەحديدى دەكەم به قانون، چونكه ئەگەر وانەئى هەموو كەسىك يەخەى دەگرى و ئەوه به ناوى عەشیرەتى فلان وئوه چوار شەهیدى هەيه كه جەرىمەى كردوو يان براهەكى جەرىمەى كردوو ئىجراجى سەرۆكى هەرىمى تىدايه، ئەوه راي شەخسى خۆمه، ئەگەر وا موتلهق بېت ئىجراجیهكى زۆرىش دەبى، لهبەر ئەوه ئەگەر ئىجازەم بدەنى ناوا بمىنيتتهوه بەلام تۆزىك لهو ئىجراجە

كەم بېيىتەنە ، كە بېيىن (بەموجب قانۇن)، ھەتا خۇي قەناعتى پى نەكات، داوا نەكات كە عەفو بىرئىت يان قەرارى بۇ نەدات، ئەگەر بىنوسرى بەموجب قانۇن، ئەو وەختى ھەموو كەس ئەو داوايەش بە ئاسانى ناكات، دەزانى سەرۆكى ھەرئىم بەو مۇتلەقىيە بۇي نىيە بىكات، ئەگەر ئەوئەندە زىاد بىرئى چى لى ناگۇرئىت، نەخىر (بقانۇن) نا، چۈنكە دەبى قانۇنى بۇ دەربىكەين، ئەو فەرەقى دەبى تىيىگەن، بەلام بەموجب قانۇن دەسلەتەكە تەخىد كراو، دەكرئ بە پى قانۇنى عام و ئەوانە بىت، بەلام كە گوتت بقانۇن دەبى قانۇنىكى تايبەت لە پەرلەمانەو بەو دەربىجىت، بەلام بەموجب قانۇن تەخفىفترە، يانى مەسلەن يەكئىك دووسال مەحكومىيەتى ماو قانۇن رىگەى دەدات مۇستەشارىنى ھەيە و قانۇنى ھەيە رىگە دەدات مەرسومەكى بۇ دەردەكات، لەبەر رۇشنايى نىشارەت بە ماددە فلان دەكات ماددەى فلان لە فلان بىرپارماندا لە عەفو كەردنى لە فلان شت، بەلام ئەگەر گوتت بقانۇن دەبى بى عەرزى بىكات بۇ پەرلەمان لە پەرلەمان بېيىتە قانۇن ئەو كاتى دەتوانى، لە زۇر جىگە ھەيە دەلى بقانۇن مەقصدى ئەوئەيە دەبى پەرلەمان قانۇنى بۇ دەرهىنا بىت، بەلام بەموجب قانۇن يانى بە پى ئەو قانۇنەى كە ھەيە دەسلەت دەربىت، كاك شىروان فەرموو.

بەرئىز شىروان ناصح حىدرى:

بەرئىز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەموجب قانۇن ھىچ مانعمان نىيە كە نىزافە بىرئىت، سوپاس.

بەرئىز سەرۆكى ئەنجومەن:

كەواتە ئەگەر نىجازەم بەدن دەيخەمە دەنگەو، ئەو تەعدىلاتەى كە كرا دوو شتمان لە پىشە، يان وەكو خۇي بەمىنىتەو، يان (العفو الخاص عن المحكومين بەموجب قانۇن) ئەوئەى دەخەمە دەنگەو، ئەوئەى موافىقە دەستى بەرزىبكاتەو؟ بە زۇرئەى دەنگ وەرگىرا، كى لەگەل نىيە؟ ئەفەلىيەتە، فەرموو.

بەرئىز شىروان ناصح حىدرى:

سابعا: المصادقة على احكام الاعدام او تخفيفها الى السجن المؤبد.

بەرئىز سەرۆكى ئەنجومەن، نىمە لەگەل ئەوئەدائىن كە نەسەكە وەكو خۇي بەمىنىتەو، بە حەقىقەت نىمە دەسلەتەىكى مۇتلەقمەن نەداوئەتى لىرە لە بۇ عەفو تەنھا تەخفىفمان داوئەتى، تەخفىفكەش لە بۇ سىجنى مۇئەبەدە، لەگەل رىزماندا.

بەرئىز سەرۆكى ئەنجومەن:

كەس ھەيە لەسەر ئەوئە قسە بىكات، فەرموو سوزان خان.

بەرئىز سوزان شەھاب نورى:

بەرئىز سەرۆكى ئەنجومەن.

من حەز دەكەم نىمە نىتر لەمەولا لە ولاتىك بىزىن كە حوكمى نىعدامى تىدا نەمىنىت، ئەوئە ھىواى مەنە و نىنشائەللا ھىواى زۇرئەى ئەو خەلكانە دەبى لىرە دائەنىشى، بەسە نىتر روحي خەلك بىكشىن بەدەستى كەسانى تر، سوپاس.

بەرئىز محمد فرج احمد:

بەرئىز سەرۆكى ئەنجومەن.

منىش دەنگى خۇم دەخەمە پال دەنگى ئەو دادەيە، بەلام تەوزىچىك ھەر بۇ تەوزىج، يانى لە مەسائىلى حقوقى ھەتا صەدام حوسىن يانى ئەو نىزامە، خەلكىك كە دزى دەكرد يان قەتلى دەكرد حقوقى بوو لىي خۇش نەدەبوو، بەلام نىمە بىنوسىن (المحكومين بجرائم سياسيه)، نىمەرۇ خرابى كر دوو بەيانى موشكىلەكە حەل دەبى، سوپاس.

بەرئىز سەرۆكى ئەنجومەن:

بەنىسەت حوكمى مۇئەبەدە و نىعدام، سوزان خان لە ھەموو ولاتانى دونيا مۇناقشەى زۇرى لەسەر، لە ئەوروپا و زۇر ولات لاينىر دوو، لە ئەمريكا ھەندى ولایەت جى بەجىي دەكات، لە ولاتى نىمەدا بىرئەمەر لايرد و گەراندیانەو، چۈنكە بە حەقىقەت نىمە ھىشتا دووچارى تىرۇر بووئە، وەزىچىكى نا تەبىعى يە، وەزىچىكى تەبىعى بىت زۇرئەى خەلك رەنگە حەزى لىيە حوكمى نىعدام لايرى، ئەو قەرارەش كە رەئىسى ھەرئىم بۇ ھەيە مۇسادەقە بىكات و لە ھەموو

دونیادا دەسلەلاتی یەكەم بۆی هەیه ئیعدام بکاتە مۆنەبەد، لەبەر ئەوە وەکو خۆی دەیکەمە دەنگەو، کۆ موافیقە لەسەر ئەمە دەستی بەرزیکاتەو؟ بەکۆی دەنگ وەرگیرا، کاک شیروان هەشتم.

بەرپز شیروان ناصح حیدری:

ئامنا: اعلان حالة طوارئ بموجب قانون خاص.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

مەعلومە ئەوە دەلی بموجب قانون خاص، دەبی پەرلەمان بپار بدات قانونیک دەرکات، لەبەر ئەوە پیم وا نییه هیچ ئیشکالیکی هەبی، لەبەر ئەوە ئەگەر موافیقن دەنگی لەسەر بدەین، کۆ موافیقە دەستی بەرزیکاتەو؟ سوپاس، کۆ موعارزە؟ بە کۆی دەنگ وەرگیرا.

بەرپز شیروان ناصح حیدری:

تاسعا: دعوة مجلس الوزراء الى الاجتماع بشكل اضطراري عند الاقتضاء ومناقشة المسائل المحددة التي يعقد الاجتماع من اجلها وتراسه هذا الاجتماع.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

بە کوردی دەلی لە حالەتی تاییەتدا مەجلیسی وەزرا مەعلومە کە خۆی حەفتە ی جارێک کۆدەبیتەو، بەلام رهنیسی هەریم هەر وەختیک زروقی ئیستیسنات هاتە پێشەو، بۆی هەیه داوا بکات مەجلیسی وەزرا کۆبیتەو، خۆشی سەرۆکایەتی ئەو ئیجتەماعە بکات، ئەوەش شتیکی زۆر تەبیعی یە، لەبەر ئەوە وەکو خۆی دەیکەمە دەنگدان. بە کۆی دەنگ وەرگیرا، فەرموو.

کاکە مەنعەکە هەیه، مەنعەکە قائیمە پێویست ناکات بە قەرار، کە تۆ وتت ریگا دان، یەعنی ریگە نەدان ئەسلە، ریگە نەدان حالەتیکی قائیمە، ریگە دان بە هاتنی هیزی فیدرالی عێراقی بۆ هەریمی کوردستان لە وەزعیکی نائاسییدا بە موافقەتی پەرلەمان، ئەو کاتی موافقەت مەکەن، کۆ موعاریزە دەستی بەرز کاتەو، فەقەرە ی 11 کاک شیروان.

بەرپز شیروان ناصح حیدری:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

ئەگەر ئیجازە بدە ی پیش ئەوەی فەقەرە ی 11 بخوینمەو، موقتەرەحەک هەیه، لە ئەکسەریەتی لیژنە ی قانونی، نەک بە ئیجتەماع، کە دەلین نەصەکی تر ئیدخال بکریتن، ئەو نەصەش ئەوێه کە دەتوانم بلیم مەعکوسی نەصی پێشترە، بەلام ئەگەر موافقەشە بکریت و بپاریکی لەسەر بدریت، رەنگە تەسلولی مەوادەکانمان تیک نەدات، دەلیت(لیس لرئیس الاقلیم تحریک قوات الپیشمرگە الی خارج الاقلیم الی موافقة المجلس الوطني لکوردستان العراق)، بەراستی من بەش بە حالی خۆم لەگەلی نەبووم، یەک دوو برادەری تریش لەگەلی نەبوون، بەلام ئەوە رهنی ئەکسەریەتی ئەندامانی لیژنە ی یاساییە و، لەگەل ریزماندا.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

ئەوە عەفووت دەکەم، ئەگەر هەشبیتن ئەوە ئیقتراحیکی خراب نییه، بەلام لە جیاتی (لیس)، (لرئیس الاقلیم تحریک القوات بموافقة المجلس الوطني)، وایە، چونکە ئەگەر ئیمە سبە ی موحتاج بووین، ناو ناھینم چونکە تەسجیل دەکریت، بموافقەتی مەجلیسی وەتەنی هەمان شتە،(لرئیس الاقلیم تحریک القوات الپیشمرگە الی خارج الاقلیم بموافقة المجلس الوطني لکوردستان العراق) ئەگەر موافقن لەسەر ئەو صیغەیه، تەسبیتی بکەین، بەردەوام بە کاک شیروان.

بەرپز شیروان ناصح حیدری:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

موقتەرەحەکی تریش هەیه، هەر وەکو عەرز م کرد، ئەویش ئەوێه مەوزوعی تەکلیدی سەرۆکی ئەنجومهنی وەزیران، بە حەقیقەت پێشی ئەوەی بچینە فەقەرە 11، فەقەرە 11 پەیوەندی بە ئیستیقالە هەیه، ئیمە دەبیت پێشی ئیستیقالەکە لە تەبویب تەکلیدیکی بدەین، ئینجا ئەگەر ئیستیقالەکە بۆ ئەوەی تەسلولی خۆی وەرگریت، ئەوەش تەسلولیکی مەنتیقییه.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

فەرموو نەسەكە بخوینەو.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ثانی عشر:

تکلیف رئیس الوزراء بعد تسميته من قبل المجلس الوطني لكوردستان العراق بتشكيل الوزارة وذلك بعد مدة اسبوعين من تأريخ تسميته.

ئینجا اسبوعینەكە كەمە زۆرە، ئەو قەبیلی موناقلەشەیه، ئەو بە حەقیقەت موقتەرحیكە ئیمە دایتمان، ئیمان هەیه بچیتە پێش فەقرە 11، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەو سیغەیهی لە پرۆژەكەدا نەهاتوو، تەبعەن ئیقتیراحی لیژنەى یاسایی ئەو هیه، سیغەیهك یان فەقرەیهك داخیل بكریتن، سەرۆكى هەرپم بۆ هیه تەكلیفی سەرۆكى وزەرای دەست نیشان كراو لە لایەن پەرلەمانەو بەكتن، بۆ تەشكىلی حكومەت لەماوەى دوو هەفتەدا، من پیم وایە دوو هەفتەكە كەمە، بكریتە لەماوەیهك كە تەجاوزى مانگیك نەكات، بەتایبەتی ئیمە رەنگە دوو هەفتە نەتوانین، بلین لە ماوەیهك لا یجتاوز شەر، یان (خلال مدة ثلاثين يوما)، باشە، ئەگەر بیخوینەو بۆ ئەو بیخەینە دەنگدانەو، فەرموو.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

تکلیف رئیس الوزراء بعد تسميته من قبل المجلس الوطني لكوردستان العراق بتشكيل الوزارة وذلك خلال مدة ثلاثين يوما من تاریخ تسميته.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كاك شېروان من تاریخ تكلیفه، كەس ئیعتیرازی هەیه؟، كاك شېروان، فەرموو.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من تەنیا ئەو مولاخەزە دەدەم، ئەو نەسە لە ئەسلى مەشروعەكە نییە، ئەو نەسە نەسیكى تازەیه و، نەقسىكە لە مەشروعەكە، بۆ ئەو ئەندامانى پەرلەمان سوورەتیكى وازیحیان لەو مەسەلەیه هەبیت، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، تەبعەن كاك شېروان تەوزیحى كرد، كە ئەو نەسە زەروریهیە لە قانونەكە هەبیت، پێشتر تەسمیهی رەئیسى وزەرا لە پەرلەمان دەكرا، بەلام قەوانینی هەموو دنیا تەكلیف لەلایەن رەئیس جمهورى دەكریتن، چونكە ئیمە نيزامەكەمان پەرلەمانییه زیاتر، تەبعەن دەبیت تەسمیه لە پەرلەمان بكریت، بۆیه ئەو سیغەیه سیغەیهكى تەكلیفییه، دەسلاتی تەكلیفهكە بۆ سەرۆكى هەرپمە، بەلام دەبیت لێرە بەپێى ئیستحقاقاتى انتخابات، بەپێى ئیتفاق بەینى ئەحزابەكان لێرە تەسمیه دەكریت لە پەرلەمان، ئینجا ئەو دوو هەفتەیه كەمە، كەردمانە سى رۆژ، پیم وایە ئەو سیغەیه بخوینەو و، بخریتە دەنگدان، بكریتە بەشیک لە قانونەكە، كاك شېروان بیخوینەو.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ثانی عشر:

تکلیف رئیس الوزراء بعد تسميته من قبل المجلس الوطني لكوردستان العراق بتشكيل الوزارة وذلك خلال مدة ثلاثين يوما من تاریخ تكلیفه.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

كى ئۇ مەدەنىيەت پەسەند دەكات با دەستى بەرزگاتەو، زۇر سوپاس، كى پەسەندى ناكات؟ زۇر سوپاس، ماددەگە بە زۇرىنەى دەنگ وەرگىرا، فەرموو كاك شىروان.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

تەوزىچىك ھەيە، ھەز دەكەم بىدەم، ئەويش ئەوھىيە تەبەئەن ئەو فەقەرەيە تەسلىسولى مەواد دەگورۇ، بۇيەش لە بىدەيەت و تەم ئەگەر تەخويلمان بىكەى بە تەنىسىق لەگەل سكرتارىيەت، دواى تەرتىبى دەكەين، ئىستا لەسەر ھەمان تەسلىسول دەرۋىن، 11 بۇ ئەوھى لە ئەندامانى پەرلەمانىش تىك نەچىت و لە ئىوھى بەرپۇزىش تىك نەچىت، باشە.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

زۇر چاكە، ئىستا كاك شىروان لەلاى خۇت پىيان بلى.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئىستا بە گورۇھى مەشروعەگە ھادى ەشرە، بە گورۇھى ژمارەى تازە ئالت ەشرە، يەئنى 13. ئالت ەشر:

اصدار مرسوم استقالة المجلس الوزراء او الوزير عند سحب الثقة عند اي منهما. ئىمە ھىچ مولاھەزەمان نىيە.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

سحب الثقة لە پەرلەمانەو دەبىت، كە سەھبى سىقەى كىر لە پەرلەمان، مەرسوومەگە، سەرۋىكى ھەرىم مەرسوومەگەى لىدەردىننىتن، لىژنەى قانونى ھىچ مولاھەزەيان نىيە، كەس مولاھەزەى ھەيە؟ كى دەيەوئىت موناھەشەى بىكات، د. شىرىيە، فەرموو.

بەرپۇز د. شىرىيە رسول ابراهيم:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

من دەئىم ئەم خالى 13 يە اصدار مرسومە بىخىتە لاپەرە دوو خالى پىنچەم، چونكە ئىوھ سەيرى بىكەن، خالى سىيەم (اذا لم يمنح المجلس الثقة لمجلس الوزراء لثلاث مرات متتالية) يەكسەر ئىستىقالەكەى دىت، ئەمەو ئەو تىر بەدواى يەك دىت.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

بىورە دىكئورە، ئەوانە دوو شتى جىاوازن، لىرە سىقەى پىنەدراو، لەلايەكى تىر تەشكىل بووھ ئىشى كىر دوو، سىقەى لى سەھب كراو، ئىنجا ئىستىقالەكەى كىر دوو، ئىستا لەيەكەم ھىشتا دەستى بە ئىش نەكىر دوو، پەرلەمان كۇبوونەوھى يەكەمى نەكىر دوو، لەوئى، لىرە ھاتوتە سەر دەسەلاتى خۇى، پەرلەمان كۇبوونەوھى كىر دوو، مەشاكىلى ھەيە، ئىنجا ھىكومت تەكشىل بووھ، سەھبى سىقە نىزامىكى ھەيە 2% دوو لەسەر سىيە، چەندە؟ ئەوھ كرا، لەبەر ئەوھى جىي خۇيەتى.

بەرپۇز خۇرشىد سلیم شىرە:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

خۇى لىرە ئەو مەجلىسى وزەرا لىرە ئىستىقالەى نەكردىيە، سەھبى سىقەى لىكراو، دەبىت ئىقالە بىكرىت، نەك ئىستىقالە بىكرىت، لەبەر ئەوھى سەھبى سىقەى لىكراو، پىم وايە ئەوھ دەبىت بە جۇرىكى تىر باسى لى بىكرىت.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، بەلام پېم وايە ئىقالە مەوزوعىكى ترە، ئىقالە لىرە نىمانە، لەبەر ئەوہى كە وەزىرئىك ئىقالە دەكرىت، دەرکردنە، رىقابەى مالى تەقرىرىكى لەسەر دەنووسىت، ئىعفاش جىاوازە، لىرە نىمانە، لەبەر ئەوہى ئەو فەقەرەيە وەكو خۆى دەيخەمە دەنگدانەوہ، كاك شىروان بىخوینەوہ.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ثالث عشر:

اصدار مرسوم استقالة المجلس الوزراء او الوزير عند سحب الثقة عند اي منهما.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كى ئەو ماددەيە پەسەند دەكات؟ زۆر سوپاس، كى پەسەندى ناكات؟ زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، ماددەكەى تر تىكايە.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ثالث عشر:

اصدار مرسوم بقبول استقالة مجلس الوزراء والوزير وتكليفهم للاستمرار بمهامه لحين تشكيل الوزارة الجديدة.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كى پەسەندى دەكات؟ زۆر سوپاس، كى پەسەندى ناكات؟ زۆر سوپاس، بە زۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، كاك شىروان، فەرموو.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

رابع عشر:

تعين اصحاب الدرجات الخاصة بناء على ترشيح الوزير المختص وموافقة مجلس الوزراء.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەوہ تەبىئەيە، چونكە تەئىناتى دەرجاتى خاصە لەسەر تەرشىحى وەزىرو موافقەتەى مەجلىس وزەرا دەبىت، پېم وايە ئەوجا مەرسوومى دەبىتن، وا بزائەم هىچ ئىشكالىكى نىيە، ئەگەر موافق دەستتان بەرز كەنەوہ، كى موعارىزە؟ بە كۆى دەنگ وەرگىرا، كاك شىروان فەرموو.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

خامس عشر:

تعين الحكام ورئيس واعضاء الادعاء العام بعد ترشيحهم من قبل مجلس قضاء الاقليم.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەمەش زۆر تەبىئەيە، ئىصولى ھەموو دنيا وايە، مەجلىس قەزا بە پىئى ئىصولى خۆى، بە پىئى تەسلسول و، قەوانىنى خۆى حوكام دەست نىشان دەكاتن، مەرسووم دەردەھىنئىت، دىخەمە دەنگەوہ وەكو خۆى، كى پەسەندى دەكات؟ زۆر سوپاس، كى پەسەندى ناكات؟ بە كۆى دەنگ وەرگىرا، فەرموو.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

سادس عشر:

منح الرتب العسكرية لضابط القوات المسلحة للاقليم وقوى الامن الداخلي وطردهم واحالتهم على التقاعد وفق القانون.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ۋا بزانم ئەۋەش تەبىئىيە، كاك شېردل ھەۋىزى، فەرموو.

بەرپۇز شېردل عبداللە ھەۋىزى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

روتبەى عەسكەرى فەرقى ھەيە، لەگەل دەرجاتى مەدەنى، لە ھەموو دەورو پىشتىشمان و لە ھەموو دىنيا، عادەتەن، روتبەى عەسكەرى عىلاقەى بە مەراسىمى جەمھورى و بە شتىكى تايبەتەۋە ھەيە، لەبەر ئەۋە بە مەرسوومى جەمھورى دەردەچىت، لە مۇلازىمەۋە بە مەرسوومى جەمھورى دەردەچىت، ھەتا سەر، جگە لە روتبەى عەسكەرى، قىدەمى عەسكەرىش ھەيە، ئەۋىش ھەر بە مەرسوومى جەمھورى، رەئىس جەمھورى دەيدات، نوقتەكەى تىرىش (الاسمە والانواط) شتى ۋا، ھەر دىسان بە مەرسوومى جەمھورى دەردەچىت، نەك قانون، چونكە قانون شروتى ھەيە، مودەى ھەيە، دەوراتى ھەيە، بەلام بە مەرسوم دەردەچىت، لەگەل رىزىمدا.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

مۇلاھەزەكەت ۋايە، بەلام تەفصىلەكە ئەۋەيە كە وتى وفق القانون، ئەۋە قانونەكە دىيارى دەكاتن كە پىۋىستە بە مەرسوم بىت، چونكە لە ھەموو شوپىنىكدا كە وتى وفق القانون، دەبىت قانونى ھەبىت، بەقانون دەبىت قانونى بۇ دەردچىت، بەموجب قانون ھەيەتى، من پىم ۋايە ئەمە شتىكى ئىعتىدائىيە، مادام نوسراۋە وفق القانون، تەحدىدى كىردوۋە.

بەرپۇز شېردل عبداللە ھەۋىزى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لە كولىەى عەسكەرى دەردەچى، بكالۇرىۋسى ھەيە لە علومى عەسكەرى، ئەۋە قانونە، دەبىت ئەۋەى ھەبىت، شەھادەكە چۈنە، بەلام رەئىسى جەمھورى روتبەكەى دەداتى، كە روتبەى دەداتى بە مەرسومى جەمھورى دەيداتى.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

تەبعەن راستە يەككىك لە كولىەى عەسكەرى دەردەچىت، بە پىى قانون بەكالۇرىۋسى ھەيە، بەلام ئەۋە مەبەستى ئەۋەيە (منح رتبه بموجب قانون)، يەعنى بە مەرسووم، ھەمان شت دەكات.

بەرپۇز شېردل عبداللە ھەۋىزى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لە ناحىەى عەسكەرى فەرقى ھەيە، مەسەلەن يەككىك نازايەتى دەنوئى، ج قانونىك ھەيە كە بىگىرپتەۋە كە چەندى قىدەم دايتى، ئىستا مەسەلەن يەككىك لە شەپك نازايەتتەك دەنوئى، دەتوانى دوو روتبەى بداتى، قانون نىيە دوو روتبەى بداتى، بەلام رەئىسى جەمھورى دەتوانى مەرسوومىكى جەمھورى دەرىكات لە مۇلازىمەۋە بىكاتە موقەدەم، ئەۋە مەرسوومە، يەعنى ھەقە بىرىكى لى بىكەنەۋە، بە مەرسوم نەك بە قانون، جاران فەرقى ھەبوو كولىەى عەسكەرى بە مەرسوم دەردەچو، ياخود بە ئىرادەى مەلەكى ئەۋەكەتە، كولىەى شورتە بە ئەمرى ئىدارى دەردەچو، پاشان لە زەمانى ئەۋانەدا كىردىانە مەرسووم، ھەردوۋ لا بە مەرسووم دەردەچو، ئەۋە مەرسوومە فەرقى زۆرە، بۇ روتبەكە.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ھەرچەندە كاك شېردل تۆ شارەزى و خەرىجى كولىەى عەسكەرى، روتبەشت لىۋا فەمافوقە، بە ئىستحقاقى خۆت، بەلام تىگەشتىنى من وفق القانون، ئەۋەيە دەبىت قانون، مەسەلەن ئىستا قۋاتى مۇسەلەھەى پىشمەرگەمان ھەيە، ئەۋىش دەبىتە قانئىدى عامى قۋاتى پىشمەرگە، دەبىت قۋاتى پىشمەرگە قانونىكى ھەبىت، ئەۋە قانونە بما فىه رتبى مۇلازم بە مەرسوم دەيداتى، تەرفىع بە قەرار دەيداتى، يەعنى قانون تەحدىدى دەكات، كە دەئىى وفق القانون، دەبىت قانونىكى بۇ دەردچىت، قانون قۋات الپىشمەرگە كوردستان، لەۋ قانونەدا دەسلەتەكانىان دىت، لىرە دەيكەينە قانون لە زىمىنى ئەۋانە، منح رتب لە لايەن رەئىسى ئىقلىمەۋە، خەرىجى كولىەى عەسكەرى، اصدارى مرسوم، بقانون، بقرار، ھەمووى لەۋى دەبىت دىيارى بىكرىت، ئىستا ھەر ۋەزارەتتىك قانونى خۆى ھەيە، كاك سەردار، فەرموو.

بەريز سەردار صباح بوزو ھەركى:

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن.

دەكرىت ماددەى شانزە كە ئىستا بوو بە ھەژدە، (اصدرا مراسيم بمنح الاوسمة والانواط وبموجب قانون)، لەگەل ريزمدا.

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەو مەرسوومەى لەپيش چاوى من ھەيە، ئەو قانونە ئيمە دەرى دەكەين، دەليت(استناداً الى الفقرة ( ) من قانون رقم (1)، بەبى ئەو قانونە ئەو مەرسوومە دەرنەچيت، بەبى ئەو قانونە ناتوانيت بە مەرسوميك مەنجى روتەبى عەسكەرى بداتن، دەبیت سەرۆكى ھەريم كە زابتيك مەنج دەكات، دەبیت نەصەيكي لەگەل ھەبیت، بموجبي من قرار پرلمان كوردستان، يان بقرارات فلان، قرنا منح رتب ملازم الى دورة فلان)مەسەلەن، ئينجا كاك شيروان من نازانم وفق قوانين مرعية في الاقليم، شامل ترە، ئەگەر ئەو نەصە مەقبول ترە.

بەريز شيروان ناصح حيدري:

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن.

ھەردووكى ھەكە، چ بليى (قوانين نافذة في الاقليم)، چ بليى (قوانين مرعية في الاقليم)، (وفق القوانين المرعية) مانعمان نيبە.

بەريز نوري جميل تالەباني:

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن.

تەبەيى لە ھەموو نيزاميكدا، دەستوور و قانون ھەيە، مەرسووم پروسەى تەنفيز کردنى قانونە، لەبەر ئەو ھيچ موجب نيبە، تاييدا ھەبیت، چونكە قانون تەنفيز دەكات، بەو ريگەيە، يەعنى ريگەى دەركردنى مەرسووميك، بەلام خوى چى دەكات، قانون تەنفيز دەكات و، قانون جى بەجى دەكات، لەبەر ئەو بە رەئى من ھەكو خوى بمينى، شتيكى مەعقوولە.

بەريز شيروان ناصح حيدري:

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن.

من تەئيدى رەئەكەى جەنابت دەكەم، ئەو بەزەب ئەو مەرزوعانە بە مەرسووم دەردەچيت، بەلام مەرسوومەكە لەسەر چى ئيستناد دەكات، لەسەر ئەو قەوانينانە ئيستناد دەكات، ئەمرەكە دەليت لە قەقەرەى كذا لە ماددەى كذا قەرارم دا مەنجى ئەو روتەبە بەم بە فلان كەس، بەلام لەسەرەو دەنووسرى بەمەرسووم ثقيليمى.

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن:

ببورن، ھەتا فەصلى موزەفتيكيش، ئەگەر ھەزير بيكات، يان رەئيس وزەرا يان رەئيسى ھەريم، ديسان دەبیت بنووسين ئيستنادەن بۆ ماددەى فلان لە قانونى فلان قرنا فصل، بۆ نمونە يەكيك اختلاسى کردوو، موعالەجەى ئەو ھەى موختەليسە بە قانون كرايە، چى ليئەكەى ھوكمى دراىە، تۆ دەليى بە پيى ماددەى ئەوئەندە فەصل كرايە، بەلئى كاك سەمكو فەرموو.

بەريز سەمكو طاھر محمد دزەيى:

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن.

كە مەرسووم دەردەچيت ئيشارەت بە ماددەكەى دەدات، ئيشارەت بە قانونەكە دەدات، جا لەو ھالەتە پيوست ناكات، ئيشارەت بە مەرسووم بەدى، خوى قانونەكە شموليبە، لەگەل ريزمدا.

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، كاك سەمكوش ليوايە و قانونيشە، كاك نوري، فەرموو.

بەريز نوري جميل تالەباني:

بەريز سەرۆكى ئەنجومەن.

تەنيا ئەو دوو وشەيە بيتە سەرى، اصدار مراسيم بمنح رتب عسكريه ھيچ ئيشكاليك نيبە، شتەكە كۆتايى پيديت، اصدار مراسيم بمنح الرتب العسكريه ھەتا ديتە ئەخیرەكەى وفق القانون، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

بە ئىزاڧەى وفق القوانىن المرعيه، دهىخه مه دهنكدان كى پەسهندى دهكات دەستى بەرز كاتەوه، زۆر سوپاس، كى پەسهندى ناكات دەستى بەرز كاتەوه؟ بەس كاك شىردل، پەسهندى ناكات، زۆر سوپاس، كاك شىروان بەردەوام بە.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

سابع عشر:

منح الاوسمة والانواط بموجب القانون.

بەرپۇز شىردل عبدالله حوپۇزى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

الاوسمه يعنى قانئدى عامى قواتى موسهلهحه، زۆر جار بۇ نموونه لەسەر زىرهكى، لەسەر نازايهتى، كاتىك دەچىتە جەبهه، نه قانون ههيه و نههيج، يهكىك دهبينى نازايه، يان قىدهمى دەداتى، يان ويسامى دەداتى، دواى دهگەرپىتەوه، يعنى ئەو كاتە مەرسوومهكه دەردەچىت، ديسان بە مەرسوومه، ئەو شتانە بە مەرسووم دەردەچىت، لەبەر ئەوه مودەتەكه تەحديده نەكرايه، دەتوانى سى سال بيات يان ده سالى بياتى، دەتوانى ويسامى رافىدهينى بياتى كه له عىراق ههيه، دەتوانى ويسامى پىشمەرگەى بياتى كه له لاي خومان ههيه، تۆ رى لى دهگرى، ئەو دهيهويت له مهيدانهكه ئەو كهس پاداشتى بياتى، ناكرى بىتەوه ئىنجا بوى بنىرى.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كاك شىردل، تەبعەن ئەو نەصه زۆر موناڧهشەى لەسەر كرايه و، هەموو نەصهكان زۆر موناڧهشەيان لەسەر كرايه و، زۆر قانونىشمان هىنايه، بما فيهم خەلكى عەسكەرى تىدا ههيه، يعنى مولاخەزه بكه، تۆ دەلىلى، ئەگەر بىتو تەماشاي بكهين، تىيدايه، كه تۆ وتت بقانون، رهئيهكهت راسته، قانون يعنى چى، ئەگەر دەسلەلاتى هەبىت له قانونىكى تر ئەو دەسلەلاتەى بياتى، ئەگەر مەوزوعىك بىتە پىشەوه هىچ قانونىك ئەو دەسلەلاتەى نەدابىتى دەبىت بىهپىتە ئىره، دەبىت قانونى بۇ دەر بكهيت، لەبەر ئەوهى تەحديدى بكات بقانون، يعنى بهپىي ئەو دەسلەلاتەى كه پىيدراوه، ئىنجا لهو قانونەدا ياخود قەراراتىكى پىشوو پەرلەمان ههيه، ئەگەر هىچ نەبوو دەبىت بىتە ئىره، مەوزوعىكى تازە هەبوو عىلاقەى بەو مەوزوعەوه هەبوو، قانونىكى بۇ دەر بكهيت، كاك كرىم، فەرموو.

بەرپۇز كرىم بحرى برادۆستى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

مەعلومە هەموو قەوانىنىك سەنەدىكى دەستورە و، هەموو مەراسىم و قەرارات، سەنەدىان قانونە، بەبى قانون هىچ قەرارات و مەرسووم دەرناچىت، ئەوه قاعىدهى عامه، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كاك شىروان جارىكى تر بىخوينەوه بۇ ئەوهى بىخهينه دهنكدانهوه، فەرموو.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

سابع عشر:

منح الاوسمة والانواط بموجب القانون.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، كى پەسهندى دهكات با دەستى بەرز كاتەوه؟ كى موعارىزه؟ زۆر سوپاس، ماددهى يانزه.

بەرپۇز عزالدين سليم خديدا:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

پىشنيارى من ئەوهيه ئەگەر نوڧته بهكى تر ئىزاڧه بكرىت لەسەر ماددهى پىشوو.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاکە ئەووە نیزامی نییە، ماددەکە تەصویت کراوە، فەرموو دانیشە.

بەرپز پەخشان عبدالله حسین:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئیمە فەقەرە فەقەرە خستمانە دەنگدانەووە، بەلام پیم وایە هەموو ماددەکەش بخەینە دەنگدانەووە.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەلێ راستە، سوپاست دەکەین، لە بیرمان چوو کە ماددە بە ماددە نییە، هەمووی یەک ماددەییە، فەقەرە بە فەقەرە، سوپاست دەکەین بۆ ئەو مۆلاخەزییە، لەبەر ئەوە ماددە دە کە فەقەرە فەقەرە دەنگمان دا، هەموو ماددەکە دەخەینە دەنگدانەووە کێ پەسەندی دەکات؟ زۆر سوپاس، کێ موعاریزە؟ بە کۆی دەنگ، کاک شێروان فەرموو.

بەرپز شێروان ناصح حیدری:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الحادية عشرة:

يحدد راتب ومخصصات رئيس الاقليم بقانون.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

نوقتەى نیزامە، نابیت ئەگەر نوقتەکە رویشتوووە نابیت، بەلام ئەگەر باسمان نەکرد بیت، ئەووە دەبیت، فەرموو.

بەرپز عبدالله احمد:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پیشنیار دەکەم، پێش ئەو ماددەییە، ماددەیک زیاد بکریت، هەر کەسێک کە دەبیت بە سەرۆکی هەریەم، ئەگەر حزبى بوو واز لە سەرۆکایەتى و ئەندامیى حزبەکەى بهێنى.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک شێروان فەرموو.

بەرپز شێروان ناصح حیدری:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية عشرة:

يكون لرئاسة الاقليم ديوان تعين تشكيلاته وواجباته بقانون.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەووەش ئیعتیادیە، کێ ئەو ماددەییە پەسەند دەکات؟ کێ پەسەندی ناکات؟ زۆر سوپاس، بەکۆی دەنگ وەرگیرا، ماددەکەى تر.

بەرپز شێروان ناصح حیدری:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة عشرة:

1- رئيس الاقليم هو القائد العام لقوات پيشمرگه اقليم كردستان-العراق.

2- يعين رئيس الاقليم نائبا للقائد العام لقوات پيشمرگه لاقليم كردستان-العراق.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەووەش یەک دوو صیاغەى هەبوو، آخر صیاغە لەسەر ئەووە ئیستقراری کرد، ئەو دوو فەقەرە لێک بەدە، ماددەکە بەم شیوەییە لێهات (رئیس الاقليم هو القائد العام لقوات پيشمرگه لاقليم كردستان العراق ويعين نائبا له يساعده في تمشية اعماله بهذا الخصوص ويحل محله قائدا لقوات پيشمرگه للاقليم عند غيابه).

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، من قسە دەكەم بۇ ئەۋەى ئاسانكارى دروست بېيت، ئەۋ نەۋەى كە ئىستا خۇنرايەۋە، ئەۋ صياغەيەيە كە ئىتيفاقى لەسەر كرايە، پېشت ئىتيفاقى لەسەر كرايە، لەبەر ئەۋەى كە گۇرانكارىيەكە كرا، زىمى ئىتفاقەكە نەبوۋ، گەراندامانەۋە بۇيە بە صياغەكەي كە ئىتيفاقى لەسەر كرا لەلەيەن ھەردوۋ ھىزى سىياسىيەۋە، بۇ ئىمە ھاتوۋە، لەبەر ئەۋە دەيخەمە دەنگدانەۋە، موقتەردەحى نوئ ئەۋە بوو كە ھەردوۋ ھەقەرە بېيت بە يەك ھەقەرە، بۇيان بخوئەنەۋە ئەۋ ھەقەرە تازەيە، كى دەيەۋىت قسە بىكات، كاك د. نورى ھەرموو.

بەرپۇز د. نورى جەمىل تالەبانى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ئەگەر بووتىت جىگرەكەي دەبىت بە جېنشىنى قاندى عامى پېشمەرگە، ئەگەر ھاتوۋ لەۋى نەبىت، ئەۋە پېچەۋانەي قانۋنە، چونكە لە حالەتتىكدا ئەگەر سەرۋىكى ھەرىم لەبەر ھەر ھۇيەك بېت، نەتوانى ئەركەكانى جىبەجى بىكات، يان بۇ ماۋەيەكى كورت سەفەرىكى كرىبىت، سەرۋىكى ئەنجومەنى ۋەزىران، دەبىت بە جى نىشىنى ئەۋ كاتە ئۆتوماتىكىن ئەۋ دەبىت بە قاندى عامى قۋاتى پېشمەرگە.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ببورە، ۋا نىيە، سەرۋىكى ھەرىم، نووسرايە لە قانۋندا، جىگرەكەي لە حالەتى غىيەي سەرۋىكى ۋەزەرايە كە ئىستا دىيەنە سەرى، نووسراۋە سەرۋىكى لىزىنەي تەنقىزى، بەلام تەعدىل كرايەۋە، لە حالەتى غىيەي، دوور بېت لە كاك مسعود، لە كاتى ۋەفاتى يان لەبەر ھەر شتىك بېت، سەرۋىكى پەرلەمان جىي دەگرېت، تا ئەۋ كاتەي ئىنتىخاب دەكرېت، بەلام قاندى عامى قۋاتى موسەلەحە، ئەۋە ئىتفاقيكە، باش دىراسەت كرايە، بېرىارى لەسەر دراىە، ناكرىتن لە خارىجى غىيەي بىرېتە رەئىسى ۋەزەرا، بەندىكى خاسە دەيخەيە ناۋى، دەيخەيە قانۋن، ھەر كاتىك زوروف گۇرا، پىۋىست كرا، ئەۋ ماددەيە تەعدىل بىكرېت، تەعدىل دەكرېت، بە پى ئىتيفاق ئەۋە ھاتوۋە، ناشتوانىت بىگۇرېن، بەلام ئەۋەندەيە صىغەي قانۋنەكەي ئەۋەندە بېت، كاك حمە ھەرموو.

بەرپۇز محمد حاجى محمود:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

من شتىكى ئىزاھەم نىيە، لە قسەكەي بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن، كە ئىتفاقمان كىردوۋە، ھەر ئەۋ خالە، پىۋىست ناكات، ئىمە موناقتەشەي لەسەر بىكەين، با ھەموومان دەنگى لەسەر بدەين، تەۋاۋ دەبىت.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

لە ھەموۋ دىيادا بە چاۋى ۋاقىيە دەكرېتن، عىراق پاش روۋخاننى سەدام لەلەيەن ئەنجومەنىكەۋە، سالىك ۋەقصور، نىكەي دوو سال بەرپۇە برا، ئەۋ ئەنجومەنە نەشەرىيەتى ھەبوۋ، نە كەسىكى ھەبوۋ، ھىزى موحتەل داينابوۋ لەبەر رۇشنايى چەند شتىك، لەبەر جى؟ چونكە ۋاقىيەك ۋا سەلمان بوو، ئىمە الحمدللە لەم ۋاقىيە دواكەۋتوۋە نىن، بەلام ھىشتا ۋاقىيەكمان ھەيە، ئىمە نەگەيشتىنە ئەۋە ئەۋ موختەمە مەدەنىيە كە ھىشتا موحتاجى ئەۋە نەبىن، پېشەكى ئىتيفاق نەكەين، خۇشتان دەزانن، دوو مانگ و سى مانگ و چوار مانگ دوا كەۋت، لەبەر ئەۋە ئىتيفاق نەكرا بوو، كە ئىتيفاق كرا، پاشى سى رۇژ تۋانىمان كۇبىنەۋە، ئەمە ۋاقىيەكە، جەنابت سەر چاۋ، لە لىستى ھاۋپەيەمانى، بەلام لە لىستى ئىمە داخىلى ئىنتىخاب بوۋى، خۇشت تەفصىلات دەزانى، لەبەر ئەۋە ئەۋ صىغەيە، صىغەيەكى تەۋافوقىيە ۋ، بى ئەۋ صىغەيەش ئىمە يەك لە ھەدەفەكانمان ئەۋەيە، ھىزى پېشمەرگە بېت بە يەك ھىزى پېشمەرگە، لەپاشاندا سىفەي حىزايەتى نەبىتە بەشېك لە جەيشى عىراقى، بەۋ تايەتمەندىيە كە ھەيەتى، ئەگەر بەۋ ھەنگاۋە لەگەلى نەرۇين، ناكرىت، ناپىتە يەك ھىزى پېشمەرگە، كە ئەۋە ھەدەقى ھەموۋ خەلكى كوردستانە، پېشمەرگە بېتە يەك ھىزى، دىفاع لە ھەرىمى كوردستان بىكاتن، دىفاع لە خەلكى كوردستان بىكات، ئەۋەش بەۋە دەبىت كە تەفصىلاتەكە بزانىن، ھاۋكارى يەكتر بىن، لەبەر رۇشنايى رىنمايەك ۋ، رىگايەك، بەرنامەيەك تەۋەيد بىكەين، ھەرموو.

بەرپۇز محمد حاجى محمود:

ئىمەش تەئىدى ئىتىقائىيەت دەكەين، بۇيە دەئىم با زۆر وەختى لى نەبەين، مەبەستەكەم ئەوۋىيە.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

باشە، سوپاست دەكەم، ئەوۋ نەبىت، ئىمە رەئىيەكەمەن ھىنا بىت، ئەوۋ فەرزە، رەئىيەكەمەن ھىناۋە، ئىمە خۇمان بە فەناۋەتەۋە بە مەصلەھەتەۋە ھىنامانە، دەمانەۋىت ئىۋەش موقتەنىع بن، ئەگەر رەئى مۇخالىف ھەبىت، چى تىدا ھەيە، كاك احسان فەرموو.

بەرپۇز احسان عبداللە قاسم:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

بەرەئى من بە پىرسىنەۋە بىت، لە كوردستان چەندىن تەشكىلاتى لەشكىرى ھەيە، تەشكىلاتى چەكدارى ھەموۋىان پىيان نالئىن پىشمەرگە، ھەندىك ھەيە پىيان دەئىن زىرەفانى دارستان، ھەيە زىرەفانى حدود، چەندىن تەشكىلات ھەيە، ئايا ھەموۋىان پىشمەرگەنە؟ ئەگەر ھەموۋىان ناۋىان دەئىن پىشمەرگە، ئەوۋ دروستە، ئەگەر نا با بىتە قائىدى عاممى قۋاتى پىشمەرگە ئان القۋات المسلحة و العسكرية، لەوانەى شامل تر بىت، ھەموۋ تەشكىلاتى ەسكەرى بگىت.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئەۋەش ئىتىقائە، ببورە، چونكە پىشتر نووسرا بوو تەشكىلاتى وەزارەتى ناوخۇ پىشمەرگە، لە پاشاندا چونكە وەزارەتى ناوخۇ پۇلىسە، جنسىيە، ھاۋكارى وەزارەتى داخلىيە حكومت موباشر، لەبەر ئەوۋ جيا كراۋە و، ھەردوو لامان موافق بوۋىن، لەسەر جياكردنەۋەكە، ناۋەكەشى بۇيە گۇرا، دەنا پىشتر قۋاتى موسەلەحە بوو، كە تەنيا بوو بە پىشمەرگە، بوۋە قۋات پىشمەرگە اقلیم، چونكە ھىزى ناوخۇ عايدى مەجلىسى وزەرايە، كاك عزالدین، فەرموو.

بەرپۇز عزالدین سلیم خدیوا:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ۋا بزائەم فېرى دا ئىزدىۋاجىيەت پەيدا دەبىت، سەلاحياتىت سەرۋىكى وزەرا، قائىد عاممى جىگرى ۋى، چونكە ئەگەر فى حالەت غىابە ئەو جىگر بىت، ۋى حالە غىابە لە فەقەرە زى ھاتى، رەئىس مجلس وزرا جىگر بىت، فېرى شتى دىتە كرن، بئەمرەتە رەئىسى وزەرا ئان شت جياۋازن لەگەل رەئىس وزەرا، ئەفە ئەگەر تەۋزىجەك بۇ بە.

بەرپۇز محمد قادر عبداللە(د. كمال كەرگۈكى):

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

سوپاس، بەنىسەت سەرۋىكى ھەرىم، جىگرى نىيە، يەئنى ئەوۋە ۋازىجە لەدەستورەكە، لە قانون، لە ئىتىقائى سياسيش كە كرايە، سەرۋىكى ھەرىم جىگرى نىيە، لە حالەتەك ئەگەر غايپ بوو، سەرۋىكى وزەرا بە ئىشەكانى ھەلدەستىت، رەئىسى سولتەى تەنمىزى، بۇ ئىش و كارى پىشمەرگە نائىبىكى پىۋىستە، ئەو نائىبە لە حالەتەكى ۋا بەس بۇ ئىشى پىشمەرگە، فەقەت بۇ شئونى پىشمەرگە، نەك بۇ كارى تر، بۇ ناگاردارى.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

بەرپۇز كاك اخر جمال، فەرموو.

بەرپۇز اخر جمال انور:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئەۋەى من مەبەستەم بوو، كاك د.نورى و، كاك عزالدین فەرموۋىان، سوپاس.

بەرپۇز قادر سعید خضر:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

مولاحەزەكەم ئەۋۋىيە، كاتى باسى ھىزى چەكدارى ناۋ ھەرىم دەكەين، با بلىن ھىزى پىشمەرگەى كوردستان، بەلام كە باسى ھىزى چەكدارى دەرەۋى ھەرىم دەكەين، با قۋاتى مسلحە بەكار بىت، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

سوپاس، كاك غفور.

بەرپۇز غفور طاھر محمد مخمورى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

منیش رەئىيەكەم ھەر لەگەل كاك عزالدین و ھەفالاڤ، بەلام من وام پى باشە ئەو برگانەى كە دواى ھاتىنە، چۆن ئىتىفاقى لەسەر كرايە، چۆن نووسراو، با ھەر وا بىت باشترە، لەوئى ماوئىيەكى زۆر دوورو درپۇز پىوئى خەرىك بىن، نەگەينە نەتىجەك، زۆر سوپاس.

بەرپۇز د. شكىرە رسول ابراهيم:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەوئى كە وىستەم د. كمال روونى كردهو، تەنھا يەك تىبىنم ھەيە، لە كاتىكا ئەگەر وىستەن چاپى ئەمە بكنەو، خۆى ئىمە وشەمان ھەيە، زاراوئىمان ھەيە، پىشمەرگە زاروئىيەكە رۆشتوو، زاراوئىيەكى سىياسىيە، ئەو ئەلف ولامە وەرناگرىت، سەيرى خالى يەكەم بكنە، نووسراو ھەر پىشمەرگە، لە خالى دوومدا نووسراو پىشمەرگە، لەبەر ئەو و جوانترە، پىشمەرگە بى ئەلف ولام بىت، وەكو كوردستان.

بەرپۇز سۆزان شهاب نورى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لیرە من رستەكە زۆر بە رەكك دەبىنم، يەئنى ھەرچەندە (ويعين نائبا لە يساعده فى تمشية اعماله بهذا الخصوص، تمشية اعماله)، رەككە، لە خويندنەو و لە تىگەيشتنىشدا، بەراستى، رەككە، وتيان لىژنەى زمان ھەيە لە پەرلەماندا، دەتوانرىت بلىت (لاداء)، لاداء مھامە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

دەتوانرىت ئەو بە نەزەرى ئىعتىبار وەرېگرى، بەلام بۆت نەھات، (يساعده فى اداء مھامه)، ئەگەر پاش ئەو ھىنە ئەو رستەيە دەخەينە دەنگدانەو، بىخويئەو كاك شىروان، ئەگەر زەحمەت نەبىت.

بەرپۇز شىروان ناصح حيدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

(رئيس الاقليم هو القائد العام لقوات پيشمرگه اقليم كوردستان العراق ويعين نائبا لە يساعده فى اداء مھامه بهذا الخصوص ويحل محله قائدا لقوات پيشمرگه لاقليم عند غيابه).

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كى تەئىدى دەكات، فەرموو.

بەرپۇز ملا سعدالدين ملا عبدالله مولود:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ويعين لە بۆى دادەنپىن، بەلام لە ماددەكەى ويعين رئيسا له، بەلام لە تەعبىرەكەى ويعين له، ئەو لۆ دانانە چۆنە؟ تەفسىراتى بۆ دادەنپىن.

ئاخىر صياغەكە غەلەتە، (رئيس الاقليم هو قائد عام لقوات پيشمرگه اقليم كوردستان العراق، ويعين نائبا له)، يعين هو الذي يعين.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

دوو بارە بىخويئەو كاك شىروان.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدری:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

(رئیس الاقلیم هو القائد العام لقوات پیشمرگه اقلیم کوردستان العراق وبعین نائبا له یساعده فی اداء مهامه بهذا الخصوص ویحل محله قائدا لقوات پیشمرگه للاقلیم عند غیابه).

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن:

ببوره مامۆستا بۆ تەلەبەیی سەرەتایی دەلئی بعین لئفسه له یان لئفسه عەینی شت دەکاتن.

بەرپۇز شېروان ناصح حیدری:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

وبعین لئفسه وبعین فەرقی هەیه، وبعین له خۆی تەعینی دەکات، بعین مانای وایه جیههتییکی تری تەعینی دەکات. بعین یه عینی خۆی، مەسەلەکه وازیجه.

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن:

با من تەوزیجی بکەم، وبعین له ئەگەر خۆشی نەگرتتەوه، قائیدی عاممەکه دەگرتتەوه، عەینی شتە، کاکه (رئیس الاقلیم هو القائد العام لقوات پیشمرگه اقلیم کوردستان، وبعین نائبا له، ای القائد، وبعین نائبا له ای القائد)، کاک شېروان بیخوینتەوه، با بیدەینه دەنگدانەوه، ئەوهی زمانی عەرەبی باش دەزانیت، ئەگەر خیلافی ئەوهی هەیه با پیم بلیت، (رئیس الاقلیم هو القائد العام، رهئیس الاقلیم رۆی، هو القائد العام تازه تره، نزیك تره له جملهکه، لقوات پیشمرگه اقلیم کوردستان العراق، وبعین نائبا له ای للقائد، رهئیسەکه تەعین دەکات بۆ قائیدەکه، کۆ خەریجی زمانی عەرەبیە با هاوکاریمان بکات. من جاریکی تر دەبخوینتەوه، بزانی لای ببەین ج مانایەکی هەیه، (رئیس الاقلیم هو القائد العام لقوات پیشمرگه اقلیم کوردستان العراق وبعین نائبا له فی اداء مهامه)، هەردووی دەگرتتەوه، رهئیس الاقلیم دەگرتتەوه و، قائیدی عاممەکهش دەگرتتەوه، بۆ معلومات، ئەگەر رهش کەینتەوه، وهکو نهصی ئینگلیزیمان لیدیت، دەلین ئەو نهصه به مەفهوومەوه نائیبی رهئیس ئیقلیمیشە، حەز دەکەن دایدەنیین، بەلام لەسەر مەسئولیەتی ئیوه، فەرموو.

بەرپۇز فرسەت احمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرۆکی هەریم دوو شەخصیەتی هەیه، شەخصیەتیک بە خۆی سەرۆکی هەریمە، شەخصیەتیکیش قائیدی عامی قواتی موسەلەحەیه...

بەرپۇز فرسەت احمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

رهئیس هەریم نائیبی قائیدی عام تەعین دەکات، نەک نائیبی خۆی وهکو سەرۆکی هەریم تەعین بکات، (رئیس الاقلیم هو قائد عام و بعین نائبا له، لئ للقائد العام) نەک بۆ شەخصی خۆی که رهئیس هەریمە.

بەرپۇز د. ناصح غفور رمضان:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

بهئى نەصیکم بییه، (المادة الثالثة عشرة: رئیس الاقلیم هو القائد العام لقوات پیشمرگه اقلیم کوردستان العراق، وبعین) موشکیله نییه، (من قبله نائبا لیساعده فی اداء مهامه ویحل محله عند غیابه).

بەرپۇز طلعت خفاف:

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەصەکه وابتت باشە، وبقوم بتعین نائبا من قبله لیساعده الی اخره، وبقوم دابنریت.

بەرپۇز سەرۆکی ئەنجومەن:

وهکو ماددهکه خۆی هاتوو دهیکهینه دوو فەقەرە(رئیس الاقلیم هو القائد العام لقوات پیشمرگه اقلیم کوردستان العراق، ئەمه یهک، دوو، بعین رئیس الاقلیم نائبا لقوات پیشمرگه اقلیم الی اخره لیساعده فی الاداء مهامه)، کاک شېروان له فەقەرە دوو

ئىزافەى بىكە، (يعين رئيس الاقليم نائبا لقوات پيشمرگه اقليم ليساعده في اداء مهامه)، قانونه دەبىت خۇى داىبىنىت، بەلام عورفەن ئىتىفاقە، ئىمزا كراوه، بەلام قانونەن ناکرىت بۇى داىبىنىت، نىيە لە دنىادا رەئىس خۇى داىدەنىت، بەلام ئىتىفاقە، لەبەر روشناىى ئەو قانون ئەو ئىتىفاقە لەبەىنىەتى، خۇى پىئىدەئىت ئەوۋە فلانمان دانا، ئەوئىش مەرسوومەگەى بۇ دەردەهەىنىت، ئىتىفاقە، لە ئىتىفاقەگەدا هەىيە، با نەصەگەى بلىيم، ئىتىفاقەگە دەئىت قاندى عامى قواتى پىشمەرگە نائىبىكى دەوئىت، نائىبەگەش يەگىتى نىشمانىى كوردستانە، موختەصر و مفید ئەوا لە ئىتىفاقەگە نووسراوه.

بەرپۇز فرست احمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لەگەل ریزم بۇ ھەموو ئەندامانى ئەنجومەن، بەلام نائىب بانگى سەرۆكى ئەنجومەن بکەن بەناو، لازمە بە سىفەت و عنوان بانگى بکەن، سوپاس.

بەرپۇز شىردال عبدالله خوڤزى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لە موستەلەحاتى عەسكەرى موعاون جىي قاندى دەگرىتەوۋە نەك مساعدا.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئىمە نەمان گووتوۋە مساعدا، نائىبە، نائىب يەعنى وەكىل يەعنى جىگر، بە قوتتەرە، موعاون بە قوتتەرە لە مساعدا، ئەو جىگرە بۇ ئەوۋە ھاوکارى دەكات، كاك شىروان بىخوئىنەوۋە جارىكى تر، تىكايە.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەم ھەموو گۇرپانكارىيەى كە بەسەرى داھات، ماددەگە بەم شىوہىە دەبىت.

المادة الثالثة عشرة:

1- رئيس الاقليم هو قائد العام لقوات پيشمرگه اقليم كوردستان العراق.

2- يعين رئيس الاقليم نائبا لقائد العام لقوات پيشمرگه لاقليم كوردستان العراق ليساعده بهذا الخصوص لاداء مهامه ويحل محله قائداً لقوات پيشمرگه للاقليم في حالة غيابه.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس، دىخەمە دەنگدانەوۋە، چەند كەس پەسەندى دەكات، با دەستى بەرز كاتەوۋە، زۇر سوپاس، چەند كەس پەسەندى ناكات، زۇر سوپاس، ماددەيەكى تر تىكايە.

بەرپۇز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الرابعة عشرة:

في حالة غياب رئيس الاقليم لاي سبب كان عن منصبه يحل محله رئيس السلطة التنفيذية.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەنىسەت لىژنەى قانونى ئىمە يەك مولاحەزەمان ھەىيە، (السلطة التنفيذية) مان لاىردوۋە، كرددومانە بە رئيس مجلس الوزراء لەبەر ئەوۋە تەعريفى سەرۆكى ھەرىمان كرديە لە ماددەيەك، (يعتبر الرئيس الاعلى للسلطة التنفيذية)، بۇ ئەوۋە ئىلتىباس نەبىت، ھەر لەبەر ئەوۋە، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

چەند كەس دەيوئىت قسە بىكات، كاك كرىم فەرموو.

بەرپۇز كرىم بحرى برادۇستى؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ئەم ماددەيە كە ھاتووه (لاي سبب كان عن منصبه) پېم وايە لە شوپىنى خۇيدا نىيە، پېشنىياز دەكەم واى لىبېت، (في حالة غيايه لاي سبب كان يتولى رئيس مجلس الوزراء القيام بمهامه وكالة)، سوپاس.

بەرپۇز پەخشان عبدالله حسين؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ئەمە ئىزافەيەكى ناوېت بە جملەيەك بۇ ئەووى تەعاروز نەبېت، ئەو جملەيەى پېشتر كە لە حالەتى غيايى سەرۋىكى ھەرئەمە لە مەجالى عەسكەرى ناىبەكەى دەبېتە قائدى قواتى عەسكەرى، بەس ئىلتىباسىك ھەيە.

د. فؤاد احمد حمد بابان؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

منيش قسەكەى جەنابى دەكەمەو، چونكە ئەو مەنصەبەى ناوېت كە لە كاتى سەفەر كردنىدا، ئەمە غيايى ماناى لە جېى خۇى نىيە، نەك ئەووى سەرۋىكايەتى نەماو، لەبەر ئەووى مەنصەبەكەى گوم ناكات بەووى كە لە جىگاي خۇى نەما، لەبەر ئەو ئەم مەنصەبە ناىبىت لەوئى، ئەم برگەيە ناىبىت (عن منصبه) چونكە مەنصەبەكەى ھەر ماو، سەفەرى كردوو، لەگەل رېزما.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن؛

منيش پېم وايە مولاھەزەكەى د. فونادى راستە لە مەنصەبى غايى ناىبىت، بەلام لە جىگاكەى غايى دەبى، (في حالة غياب) پېويست ناكات مەنصەب بوترىت، چونكە مەنصەبەكە غايى نەبوو، ئەو مولاھەزەى پەخشان خان، ئەو ئىلتىباسە دروست ناىبىت، چونكە قائىدى عامى قواتى پېشمەرگە ماددەيەكى تابەتە، لە حالەتى غيايى ناىبەكەى بۇ شئونى پېشمەرگە جىگرىتى، غەيرى ئەو شئونە رەئىسى مەجلىسى وزەرا جىگرىتى، وازىجە يەعنى كە غايى دەبى، دوو بابەت مەامى ھەيە، بابەتى سولتەى تەنفيزى رەئىسى مەجلىس وزەرايە، بابەتى پېشمەرگەو شئونى پېشمەرگە ناىبەكەيەتى، زۆر وازىجە، بەنيسبەت ئەو صىغەى كاك كرىم بەحرى تەقدىمى كرد لەگەل قسەكەى د. فوناد، عن منصبه، مەنصەبەكە رەنگە زياد بىت، ئەگەر لىزەنى قانونى صياغەيەكەمان بەدەنى، بۇ ئەووى بىخەينە دەنگدانەو، مەجلىسى وزەرا، مولاھەزەكە راستە كە سولتەى نەنفيزى ھەم رەئىسى مەجلىس وزەرا زۆر دەقيق ترە.

بەرپۇز كرىم بحرى برادۇستى؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

صىغەكە وا بوو بەم شېوہيە، (في حالة غياب رئيس الاقليم لاي سبب كان عن منصبه يحل محله)، ھەمووى شەتب دەكرئى، دەنووسرى (يتولى رئيس) لەجياتى ئەو (سلطة تنفيذية)، (مجلس الوزراء القيام بمهامه وكالة)، سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن؛

خۇى ھەردووكى دەبېت، ئۆتۆماتىكەن، وەكالەت نا، بەلام ھىچ زەرەرىكى نىيە، بنووسرىت، وەكالەتەكە ئەگەر لېرەش نەنووسرى، كە ئىمزاى قەرارىكى كرد، دەنووسى رەئىس مەجلىس زواو، دەنووسى رەئىس اقليم، ئەگەر وەكالە نەنووسى چۆن دەبېت؟ دەبېتە دوو رەئىس اقليم، وەكى ئىنقىلابىكى كرد بىت، ناىبىت، وەكالەتەكە ئۆتۆماتىكى دەبېت بينووسى، بەلام بىخەينە قانون يان نا ئەو مەسەلەيەكە، من پېم وايە بە قووتى دەكات، كاك شېروان، وەكالە ھەبېت يان ناىبىت، فەرموو.

بەرپۇز شېروان ناصح حيدرى؛

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

بەرەئى من وەكالەتى پى ناوېت بەراستى، يحل محله زۆر لەوى بە قووت ترە.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن؛

ئىستا نائىب رەئىس وزەرا كە جېى رەئىس وزەرا دەگرېتەو، دەنووسرى رەئىس وزەرا وەكالەتەن، ھەر وەزىرېكىش دەگرېتەو دەنووسرىت وەكالەتەن، خۇى قانونە بۇ ئەو لە نووسين دەبېت سەد لەسەد بنووسرىت، كاك نوورى، فەرموو.

بەپرێز د.نوری جیمل تالەبانی:

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن.

صیغەیه‌کی تر هه‌یه ئەگەر پێتان باشه، (في حالة غياب رئيس الاقليم لاي سبب كان يتولى رئيس مجلس الوزراء مهامه وكالة)، زۆر سوپاس.

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن:

ئەو صیغەى كاك د.نورى مەنصەبەكەشى لابرديه، وه‌كاله‌ته‌كەشى تێخستوو، مەفهوميشه ئەگەر بېخوینیتەوه بېخەینە دەنگدانەوه، فەرموو.

بەپرێز د.نوری جیمل طالبانی:

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن.

(في حالة غياب رئيس الاقليم لاي سبب كان يتولى رئيس مجلس الوزراء مهامه وكالة).

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن:

كۆ له‌گەڵ ئەو صیغەیه‌كه‌ ته‌قدیم كرا، دەستی بەرز كاتەوه، كۆ له‌گەڵ نییه، به‌ كۆی دەنگ وه‌رگیرا، مادده‌یه‌كى تر.

بەپرێز شێروان ناصح حیدری:

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن.

المادة الخامسة عشرة:

إذا شغر منصب رئيس الاقليم لاي سبب كان، يقوم بمهامه رئيس المجلس الوطني لكوردستان –العراق لحين انتخاب رئيس جديد خلال ستين يوما من تاريخ شغور المنصب.

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن:

ئەگەر ئیزافەتان نییه، دەیخەینە دەنگدانەوه، جارێكى تر بېخوینەوه كاك شێروان. مادده‌ى پانزە.

بەپرێز شێروان ناصح حیدری:

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن.

المادة الخامسة عشرة:

إذا شغر منصب رئيس الاقليم لاي سبب كان يقوم بمهامه رئيس المجلس الوطني لكوردستان –العراق لحين انتخاب رئيس جديد خلال ستين يوما من تاريخ شغور المنصب.

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن:

زۆر سوپاس، كۆ ئەو مادده‌یه‌ په‌سەند دەكات؟ با دەستی بەرز كاتەوه، كۆ په‌سەندی ناكات؟ زۆر سوپاس، مادده‌ى شانزە بچوینەوه كاك شێروان، تكایه.

بەپرێز شێروان ناصح حیدری:

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن.

السادسة عشرة:

تنتهى مدة رئاسة رئيس الاقليم بقرار من المجلس الوطني لكوردستان- العراق في الحالات الاتية:

1- إذا طلب رئيس الاقليم بذلك

2- عجزه القيام بمهام واجباته لاي سبب كان.

سحب الثقة منه بموافقة (3/4) من اعضاء المجلس الوطني لكوردستان- العراق وباقتراع سري.

بەپرێز سەرۆکی ئەنجومه‌ن.

یه‌ك دوو مولاخەزەى بەسێتمان هه‌یه، به‌نیسه‌ت یه‌كەم (بذلك) بپێته (ذلك)، (عجزه اذا طلب رئيس الاقليم ذلك)، جوانتره له‌و صیاغه‌ى، (2- عجزه بقیام واجباته لاي سبب كان) به‌ ته‌سه‌ورى ئیمه‌ عجزه بقیام مهام واجباته ئەوى تریش اعتیادیه فه‌قه‌ره‌ى سێ، زۆر سوپاس.

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ھىچ تېيىنى ھەيە، كاك زارار، فەرموو.

بەپۇز زارار طاھر امين:

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ماددەى شانزە فەقەرەى سى من پىم باشە ئەو سى لەسەر چوارە بېيىت بە دوو لەسەر سى.

بەپۇز كرىم بحرې برادۇستى:

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

منىش ھەمان بۇچوونى كاك زارار ھەيە، زۇر سوپاس.

بەپۇز جمال محمد قاسم:

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

من بۇ چوونىكى ترم ھەيە، بۇ ئەم حالەتەى ئىستا تەبىئى ئەمە وارېدە، بەلام ناحىەى قانونى مەفرۇزە مەحكەمەيەكى دەستورى ھەبىت عادەتەن، مەحكەمەى دەستورى قەرار دەدات، لەسەر بېيارىك لەسەر ئەم بابەتە، ئەك مەجلىسى وەتەنى، زۇر سوپاس.

بەپۇز د.ناصر غفور رمضان:

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

وايزانم ئەم ماددەيەش گەتوگۇيەكى زۇرى لەسەر كرايە لە ئەنجامىدا بە قەرارىكى سىياسى، ئىتىفاق لەسەر ئەو كراوہ سى لەسەر چوار بېت، بۇيە حەز دەكەم برادەران ئەو راستىە بزائىن و، ئەو سى لەسەر چوارە لە خۇرايى نەھاتوو، لەگەل رېزىمدا.

بەپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

بەراستى مولاھەزەكان جى تەقدىرن، بەلام ئەم پۇرۇزەيە ئىتىفاقى لەسەر كراوہ، ئىمە پىمان وايە ئەم موناھەشاتانە موناھەشەى دىموكراتىيە، ئەو پۇرۇزەيە دەولەمەند دەكاتن، وا دەكات ئىمە راستە ئىتىفاقمان كرددوو، بەلام فەرزمان نەكردوو، سەر ئەندامانى خۇشمان پىمان نەوتوون ئىلا دەبىت، (صم بكم) بن، موناھەشەى بكەن و، رەنى خۇشتان بدەن، بەلام لە شوپىنىكىدا ئەگەر زانىمان لەگەل بەرژەوہندى گشتى مىللەتەكەمان ناگونجى لەگەل رەنى موحتەرەمى ھەندى برادەر پىيان دەلئىن، كاكە ئەو لەبەر بەرژەوہندى گشتىيە، بەتايبەتى شتىكى زۇر گرنگ نىيە، مەصىرى نىيە، نە مەصىرى يەكئىتە نە مەصىرى پارتى بەو فەقەرە رەبىت كراوہ، ئىمە بەراستى ئەندامانى پەرلەمان ھىچ باوہر ناكەم ئىتىفاقەكەيان دى بېت، غەيرى ئەندامانى مەكتەبى سىياسى، رەنگە بىست بىتئان، يان خوئىندبىتانەوہ لىرەو لەوئ، سەبەبەكەشى ئەوہىە كە ئىمە ختوتى عاممان باس كرددوو، وتومان لە ھىن دەرنەچن، كە زانىومانە فەقەرەيەك ئىختىلافى لەسەر ھەيە، كاكە ئاگادار بن، بەرژەوہند ئەھمىيەتەكەى گرنگ ترە، ئەگەر وامان كرىدا، كاكە حمە تەعلىقى ھەبىت، بە سەعاتىك ھەموومان تەواو دەكرد، ھەردوو حزبەكە ئەكسەريەتئان ھەيە، بەلام رىز گرتن لە ئەندامى خۇمان لە ئەندامى لايەنەكانى تر، بەراستى پۇرۇزەكە بۇ ئەوہى موناھەشە بىكرىت، فەلەن زۇرىش دەولەمەند كرا، قانونى تر كرا، باشتر كرا، ئىستا بەسېقەيەوہ دەتوانىن، ئەو قانونە لە جەرىدەى رەسمى بلاو بكەينەوہ، ھەلباردەنەكەى پىوہ بكەين، كەم و كورپىيەكانى نائىم سەد لەسەد نەماوہ، بەلام زۇر كەمترى بكەينەوہ، ھەر كەم و كورپىيەكى مابىت لە موستەقىل دا كۇدەبىنەوہ، دەلئىن كاكە ئەم كەم و كورپىيە ھەيە، دەلئىن كاكە ئەوہى ھەيە، دە كەس ئىمزاى دەكات، موناھەشەكە ئەكسەريەتى ھىنا تەعدىل دەكرىت، لەبەر ئەوہ من ئىقتىراح دەكەم وەكو خۇى بىئى و دەنگىشى لەسەر بدەين و، سەلاواتىشى لەسەر بدەين، بەلام جملەيەك (بما لا يقل عن 3/4) يەعنى كەمتر نەبىت، ئەگەر لە سەدا ھەشتا بىت ئەم نەصە نابىت، دەبىت بلئى لا يقل عن 3/4) تا سى لەسەر چوار بىت، يان دوو بىت، ھەر بىگرىتەوہ، با بچىنە سەر فەقەرەيەكى تر، لە جىاتى (بموافقە)، دەبىتە بموافقە ما لا يقل عن 3/4، يەعنى يەك نەفەر زىاد بى، دەبىت، ئەگەر ئەوہى نەنووسى، دەبىت ئىلا سى لەسەر چوار بىت، يەك كەمتر بىت نابىت، يەك زىاتر بىت ھەمان شت نابىت.

بەلام كە وتم لەسێ له چوار كەمتر نەبێت، ئەوا هەتا سەد لەسەد بنووسین دەبێت، بچینە سەر فەقەرەیهكى تر كاك شێروان.

بەرپز شێروان ناصح حیدری:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومهەن.

لێره رەقم فەصلی نەدراوەتێ، پێویستە رەقم فەصلی بدەیتێ.

الفصل الخامس

الاحكام الانتقالية

المادة السابعة عشرة:

يتم انتخاب رئيس الاقليم للولاية الاولى من قبل المجلس الوطني لكوردستان- العراق وباغلبية اعضائه استثناء من حكم المادة الثانية من هذا القانون.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومهەن.

لێره بە حەقیقەت موقتەرەحیک هاتە پێش، كە صیغەى ماددەكە بەم شیوەیه بێت، بە رەئى ئیوه و ئەندامانى پەرلەمان ئەو صیغەیه و، لە زیمنى لیژنەى قانونى ئیমে دەرجمان كرد(یتم إنتخاب رئیس الاقليم للولاية الاولى من قبل المجلس الوطني لكوردستان- العراق وباغلبية ثلثي اعضائه استثناء من حكم المادة الثانية من هذا القانون)، لێره بەنيسبەت اغلبیه كە لە لیژنەى قانونى دوو رەئى هەبوو، رەئیهك ئەو بوو كە وەكو خۆى بمیئیتەوه، رەئى ئەكسەریەت ئەو بوو كە ببیتە(وباغلبية ثلثي)، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومهەن:

من پێم وایه باغلبیه باشتره، چونكه ئەو كار ئاسانى دەكات، ئیستا ئیমে لە مجلسین، هیج موشکیلهیهكمان نییه لە ئینتخاباتی داهاوودا، بەلام قانونه دووسێ شت هەیه، بۆ نموونه لە پەرلەماندا ئینتخابات دەگریئن، عورفەن لە پەرلەماندا كێ تەرشیح بكەى، مونا فەسە دەبیئن، دەنگدانیش دەبیئن، هەرچەندە ئیমে دەزانین جەنابى كاك مسعود مرشەحى هەموو لایهكمانه هیج موشکیلهكمان نییه، لەبەر ئەوه سێ لەسەر چوار بیئن، هەر دەیهینین، كۆى دەنگیش بینیت، رەنگه كەستان ئیعتیرازی لەسەر نەبیت، قانونەن ئەگەر بلایی ئەكسەریەتى اعضائە، مەسەلەن لە 51% بینیت، ئەوه پێم وایه حەقى قانونى وەردەگریئن، ببیتە سەرۆكى هەرپم، چونكه هیج ئیشكالیك نییه، لەبەر ئەوه، بڕوات ئەوه وەكو خۆى، با تاخیر نەبیت، من خۆم موقتەنیعم كە ناگۆریت، لەبەر ئەوه كاك حمە فەرموو.

بەرپز محمد حاجى محمود:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومهەن.

خۆى لەسەر ئەكسەریەت بێت، باشتره، سێ لەسەر چوار نەبیت، پێم وایه ئاسانتره بۆمان بۆ هەموو لایهك.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومهەن:

كاك د.نوورى، فەرموو.

بەرپز د.نورى جمیل تالەبانى:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومهەن.

سەبارەت بەم بەندە، دەبیت تەماشای ئەمە بكەین كەوا سەرۆكى هەرپم، مەنصەبىكى سیادییه، سەرۆكى هەرپم وەكو سەرۆكى ئەنجومهەنى وەزیران نییه، كەوا بەزۆرىنەى دەنگ دەست نیشان بكریت، من پتر لە نۆ مانگ پێش ئیستا كەوا پەلە بكەین، لە دانانى دەستوریک بۆ هەرپمى كوردستان، چونكه پێم باشتر بوو سەرۆكى هەرپم، بە پێى دەستور دەست نیشان بكریت، ئەك بە پێى قانون، چونكه دەستور له قانون پایه بەرز تره، ئیستاش ئیমে كەوا داوا دەكەین، ئەوه پێشینیازی منه، كە 2/3 دەنگى ئەندامانى پەرلەمان بێت، بۆ ئەوهى سەنگىكی تاییبەتى بدەین بەو پۆستە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ببورە، مەن دىسان رەئى شەخسى خۇم دەلئىم، عورق ھەموو دونيا بە لە 51% دەبىتتە رەئىس، ئەگەر لە بىرتان بىت بەينى كلنتۇن و بەينى ئەلگۇر و بۇش، لە يەكەمىن وىلايەتدا لە 50% كەو بە چەند دەنگىك بىردىيەو، ھەرودھا لە ئىنتىخاباتى فەرەنساش. ئىمە قانۇن دادەنئىن، بۇ دائىمىش، لەبەر ئەو دەوۋى ئەگەر كوتەلى نىبابى زۇر بىت، مەسەلەن وەكو توركيا، زۇر جار زۇر دەخايەنئىت، جارى يەكەم تىكرار دەبىتتەو، جارى دووم تىكرار دەبىتتەو (الھىدالھ)، ئىمە ئەو كىشەمان نىيە، دەشزانم وەكو جەنابت فەرمووت، ھىچ موشكىلەيەك نىيە، 2/3 بنووسىن، 3/4 بنووسىن بۇ ئەم مەرحەلەيە، بۇ يەك جار ھىچ موشكىلەمان نىيە، بەلام مەن وەكو مەبدەئىك بىم وايە ئەوۋى 51% يەكى ھىنا، بىردىيەو بە مەنصەبى سەرۋىكى ھەرپم، بۇ ھەر مەنصەبىك بىت، ئەكسەرىيەتى ھىنا خەلاس تەواو بىردىيەو، لە ئىنتىخاباتدا تەماشى بەك، كە يەكك دەباتەو بە دەنگىك لەناو خۇشماندا رەئى ھەبوو، مەن ئەو رەئىم ھەبوو، مەن ئەو و تەو، لەبەر ئەو ئەو صىغەيە بەو شىكلە ھاتو، ھەزىش دەكەن، ئەگەر كەسىك ھەيە بىي وايە 3/4 بىت، دەيخەينە دەنگدانەو 2/3 ئىيەكە، كاك كمال فەرمو.

بەرپۇز محمد قادر عبداللە(د. كمال كركووكى):

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

بە ھەقىقەت ئىمە لەم مەرحەلەيە، وا ئەرۋىن ئاسانكارى بەكەين بۇ وەزەكەمان، نەك تەعقىدات دابنئىن، ئەگەر ئىستا ھاتو 2/3 مان، ئەو برايەى كە مورەشەح دەبىت بۇ سەرۋىكى ھەرپم، يەكەم جار دەنگى نەھىنا، دووم جار دەنگى نەھىنا، دوايى ھەر دەگەرپتەو بە ئەكسەرىيەت، بۇ ئەوۋى ئىمە نە ئىستا ئەم كىشەيە بۇ خۇمان دروست كەين، كە تەوھوقوعى ناكەين بىت، دئىشاشىن رووناداتن، ئەگەر ماين و ئەم قانۇنەش، سەبى ئەگەر ھەلئىزاردىكى عام كرا، مىللەتى ئىمە دەنگى دا بە ئەكسەرىيەت بىت، ئەو برايەى كە چەند مورەشەح دەبىت، كىيان زۇرىنەى دەنگى ھىنا، دەنگى مىللەتى ئىمە بىرۋى بىت، جا ئىمە لە ئىستاو زۇر ئاستەنگ بۇ ئەو خۇشك وبرايايەى بۇ پۇستى رىئاسەت بۇ قىادەى مىللەتى كورد كە ئىش و ئازارو بارى گران تر دەبىت، زۇر كۆنرۋلى ئەوۋى نەكەين، ئاستەنگى لە پىش دانەنئىن، مەسەلەن وەكو سالى 1992، ئەو برايايەى كە ئەو دەنگەيان نەھىنا، وەزەكە تەئخىر بوو، دوايىش ھەموومان دەزانىن چى ھاتە سەر؟ جا ئىستا رەئى مەن لەگەل رەئى كاك محمد حاجى محمود و، سەرۋىكى ئەنجومەن كە وەكو خۇى بىمىنئەتەو بە ئەكسەرىيەت بىت، ئەمە بۇ لادان نىيە، بۇ ھەلئىزاردنە، لادان و دابىرپ لەبەينى كتلەكان نابىت، وەكو كوردىك، ئىمە بۇ خزمەتى كورد و كوردستان كار بەكەين، بەلام ئەمە ئاسانكارى زياتر ئەھىنى، مەمانەش زياتر دەھىنى، زۇر سوپاس.

بەرپۇز د.نورى جەمىل تالەبانى:

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن.

ببورن، ئىمە باش لە يەكترى ھالى نەبووين، ئەم بەندە بەس بۇ ئەم جارەيە، ئىو بەسى پاشەپۇژتان كورد، ئەم بەندە بۇ پاشەپۇژ نىيە، تەواو جارىكى تر كارى بى ناكىرت، بەلام بۇ ئايندە كە ھەلئىزاردن لەلايەن مىللەتەو كرا، ئەو كاتە ھەلئەتە بە زۇرىنەى دەنگ دەبىت.

بەرپۇز سەرۋىكى ئەنجومەن:

ئىمە باسى پىرنىسپ دەكەين، عورف دەكەين، باسى ژيانى دىموكراتى دەكەين؟ يەئى چى ئىمە ھەموومان دەزانىن ئەم جارە بە چ نىسبەتىك سەرۋىكى ھەرپم ھەلئەبىرئىت، بەلام يەئى چى تۇ قانۇنىك دابىن، 2/3 دەنگى ئەندامان پەرلەمان ھەبىت، ئىنجا بىت بە سەرۋىكى، ياخود زائىدى بەكى، بلىئى ئەگەر مەرحەلەى يەكەم نەھىنا، ئىنجا مەرحەلەى دووم، يەئى خۇى ئەگەر لە 51% يەكەى نەھىنا، ئەو ئەو كاتى ھەقى خۇيەتى ئىعادەى نەزەر بىرئىتەو لە ھەموو شتەكە، بەلام ئەگەر لە 51% يەكەى ھىنا يەئى برايايەو، بەلام مەن وەكو مەبدە دەلئىم ھەر كەسىك لە ھەر ئىنتىخاباتىك چ لەناو پەرلەمان بىرئىت، چ لەناو مىللەتدا بىرئىت بۇ ئىنتىخابات، 51% كەكە دەبىت، بەلام بۇ 3/4

بیت یان 2/3 ئەو مەسەلەیهکی تره، بەلام بۆ هەلبژاردن ئەو سیغەیه که وتراوه، ئیتیفاقی لەسەر کراوه باشه، پیم وایه لەسەری برۆین و ناوی خۆی لیبینین، لەبەر ئەو دەیکەمە دەنگدانەوه، ئەگەر کەس ئیعتیرازی نییه، کۆ پەسەندی دەکات که وەکو خۆی بمینیتەوه، با دەستی بەرز کاتەوه، زۆر سوپاس، کۆ پەسەندی ناکات، با دەستی بەرز کاتەوه، کۆ مومتەنیعه، نییه، بە کۆی دەنگ وەرگیرا، سوپاس، ماددە ی هەژده، فەرموو.

بەرپز شێروان ناصح حیدری:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

پیش ئەوهی بچینه ماددە ی هەژده، بە حەقیقەت من تەوزیجیکم ههیه، ئەویش ئەوهیه ئیمە دوو یاسامان ههیه، له پەرلەمان دەرچوو، هەر دوو یاساش پەيوهندی بە یاسای سەرۆکیهتی هەریم ههیه، یهکه میان، یاسای ژماره (2) ی سالی 1992ه، یاسای رابەری بزوتنهوه رزگاریخوای کورد، دووهمیشیان، یاسای ژماره (10) یه سالی 1997 و، تەعدیلاته که ی، تەبیعی یاسای یه که تەجمید کرایه، کاتی خۆی لەبەر ئەوهی ئەم یاسایه جیبه جی نه کرا، له ئینتخابات جی به جی نه کرا، له کاتی خۆی، لەبەر ئەوهی دەسلەتەکانی تەشریعی دابەش کرا بە گوێره ی یاسای ژماره (10) بەسەر سولته ی تەنفیزی و سولته ی تەشریعی، ئیستا دەبینین نیمچه تەعەروزیک پەیدا دەبیت، لەبەر ئەوهی ئیمە وای به پئویستی دەزانین که ئەو دوو یاسایه هەر دووکی ئیلافا بکریت و، نه صییکیشمان بۆ حازر کردوو، ئەگەر به پئویستی دەزانن رهئ، رهئ ئیوه ئەندامانی پەرلەمانه، بۆ ئەوهی بیخهینه ماددە ی هەژده، پاشان تەسەلسولی هەر دوو ماددە ی له دوو اووه دیت، ریکی بجهین.

نەصه که به م شیوهیه ده بیت:

(1- یلغی قانون رقم (2) لسنة 1992، قانون انتخاب الحركة التحررية الكردية، والقانون رقم (10) لسنة 1997 وتعدیلاته)، ئەو ئەگەر بکریت.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه: ئیمە ئیستا قانونمان ههیه، بۆ هەلبژاردنی سەرۆکی هەریم، دوو قانون ههیه، یه کیکیان 1992 دەرچوو ناوی سەرۆکی هەریم ریبەری بزوتنهوه ی رزگاری خوای کورد بووه، ئینتخاباتمان کرد، بۆ هەلبژاردنی ریبەر له سالی 1992، پاشان له سالی 1997 ئەو قانونه ی 1992 تەجمید کرا، ئیستا قانونیکمان ههیه، ده بیت قانونه ئەسسه که قانونه که ی تر که تەجمید کراوه لا ببات، لەبەر ئەو ده بیت هەر دووکیان ئیلافا بکرین، ئەگەر ئیوه رازین ئەو ئیلافا بکریت، نەصه یکی بۆ حازر بکهین، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

هەر چه نده ئەو نوقتهیه له بهرنامه ی کاردا نییه، نه ده بووایه باس بکریت، بەلام ئەوه ره بتی ههیه، ئەو قانونه ئیقرار ناکریتن، تەعارووزی هه بیت له گه ل ئەوی تر، ئەگەر پیشتان وایه له جه لسه یه کی تر دا باسی بکهین، هیچ مانعمان نییه، فەرموو.

بەرپز محمد فرج احمد:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

من پیم وایه، ئیمە دەتوانین به ندیک زیاد بکهین، بۆ ئەوهی هه موو کیشه کان به بیرو بۆچوونی من نازانم برا یاسایه کان دەتوانن ئەمه تەئکید بکه نه وه، ئیمە دەتوانین به ندیک زیاد بکهین، هەر یاسایه که دژ به مه بیت، به تال ده بیتەوه و کاری پی ناکریت، دەتوانین به ندیک بۆ ئیزافه بکهین، کیشه که مان بۆ چاره سه ر بکات، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه:

ببوره، ئەو به نده ی که ده لیت (لا یعمل باي نص يتعارض مع هذا القانون)، به لام شهرت نییه، وا تەفسیر بکری، که ئەو نەصه ی پیشتر موعاریزه لەسەر وه ی، له وانیه یه که یک بلین قاندا جیاوازه و، ره ئیسه ش جیاوازه، ئیلافاشی نه که ی دووشتی جیاوازه، من ئەو نەصه م پی باشه که بنووسریت (لا یعمل باي نص يتعارض مع هذا القانون)، به لام ئەو دوو قانونه هه ره لغو بکریت، ئیشیان پی ناکریت، هەر دووکیان تەجمید کراون، به لام نابیت بمین، کاک فەرسه ت، فەرموو.

بەرپۇز فرست احمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

قانۇنەكمان ھەبوو مەسىلى ئەو قانۇنەيە، قانۇنى رەقم(2)ى سالى 1992، ئەو قانۇنە تەجمید بوو، دەسلەتە ئەو قانۇنە دابەش بوو لەسەر سەرۆكى وەزیران و، سەرۆكى پەرلەمان، ئیستا ئەو ھەمان ھیناوە ھەمان دەسلەتە بە سەرۆكى ھەریممان داو، ئەگەر قانۇنى رەقم (10) و، قانۇنى رەقم (2) ئیلغا نەکریت، یەئنی ئەو دەسلەتە دوو کەسى تر بەکاری دەھینن، رەئیس پەرلەمان و، سەرۆكى وەزیران و، سەرۆكى ھەریم، ئەو نابیٹ لە ھەموو دنیا، مادام ئەو قانۇنە بەدیلى ھەردوو قانۇنە، لازمە ئەو دوو قانۇنە لەغوو بکرین، ئەو بەدیھیاتە نیقاشیشی پی ناویٹ، بەرەئى من، برادەران دەلین با نەصیک دابنئین (لا یعمل باى نص)، ئەو نەصەش دەتوانی دابنئین، بەلام مانای ئەو نییە، ئیلغای قانۇنى رەقم(2)، بکەین.

بەرپۇز کریم بحری برادۆستی:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بۇ ئەوئە لەو ئیشکالە قانۇنیە رزگار بین، پئیشیار دەکەم نەصەیک زیاد بکریٹ ئەوئە تەعاروز بکات لەگەل ئەو یاسیە، ئیشی پی نەکریت، ئەمە یەك، دوو، ئیلغای ئەوانە بە قەراریکی تری خاریجی ئەو قانۇنە، لە جەلسەییەکی تر کە دادەنیشین، ئەو دوو قانۇنە ئیلغا بکەینەو، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئیمە ھیچمان نەماو، تەواو بوو. بەلام بۇ ئەو قانۇنیکی ترمان دەویٹ، بۇ ئەوئە ئەو قانۇنە کاری پی بکریٹ، لەبەر ئەو دەبیٹ ماددەییەکی تر بنوو سین، بلین فلان قانون و، فلان قانون بە تەعدیلاتییەو ئیلغا دەکریتن، بۇ ئەوئە بتوانین ئەو قانۇنە جییەجی بکریٹ، ئەگەر موافقن دەستان بەرزگەنەو و، بە تیکرایى دەنگ پەسەند کرا، ناوی خواى لیبنین، ماددەییەکی تر، فەرموو.

بەرپۇز شیروان ناصح حیدری:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەوئە کە ئیقتیراحمان کرد، بۇ ئیلغای ئەو دوو قانۇنە بوو ماددەئە ھەژدە، ئیستا ماددەئە نۆزدە دەخوینمەو.

المادة التاسعة عشرة:

على مجلس الوزراء وكافة الجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئیستا ئەوئە شتیکی رۆتینە، بەس (کافە)کەمان لاپردوو، نایەویٹ، نوقتەئە نيزامت ھەییە کاک طارق، ئیمە تەصویتمان کردوو، فەرموو.

بەرپۇز طارق محمد سعید جامباز:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

نوقتەییەك ھەییە کە لەبیرمان کردیە، لە قانۇنى رەقم (2)ى سالى 1992 شتیك لەبیر کرایە، ئیستا تەرتیبمان کردیە، دەبیٹ ئەسباب موحەبەئە بۇ دابنئین، ئەگەر دابنئین، خەلەلیکی قانۇنییە، چونکە قانۇنەکە تۆکمە نابیٹ، ھیج قانۇنیکی ئیلغا بەبی ئەسابی موحبە نابیٹ، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

داوا لە لیژنەئە قانۇنى دەکەین، کە دیباچەییەکی بۇ بنوو سیت، سی چوار دیر، بە قوئەئە دەکات، ماددەئە بیست، فەرموو.

بەپۈتۈر شېروان ناصح حىدرى:

بەپۈتۈر سەرۋىكى ئەنجومەن.

المادة عشرين:

ينفذ هذا القانون من تاريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية ((وقائع كوردستان)).

رئيس المجلس الوطني لكوردستان- العراق

بەپۈتۈر سەرۋىكى ئەنجومەن:

موافقن لەسەر ئەو ماددەيە، كەس ئىعتىرازى نىيە، نىيە، بە كۆى دەنگ وەرگىرا، ھەموو قانۇنەكە بە ھەموو شىوہكانىيەو، بە تەعدىلاتەو، بە وشەكانىيەو بە ھەموو تەفصىلاتەو، دەيخەينە دەنگدانەو، چەند كەس رازىيە، چەند كەس موعارىزە، نىيە، ھەموو قانۇنە بە كۆى دەنگ وەرگىرا، زۆر سوپاس، لەبەر ئەوہى سى رۆژە زۆر ماند بووينە، ئەوہى سەفەرى ھەيە، با سەفەرى خۆى بكات، ھەفتە دادىت رۆژى يەك شەممە كۆدەبىنەو، ھەم لەلايەك تەرتىبى جىبەجى كەردنى ئەم قانۇنە دەكەين، ھەم لەلايەكى تر لىژنەكان دادەنئىن، لەبەر ئەوہى ئەو ئىستمارەى كە پىتان دراوہ بۆ تەرتىبى لىژنەكان بمان دەنى، يان بيانەدەنەو مەسنوولى فراكسىۆنەكەى، رۆژى يەك شەممە سەعات 11 كۆبوونەو دەمان ھەيە، لەگەل رىژماندا.

فرست احمد عبدالله

سكرتېرى ئەنجومەنى نىشتمانىي

كوردستانى - عىراق

محمد قادر عبدالله (د.كمال كەركووكى)

جىگرى سەرۋىكى ئەنجومەنى نىشتمانىي

كوردستانى - عىراق

عدنان رشاد مفتى

سەرۋىكى ئەنجومەنى نىشتمانىي

كوردستانى - عىراق